ZŠ Kukleny
Hradec Králové

Školní vzdělávací program

Základní škola a Mateřská škola Hradec Králové – Kukleny

Základní škola Kukleny

Verze: (číslo ještě dostanu)

Platnost: 1. 9. 2017

Obsah

Obsah

Identifikační údaje

2. Charakteristika školy a ŠVP

- 2.1 Charakteristika školy
- 2.2 Charakteristika ŠVP
  - 2.2.1 Výchovné a vzdělávací strategie
  - 2.2.2 Začlenění průřezových témat

3. Učební plán

- 3.1 Celkový
- 3.2 Ročníkový

4. Učební osnovy

- 4.1 Jazyk a jazyková komunikace
  - 4.1.1 Český jazyk a literatura
  - 4.1.2 Cizí jazyk
  - 4.1.3 Další cizí jazyk
- 4.2 Matematika a její aplikace
  - 4.2.1 Matematika
- 4.3 Informační a komunikační technologie
  - 4.3.1 Informatika
- 4.4 Člověk a jeho svět
  - 4.4.1 Prvouka
  - 4.4.2 Přírodověda
  - 4.4.3 Vlastivěda
- 4.5 Člověk a společnost
  - 4.5.1 Dějepis
  - 4.5.2 Občanská výchova
- 4.6 Člověk a příroda
  - 4.6.1 Fyzika
  - 4.6.2 Chemie
  - 4.6.3 Přírodopis
  - 4.6.4 Zeměpis
- 4.7 Umění a kultura

4.7.1 Hudební výchova
4.7.2 Výtvarná výchova
4.8 Člověk a zdraví
4.8.1 Rodinná výchova
4.8.2 Tělesná výchova
4.9 Člověk a svět práce
4.9.1 Pracovní činnosti
4.10 Volitelné předměty
4.10.1 Volitelný předmět I
4.10.2 Volitelný předmět II
5. Školní projekty
5.1 LVVZ
6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu: Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání
Motivační název: Základní škola KUKLENY

Předkladatel:

Název školy	Základní škola a Mateřská škola Hradec Králové - Kukleny
IZO	600088821
IČ	70886091
Adresa	Pražská 198, 500 04 Hradec Králové
Ředitel	Mgr. Pavel Hebelka
Kontakty	731489791
Telefon	495535591
E-mail	zskukleny@zskukleny.cz
www	www.zskukleny.cz
Fax	495535631

Zřizovatel	Město Hradec Králové
Adresa zřizovatele	Československé armády 408, Hradec Králové, 502 00

2. Charakteristika školy a ŠVP

2.1 Charakteristika školy

Úplnost a velikost školy

Základní škola je plně organizovaná (má oba dva stupně vzdělávání - I. i II. stupeň). Je spádovou školou pro dojíždějící žáky z blízkého okolí Hradce Králové - Kuklen.

Součásti školy	Mateřská škola – Plačice	Základní škola	Školní družina	Školní výdejna MŠ	Školní jídelna ZŠ
Kapacita	50 dětí	670 žáků	100 žáků	neuvádí se	neuvádí se
IZO	107 581 035	102 066 744	117 100 200	102 778 957	102 778 485

Odloučená pracoviště školy

Mateřská škola	Ořechová 62, Hradec Králové, 500 04
Školní jídelna	Zelená 1, Hradec Králové, 500 04
Budova dílen	Pražská 138, Hradec Králové, 500 04

Učebny

počet

Kmenové	Poloodborné	Odborné
19	6	4

Tělocvičny

počet

Sportovní hala	Tělocvična
1	1

Specializované učebny

počet

Cvičná kuchyň	Dílny
1	1

Školní družina – herny

počet

1. – 3. ročník	4. – 5. ročník	2. stupeň
2	1	1

Jiné

Sportovní hřiště volejbal, fotbal, atletická dráha, skok daleký

Školní zahrada pozemky pro výuku, zájm. činnost žáků ŠD

Herně sportovní místnost pro žáky 1. tříd a ŠD

Vybavení školy

(materiální, technické, hygienické)

Školní budova je přes 100 let stará, postupnými opravami a údržbou je v dobrém technickém stavu. Škola má jednu malou tělocvičnu a velkou sportovní halu. Budovy, učebny, herny a další místnosti mají odpovídající estetickou úroveň.

Mimo hlavní budovu škola využívá i budovu v Zelené ulici. V tomto areálu se nachází školní jídelna.

Výuka předmětů (Hv, CH, Ze,…probíhá v kmenových třídách. Nově byla vybudována multimediální učebna a druhá počítačová učebna. Herny školní družiny v hlavní budově navštěvují také dojíždějící žáci.

Škola má sportovní hřiště a školní zahradu. Tyto prostory žáci využívají nejen ve výuce, ale i při činnostech zájmových kroužků a ve svém volném čase.

Vybavení školy učebními pomůckami je standardní a průběžně pomůcky doplňujeme a modernizujeme. Každý rok neustále doplňujeme technické vybavení školy (např. přecházíme ze systému VHS na DVD). Vlastníme velmi dobrou zvukovou a světelnou aparaturu k zajišťování našich velkých kulturních akcí (koncerty, soutěže, diskotéky…).

Škola zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví žáků při vzdělávání a výchově, činnostech s ním přímo souvisejících. Při stanovení konkrétních opatření bere v úvahu zejména možné ohrožení žáků při vzdělávání v jednotlivých předmětech, při přesunech žáků v rámci školního vzdělávání a při účasti žáků školy na různých akcích pořádaných školou. Zároveň přihlíží k věku žáků, jejich schopnostem, fyzické a duševní vyspělosti a zdravotnímu stavu.

Škola seznamuje žáky s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví tak, aby bylo dosaženo klíčových kompetencí vztahujících se k ochraně zdraví žáků a jejich bezpečnosti.

Školní řád upravuje podrobnosti k výkonu práv a povinností žáků a jejich zákonných zástupců a podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.

Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogičtí zaměstnanci počet

I. stupeň	II. stupeň	Školní družina
6	15	4

Vedení školy ředitel školy, zástupce ředitele pro I. a II. st.

Z celkového počtu 27 pedagogických pracovníků jsou 4 muži.

Všichni pedagogičtí pracovníci mají 100% kvalifikovanost.

Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Grantové projekty

Název	INTERREG III A – setkání polských a českých dětí s kulturou – města Walbrzych, Hradec Králové	Comenius 1 – Partnerství škol, téma – Výživa a sport

Zdroj	Magistrát města Hradec Králové	EU (Finsko, Francie)
Výše dotace	je určena městem	1300 Euro – 1. část 10 200 Euro – 2. část
Počet žáků	90-100	60
Počet pedagogů	9	6-7
Veřejnost	Informace prostřednictvím médií	Informace prostřednictvím třídních schůzek

O další spolupráci uvažujeme s Francií.

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Tradiční spolupráce s rodiči při třídních schůzkách a konzultací.

Další možnosti naší spolupráce jsou:

- školská rada
- porady třídních důvěrníků
- vydávání Zpravodaje ZŠ Kukleny
- informace prostřednictvím www stránek
- velké množství různých akcí (koncerty, výstavy, soutěže…) pro širokou veřejnost
- dny otevřených dveří
- účast na Komisi místní samosprávy v Kuklenách
- zasedání žákovského parlamentu
- informační panel ve výloze místní knihovny (aktuální dění ve škole – fotografie z koncertů,
- soutěží…)
- prezentace školy v médiích (rozhlas, televize, noviny)

2.2 Charakteristika ŠVP

Základním cílem naší školy je poskytnout všem žákům kvalitní všeobecné vzdělání, vytvořit podmínky pro jejich další vzdělávání, dobře zvládnout komunikaci mezi lidmi a jejich uplatnění v životě, dále pak rozvíjet osobnost každého žáka, aby byl schopen samostatně myslet, svobodně se rozhodovat, projevovat se jako demokratický občan, to vše v souladu s obecně uznávanými životními a mravními hodnotami.
V rámci vytvoření co nejlepšího celkového ovzduší školy se zaměřujeme na kvalitu řízení školy na všech úrovních, věnujeme pozornost vztahům mezi učiteli a žáky, mezi učiteli a rodiči, mezi vedením školy a pedagogickým sborem, žáky, rodiči a veřejností, důsledně se zabýváme i vztahy mezi samotnými žáky, dbáme na vztahy s nepedagogickými pracovníky ve škole, rozvíjíme kladný vztah ke škole, podporujeme veškeré činnosti související se školní prací, pěstujeme hrdost na výsledky školy.
Ve škole vytváříme pro žáky psychicky příjemné klima, bez stresů, ve kterém se děti daleko více naučí.
Pro pedagogy takto vytvořené prostředí spočívá v tom, že mohou uplatňovat, zkoušet své projekty, způsoby práce, zažívat úspěchy i neúspěchy, volit nové metody nebo se vrátit k původnímu způsobu. Neznamená to snížení náročnosti na kvalitu jejich práce a plnění povinností.
Na škole se zaobíráme celkovým charakterem výuky - vyučující se neomezují jen na odbornou výuku, ale dokáží vhodným způsobem formovat vývoj žáků, ovlivňovat jejich postoje. Usilujeme o respektování jejich osobnosti a snažíme se o zlepšení kulturnosti vyjadřování a jednání žáků, ale i jejich rodičů při jednání s pracovníky školy.
Škola založila svoji propagaci na „tradiční“ podobě školy, kdy se snažíme zachovávat a propagovat kladné tradiční hodnoty – dobrá kázeň žáků, přiměřený obsah učiva, spolupráce s rodiči, otevřenost veřejnosti, pravidelné získávání údajů od rodičů, jejich názorů na kvalitu školy, při předávání informací rodičům preferujeme osobní jednání a návštěvy rodičů na škole.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními nebo žáci s podpůrnými opatřeními prvního až pátého stupně)

Pro zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami sestavujeme nejprve plán pedagogické podpory (PLPP), případně individuální vzdělávací plán (IVP), pokud je doporučeno školským poradenským zařízením.
PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním probíhají rozhovory s jednotlivými vyučujícími s cílem stanovení metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností atd. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.
V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření stanovená v RVP ZV.
Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje naše škola s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Hradci Králové a s organizací Salinger v Hradci Králové.

Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno výchovným poradcem, který zároveň koordinuje jeho činnost, dále metodikem prevence. Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením.
Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívány podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:
   - respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
   - metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
   - respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů
   - důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
b) v oblasti organizace výuky
   - střídání forem a činností během výuky
   - u mladších žáků využívání skupinové výuky
   - postupný přechod k systému kooperativní výuky
   - v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka
c) zařazení předmětů speciálně pedagogické péče

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je v naší škole zařazena podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory předmět speciálně pedagogické péče, a to reedukační péče v českém jazyce. Vzdělávací obsah tohoto předmětu je přizpůsoben vzdělávacím možnostem a předpokladům žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními v rámci IVP.

Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Zařazení problematiky výchovy a vzdělávání nadaných žáků do základního vzdělávání vyžaduje od učitelů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech, neboť tito žáci mají své specifické vzdělávací potřeby, na které je nutno reagovat. Pro tyto žáky je zapotřebí zvýšené motivace k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch vyučovacích předmětech, které reprezentují nadání dítěte. Pokud je to vhodné, učitelé pro daného žáka zpracují plán pedagogické podpory (PLPP), případně individuální vzdělávací plán (IVP). PLPP je zpracován obdobně jako u žáků se speciálně vzdělávacími potřebami.
IVP mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení, jeho zhotovení je nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.
Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení

poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

2.2.1 Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Popis z RVP

Na úrovni základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a sociokulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

Strategie

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
    - Podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle.
    - Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti.
    - Učíme žáky používat metody „time managementu“ a „selfmanagementu“.
    - Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
    - Ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání.
    - Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
    - Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.
    - Ve všech vyučovacích předmětech podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky.

- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a sociokulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
    - Podporujeme samostatnost a tvořivost.
    - Umožňujeme žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich
    - Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ – připravujeme je na celoživotní učení.
    - Vedeme sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení.
    - Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
    - Na začátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem VH, na konci VH vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení.
    - Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“.
    - Motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.
    - Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
    - Učíme práci s chybou.
    - Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.

Kompetence k řešení problémů

Popis z RVP

Na úrovni základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problémů, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů, přezkoumá řešení a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů

- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Strategie

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problémů, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení problémů, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy, volí vhodné způsoby řešení, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů, přezkoumá řešení a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní

Popis z RVP

Na úrovni základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Strategie

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Popis z RVP

Na úrovni základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Strategie

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

Popis z RVP

Na úrovni základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí

- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Strategie

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní

Popis z RVP

Na úrovni základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- rozvíjí své podnikatelské myšlení, orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání

Strategie

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky

- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- rozvíjí své podnikatelské myšlení, orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání

2.2.2 Začlenění průřezových témat

Osobnostní a sociální výchova

Název tematického okruhu	**Pokrytí předmětem**	**1. stupeň**					**2. stupeň**	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7
Rozvoj schopností poznávání	Hudební výchova	HV1					ČJ6	
Poznávání lidí	Hudební výchova	PRV1					ČJ6	
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Hudební výchova						Z6	
Sebepoznání a sebepojetí	Hudební výchova							
Seberegulace a sebeorganizace	Hudební výchova							
Psychohygiena	Hudební výchova							
Kreativita	Hudební výchova	HV1						
Mezilidské vztahy	Hudební výchova	PRV1					Z6	Č
Komunikace	Hudební výchova	ČJ1 PRV1					Z6	
Kooperace a kompetice	Hudební výchova	ČJ1					Z6	
Hodnoty, postoje, praktická etika	Hudební výchova							

Výchova demokratického občana

Název tematického okruhu	**Pokrytí předmětem**	**1. stupeň**					**2. stupeň**	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7
Občanská společnost a škola		M1						
Občan, občanská společnost a stát		M1						
Formy participace občanů v politickém životě								
Principy demokracie jako								

formy vlády a způsobu rozhodování								

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Název tematického okruhu	**Pokrytí předmětem**	**1. stupeň**					**2. stupeň**	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7
Evropa a svět nás zajímá							ČJ6 Z6	
Objevujeme Evropu a svět							ČJ6 Z6	Č
Jsme Evropané							ČJ6	

Multikulturní výchova

Název tematického okruhu	**Pokrytí předmětem**	**1. stupeň**					**2. stupeň**	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7
Kulturní diference		HV1					ČJ6 Z6	
Lidské vztahy		ČJ1 HV1					Z6	
Etnický původ							Z6	
Multikulturalita	Hudební výchova						Z6	
Princip sociálního smíru a solidarity		ČJ1						

Enviromentální výchova

Název tematického okruhu	**Pokrytí předmětem**	**1. stupeň**					**2. stupeň**	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7
Ekosystémy		PRV1					Z6	
Základní podmínky života		PRV1 HV1					Z6	Č
Lidské aktivity a problémy životního prostředí							F6 Z6	
Vztah člověka k prostředí		M1 HV1					ČJ6	

Mediální výchova

Název tematického okruhu	**Pokrytí předmětem**	**1. stupeň**					**2. stupeň**	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	Hudební výchova						F6 Z6	Č
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality							F6	
Stavba mediálních sdělení								
Vnímání autora mediálních sdělení							ČJ6	
Fungování a vliv médií ve společnosti		HV1						
Tvorba mediálního sdělení							ČJ6	

Práce v realizačním týmu							

3. Učební plán

3.1 Celkový

1. stupeň

Vzdělávací oblasti (obory)	**ŠVP**	**RVP**
Jazyk a jazyková komunikace	42 + 12	42
Český jazyk a literatura	33 + 7	33
Cizí jazyk	9 + 4	9
Matematika a její aplikace	20 + 4	20
Matematika	20 + 4	-
Informační a komunikační technologie	1	1
Informatika	1	-
Člověk a jeho svět	12 + 1	12
Prvouka	6	-
Přírodověda	2 + 1	-
Vlastivěda	4	-
Umění a kultura	12	12
Hudební výchova	5	-
Výtvarná výchova	7	-
Člověk a zdraví	10	10
Tělesná výchova	10	-
Člověk a svět práce	5	5
Pracovní činnosti	5	-

2. stupeň

Vzdělávací oblasti (obory)	**ŠVP**	**RVP**
Jazyk a jazyková komunikace	33 + 4	33
Český jazyk a literatura	15 + 2	15
Cizí jazyk	12 + 2	12
Další cizí jazyk	6	6
Matematika a její aplikace	15 + 2	15
Matematika	15 + 2	-
Informační a komunikační technologie	1 + 1	1
Informatika	1 + 1	-
Člověk a jeho svět	11 + 1	11
Dějepis	7 + 1	-
Občanská výchova	2	-
Občansko-rodinná výchova	2	-
Člověk a příroda	21 + 5	21
Fyzika	6 + 1	-
Chemie	4	-
Přírodopis	6 + 1	-
Zeměpis	5 + 3	-
Umění a kultura	10	10
Hudební výchova	4	-
Výtvarná výchova	6	-
Člověk a zdraví	10	10
Rodinná výchova	2	-
Tělesná výchova	8	-
Člověk a svět práce	3 + 1	3
Pracovní činnosti	3 + 1	-
Volitelné předměty	0 + 4	-
Volitelný předmět I	0 + 2	-
Volitelný předmět II	0 + 2	-

3.2 Ročníkový

1. stupeň

Vzdělávací oblasti (obory)	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**ŠVP**	**RVP**
Jazyk a jazyková komunikace						42 + 12	42
Český jazyk a literatura	8+1	7+2	8+1	6+1	5+2	33 + 7	33
Cizí jazyk	0+1	0+1	3+1	3+1	3	9 + 4	9
Matematika a její aplikace						20 + 4	20
Matematika	4	4+1	4+1	4+1	4+1	20 + 4	-
Informační a komunikační technologie						1	1
Informatika	X	X	X	X	1	1	-
Člověk a jeho svět						12 + 1	12
Prvouka	2	2	2	X	X	6	-
Přírodověda	X	X	X	1	1+1	2 + 1	X
Vlastivěda	X	X	X	2	2	4	X
Umění a kultura						12	12
Hudební výchova	1	1	1	1	1	5	-
Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7	-
Člověk a zdraví						10	10
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	-
Člověk a svět práce						5	5
Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	-
Celkem základní	19	18	22	22	22	102	102
Celkem disponibilní	2	4	3	3	4	16	16
Celkem v ročníku	21	22	25	25	26	118	118

N – nepovinný, * - volitelný bez skupiny

2. stupeň

Vzdělávací oblasti (obory)	**6**	**7**	**8**	**9**	**ŠVP**	**RVP**
Jazyk a jazyková komunikace					33 + 4	33
Český jazyk a literatura	4+1	4	4	3+1	15 + 2	15
Cizí jazyk	3+1	3+1	3	3	12 + 2	12
Další cizí jazyk	X	2	2	2	6	6
Matematika a její aplikace					15 + 2	15
Matematika	4	4	3+1	4+1	15 + 2	-
Informační a komunikační technologie					1 + 1	1
Informatika	X	0+1	1	X	1 + 1	-
Člověk a jeho svět					11 + 1	11
Dějepis	2	2	1+1	2	7 + 1	-
Občanská výchova	1	1	X	X	2	-
Občansko-rodinná výchova	X	X	1	1	2	-
Člověk a příroda					21 + 5	21
Fyzika	1	1+1	2	2	6 + 1	-
Chemie	X	X	2	2	4	-
Přírodopis	1+1	2	2	1	6 + 1	-
Zeměpis	1+1	1+1	1+1	2	5 + 3	-
Umění a kultura					10	10
Hudební výchova	1	1	1	1	4	-
Výtvarná výchova	2	2	1	1	6	-
Člověk a zdraví					10	10
Rodinná výchova	1	1	X	X	2	-
Tělesná výchova	2	2	2	2	8	-
Člověk a svět práce					3 + 1	3
Pracovní činnosti	1+1	X	1	1	3 + 1	-
Volitelné předměty					0 + 4	-
Volitelný předmět I	X	X	0+2*	X	0 + 2	-
Volitelný předmět II	X	X	X	0+2*	0 + 2	-
Celkem základní	24	26	27	27	104	104
Celkem disponibilní	5	4	5	4	18	18
Celkem v ročníku	29	30	32	31	122	122

N – nepovinný, * - volitelný bez skupiny

4. Učební osnovy

4.1 Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací oblast *Jazyk a jazyková komunikace* zaujímá stěžejní postavení ve vzdělávacím procesu, neboť dobré jazykové vzdělání a jazyková kultura patří k podstatným znakům všeobecné kulturnosti a vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožní správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat a prosazovat výsledky svého poznávání.
Obsah vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace* se realizuje v oborech *Český jazyk a literatura, Cizí jazyk* a *Další cizí jazyk*.
Dovednosti získané ve výuce *Českého jazyka a literatury* jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Osvojení a užívání českého jazyka jako jazyka mateřského v jeho mluvené i písemné podobě otevírá cestu k poznání a pochopení přírodních i společenských skutečností a duchovního bohatství minulosti i dneška. Vytváří se tak předpoklady k úspěšnému dorozumívání s lidmi tím, že učí interpretovat jejich vyjádření a reagovat na ně, učí však také porozumět sám sobě, své roli v různých komunikačních situacích, nalézt vlastní místo mezi vrstevníky i ve společnosti. Vede k formování hodnotové orientace a k citlivému a esteticky účinnému vnímání okolního světa i sebe sama.
V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit a rozhodovat se na základě přečteného i vnímaného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni, analyzovat je a kriticky posuzovat jejich obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat a hodnotit také formální stránku textů a jejich výstavbu.
V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka a k poznávání a rozlišování jeho dalších forem. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvíjení potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy a jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.
V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora i formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.
Verbální i neverbální komunikace se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím *Dramatické výchovy*, zařazené jako doplňující obor vzdělávací oblasti *Umění a kultura*.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- chápání jazyka jako svébytného historického jevu, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa, a tedy jako důležitého sjednocujícího činitele národního společenství a jako důležitého a nezbytného nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako potenciálního zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako bohatého mnohotvárného prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí běžných pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Společný evropský referenční rámec pro jazyky vymezuje kompetence komunikativní (lingvistické, sociolingvistické, pragmatické) a všeobecné (předpokládající znalost sociokulturního prostředí a reálií zemí, ve kterých se studovaným jazykem hovoří) jako cílové kompetence jazykové výuky.

Úroveň A2: Rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (napě. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho/jejích nejnaléhavějších potřeb.

Úroveň A1: Rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu/jí pomoci.

4.1.1 Český jazyk a literatura

ČESKÝ JAZYK – I. stupeň

1. Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět *Český jazyk* vychází ze vzdělávací oblasti *Jazyk a jazyková komunikace*. Má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Nabývání znalostí a dovedností při výuce češtiny umožní žákovi správně vnímat různá sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat výsledky svého poznávání.

2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Český jazyk a literární výchova má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek:

Komunikační a slohová výchova
Jazyková výchova
Literární výchova

Ve výuce se však obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Vyučovací předmět Český jazyk se vyučuje v 1.- 5. ročníku s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky odpovídající učebnímu plánu.

ročník	1.	2.	3.	4.	5.
počet hodin týdně	9	10	9	7	7

3. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vést žáky k zodpovědnosti za jejich „budoucnost – připravovat je na celoživotní
- učit žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace
- rozlišovat učivo základní a rozšiřující, doplňující
- umožnit žákovi osvojit si strategii učení

Kompetence k řešení problémů

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- podporovat týmovou spolupráci při řešení problémů
- podporovat netradiční způsoby řešení

Kompetence komunikativní

- vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci
- netolerovat agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování
- vést k přátelské komunikaci i s jinými lidmi v různých situacích

Kompetence sociální a personální

- rozvíjet vzájemnou pomoc žáků
- kriticky hodnotit práci v týmu, svou práci, práci ostatních
- rozvíjet schopnost zastávat různé role v týmu
- naučit se tolerovat odlišnosti mezi lidmi, netolerovat projevy rasismu, xenofobie, nacionalismu

Kompetence občanské

- vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých
- vést žáky k zodpovědnosti za svůj život, zdraví, životní prostředí
- vychovávat žáky k ohleduplnosti, ochotě účinně pomoci v různých situacích

Kompetence pracovní

- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- naučit žáky používat při práci vhodné pomůcky, technologie
- naučit žáky chránit své zdraví při práci
- seznamovat žáky s různými profesemi, k jejich úctě, potřebnosti

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA - II. stupeň

1. Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň

2. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Český jazyk a literatura se vyučuje:

v 6. - 8. ročníku – 4 hodiny týdně,

v 9. ročníku – 5 hodin týdně.

Předmět má tři složky: jazykovou výchovu, literární výchovu, komunikační a slohovou výchovu

Vzdělávací obsah:

Ve výuce se vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná. Dovednosti získané v předmětu jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Žáci se učí komunikovat v různých situacích a orientovat se při vnímání okolního světa i sebe sama.

Jazyková výchova

- učí žáky získávat vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka
- vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem srozumitelného vyjadřování

Literární výchova

- učí žáky s porozuměním číst a interpretovat přístupné texty, formulovat dojmy ze své četby, z návštěvy divadelního a filmového představení
- seznamuje s literárními žánry a formami a učí je rozlišovat a hodnotit
- rozvíjí emocionální zrání žáků
- utváří čtenářský vkus a trvalý zájem o četbu

Komunikační a slohová výchova

- učí žáky vnímat a chápat různá jazyková sdělení, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě textu, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah
- učí žáky získávat významné dovednosti spojené s mnohostrannou komunikací člověka

Výuka českého jazyka probíhá ve třídě, v počítačové učebně, ve třídě s interaktivní tabulí, v knihovně.

Metody a formy práce:

skupinové práce, samostatná práce, práce s chybou, diskuse, rozhovory, besedy, vlastní tvorba, práce s textem, projekty

Průřezová témata:

OSV:

mluvní cvičení, verbální a neverbální sdělení
úspěšnost v písemných pracích, v soutěžích (olympiáda, recitační soutěže, soutěže v literární tvořivosti)
mezilidské vztahy
charakteristika liter. postav, vlastní názor na liter. dílo
řešení problémů (příklady z liter. děl)

VDO:

tematika je využita v textech všestranných jazykových rozborů
demokratické zásady v liter. dílech

EGS:

využití v textech všestran. jazyk. rozborů
pocit vlastenectví se prolíná s pocitem pevného zakotvení v širším společenstvu
setkání se soudobou evropskou a světovou literaturou
film a adaptace liter. děl
možnost návštěvy představení na MDF v HK
mluvní cvičení zaměřené na cestování po Evropě i mimo ni

EV:

využití v textech všestran. jazykových rozborů
využití ve slohových útvarech (člověk a příroda, příroda a dobrodružství)
využití v četbě

MDV:

využití textů z denního tisku
reklama, zpravodajství
média v každodenním životě (kladný i záporný vliv)
tvorba mediálního sdělení ve slohu (zpráva, oznámení, fejeton, projev,…)
spolupráce se školním časopisem
vysílání škol. rozhlasu

MKV:

využití ve všestranných jazyk. rozborech
prostřednictvím literatury se žáci seznámí i s kulturou jiných národností
na pozadí rozmanitosti různých kultur si žáci lépe uvědomí svou vlastní kulturu a tradice

3. Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

naučit se vyhledávat a třídit informace
osvojovat si základní jazykové a literární pojmy
hodnotit výsledky svého učení a diskutovat o nich
uvědomit si význam vzdělávání

Kompetence k řešení problémů

využívat získaných vědomostí k objevování různých variant řešení

Kompetence komunikativní

naučit se formulovat své myšlenky a názory výstižně a kultivovaně
naslouchat druhým a vhodně na ně reagovat
zapojit se do diskuse a umět obhájit své názory
využít informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální

učit se spolupracovat ve skupině
podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu
učit se přijímat názory jiných

Kompetence občanské

nést zodpovědnost za své chování

respektovat přesvědčení druhých
chránit naše tradice a kulturní dědictví
aktivně se zapojovat do kult. dění ve škole a v obci

Kompetence pracovní

dodržovat hygienu práce
umět využít svých znalostí v běžné praxi

Učební plán předmětu

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dotace	8+2	7+2	8+1	6+1	5+2	4+1	4	4	3+1
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný

1. ročník – dotace: 8 + 1, povinný

ČJ1	
výstupy	učivo
• zná jednotlivá písmena tiskací a psací, malá a velká • skládá slova a rozkládá slova na hlásky • rozlišuje hlásku, slovo, větu • rozlišuje tečku, čárku, dvojtečku, otazník, vykřičník • tvoří jednoduché věty • dokáže přepsat slova a věty z tištěné podoby do psacího písma • dokáže psát diktát jednotlivých slov a vět • správně čte krátké a dlouhé samohlásky • hlasitě čte jednoduché věty se správnou intonací • rozumí přečtené větě, dokáže ji reprodukovat • naučí se recitovat básničky, říkadla, rozpočítávadla • dramatizuje jednoduchý text • vypráví pohádku podle obrázkové osnovy • vyjádří dojem z přečteného, slyšeného textu • seznámí se se systémem půjčování knih ve veřejných knihovnách • zavede čtenářský deník • přečte s porozuměním texty – písemný projev přiměřeného rozsahu a náročnosti • věcně i prakticky naslouchá vypravěči	Jazyková výchova - písmena a hlásky Literární výchova - čtení - zážitkové čtení a naslouchání - poslech literárních textů - čtenářský deník – portfolio Komunikační a slohová výchova - praktické čtení - naslouchání - oslovení, pozdrav, omluva, žádost, zdvořilé vystupování, gesta, mimika - mluvený projev (dýchání, hlas, výslovnost) - dramatizace komunikační situace

● porozumí písemným nebo mluveným ● pokynům přiměřené složitosti ● respektuje základní komunikační pravidla ● volí vhodné verbální i nonverbální prostředky při řešení situací ve škole i mimo ni ● seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví jednoduchý příběh ● vyjádří svůj názor, pocit ● dodržuje základní hygienické návyky při psaní ● uvolňuje ruku ● píše správné tvary psacího písma a číslic ● dbá na úhlednost písemného projevu	
přesahy	
Do: HV (1. ročník): HV1 VV (1. ročník): VV1 PČ (1. ročník): PČ1 Z: HV (1. ročník): HV1 PRV (1. ročník): PRV1 VV (1. ročník): VV1	
průřezová témata	
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA: - Kooperace a kompetice - Lidské vztahy - Princip sociálního smíru a solidarity - Komunikace	

2. ročník – dotace: 9 + 1, povinný

ČJ2	
výstupy	učivo
● vyjadřuje se ústně i písemně, tvoří krátké souvislé projevy, píše věty ● rozlišuje věty oznamovací, tázací, rozkazovací a přací, píše je s náležitými znaménky na konci věty, začátek věty s velkým písmenem ● řadí věty podle děje ● určí nadřazenost a podřazenost slov,	Jazyková výchova - věta jednoduchá, souvětí - druhy vět jednoduché - pořadí vět v textu - - význam slova – slova nadřazená, podřazená, souřadná, protikladná - pořádek slov ve větě - hlásky

prakticky užívá slov opačného a podobného významu ● řadí slova ve věte tak, aby dávala věta smysl ● rozlišuje hlásky: samohlásky krátké a dlouhé, souhlásky tvrdé, měkké, obojetné, slabikotvorné r, l, dvojhlásky ● správně určí a zdůvodní psaní i, í/y, ý po měkkých a tvrdých souhláskách ● zdůvodní a správně napíše ve slovech ú, ů ● zdůvodní a správně napíše znělé a neznělé souhlásky na konci a uvnitř slov ● dělí slova na konci řádku podle slabik ● správně píše slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě ● vyjmenuje řadu písmen jdoucích po sobě, seřadí slova podle abecedy ● vyhledává a rozliší podstatná jména, slovesa, předložky, tvoří s nimi věty ● v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování umí používat velké písmeno ● čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti nahlas i potichu ● čte se správnou intonací ● rozumí textu a reprodukuje jeho obsah ● dokáže se v textu orientovat, vyhledávat odpovědi ● umí číst v rolích ● rozlišuje přímou řeč ● naslouchá čtenému textu ● rozliší rozpočitadlo, hádanku, říkanku, báseň, pohádku ● rozumí pojmům čtenář, básník, spisovatel, ilustrátor, divadlo, herec, režisér, jeviště, hlediště, divadelní představení, hlavní postavy ● spojuje obsah textu s ilustrací ● výtvarně zpracuje své zážitky z četby ● čte samostatně knihy a zaznamenává si jejich název, jméno spisovatele, ilustrátora do portfolia ● píše jednoduše své dojmy z četby ● sděluje spolužákům své dojmy z četby ● čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti ● dokáže naslouchat ostatním	- znělé a neznělé souhlásky - slabika - abeceda - slovní druhy Literární výchova - zážitkové čtení a naslouchání - poslech literárních textů - základní literární pojmy - tvořivé činnosti s literárním textem - čtenářský deník (portfolio) - vlastní výtvarný doprovod a vyjádření k přečtenému textu Komunikační a slohová výchova - čtení praktické i věcné - naslouchání praktické a věcné - mluvený projev, oslovení, pozdrav, prosba, poděkování, omluva, přání, blahopřání, pozvání - jednoduchý popis - jednoduché vypravování - písemný projev - žánry písemného projevu - opis, přepis

• správné používá komunikační žánry a mimojazykové prostředky • respektuje komunikační pravidla • pojmenuje předměty, popíše jejich vlastnosti • věcně a formálně správně sdělí děj • dodržuje časovou posloupnost děje • tvoří smysluplné věty k obrázkům • nahrazuje slova jiným výrazem • odhalí a odstraní přebytečná slova v textu • zvládá hygienická pravidla při psaní • dodržuje normu písma a formální úpravu • umí napsat adresu, blahopřání, pozdrav z prázdnin, krátký dopis, vzkaz • opisuje a přepisuje jednoduché texty	
přesahy	
Do: VV (2. ročník): VV2 PČ (2. ročník): PČ2 Z: HV (2. ročník): HV2 PRV (2. ročník): PRV2 VV (2. ročník): VV2	

3. ročník – dotace: 7 + 1, povinný

ČJ3	
výstupy	učivo
• umí komunikovat se spolužáky i s dospělými • na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev • pečlivě vyslovuje a opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost • správně dýchá a volí vhodné tempo řeči • porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti • seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh • umí napsat adresu, přání, pozdrav • píše správné tvary písmen a číslic • správně spojuje písmena i slabiky • kontroluje vlastní písemný projev • píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	Komunikační a slohová výchova - rozhovor - jazykový projev - správné použití slovního přízvuku a vhodné intonace - rozvoj přiměřeného tempa řeči - komunikační situace: omluva, žádost, vzkaz, zpráva - jednoduchá osnova - písemný projev Jazyková výchova - znělé a neznělé souhlásky - podstatná jména - slovesa - ostatní slovní druhy

● zvládá základní hygienické návky spojené s psaním ● dbá na úpravu v sešitě ● rozpozná znělé a neznělé souhlásky uvnitř i na konci slova ● osvojuje si jejich pravopis ● pozná podstatné jméno ● umí určit rod, číslo, pád podst. jmen ● rozlišuje názvy obcí a ulic, správně je píše ● pozná sloveso ● umí určit osobu, číslo a čas ● určí slovní druhy – předložky a spojky ● pozná předložky a umí je napsat s podst. jm. ● zná příklady slov souznačných a protikladných a umí je použít ve větě ● umí abecedu ● umí řadit slova podle abecedy ● zná obojetné souhlásky ● odůvodňuje a správně píše i/í a y/ý ve vyjmenovaných slovech ● pozná slova příbuzná ● spojuje věty do jednodušších souvětí ● zdokonaluje se v plynulém a výrazném čtení ● umí číst potichu i předčítat nahlas ● rozumí přiměřenému textu a umí ho reprodukovat ● dokáže se v textu orientovat a vyhledávat odpovědi na otázky ● pracuje tvořivě s literárním textem podle ● pokynů učitele ● orientuje se v literárních druzích a žánrech – rozlišuje prózu a verše, odlišuje pohádku od ostatních lit. žánrů ● přednáší zpaměti texty přiměřené jeho věku ● umí se orientovat v knihovně s pomocí knihovnice ● vyjadřuje své pocity z přečteného textu	- slova souznačná a protikladná - význam slov - abeceda - vyjmenovaná slova - souvětí Literární výchova - četba uměleckých, populárních a naukových textů - poslech literárních textů - hádanka, poezie, pohádka, pověst - dramatizace - čtenářský deník -
přesahy	
Do: PRV (3. ročník): PRV3 VV (3. ročník): VV3 TV (3. ročník): TV3	

PČ (3. ročník): PČ3 Z: AJ (3. ročník: AJ3 PRV (3. ročník): PRV3 VV (3. ročník): VV3 PČ (3. ročník): PČ3 IKT (3. ročník): I3

4. ročník – dotace: 7, povinný

ČJ4	
výstupy	učivo
• umí vypravovat podle osnovy • sestaví jednoduchou osnovu • vede správně dialog, umí telefonovat • kultivovaě se dorozumívá ve škole i mimo školu • umí se vyjádřit v běžných situacích • umí popsat jednoduchou věc • umí napsat jednoduchý dopis, zprávu a pozvánku • má čitelný a přehledný pís. projev • zvyšuje hbitost psaní • při vypravování a popisu užívá slova výstižná, spisovná, citově zabarvená • rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost • rozlišuje podstatné a nepodstatné informace ve vhodném textu • rozliší větu jednoduchou a souvětí • určí základní skladební dvojice ve větě jednoduché • seznámí se s pravidlem shody přísudku s podmětem • z vět jednoduchých vytvoří souvětí • rozlišuje slova jednoznačná, mnohoznačná, synonyma, opozita, slova citově zabarvená • umí užívat slova spisovná • rozlišuje slova ohebná a neohebná • seznamuje se s dalšími druhy slov • rozlišuje předpony a předložky a správně je píše • určí slovní základ (předpona, kořen,	Komunikační a slohová výchova - mluvený projev - písemný projev - naslouchání - četba - Jazyková výchova - věta, souvětí - shoda podmětu s přísudkem - význam slov - tvarosloví - stavba slova - podstatná jména - slovesa výstižná, slova citově zabarvená - abeceda - vyjmenovaná slova Literární výchova - tvořivé činnosti s literárním textem - poslech literárních textů - dramatizace - literární pojmy - čtenářský deník

přípona) ● zná vzory podstatných jmen ● umí určit rod, číslo, pád a vzor ● umí skloňovat podst. jm. podle vzorů ● píše správně zeměpisné názvy ● pozná zvratná slovesa, infinitiv ● umí určit osobu, číslo a čas ● umí časovat slovesa v čase přítomném, minulém i budoucím ● umí vyhledávat v abecedním seznamu (slovník, telefonní seznam) ● správně píše i/y po obojetných souhláskách uvnitř slova ● docvičuje plynulost a techniku čtení ● volně reprodukuje text podle svých schopností ● přednáší vhodné literární texty zpaměti ● snaží se vyjádřit a zaznamenat své dojmy z četby nebo poslechu literárního díla ● samostatně nebo v kolektivu spolužáků se pokouší o dramatizaci textu ● seznamuje se se základními pojmy literární teorie: pohádka, hádanka, říkanka, báseň, spisovatel, kniha, ilustrátor, čtenář, divadlo, film, herec, režisér, verš, rým, přirovnání ● vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	
přesahy	
Do: VV (4. ročník): VV4 Z: AJ (4. ročník: AJ4 PŘV (4. ročník): PŘV4 VL (4. ročník): VL4 VV (4. ročník): VV4 IKT (4. ročník): I4	

5. ročník – dotace: 7, povinný

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

- identifikuje vlastní chybu a zjistí její příčinu, nevnímá ji jako selhání a ostudu, nenechá se jí odradit, ale rozpozná v ní příležitost k učení, hledá a nalézá způsoby její nápravy; změní zvolenou cestu tehdy, když se přesvědčí o omylu nebo bezvýchodnost
- jednoduše popíše, jak pracoval na určitém úkolu, co ho bavilo, co se mu dařilo, co se mu nedařilo, v čem udělal chybu; nevyhýbá se otevřenému přiznání chyb, v případě nezvládnutí úkolu se vyrovná se zpětnou negativní vazbou
- s porozuměním textu zpracuje pod vedením učitele přiměřeně dlouhé poznámky z učebnice či výkladu a správně je strukturuje
- vysvětlí a uvede konkrétní příklady, jak se může konkrétní učivo, informace nebo dovednost z výuky hodit v jeho osobním životě, popř. v dalším studiu nebo v různých zaměstnáních

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich
    - Vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich „budoucnost“ – připravujeme je na celoživotní učení.
    - Vedeme sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení.
    - Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
    - Na začátku hodiny vždy žáky seznámíme s cílem VH, na konci VH vždy s žáky zhodnotíme jeho dosažení.
    - Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, výsledky posuzujeme vždy z pohledu „přidané hodnoty“.
    - Motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.
    - Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
    - Učíme práci s chybou.
    - Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
    - Ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání.
    - Ve výuce zřetelně rozlišujeme základní (nezbytné, klíčové, kmenové) učivo a učivo rozšiřující (doplňující).
    - Učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu.

- Ve všech vyučovacích předmětech podporujeme používání cizího jazyka a výpočetní techniky.

ČJ5	
výstupy	učivo
● čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas ● volí náležitou intonaci, přízvuk a tempo při hlasitém čtení ● rozlišuje podstatné a nepodstatné informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává ● reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta ● posuzuje úplnost nebo neúplnost jednoduchého sdělení, reaguje otázkami ● vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku ● učí se rozpoznat manipulativní komunikaci, zejména v reklamě ● rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji používá ● používá při řeči přiměřená gesta a mimiku ● zlepšuje techniku psaní a hbitost ● učí se rozvrhnout text na ploše ● píše správně po stránce obsahové i formální ● sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytvoří pís. projev, text rozdělí na odstavce ● aktivně používá své znalosti z pravopisu lexikálního i syntaktického ● uplatňuje svůj osobitý rukopis při dodržování úhlednosti, čitelnosti a plynulosti ● umí určit všechny slovní druhy plnovýznamových slov ● přiřazuje rod i životnost, číslo, pád a vzor ● skloňuje je podle vzorů ● určí druhy příd. jmen ● zná gramatiku měkkých a tvrdých příd. jmen ● pozná základní druhy číslovek a zájmen ● časuje slovesa ve všech časech v ozn. způsobu	Komunikační a slohová výchova - čtení - naslouchání - mluvený projev - písemný projev - další žánry pís. projevu: omluvenka, inzerát, dopis, zpráva, podstatná jména, referát, výpisek, jednoduché tiskopisy Jazyková výchova - slovní druhy: podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa - stavba slova - pravopis - slovní zásoba - skladba - přímá řeč Literární výchova - zážitkové čtení a naslouchání - tvořivé činnosti s lit. textem - poslech lit. textů - základní literární pojmy -

● pozná všechny slovesné způsoby ● pozná zvratné sloveso ● rozlišuje jednoduché a složené tvary ● rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku ● ovládá pravopis slov vyjmenovaných a příbuzných ● rozlišuje slova spisovná a nespisovná ● pozná slova mnohoznačná a jednoznačná, antonyma, synonyma, homonyma ● pozná podmět a přísudek ● rozlišuje podmět několikanásobný, holý, rozvitý ● užívá shodu přísudku s holým podmětem ● odlišuje větu jednoduchou a souvětí ● vhodně změní větu jednoduchou v souvětí ● užívá vhodných spojovacích výrazů ● rozpozná přímou řeč a větu uvozovací ● vyjádří své dojmy z četby, zaznamenává je, a seznamuje s nimi ostatní žáky pomocí referátu o knize ● umí využít pro vlastní četbu knihovnu ● tvoří vlastní lit. text na dané téma, verše, rýmy ● rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů ● seznamuje se s dalšími zákl. pojmy: komedie, tragédie, drama, bajka, povídka, pověst, řeč autora a postav, čas a prostředí děje ● s pomocí tyto pojmy používá	
přesahy	
Do: VV (5. ročník): VV5 TV (5. ročník): TV5 Z: AJ (5. ročník): AJ5 VL (5. ročník): VL5 VV (5. ročník): VV5 IKT (5. ročník): I5	

6. ročník – dotace: 4+1, povinný

ČJ6	
výstupy	učivo
▪ rozpozná a třídí slovní druhy ▪ tvoří spisovné tvary slov a vědomě je používá ve vhodné komunikační situaci ▪ pozná druhy podstatných a přídavných jmen, orientuje se v kategoriích sloves, určuje mluvnické významy všech ohebných slovních druhů ▪ dokáže aplikovat jejich znalost v písemném projevu ▪ používá jazykové příručky	JAZYKOVÁ VÝCHOVA TVAROSLOVÍ – podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa
▪ vyhledá základní větné členy a zdůvodní jejich shodu ▪ rozpozná přívlastek, předmět a příslovečné určení	SKLADBA – větné členy
▪ při tvorbě vlastního jazykového projevu aplikuje zásady spisovné výslovnosti ▪ chápe vztah mezi zvukovou a grafickou podobou jazyka ▪ rozliší druhy vět a jejich melodii	ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA
▪ odliší spisovný a nespisovný jazyk	ROZVRSTVENÍ NÁRODNÍHO JAZYKA
▪ ovládá pravopisné jevy lexikální i morfologické	PRAVOPIS
▪ rozpozná spisovný a nespisovný projev, užívá vhodných jazykových prostředků ▪ rozvíjí svoji slovní zásobu, dokáže použít přímou a nepřímou řeč ▪ zpracuje osnovu textu, dodrží časovou posloupnost ▪ vyjadřuje vlastní názory, postoje a pocity ▪ orientuje se v textu, dokáže vyhledat důležité údaje a hlavní myšlenky ▪ vyplní jednoduché tiskopisy ▪ ovládá tvorbu jednoduchých komunikačních žánrů ▪ vytvoří výpisky z přečteného textu ▪ stylizuje dopis, osvojuje si základní normy kultivovaného písemného i ústního vyjadřování	KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA Vyplňování jednoduchých tiskopisů Jednoduché komunikační žánry Dopis osobní a úřední Popis a jeho funkce Výpisky Vypravování
▪ čte s porozuměním, reprodukuje přečtený text	LITERÁRNÍ VÝCHOVA

▪ zhodnotí a charakterizuje hlavní postavy ▪ posoudí vztah literatury k životu ▪ rozlišuje vyjadřování v próze a poezii ▪ odlišuje základní žánrové útvary, charakterizuje jejich hlavní rysy ▪ používá literaturu jako zdroj poznání a prožitků ▪ výrazně čte a přednáší	Poezie Pohádky Bajky Poetický kalendář Báje, mýty a pověsti Balady a romance Próza s dětským hrdinou Umělecko-naučná a naučná literatura Dobrodružné příběhy
přesahy	
Do: IKT (6. ročník): I6 D (6. ročník): D6 D (7. ročník): D7 Z: Z (6. ročník): Z6 AJ (6. ročník: AJ6 VO (6. ročník): OV6 VV (6. ročník): VV6 IKT (6. ročník): I6	
průřezová témata	
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA: - Rozvoj schopností poznávání - Evropa a svět nás zajímá - Kulturní diference - Poznávání lidí - Objevujeme Evropu a svět - Jsme Evropané - Vztah člověka k prostředí - Vnímání autora mediálních sdělení - Tvorba mediálního sdělení - Mezilidské vztahy	

7. ročník – dotace: 4, povinný

ČJ7	
výstupy	učivo
▪ určí věcný i mluvnický význam slova ▪ rozlišuje slova jednoznačná a mnohoznačná ▪ rozumí termínům slovo, sousloví; přísloví ▪ vytváří synonyma, homonyma, slova citově zabarvená ▪ vyhledá odborné názvy ▪ rozumí pojmu slovní zásoba a uvědomuje si	JAZYKOVÁ VÝCHOVA NAUKA O VÝZNAMU SLOV NAUKA O TVOŘENÍ SLOV

příčiny její dynamiky ▪ vyjmenuje způsoby obohacování slovní zásoby a vyhledá jednotlivé příklady ▪ určí části slova z hlediska slovotvorby ▪ správně používá vztažná zájmena ▪ určí slovesné kategorie, včetně slovesného rodu ▪ stupňuje příslovce, bezchybně píše příslovečné spřežky ▪ rozliší neohebné slovní druhy	TVAROSLOVÍ – zájmeno jenž, slovesný rod, neohebné slovní druhy
▪ rozlišuje věty oznamovací, tázací, rozkazovací a přací ▪ rozezná druhy vět z hlediska základních větných členů, pozná větný ekvivalent ▪ určuje druhy podmětu a přísudku ▪ ve větě pojmenuje rozvíjející větné členy, vyhledá přístavek ▪ v souvětí pozná větu hlavní a vedlejší, určuje druhy vedlejších vět	SKLADBA Druhy vět podle postoje mluvčího Věty dvojčlenné, jednočlenné, větné ekvivalenty Základní a rozvíjející větné členy Přístavek Druhy vedlejších vět
▪ ovládá pravopisné jevy lexikální, morfologické i syntaktické	PRAVOPIS
▪ předvede samostatný souvislý projev – ústní i písemný	KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA
▪ při svém projevu používá vhodná slova – využívá rozmanité jazykové prostředky ▪ odlišuje spisovné a nespisovné výrazy a dokáže je správně využít v jednotlivých slohových útvarech ▪ výstižně vyjádří charakteristické rysy popisované osoby ▪ chronologicky zaznamená jednotlivé činnosti pracovního postupu ▪ dokáže vyjádřit své pocity a nálady ve vztahu k popisované skutečnosti ▪ vyhledá důležité údaje a hlavní myšlenky textu ▪ výstižně zaznamenává důležité údaje o určité osobě ▪ smysluplně a poutavě dokáže převyprávět, případně vymyslet příběh	Popis výrobku, uměleckého díla, pracovního postupu Charakteristika Líčení Výtah Žádost Životopis Vypravování
▪ vyjadřuje své pocity a dojmy z textu, formuluje vlastní názory na přečtený text	LITERÁRNÍ VÝCHOVA
▪ orientuje se v základních literárních	Poezie

pojmech ▪ učí se formulovat hlavní myšlenky literární ukázky ▪ dokáže chápat literární dílo jako zdroj poznání a prožitků ▪ nachází poučení v historické beletrii ▪ ovládá základní divadelní a filmovou terminologii ▪ vhodně recituje básnický text ▪ hledá paralely básnické a písňové tvorby	Povídky Kroniky Mýty, báje a pověsti Balady a romance Divadlo a film Paměti a vzpomínky Cestopisy Aforismy, anekdoty, epigramy, fejetony Romány Písňová tvorba
přesahy	
Do: D (7. ročník): D7 VV (7. ročník): VV7 Z: Z (7. ročník): Z7 D (7. ročník): D7 AJ (7. ročník: AJ7 VO (7. ročník): OV7 VV (7. ročník): VV7 IKT (7. ročník): I7	
průřezová témata	
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA: - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - Objevujeme Evropu a svět - Základní podmínky života - Mezilidské vztahy	

8. ročník – dotace: 4, povinný

ČJ8	
výstupy	učivo
▪ vysvětlí způsoby obohacování slovní zásoby ▪ vyhledá slova přejatá na základě typických znaků ▪ uvědomí si rozdíly v pravopisu a výslovnosti oproti slovům českého původu ▪ zná a používá jazykové příručky ▪ správně skloňuje obecná jména přejatá a cizí vlastní jména ▪ rozliší slovesa dokonavá a nedokonavá ▪ rozpozná větu jednoduchou a souvětí, jednočlennou a dvojčlennou ▪ zvládá určování rozvíjejících větných členů,	JAZYKOVÁ VÝCHOVA OBOHACOVÁNÍ SLOVNÍ ZÁSOBY – tvorba slov, slova přejatá TVAROSLOVÍ – slova přejatá, slovesný vid SKLADBA Věta jednoduchá a souvětí Druhy vedlejších vět

druhy základních větných členů ▪ pozná druhy vedlejších vět ▪ graficky znázorní stavbu věty jednoduché a souvětí ▪ podle významu zařazuje do vět správné spojovací výrazy ▪ určí vzájemný poměr mezi větami hlavními, souřadně spojenými větnými členy a větami vedlejšími ▪ provádí syntaktické jazykové rozbory složitých souvětí	Významové poměry mezi větami hlavními, souřadně spojenými větnými členy a souřadně spojenými vedlejšími větami Spojovací výrazy a interpunkce v souvětí souřadném i podřadném Jazykové rozbory složitějších souvětí
▪ rozpozná útvary českého jazyka ▪ má přehled o slovanských a světových jazycích ▪ rozumí pojmu jazyková kultura	OBECNÉ VÝKLADY O ČESKÉM JAZYCE
▪ ovládá pravopisné jevy lexikální, slovotvorné, morfologické i syntaktické	PRAVOPIS
▪ vyhledává důležité údaje a hlavní myšlenky textu ▪ porozumí čtenému textu, používá jazykové prostředky charakteristiky ▪ formuluje myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně i v písemném projevu ▪ vyjadřuje své subjektivní pocity, nálady, dojmy, využívá k vyjádření svých myšlenek poznatky známé z literatury ▪ zamýšlí se nad daným problémem a tvořivým psaním vyjadřuje vlastní postoje ke sdělenému obsahu, respektuje názory druhých lidí a z jejich myšlenek čerpá poučení pro vlastní tvorbu	KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA Výtah Charakteristika literární postavy Výklad Líčení Úvaha
▪ používá literaturu jako zdroj informací a prožitků ▪ výstižně formuluje vlastní názory na umělecké dílo ▪ zdokonaluje výrazné čtení a přednes ▪ charakterizuje historická období a jejich nejvýznamnější představitele ▪ setkává se se světovou literaturou	LITERÁRNÍ VÝCHOVA Nejstarší česká literatura Středověk a doba husitská Renesance, humanismus, baroko Národní obrození Česká literatura 19. století Český realismus
přesahy	
Do: D (8. ročník): D8	

Z (8. ročník): Z8 VV (8. ročník): VV8 Z: Z (8. ročník): Z8 AJ (8. ročník: AJ8 VO (8. ročník): OV8 HV (8. ročník): HV8 VV (8. ročník): VV8 VZ (8. ročník): RV8 IKT (8. ročník): I8 D (8. ročník): D8
průřezová témata
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: - Práce v realizačním týmu

9. ročník – dotace: 4, povinný

ČJ9	
výstupy	učivo
▪ rozliší a příklady v textu doloží nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpozná přenesená pojmenování	JAZYKOVÁ VÝCHOVA SLOVNÍ ZÁSOBA A VÝZNAM SLOVA, NAUKA O TVOŘENÍ SLOV
▪ spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	
▪ pracuje s jazykovými příručkami	
▪ správně třídí slovní druhy	TVAROSLOVÍ – slovní druhy
▪ tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	
▪ ovládá mluvnické kategorie druhů slov	
▪ rozliší druhy souvětí, určí významové poměry mezi gramatickými jednotkami ve větě a souvětí, naznačí grafické schéma souvětí	SKLADBA
▪ odstraňuje syntaktické nedostatky, zhodnotí pořádek slov ve větě	
▪ vhodně tvoří jazykové projevy podle komunikační situace pomocí znalostí o jazykové normě	
▪ orientuje se ve složitých souvětích	
▪ aplikuje při tvorbě vlastního jazykového projevu zásady spisovné výslovnost	ZVUKOVÁ STRÁNKA JAZYKA
▪ rozlišuje odlišnosti jazyka v jednotlivých obdobích vývoje češtiny	OBECNÉ VÝKLADY O JAZYCE

▪ posoudí vliv slov přejímaných z jiných jazyků, snaží se porozumět cizím slovům ▪ uvědomuje si význam spisovného jazyka, odliší ho od nespisovné češtiny ▪ používá kultivovaný projev na základě poznatků o jazyce a stylu ▪ orientuje se v jazykovědných disciplínách ▪ uvědomuje si důležitost jazykové kultury	
▪ v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí	PRAVOPIS
▪ vhodně uplatňuje jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru ▪ sděluje své myšlenky kultivovaně a výstižně, uplatňuje spisovný jazyk ▪ dokáže doložit své názory, ověřit pravdivost tvrzení, vhodně kritizuje, vysvětlí nejasnosti, aplikuje pravidla kultivované diskuze a dialogu ▪ orientuje se v tisku ▪ v mluveném i psaném projevu vhodně užívá verbálních i nonverbálních komunikačních prostředků ▪ zvládá tvůrčí psaní na základě vlastních dispozic a zájmů	KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA Výklad Popis Charakteristika Vypravování Úvaha Proslov Diskuze Fejeton Funkční styly
▪ snaží se o pochopení uměleckých směrů a proudů v české a světové literatuře ▪ má přehled o významných představitelích české i světové tvorby ▪ orientuje se v základních literárních pojmech a užívá je při rozboru literárního díla ▪ zdůvodní pronásledování některých českých autorů v 2. pol. 20. století v kontextu politické situace ▪ formuluje vlastní názory na umělecké dílo literární, dramatické i filmové – ústně i písemně ▪ rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora ▪ rozliší hodnotnou a konzumní literaturu ▪ vyhledává informace v různých typech	LITERÁRNÍ VÝCHOVA Česká a světová literatura konce 19. a 1. poloviny 20. století Literatura po 2. světové válce Literatura 2. poloviny 20. století – oficiální a samizdatová Současná literární tvorba

katalogů, v knihovně a dalších informačních zdrojích	
přesahy	
Do: D (9. ročník): D9 F (9. ročník): F9 CH (9. ročník): CH9 Z (9. ročník): Z9 HV (9. ročník): HV9 Z: Z (9. ročník): Z9 HV (9. ročník): HV9 VZ (9. ročník): RV9 AJ (9. ročník: AJ9 D (9. ročník): D9	
průřezová témata	
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA: - Stavba mediálních sdělení	

4.1.2 Cizí jazyk

Anglický jazyk – I. stupeň

Cílem předmětu anglický jazyk na 1. stupni je poskytnout žákům základ slovní zásoby a běžných konverzačních frází, na jednoduchých textech budovat čtenářské dovednosti a na nich schopnost psát. Zejména v počátcích upřednostňujeme induktivní způsob výuky před výukou deduktivní. Neučíme tedy nejdříve poučky, ale ponecháváme prostor, aby si z textů říkadel, jednoduchých básniček a podobně sami odvodili, jak vyjádřit jiné věty. Gramatiku učíme teprve tehdy, když jsou příslušné pojmy zvládnuty v předmětu český jazyk a literatura (např. časování sloves).

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Anglický jazyk je na 1. stupni základní školy vyučován již od prvního ročníku.
Týdenní hodinová dotace je rozložena do tří hodin týdně. Žáci jsou vyučováni ve svých kmenových třídách, specializovaných jazykových učebnách, v počítačových učebnách.
Na 1. stupni základní školy je anglický jazyk vstupem do cizojazyčného vzdělávání. Jde o probuzení zájmu žáků studovat tento jazyk a vytvoření pozitivního vztahu k tomuto předmětu.
Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších životních situacích odpovídajících jejich věku. Největší pozornost je věnována osvojení zvukové stránky jazyka a zvládnutí rozdílů mezi zvukovou a grafickou podobou. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem číst a psát. Slovní zásoba je volena dle zájmu dětí tohoto věku, gramatické zákonitosti jsou objasňovány minimálně, jsou předkládány jako samozřejmá věc v podobě frází a ustálených spojení. Metody a formy práce jsou založeny na hře, poslechu, nápodobě, tvořivých činnostech a dramatizacích. Výuka je propojena s hudební, výtvarnou, pohybovou a dramatickou výchovou a v neposlední řadě zde hraje důležitou roli i jazyk mateřský. Při výuce se využívá písniček, říkanek a krátkých textů namluvených rodilými mluvčími. Též jsou do výuky zařazovány adekvátní počítačové programy.
Obsahem předmětu anglický jazyk na 1. stupni je poskytnout žákům základní slovní zásobu a běžné konverzační fráze. Na jednoduchých textech vytvářet čtenářské dovednosti a na nich se pak učit schopnosti psát. Zejména v počátcích je nutno upřednostňovat induktivní způsob výuky před deduktivní výukou. Neučí se tedy poučky, ale žákům se ponechává prostor, aby si podle textů říkadel, básniček, písniček a podobně odvodili, jak vyjadřovat verbálně jinak. Gramatiku učíme teprve tehdy, když žáci zvládají příslušné pojmy v předmětu mateřského jazyka a literatury.

Metody a formy práce

Metody:
- individuální, frontální, párové, skupinové práce

Formy:
- křížovky, rébusy, doplňovačky, …
- využití časopisů
- dramatizace
- použití audiovizuální techniky, projekce s využitím internetu a výukových programů na PC

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- pochopit důležitost schopnosti komunikovat anglicky pro další studium i praktický život
- propojovat probraná témata a jazykové jev
- samostatně vyhledávat nástroje k odstraňování problémů při komunikaci v angličtině
- posuzovat vlastní učení, pracovat chybou
- vyhledávat a třídit informace, systematicky používat naučených jazykových prostředků

Kompetence k řešení problému

- řešit jednoduché problémové situace v cizojazyčném prostředí
- nebát se mluvit anglicky s cizím člověkem
- naučit se popsat obsah myšlenky, chybí-li slovní zásoba
- zvolit vhodný postup k řešení problému
- využívat moderní techniku k řešení problému
- podporovat samostatnost, tvořivost, logické myšlení a týmovou spolupráci při řešení problému

Kompetence komunikativní

- porozumět jednoduchému sdělení v anglickém jazyce
- umět zformulovat jednoduché myšlenky anglicky
- rozumět promluvě i přiměřenému textu v anglickém jazyce
- využívat dovednosti osvojené v anglickém jazyce k navázání kontaktu či vztahu
- porozumět a pracovat s psanými texty
- vést k souvislému a kultivovanému vyjadřování slovem a písmem

Kompetence sociální a personální

- v jednoduchých situacích vyžádat a poskytnout pomoc, radu
- dodržovat v anglicky mluvícím prostředí zásady slušného chování
- spolupracovat v anglicky hovořící skupině na jednoduchém úkolu
- vést ke zdvořilosti, respektu a toleranci k druhým
- podporovat skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- rozvíjet schopnost žáků zastávat v týmu určité role
- učit žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v něm a práci ostatních členů týmu

Kompetence občanské

- získat představu o zvycích v anglicky mluvících zemích a porovnávat je s našimi zvyky
- umět srovnávat ekologické a environmentální otázky týkajících se anglicky mluvících zemí a
- naší republiky
- vést k sebeúctě a úctě druhým lidem, netolerovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- uplatňovat prvky pozitivní motivace v hodnocení žáků
- vést k aktivní ochraně zdraví a životního prostředí

Kompetence pracovní

- samostatně pracovat s dvojjazyčným a výkladovým slovníkem
- využívat anglického jazyka k získávání informací z různých oblastí

ANGLICKÝ JAZYK - 2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Anglický jazyk je dnes bezesporu jedním z hlavních nástrojů komunikace v mnoha oblastech života. Cestování do zahraničí a vzájemné poznávání mezi lidmi patří k významným fenoménům naší doby. Znalost anglického jazyka pomáhá překonávat bariéry mezi lidmi, národy a státy. Umožňuje žákům poznávat životní styl, historii, kulturní a jiné tradice příslušníků jiných národů. To je důležité pro vytváření atmosféry tolerance a porozumění. Je známo, že zejména mladí lidé navazují vzájemné kontakty bezprostředně. Znalost anglického jazyka jim v tom významným způsobem pomáhá. Aktuální je v současné době spoluúčast na žákovských projektech v rámci zemí Evropské unie. Požadavky na vzdělávání v anglickém jazyce směřují v ŠVP k dosažení úrovně A2, společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Na 1. stupni základní školy (1.-5.ročník) představuje výuka anglického jazyka úvod do cizojazyčného vzdělávání. Jde především o probuzení zájmu žáka o studium tohoto cizího jazyka a o vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Pozornost se soustředí na osvojení zvukové podoby jazyka a o zvládnutí vztahů mezi jeho zvukovou a grafickou stránkou na podkladě rozvíjení základů řečových dovedností, dále na první seznámení s některými typickými jevy života a kultury zemí příslušné jazykové oblasti. Žáci se učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat jsou nadřazeny dovednostem číst a písemně se vyjadřovat. Výklad prvků gramatického systému je omezen na nezbytné minimum, slovní zásoba je volena především na základě frekvence a zájmu dětí tohoto věku. Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, tvořivých činnostech a hře. Výuka je výrazně propojena nejen s mateřským jazykem, ale též s hudební, pohybovou, výtvarnou a dramatickou výchovou, z nichž přebírá některé techniky a obohacuje je novými prvky (např. hraní rolí, dramatizace, improvizace), využívá se nahrávek, říkanek, písniček a dalších textů v interpretaci rodilých mluvčích. Ve výuce jsou využívány i vhodné programy na osobních počítačích včetně využití internetu.

Na 2. stupni základní školy (6. - 9. ročník) jde již více o osvojování cizího jazyka jako prostředku dorozumívání a prostředku získávání dalších poznatků. Pozornost se věnuje rozvoji všech řečových dovedností. Čtení a písemné vyjadřování nabývají postupně na významu. Stále více se pracuje s autentickými materiály různého druhu (tištěnými i audiovizuálními), více se do výuky zařazuje integrované používání cizího jazyka v kombinaci s osobním počítačem včetně internetu. Prohlubuje se povědomí žáků o kultuře cizích (zejména evropských) zemí. Pokud se týče používaných metod a forem práce, preferováno je kooperativní vyučování. Vyučující vhodně využívá odlišností žáků v různých individuálních i skupinových činnostech. Podporuje se další rozvíjení komunikačních dovedností prostřednictvím kontaktů s anglicky hovořícími osobami. Využívá se k tomu zahraničních jazykově poznávacích zájezdů, partnerských škol v zahraničí, internetu a dalších.

Předmět Anglický jazyk se začíná vyučovat již v 1. ročníku, výuka pokračuje až do 9. ročníku. V 1. a 2. ročníku se jedná o jednu hodinu týdně. Ve 3. a 4. ročníku mají žáci anglický jazyk čtyřikrát týdně. V 5. ročníku mluvíme o týdenní dotaci třech hodin. Žáci 6. a 7. ročníku mají anglický jazyk čtyřikrát týdně a v 8. a 9. se dotace snižuje na tři hodiny týdně. Vedle toho probíhá také výuka anglického jazyka v

kroužcích, které jsou organizovány podle zájmu dětí. Ve výuce jsou žáci rozděleni do skupin, počet osciluje okolo 18 žáků v jedné skupině. Bohužel finanční možnosti školy nedovolují tento počet snížit tak, aby mohlo být vyučování efektivnější.
To je ale problém většiny škol. Pro vyučování angličtině využíváme na naší škole dvou jazykových učeben, kde je instalováno video. Každý učitel anglického jazyka má k dispozici radiomagnetofon s možností přehrávání CD. Trvalou snahou učitelů naší školy je připravovat si mnohé pomůcky svépomocí. Patří sem zejména zhotovování flash cards, nahrávání programů na audiokazety a videokazety, příprava testů. Jednou za dva roky organizujeme pro zájemce z řad žáků týdenní zájezd do Spojeného království. Vybrané žáky připravujeme na soutěže.
Žáky získáváme k odběru časopisu R+R, který je pro ně speciálně určen.

Klíčové kompetence

Podle Rady Evropy je kompetence obecná schopnost založená na znalostech, zkušenostech, hodnotách a dispozicích, jež jedinec rozvinul během své činné účasti na vzdělávání. Termín kompetence reprezentuje široký střechový pojem, který zahrnuje znalosti, dovednosti i postoje. V pojmu kompetence je kladen důraz na formativní význam vzdělávání.
Rozvíjení kompetencí se klade proti pamětnému osvojování množství poznatků v jednotlivých předmětech (i když my víme, že určité kvantum poznatků založených na pamětném osvojení je nutné a žádoucí). Jde o aktivní utváření dovedností, postojů a vlastností subjektu, stručně řečeno, kompetence mají „nadpředmětový“ charakter.
Vlastní vyučování je nakonec průnikem konkrétního učiva, průřezových témat a osobnosti učitele, a to vše nakonec směřuje k dosažení klíčových kompetencí. Klíčové kompetence jsou oním finálním výsledkem naší práce, tím, co je na konci našeho úsilí.
Cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná. Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají. K jejich utváření přispívají veškeré činnosti a aktivity na škole.

KOMPETENCE K UČENÍ

- propojovat poznatky z různých oblastí do širších celků
- experimentovat, pozorovat, kriticky posuzovat
- kriticky hodnotit výsledky svého učení, učit se práci s chybou
- vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v časopisech, literatuře, na internetu

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- chápat problém spíše jako výzvu než hrozbu
- vyhledávat informace nutné pro vyřešení problému
- osvědčené postupy aplikovat při řešení obdobných nebo nových problémových situací
- hledat také nové postupy řešení problémů, nezůstávat jen u starých, „osvědčených“
- pracovat samostatně nebo v týmu, uplatňovat logické myšlení

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- účinně se zapojovat do diskuse
- vyjadřovat se výstižně, formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu
- naslouchat názorům druhých
- rozumět nonverbální komunikaci, což může být při dorozumívání se cizím jazykem zvláště významné

- veřejně se prezentovat při soutěžích a dalších vystoupeních na školní a vyšší úrovni
- prezentovat své názory a myšlenky ve školním časopise, na webu, v místním tisku
- zapojovat se do komunikace se svými vrstevníky prostřednictvím internetu

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- vytvářet si pozitivní představu o sobě, pocit sebeúcty
- účinně spolupracovat ve skupině, přispívat k dobré atmosféře v týmu
- pracovat co největší část hodiny ve dvojici nebo ve skupině
- docházet k závěru, že ve vzájemné spolupráci lze lépe naplňovat společné i osobní cíle
- vnímat a tolerovat odlišnosti a různé schopnosti členů týmu, vnímat je jako výhodu z hlediska výsledku práce týmu
- zastávat v týmu různé role

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- respektovat svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu
- rozpoznávat a odsuzovat projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- respektovat přesvědčení jiných lidí
- respektovat, chránit a oceňovat kulturní i historické dědictví
- aktivně se zapojovat do kulturních a sportovních aktivit
- chápat ekologické souvislosti a environmentální problémy

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- uvědomovat si význam znalosti anglického jazyka pro své budoucí uplatnění v životě, při hledání zaměstnání
- využívat pozitivní motivace při učení se cizímu jazyku
- adaptovat se na nové pracovní prostředí, jiné pracovní podmínky

Učební plán předmětu

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dotace	0+1	0+1	4	4	3	3+1	3+1	3	3
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny									

1. ročník – dotace: 1, povinný

AJ1	
výstupy	učivo
• porozumí pozdravům a aktivně je využívá • dokáže pojmenovat členy rodiny • rozumí základním příkazům a provádí je • naučí se základní slovíčka týkající se tématu Můj dům • rozumí otázce What´s your name a Who´s this	Pozdravy - Greetings – Hello, Good bye, Good morning Members of family – mum, dad, sister, brother, me, girl, boy Basic commands – sit down, stand up, go, see, listen, point, sing, colour, repeat... A house

● dokáže se představit a zeptat se na jméno svého spolužáka	What's your name?
● naučí se aktivně používat slovíčka týkající se školních potřeb ● počítá od nuly do deseti ● rozumí a vykonává další příkazy – skoč, koukni se apod.	My schoolbag Numbers 0-10 Other basic commands – look, dance with me, come on, jump…
● reaguje na otázky What´s this, How many.. ● dokáže odpovědět na otázky Yes/No	What's this? How many...? yes/no
● zná a používá slovíčka – téma hračky ● anglicky pojmenuje barvy ● rozumí dalším základním povelům – hraj, buť prosím ticho, apod.	Toys – HRAČKY Colours Plural – doll/dolls Commands and verbs
● rozumí dalším pozdravům – dobré odpoledne, dobrý večer ● naučí se slovíčka k tématu Vánoc	Greetings – Good afternoon, Good evening Words – bell, present, star, tree, wish, cracker, fish, turkey, stocking
● dokáže pojmenovat oblečení ● popisuje, co má kdo na sobě	OBLEČENÍ - Clothes – dress, skirt, jeans, trousers,T-shirt, jumper, sock, shoe, cap, hat,
● rozumí slovíčkům týkající se tématu narozenin ● rozumí otázce How old are you? What´s that a je schopný krátce odpovědět	Šťastné narozeniny - Happy birthday! Words – cake, candle, card, ball, balloon, badge, bike, television, radio, ice-cream, sandwich, sticker, sweet... I've got... What's that? Is it..? How old are you?
● rozumí a používá slovíčka k tématu koupání ● rozumí a dokáže užívat slovíčka týkající se Velikonoc	KOUPÁNÍ - Words – towel, hairbrush, teethbrush, soap, shampoo, duck, water, bed, chair, table Velikonoce: chicken, basket, flower, egg, chocolate, cold, warm, hot
● rozumí a aktivně dokáže používat slovíčka k tématu zvířata	ZVÍŘATA - Animals – snake, tiger, lion, bird,

• dle obrázků pomenuje jednotlivá zvířata • rozumí předložkám on/in • rozumí otázce Do you like…? • dokáže krátce odpovědět na otázku Do you like…	parrot, spider, elephant, hippo, rabbit, zebra, giraffe, horse, bird, hamster, guinea-pig,fish Prepositions – on, in Do you like...?
přesahy	
Do: ČJL (2. ročník): ČJ2 HV (2. ročník): HV2 VV (2. ročník): VV2 Z: HV (2. ročník): HV2 VV (2. ročník): VV2	

2. ročník - dotace: 1, povinný

AJ2	
výstupy	učivo
• Zná pozdravy a aktivně je využívá – Hello, Good morning, Goodbye, apod. • Vyjádří souhlas a nesouhlas.	Pozdravy
• Zná domácí zvířata (cat, dog, pig, cow), a zvířata v Zoo (tiger, lion, monkey, giraffe, snake). Slovíčka aktivně používá, pojmenuje zvířata na obrázku.	Safari, animals, pets
• Zná abecedu. Používá ji při hře. Je schopný vyhláskovat své jméno a další slova.	Alphabet
• Dokáže pojmenovat základní školní potřeby (table, chair, teacher, pen, clock, book).	At school
• Seznámí se s Halloweenem. • Rozumí slovíčkům (witch, ghost, mask, pumpkin, black cat).	Halloween
• Pojmenuje barvy (blue, red, yellow, black, green, orange, pink, purple).	Colours, numbers
• Zvládne počítat do deseti.	How many?
• Dozví se, jak se slaví Vánoce ve Velké Británii. • Zná 5 slovíček (star, bell, tree, present, candle). Aktivně je používá.	Christmas
• Pojmenuje potraviny (fish, cheese, yoghurt, bread, rice, pasta, cereal, cakes). • Dokáže vyjádřit pocit libosti a nelibosti.	Food and drink

● Do you like …? I like…, I don´t like… . ● Podle pokynů ukáže na části lidského těla a části obličeje (face, eyes, hair, nose, ears, mouth, body, head, hand, neck). ● I´ve got … . ● Umí pojmenovat části těla. ● Rozumí základním slovesům (touch, hear, see, jump, play, run).	Happy face Základní slovesa
● Seznámí se zvyky kolem Velikonoc. ● Zná slova (kitchen, bedroom, bathroom, sitting room, hall, garden). ● Oblečení - zná slova (T-shirt, shorts, trainers, sunhat, dress, sandals). ● Umí slova (bike, scooter, boat, skipping rope, ball, trampoline). ● Rozumí větám I´m playing.	Happy Easter My house Summertime Playtime
přesahy	
Do: ČJL (2. ročník): ČJ2 HV (2. ročník): HV2 VV (2. ročník): VV2 Z: HV (2. ročník): HV2 VV (2. ročník): VV2	

3. ročník – dotace: 3, povinný

AJ3	
výstupy	učivo
● dokáže zvolit správný pozdrav vzhledem k situaci ● osvojí si osobní zájmena ● umí se představit, poprosit ● dokáže se zeptat na jméno ● dokáže se zeptat na osobu ● pracuje podle jednoduchých anglických pokynů učitele ● dokáže pracovat s abecedou, vyhláskuje své jméno a další jednoduchá slova ● osvojí si přivlastňovací zájmena ● odpovídá na otázky týkající se školních potřeb ● dokáže napsat některá slova podle spellingu	POZDRAVY, ZÁJMENA, ABECEDA - pozdravy Hello! Good bye! Good morning! - I, you - What's your name? I'm - Who's this? This is… - Sit down. Stand up… - Spell your name – my, your SKOLNÍ POMŮCKY, NEURČITÝ ČLEN - slovní zásoba – school, … - Point to. Go. Come in…. - How are you? I'm fine… - What's this? Thank you.

● reaguje na další pokyny učitele ● umí se ptát na náladu, poděkovat ● umí se ptát a odpovídat na věci kolem ● zvládá počítání do deseti ● umí se zeptat na věk ● naučí se telefonovat ● dokáže rozlišit neurčitý člen ● dokáže odpovědět celou větou ● umí popřát k narozeninám a zazpívat ● odpovídá na otázky týkající se hraček ● reaguje na další pokyny ● zadává jednoduché příkazy ● seznámí se s některými pojmy Vánoc ● osvojí si další zájmena ● seznámí se s některými domácími zvířaty ● umí používat zkracování ● dokáže hovořit o kamarádovi ● umí utvořit otázky na informace ● umí použít některá přídavná jména ● dokáže odpovědět záporně i kladně ● seznámí se s pojmy jídlo, hračka, zvíře ● seznámí se s určitým členem ve větě ● dokáže pojmenovat, ukázat a popsat části svého obličeje a svých kamarádů ● naučí se další přídavná jména ● používá sloveso mít ● pojmenuje členy rodiny a hovoří o nich ● porozumí příběhu, dramatizuje ho ● používá správný tvar množného čísla ● umí vyprávět o rodině ● osvojí si další přídavná jména ● dokáže zjistit počet členů v rodině ● dokáže popsat členy rodiny ● naučí se používat odpověď se slovesem mít ● naučí se pracovat s novým slovesem – moci ● pracuje se přivlastňovacím zájmenem a přivlastňovacími tvary podst. jmen ● reaguje na pokyny učitele ● dokáže zadávat rozkazy ● umí rozpoznávat barvy ● dokáže popsat věci, lidi a zvířata ● dokáže vyprávět o lidech a věcech ● naučí se základní exotická zvířata	ČÍSLA - čísla 0 - 10 - How old are you? - telefonní čísla - a/an - This is a/an… NAROZENINY, HRAČKY - Happy birthday! - Find! Complete! Look!, ... - Christmas, tree, snow - ZÁJMENA, DOMÁCÍ ZVÍŘATA - he, she, her, his - dog, cat - He‘s Kevin. He‘s eight… PŘÍDAVNÁ JMÉNA,URČITÝ ČLEN - Is it…? - big, little, small, happy, merry.. - Yes, it is. No, it isn’t. - animal, toy, food - the ČÁSTI OBLIČEJE, RODINA, SLOVESO MÍT - slovní zásoba – face, hair, … - short, dark, blond, long - family, mum, … - I’ve got… - -s - PŘÍDAVNÁ JMÉNA, DALŠÍ ČLENOVÉ RODINY - slovní zásoba- thin, fat… - Have you got..? Has he got..? - Yes, he has. No, I haven’t… ZÁJMENO – ČÍ, BARVY, ZOO SLOVESO – MOCI - Whose…? It’s a bird’s cage - Go straight on! - slovní zásoba – colours… - slovní zásoba – monkey, lion… - BARVY, OBLEĆENÍ - slovní zásoba - clothes

• umí spojit barvy s věcmi • dokáže mluvit o oblečení • používá otázky a odpovědi na věci, které mu patří a kolem sebe • popisuje věci	
přesahy	
Do: ČJL (3. ročník): ČJ3 Prv (3. ročník): PRV3 HV (3. ročník): HV3 VV (3. ročník): VV3 Z: IKT (3. ročník): I3	

4. ročník – dotace: 3, povinný

AJ4	
výstupy	učivo
• dokáže mluvit o lidském těle • dokáže vymyslet popis • porozumí příběhu, dramatizuje ho • mluví o původu • vyjadřuje věty v množném i jednotném čísle • dokáže se zeptat v obou číslech • porozumí popisu • umí používat obě čísla ve vyprávění • umí se zeptat na počet • popisuje věci a jejich počet na ulici • umí vyjmenovat obchody • dokáže popsat svou činnost ve městě • dokáže používat předložky • seznámí se se základní jednotkou času • používá další předložky • umí se zeptat na čas • orientuje se v oslavě vánoč. svátků • poznává odlišnosti angl. zemí ve svátcích • vyrábí přání pro své blízké • používá další pokyny a příkazy • naučí se číslovky 11,12 • umí se orientovat v základních tvarech • vyjadřuje jejich barevnost, počet, vlastnosti • používá všechny dosud naučené předložky • používá slov v hrách a doplňovačkách	LIDSKÉ TĚLO - slovní zásoba - body - Make sentences. Ask. Answer. - další příd. jména- clever, dangerous… - He’s from… MNOŽNÉ ČÍSLO VE VĚTĚ - There are… / There is… - Is there…? Are there…? MĚSTO A OBCHODY - How many….? - slovní zásoba – city, tlen, street - shops, restaurant, café, bank… - in, to, on, with… ČAS, VÁNOCE - slovní zásoba – hour, o’clock, minute - at - What time is it? What’s the time? - Christmas - Get up! Go to bed! Come on! TVARY - circle, square, triangle

• používá další předložky • umí utvořit otázku na místo • vyjadřují se o umístění věcí • orientuje se v dalších místech • dokáže používat zákazy • počítá do 100 • používá číslovek ve větách, hrách • dokáže s číslovkami počítat • dokáže využít číslovek v popisu, vyprávění • seznámí se s Velikonocemi • používá další předložky • umí použít a rozlišit počitatelná a nepočitatelná podstatná jména • umí pojmenovat základní potraviny • umí vyjádřit prosbu o jídlo, při nákupu • používá při tom další předložky • seznámí se s některými hudeb. nástroji • umí dát potraviny do nádob • umí používat slovesa v přítomném průběhovém času • vyjadřují své denní činnosti • umí se ptát na činnost • vyjadřují své souhlasy • umí rozumět příběhu i vyprávět • umí použít slovesný čas v běžném životě • umí napsat pozdrav z prázdnin • vyjadřuje svoje činnosti o prázdninách	- Colour! Complete! Find! PŘEDLOŽKY - under, near,… - Where is…? Where are…? - in the cage, on the chair… - slovní zásoba- house, square, tree, - Don't… ČÍSLA 13 – 100, VELIKONOCE - slovní zásoba – numbers 0-100 - Easters - through, over JÍDLO A PITÍ - slovní zásoba – food and drink… - Can I have…? - next to, inside, out of… - drum, violin, triangle, piano - tin of, packet of, bottle, box, fridge… PŘÍTOMNÝ ČAS PRŮBĚHOVÝ - What are they doing? - I am eating. You are sitting. - Is she watching TV? - Yes, she is. No, the aren't. PRÁZDNINY - He is walking… - slovní zásoba – holiday, postcard…
přesahy	
Do: ČJL (4. ročník): ČJ4 Vl (4. ročník): VL4 VV (4. ročník): VV4 Z: IKT (4. ročník): I4	

5. ročník – datace: 3, povinný

AJ5	
výstupy	učivo
• umí se vyjádřit o počasí	POČASÍ, SVĚT

● tvoří věty o počasí v přítom. průb. čase ● seznámí se s některými kontinenty a dalšími zeměmi ● popisuje místní počasí během dne ● umí rozlišit 3. osobu č. jed. přítomného času ● zná a používá druhy ovoce a zeleniny ● seznámí se s dalším exotickým zvířectvem ● je shcopne napsat o některém zvířeti ● vypráví o svých oblíbených věcech ● umí v obchodě požádat ● používá slovíčka nutná pro nákup ● naučí se ptát a odpovídat další otázkou ● seznámí se s pojmy z vesmíru ● zná názvy místností v domě, bytu ● umí popsat své bydliště ● hovoří o svém domě ● kreslí, vybarvuje a popisuje dům ● zná světové strany ● rozšiřuje své vědomosti o Vánocích ● naučí se další druhy zájmen ● umí si objednat v restauraci ● hovoří o oblíbeném jídle ● vytváří rýmy ● všetěpuje si zásady chování na veřejnosti ● rozlišuje přítomné časy sloves ● ovládá slovní zásobu denního režimu ● umí popsat svou denní činnost ● umí se bavit o svých zálibách a povinnostech během celého dne ● naučí se používat některá příslovce ● naučí se dny v týdnu ● umí vyjmenovat předměty ve škole ● umí vyprávět o svém rozvrhu ● je schopen číst text a reprodukovat hot ● naučí se řadit a vyjmenovat měsíce v roce ● umí měsíce včlenit do ročních období ● naučí se používat řadové číslovky ● umí vyprávět a hovořit souvisle o dění v celém roce ● seznámí se s dalšími svátky doma i v cizině	- slovní zásoba – weather… - Antarctica, Japan, Italy… - do/does, like/likes OVOCE A ZELENIN - slovní zásoba – vegetable, furit - slovní zásoba – spider, jaguar… - Do you like…? NÁKUP - toys, another things - want/wants - Which…? - rocket, Mars DŮM, DOMOV, SVĚTOVÉ STRANY - slovní zásoba – house, home, flat - Where do you live? - slovní zásoba – south… - Christmas - him, us, them… V RESTAURACI - slovní zásoba – menu DENNÍ REŽIM, PŘÍSLOVCE - slovní zásoba – breakfast, catch the bus - slovní zásoba – always, often… TÝDEN, ROZVRH HODIN - slovní zásoba – week, … - slovní zásoba – timetable - Chocolate ROK, ŘADOVÉ ČÍSLOVKY, SVÁTKY - slovní zásoba – month, year, … - slovní zásoba – spring… - Carnival, Halloween, … MINULÝ ČAS - to be – were, was - to have – had - today, yesterday

● naučí se používat minulý čas sloves být a mít ● naučí se rozeznávat přítomný a minulý čas těchto sloves ● čte a reprodukuje článek ● umí napsat dopis ● vypráví o konci školního roku ● hovoří o svých plánech o prázdninách ● je schopen číst, reprodukovat, psát texty	- A real monster DOPIS
přesahy	
Do: ČJL (5. ročník): ČJ5 IKT (5. ročník): I5 Přv (5. ročník): PŘV5 HV (5. ročník): HV5 VV (5. ročník): VV5 PČ (5. ročník): PČ5 Z: IKT (5. ročník): I5	

6. ročník – dotace: 3 + 1, povinný

AJ6	
výstupy	učivo
● představuje se a ptá se na základní údaje ● používá pozdravy ● vyjmenuje anglicky mluvící země ● počítá číslovky do stovky ● používá základní přídavná jména ● rozpozná instrukce učitele ● pojmenuje části lidského těla ● speluje anglické hlásky i jednotlivá slova ● utvoří množné číslo podstatných jmen, seznamuje se s nepravidelnými pod. jmény ● používá neurčité členy „a/an“ ● tvoří věty pomocí vazby „there is/are“ ● rozlišuje předložky „in, on, under“ ● časuje sloveso „to be“ ● užívá přivlastňovací zájmena ● vyjmenuje členy rodiny ● zeptá se na osobní informace ● popíše své oblíbené věci ● používá a správně časuje sloveso „to have got“	HELLO Greetings and introduction UNIT 1 Numbers 0-100 Adjectives Clasroom instructions Parts of the body Spelling The alphabet Plural nouns UNIT 2 Prices Family Personal information Age Favourite things UNIT 3

• vyjmenuje dny v týdnu • užívá ukazovací zájmena • tvoří dialogy o nakupování • jmenuje školní předměty • správně určuje čas • ptá se na čas • popíše svůj denní režim • hovoří o svém volném čase • tvoří otázky pomocí „do/does“ • užívá zápor významových sloves • tvoří věty pomocí modálních sloves „can“, „must“ • užívá místní předložky • používá vazbu „Let's“ • popisuje části domu a věcí v něm • orientuje se v jednoduchých mapách, určuje jednotlivé budovy a místa v nich • popisuje fyzický vzhled lidí • hovoří o lidských činnostech • rozlišuje přítomný čas prostý a průběhový • vyjmenuje druhy oblečení	Pets Days of the week School UNIT 4 time Daily routine Free time activities UNIT 5 The house Places and buildings UNIT 6 Physical descritptions Adjectives Housework Clothes
přesahy	
Do: ČJL (6. ročník): ČJ6 Z (6. ročník): Z6 HV (6. ročník): HV6 VZ (6. ročník): RV6 Z: IKT (6. ročník): I6	

7. ročník – dotace: 3 + 1, povinný

AJ7	
výstupy	učivo
• používá tvary sloveso “to be” v minulém čase v jednoduchých větách • jednoduše popíše život svého dědečka/babičky s použitím Past simple • rozlišuje použití likes, dislikes • představí svoji nejbližší rodinu • tvoří tvary min. času u prav. i neprav. sloves • tvoří tvary min. času u neprav. sloves • respektuje jinakost ostatních osob, která se týká rasy, jazyka, kulturních i náboženských	UNIT 1 PAST SIMPLE Past simple of TO BE – affirmative, negative, question, short answers Past simple affirmative – reagular verbs, irregular verbs Past simple negative, questions, short answers UNIT 2

zvyklostí (My new home - Unit 1A) ● zná základní pravidla při provozování rizikových sportů (Unit 1D, 5A) ● správně tvoří věty kladné, záporné i otázky v budoucím čase a mluví o své budoucnosti a svých rozhodnutích ● používá vazbu going to pro vyjádření budoucnosti „hodlám“ ● Ví, jak se zachovat v rizikových situacích jako jsou požár nebo povodeň (Unit 3B+ 3 Revision) ● správně tvoří tvary min. času pokud hovoří o konkrétní době, kdy k události došlo ● bezpečně doplní správnou krátkou odpověď k otázce ● při popisu události správně používá oba minulé časy ● ● rozlišuje použití neurčitého a/an a určitého „the“ ● Ví, jak se rozlišuje použití tvarů s předponami some, any, every ● umí si domluvit schůzku ● umí rozlišit, kdy se používá past simple a kdy present perfect ● umisťuje na správné místo ve větě tvary ever, never ● umí poradit kamarádovi, co má nebo nemá udělat ● umí vyjádřit nutnost nebo zákaz pomocí výrazů must, mustn´t ● popisuje, co musí nebo nemusí udělat ● umí odmítnout návrh svého kamaráda ● zná základy zdravovědy (Unit 6 A)	Will for the future will for decision going to intentions UNIT 3 Past continuous affirmative, negative, questions and short answers Past continuous and past simple UNIT4 Articles a/an, the Somebody, anybody, everybody Expressions for making arrangements UNIT 5 Present perfect Ever, never UNIT6 Should, shouldn´t Must, mustn´t Don´t have to

přesahy
Do: ČJL (7. ročník): ČJ7 HV (7. ročník): HV7 Z: Z (7. ročník: Z7 HV (7. ročník): HV7 IKT (7. ročník): I7

8. ročník – dotace: 3, povinný

AJ8	
výstupy	učivo
• používá minulý čas v oznamovacím způsobu, záporu a v otázce • tvoří minulý čas u pravidelných sloves • tvoří minulý čas u nepravidelných sloves v oznamovacím způsobu, záporu a v otázce • používá ago • používá každodenní obraty / fráze • používá vazby • utvoří žádost	UNIT 1 PAST SIMPLE Past simple of TO BE – affirmative, negative, question, short answers Past simple affirmative – reagular verbs, irregular verbs Past simple negative, questions, short answers AGO REQUESTS
• správně užívá Past simple v oznamovacím způsobu, záporu, v otázkách • aktivně užívá vazbu like + -ing • používá každodenní obraty v krátkých dialozích • používá have ve smyslu dát si, pořádat • používá s porozuměním going to • správně užívá Present continuous v oznamovacím způsobu, záporu, otázkách • chápe význam slov z kontextu • spojuje 2-3 jednoduché věty pomocí because, and, but (linking words) • mluví o současné britské rodině • používá will pro vyjádření toho, co si myslíme o budoucnosti, pro předpovědi o budoucnosti	UNIT 2 PRESENT SIMPLE – affirmative PS – negative PS – questions PS – short answers LIKE + ing GOING TO – affirmative Going to – negative Going to – questions Going to – short answers PRESENT CONTINUOUS – aff PC – negative PC – questions PC – short answers P. CONT. x P. SIMPLE
• vyjadřuje nabídku (offer), návrh (suggestion) • používá každodenní obraty • používá will pro rozhodnutí • napíše krátkou esej na téma: My own future. The future of the world.	UNIT 3 WILL – affirmative, negative, questions will for offers and decisions SUGGESTIONS
• správně používá present continuous v oznamovacím způsobu, záporu a otázce • správně používá předložky času in, at, on • správně používá minulý čas prostý a minulý čas průběhový	UNIT 4 PAST CONTINUOUS – affirmative, negative, questions, short answers prepositions of time in / at / on past continous x past simple
• používá konstrukci that looks / sounds nice, exciting, terrible v krátkém dialogu • používá každodenní obraty	UNIT 5 „the“ with place names definite and indefinite articles

● krátce promluví o Kanadě ● používá základní pravidla pro užití určitého a neurčitého členu the, a, an ● používá present continous pro naplánované akce v budoucnu ● tvoří druhý a třetí stupeň přídavných jmen ● používá předmětná a přivlastňovací zájmena ● vysvětlí / popíše cestu návštěvníkovi svého města ● zahraje jednoduchý dialog ● používá každodenní obraty ● ukazuje na plánu Londýna nejznámější místa ● popisuje opžár v Londýně 1666 ● tvoří minulé příčestí u pravidelných sloves ● tvoří zpaměti minulé příčestí u vybraných nepravidelných sloves ● používá present perfect v určitých situacích ● tvoří v PP zápor, otázku a krátkou odpověď na otázku ● používá každodenní obraty v krátkých dialozích ● hraje krátké dialogy odmítnutí návrhu ● určuje význam čteného z kontextu ● ovládá základní pojmy z filmu ● zná základní údaje o NY (New York) ● dává / přijímá pokyny k uvedení videa do provozu ● používá must /mustn't ● používá should /shouldn't (dává radu) ● používá have to ● používá don't have to ● používá a uvědomuje si rozdíl mezi mustn't a don't have to ● používá can ve významu svolení ve způsobu oznamovacím, záporu a otázce ● používá některá frázová slovesa ● používá každodenní obraty ● říká a zapisuje velká čísla ● používá on earth ve větách ● používá go and ve větách ● užívá ever a never ve větách	PRESSENT CONTINUOUS FOR FUTURE ARRANGEMENTS superlatives, comparatives subject and object pronouns possessive adjectives UNIT 6 PRESENT PERFECT – affirmative, questions, short answers, negative UNIT 7 must, mustn't should, shouldn't have to, don't have to mustn't x don't have to can (svolení) cannot (can't) can questions can short answers UNIT 8 large numbers Question words Who, What, when, How long…? …go and… PRESENT PERFECT + ever / never something, anything, anywhere, …

s předpřítomným časem ● používá something, somebody, somewhere, nothing, nobody, nowhere, anybody, … ● používá slova Who, What, When, How far…, How long… ● používá každodenní výrazy	
přesahy	
Do: ČJL (8. ročník): ČJ8 IKT (8. ročník): I8 Z (8. ročník): Z8 HV (8. ročník): HV8 Z: Z (8. ročník): Z8 HV (8. ročník): HV8 VZ (8. ročník): RV8 IKT (8. ročník): I8	

9. ročník – dotace: 3, povinný

AJ9	
výstupy	učivo
● zná význam slovesa must – muset, jako vyjádření nutnosti, mustn't – nesmět, vyjádření zákazu ● používá Everyday expressions v krátkých dialozích ● udílí rady should, shouldn't ● používá slovesa must – have to – která mají stejný význam, že něco je nutné+ zápor don't have to – že něco není nutné; can – jako možnost, povolení; can't – zápor; can – otázku ● zná frázová slovesa – jsou slovesa, která se skládají ze dvou částí a mění význam ● umí číst čísla vyššího řádu, uvědomuje si and před desítkami, jednotkami ● píše-li číslice, používá čárku k rozdělení do skupin po tisících ● ptá se: Jak, Co, Kdy, Jak daleko, Jak dlouho? ● používá Everyday expressions ● výraz go and… pojí s významovým slovesem, musíme-li jít někam něco dělat ● ptá se někoho na dosavadní zkušenosti	MODAL VERBS – affirmative, negative, questions, short answers must, mustn't have to, don't have to can, can't Giving advice: should, shouldn't LARGE NUMBERS QUESTIONS WORDS – Who, What, When, How far, How long…? GO AND… PRESENT PERFECT ever, never something, etc. Culture – Famous Britons Song Not fade away PRESENT TENSES – affirmative, negative,

• užívá vazby have/has + ever + příčestí trpné • pokud někdo nějakou činnost nedělal, užívá vazby have /has + never + příčestí trpné • hovoří o slavných Britech, slavných Češích • používá present simple, present continuous • pouze present simple u sloves: want • hovoří o reklamě, vlastnostech, popisuje osoby • napíše žádost o práci • používá present perfect v situacích: 1. jako výsledek minulého děje, zřejmého v přítomnosti, 2. naše dosavadní zkušenosti, 3. nedávná minulost • tvoří příčestí minulé pravidelných sloves, nepravidelných sloves • používá Everyday expression • chápe, že for vyjadřuje, jak dlouho už určitý děj, který začal v minulosti, probíhá, since vyjadřuje, odkdy určitý děj, který ještě neskončil, probíhá • hovoří o životě britské mládeže, popisuje život české mládeže	questions, short answers STATIVE VERBS Advertisements, job Job aplication like, think, prefer PRESENT PERFECT – affirmative, negative, questions, short answers for / since too /enough Extension – teenage life
přesahy	
Do: ČJL (9. ročník): ČJ9 Z (9. ročník): Z9 Z: Z (9. ročník): Z9 HV (9. ročník): HV9 VZ (9. ročník): RV9	

4.1.3 Další cizí jazyk

Německý jazyk jako další cizí jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu „ němčina jako další cizí jazyk“

Vyučovací předmět německý jazyk patří do vzdělávacího oboru Další cizí jazyk. Vyučuje se od 7. ročníku ZŠ v rozsahu 2 hodiny týdně, 8. ročník v rozsahu 2 hodiny týdně a 9. ročník (od šk. roku 2015/2016) v rozsahu 2 hodiny týdně. Součástí vyučování německému jazyku je nejen vyučovací hodina, ale i příležitostné akce jako spolupráce s UHK s Katedrou německého jazyka a literatury, soutěže, výjezdy do zahraničí, projekty.
Vyučovací hodiny jsou různého typu - frontální vyučování (výklad učiva, shrnutí), skupinová práce, partnerská práce, samostatná práce (procvičování a opakování učiva, práce se slovníkem a

autentickými materiály, práce s počítačovými programy), stanoviště, apod. Od ledna 2015 zakoupena, nainstalována a používána interaktivní učebnice Deutsch mit Max I. díl při výuce v učebně fyziky, zeměpisu, přírodopisu a hudební výchovy. O rok později zakoupena a nainstalována interaktivní učebnice Deutsch mit Max II. díl.
Výuka je zaměřena především na zvládnutí komunikativních dovedností na úrovni A1 podle Společného referenčního rámce pro jazyky, proto je kladen velký důraz na dialogy, čtení s porozuměním, poslech s porozuměním, samostatný ústní projev a psaní. Při výuce jsou používány časopisy, jednoduché autentické texty, audionahrávky, mapa, reálie, žáci jsou aktivizováni hrami, dramatizací, rapy apod.
Výuka probíhá v učebnách s možností využití interaktivní tabule, videa, DVD, CD přehrávačů, ve třídách výpočetní techniky i třídách kmenových.
V předmětu německý jazyk využíváme pro rozvoj a utváření klíčových kompetencí různé výchovné a vzdělávací strategie:

KOMPETENCE K UČENÍ

- efektivní získávání poznatků z nejrůznějších zdrojů (internet, knihy, časopisy)
- při osvojování slovní zásoby: pochopení slov ve vztazích – asociogramy, protiklady
- motivace spojená s potřebou se naučit se určité výrazy (projekty, exkurze)
- potřeba CJ v budoucnu
- projektové vyučování – plánování práce, rozvržení, rozdělení úkolů, přenesení do praxe
- práce s chybou v NJ – chybu nechápat jako nedostatek, ale krok ke zlepšení
- transfer – schopnost aplikace z jedné situace do druhé – podobnost AJ – NJ
- pochopení systému gramatiky – systematizace
- využití a aplikace internacionalismů, anglikanismů
- rozvoj jednotlivých dovedností, rozvoj jazykové paměti

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- uplatňování získaných dovedností k řešení jakéhokoliv problému, kde je nutná znalost CJ
- orientace žáka v cizím jazykovém prostředí (umět se zeptat na cestu, nakoupit, objednat si služby, atd.)
- vyjádření souhlasu a nesouhlasu s názorem druhých při kolektivním řešení problémů
- řešit úkoly v učebnici a PS podle zadání
- uplatnění intuice, fantazie, improvizace, kreativity při řešení problémů
- ověření si teoretických poznatků v praxi a aplikace při dalších činnostech
- situační hry, Rollenspiele – reálné i nereálné situace
- pojmenování, definování problému, stanovení postupu, jak ho řešit, nalezení spolupracovníků, řešení
- předvídavost

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- praktické a efektivní využívání všech způsobů komunikace v CJ (písemná i ústní)
- formulovat a vyjádřit myšlenku, sdělit ji tak, aby partner porozuměl
- rozšiřování slovní zásoby, vytváření systému
- transfer – využití podobnosti AJ – NJ
- schopnost reakce na slyšené a psané pokyny, povely, úkoly

- porozumění: poslech, čtení - tříbení jazykové paměti, vyhledávání základní informace (Globalvertstehen)
- dovednost argumentace, obhájit si stanovisko, umět stručně informovat o určité záležitosti
- jednoduchý srozumitelný popis situace, věci
- nonverbální komunikace – Mimik, Gestik, Körpersprache
- využití intonace, důrazu, melodie hlasu
- chatování v rámci skupiny i jinde
- komunikace s lidmi z jiných zemí
- takt
- sebevědomé vystupování při komunikaci, odbourávání bariér
- rozlišení soukromého rozhovoru a veřejné komunikace
- monologická cvičení – popis, opis určitého výrazu, vyjádření názoru
- dialog
- pomoc partnerovi, který v komunikaci nebo v CJ není tak dobrý

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- uplatňování individuálních schopností k získávání a prohlubování vědomostí a dovedností v CJ
- týmová spolupráce, práce ve dvojicích, skupinách
- rozlišení a respektování rolí – vedoucí, účastník
- respektování jiného názoru při týmové práci
- sociální kontakty při realizaci projektů s žáky z cizích zemí
- budování sebevědomí
- využití CJ jako jazyka komunikace při týmové práci
- pozorování jiných zvyků, vztahů v cizích zemích (reálie)
- sebehodnocení a hodnocení druhých, hodnocení práce skupiny, srovnání, hledání rezerv
- schopnost uplatnit se v kolektivu
- schopnost předání svých profitů ostatním, využití schopností každého jednotlivce při týmové práci
- výměna zkušeností

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- zodpovědné plnění zadaných úkolů, zodpovědnost sám za sebe
- tolerance odlišnosti – rasové, náboženské
- takt
- schopnost empatie
- dodržování pravidel slušného chování, respektování pravidel země, v níž jsem host, respektování tradic jiných národů
- uvědomit si tradice české ve srovnání s jinými
- hrdost a vlastenectví
- kulturní chování, oblékání, mluva, zdvořilost
- poznávání společných prvků v dějinách – Rakousko-Uhersko, Karel IV.
- společné projekty sousedních zemí – ochrana životního prostředí

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- účelné využití vědomostí a dovedností získaných v jiných vzdělávacích oblastech pro oblast jazyka a komunikace

- CJ jako prostředek komunikace při plnění úkolů
- práce se slovníkem
- vyhledávání informací, materiálů potřebných pro práci v hodinách, na projektu
- formování pracovních návyků – vedení sešitu, psaní slovíček
- schopnost pracovat ve dvojici, ve skupině, v týmu, na stanovištích
- hospodárně využívat pomůcky, sešit, učebnici, PS
- práce s mapou, plánem, grafem, schématem
- práce na počítači, s internetem
- volby různých forem práce podle zadaných úkolů
- prezentace výsledků vlastní práce, skupiny
- práce podle návodu – Bastelecke
- orientace v učebnici, najít pomoc při práci
- organizovat dlouhodobé úkoly, plánování práce
- příprava na testy, plánování dílčích částí, profesní růst
- hodnocení vlastní práce, práce skupiny

Průřezová témata:

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech:
- CJ jako prostředek komunikace a dorozumění mezi národy
- komunikace mezi lidmi různých zemí
- cestování, vzájemná propojenost států EU

Mediální výchova:
- formování základů správného verbálního projevu
- první formulace o sobě v CJ
- vyprávění jako základ mediálního sdělení
- komunikace v menších skupinách, dvojicích, formulace jednoduchých otázek a odpovědí
- počítač jako součást komunikace
- správné využití médií za účelem výběru důležité informace, práce s internetem, získávání praktických informací využitelných v životě, CJ jako prostředek komunikace v cizině na dovolené

Osobnostní a sociální výchova:
- já a moje okolí, mezilidské vztahy
- já a moje rodina, tolerance
- parta, využití volného času
- vztahy ve třídě i mimo ni
- volný čas, koníčky
- blahopřání, vztahy v rodině, pochopení potřeb jiných, vzájemná pomoc

Multikulturní výchova:
- tolerance odlišných etnických a kulturních skupin, odlišných názorů a zájmů

Environmentální výchova:
- zvířata jako součást přírody, vztah k okolí

Učební plán předmětu

Ročník	7	8	9
Dotace	2	2	2
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny			

7. ročník – dotace: 2, povinný

NJ7	
výstupy	učivo
· používá pozdravy · počítá od 0 do 100 · řekne abecedu, hláskuje slova · zná dny v týdnu a měsíce · pojmenuje základní barvy	Erste Schritte Pozdravy Číslovky do 100 Abeceda Dny v týdnu Barvy
· představí se a zeptá na základní údaje · vyčasuje sloveso v přítomném čase · dokáže rozeznat zápornou větu a klást jednoduché otázky	Hallo, ich bin…
· představí členy své rodiny · popsat rodinnou fotografii · mluvit o zvířatech · porozumí krátkému textu · používá přivlast. zájmeno mein, dein	Meine Familie
· umí pojmenovat školní potřeby a předměty ve třídě · umí se zeptat na předměty · zeptá se, jak se předměty nazývají německy · rozpozná základní instrukce učitele	Ich und meine Schule +Punkt 1
· dokáže vyjmenovat německy mluvící země · zopakuje si a utvrdí látku předešlých lekcí · poskytne informace o základních časových údajích · popíše činnosti během dne a týdne · sdělí, kdy začíná a končí škola	Mein Tag… Wo und Wann?

· vyjádří povinnosti napíše krátký vzkaz	
přesahy	
Do: Z (7. ročník): Z8 ČJ (7. ročník): ČJ7 OV (7. ročník): OV7 RV (7. ročník): RV7 AJ (7. ročník): AJ7	

8. ročník – dotace: 2, povinný

NJ8	
výstupy	učivo
· dokáže vyjmenovat německy mluvící země · zopakuje si a utvrdí látku předešlých lekcí	+Punkt 1
· poskytne informace o základních časových údajích · popíše činnosti během dne a týdne · sdělí, kdy začíná a končí škola · vyjádří povinnosti · napíše krátký vzkaz	Mein Tag … Wo und Wann?
· sdělí, co rád dělá · popíše své koníčky · mluví o koníčcích svých kamarádů · napíše jednoduchý e-mail (pozvánku) · umí podat návrh a k návrhu se vyjádřit · mluví o ročních obdobích a měsících	Hobbys, Freizeit, Freunde
· pojmenuje jídlo a pití · vyjádří přání · nakoupí v obchodě · objedná si jídlo u kiosku · reaguje v jednoduchých situacích při nakupování · sdělí, kam by chtěl jet o prázdninách	Was esse ich gerne? +Punkt 2

· napíše krátkou pozvánku · zopakuje si a utvrdí látku předešlých lekcí	Max ist wieder da!
· zopakuje si a utvrdí látku z prvního dílu učebnice · popíše svůj pokoj a dům, kde bydlí · vyjádří svá přání (vysněný pokoj) · vypráví, co dělá během roku porozumí krátkým textům	Bei uns
přesahy	
Do: Z (8. ročník): Z8 ČJ (8. ročník): ČJ8 OV (8. ročník): OV8 RV (8. ročník): RV8 AJ (8. ročník): AJ8	

9. ročník – dotace: 2, povinný

NJ9	
výstupy	učivo
· zeptá se na směr cesty · jednoduše popíše cestu · umí přijmout i odmítnout pozvání	EINHEIT 2 Wie komme ich…?
· stručně sdělí průběh svého dne · mluví o svém jídelníčku · charakterizuje své povinnosti · používá číslovky větší než 100 · pracuje s časovými údaji	EINHEIT 3 Mein Tag
· stručně sdělí svůj týdenní program	EINHEIT 4 Meine Woche

· umí podat informace o své škole · pracuje s rozvrhem hodin · je schopen domluvit si schůzku · popíše, co se ve škole smí a co ne	
· popíš části těla a vyjádří, co ho bolí · domluví si schůzku u lékaře · umí zadat někomu příkaz · jednoduše popíše, kde byl a co dělal	EINHEIT 5 Was tut dir weh?
· umí požádat o informaci · jednoduše popíše cestu a orientuje se v plánu města · popíše místo, kde bydlí vyjádří, kam a čím chce cestovat	EINHEIT 6 In der Stadt, auf dem Lande

přesahy
Do: Z (9. ročník): Z9 PŘ (9. ročník): PŘ9 OV (9. ročník): OV9 RV (9. ročník): RV9 M (9. ročník): M9

4.2 Matematika a její aplikace

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace v základním vzdělávání je založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožňuje tak získávat matematickou gramotnost. Pro tuto svoji nezastupitelnou roli prolíná celým základním vzděláváním od 1. do 9. očníku a vytváří předpoklady pro další úspěšné studium.

Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu Čísla a početní operace na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh Číslo a proměnná, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění (proč je operace prováděna předloženým postupem) a významové porozumění (umět operaci propojit na reálné situace). Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu Geometrie v rovině a v prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

V tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.

Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

4.2.1 Matematika

MATEMATIKA a její aplikace

Charakteristika a obsah vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast ***Matematika a její aplikace*** poskytuje v základním vzdělávání vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a je chápána jako odraz reálných vztahů. Je založena především na aktivních činnostech, které jsou typické pro práci s matematickými objekty a pro užití matematiky v reálných situacích. Umožňuje tak získávat matematickou gramotnost a prolíná celým základním vzděláváním.
Vede žáky k získávání početních dovedností, k umění řešit praktické úlohy denní potřeby, zvládat základy rýsování, pracovat s grafy, tabulkami, odvozovat nové skutečnosti, ověřovat pravdivost svých tvrzení, vyhledávat informace a využívat je.
Vzdělávání klade důraz na důkladné porozumění základním myšlenkovým postupům a pojmům matematiky a jejich vzájemným vztahům. Žáci si postupně osvojují některé pojmy, algoritmy, terminologii, symboliku a způsoby jejich užití.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru ***Matematika a její aplikace*** je na 1. a 2. stupni rozdělen na čtyři tematické okruhy.
V tematickém okruhu *Čísla a početní operace* na prvním stupni, na který navazuje a dále ho prohlubuje na druhém stupni tematický okruh *Číslo a proměnná*, si žáci osvojují dovednost provádět aritmetické operace, porozumět předloženým postupům a umět operaci propojit s reálnou situací. Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.
V dalším tematickém okruhu *Závislosti, vztahy a práce s daty* žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, docházejí k pochopení, že změnou může být růst i pokles a že změna může mít také nulovou hodnotu. Tyto změny a závislosti žáci analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruují a vyjadřují matematickým předpisem nebo je podle možností modelují s využitím vhodného počítačového software nebo grafických kalkulátorů. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.
V tematickém okruhu *Geometrie v rovině a v prostoru* žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině (resp. v prostoru), učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah (resp. povrch a objem), zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.
Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou *Nestandardní aplikační úlohy a problémy*, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Tyto úlohy by měly prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Řešení logických úloh, jejichž obtížnost je závislá na míře rozumové vyspělosti

žáků, posiluje vědomí žáka ve vlastní schopnosti logického uvažování a může podchytit i ty žáky, kteří jsou v matematice méně úspěšní.
Žáci se učí využívat prostředky výpočetní techniky (především kalkulátory, vhodný počítačový software, určité typy výukových programů) a používat některé další pomůcky, což umožňuje přístup k matematice i žákům, kteří mají nedostatky v numerickém počítání a v rýsovacích technikách. Zdokonalují se rovněž v samostatné a kritické práci se zdroji informací.

Matematika se vyučuje na 2. stupni v 6. - 9. ročníku v minimální 4 hodinové týdenní dotaci (celkem 16 hodin), která může být disponibilně navýšena v 7. -9. ročníku o další 1 hodinu týdně (celkem 16-19 hodin).
Žáci 9. ročníku mohou dále rozvíjet své schopnosti a dovednosti ve volitelném předmětu *Cvičení z matematiky.* Tento předmět je realizován v 2 hodinové týdenní dotaci.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

Vytváření základů pro úspěšné řešení úloh:

- rozvíjení paměti žáků prostřednictvím numerických výpočtů - počítání zpaměti, matematické rozcvičky
- využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – kontrola správnosti výpočtů pomocí odhadů, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- osvojování si nezbytných matematických vzorců - dosazování a výpočty, vyjádření neznámé ze vzorce, práce pouze v obecné rovině
- užívání základních písemných algoritmů
- rozvíjení představivosti – práce s číselnou osou, zlomkovnicí apod.
- osvojování si umění rýsování a črtání – schopnost ověřit si ideu řešení
- vytváření zásoby matematických nástrojů - početních operací, algoritmů, metod řešení úloh - k jejich efektivnímu využívání
- rozvíjení zkušeností s matematickým modelováním pomocí jednoduchých pomůcek, vyhodnocování matematického modelu a jeho použití, poznání, že realita je složitější než její matematický model, že daný model může být vhodný pro různorodé situace a jedna situace může být vyjádřena různými modely
- ovládání práce s kalkulačkami a počítači
- osvojení práce s grafy a diagramy – jejich čtení a umění je sestavit
- zvládání přesného a stručného vyjadřování užíváním matematických termínů a symbolů

Spojování matematiky s realitou:

- seznamování se s historickým vývojem matematiky, poznání, že matematika byla spojena s praxí a běžným životem již odedávna
- poznávání užitečnosti matematiky pro praxi
- řešení úloh z mimomatematických oblastí, osvojení si nutnosti pochopit úlohu a zvládnutí přechodu k matematizaci a řešení, vnímání složitosti reálného světa a jeho porozumění
- hledání a objevování různých metod řešení jednoho problému

- rozvíjení spolupráce při řešení problémových a aplikovaných úloh vyjadřujících situace z běžného života a následně k využití získaného řešení v praxi; k poznávání možností matematiky a skutečnosti, že k výsledku lze dospět různými způsoby
- provádění rozborů, zápisů při řešení úloh, odhadování výsledků, volba správného postupu k vyřešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku

Rozvíjení abstraktního myšlení:

- chápání podstaty přechodu od konkrétního k abstraktnímu a od speciálního k obecnému
- rozvíjení kombinatorického a logického myšlení, vedení ke kritickému usuzování a srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů
- rozvíjení abstraktního a exaktního myšlení osvojováním si a využíváním základních matematických pojmů a vztahů, poznávání jejich charakteristických vlastností a na základě těchto vlastností určování, třídění a zařazování pojmů do systémů
- vytváření dovednosti vyslovovat hypotézy na základě zkušenosti nebo pokusu, objevování vztahů a souvislostí, zdůvodňování, ověřování nebo vyvracení hypotéz pomocí protipříkladů

Aktivizace žáků:

- pěstování důvěry ve vlastní schopnosti – „chybami se člověk učí“
- rozvíjení kritického myšlení a vedení k soustavné sebekontrole při každém kroku pomocí zkoušek, odhadů, kontrol a ověřování
- rozvíjení schopnosti samostatného studia – naučit se číst s porozuměním, chápat text
- rozvíjení systematičnosti, vytrvalosti a přesnosti
- osvojení si umění komunikace v žákovském kolektivu – rozvíjení diskuse nad úmyslnou chybou nebo úlohou s nejednoznačným řešením
- vyhledávání informací k tvorbě úloh a vytváření úloh - aktualizace zastaralých úloh, práce s mapou, jízdními řády, účtenkami apod.
- rozvíjení estetického cítění - zvládání kvalitního a čistého rýsování, využití umění a architektury v některých oblastech matematiky – např. učivo o osové či středové souměrnosti

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Matematika – I. stupeň

KOMPETENCE K UČENÍ

Vést žáky k odpovědnosti za jejich vzdělávání a připravujeme je na celoživotní učení.
Vést sebe, žáky a rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti než známky.
Ve výuce zřetelně rozlišovat základní učivo a učivo rozšiřující a doplňující.
Uplatňovat individuální přístup k žákovi.
Učit práci s chybou.
Učit žáky využívat matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace.
Rozvíjet paměť žáků prostřednictvím numerických výpočtů a osvojováním matematických vzorců a algoritmů.
U žáků rozvíjet abstraktní a exaktní myšlení osvojováním si využíváním základních matematických pojmů a vztahů.
Vybízet žáky k vyhledávání informací (z tisku, knih, internetu), k jejich pochopení a propojení.
Vést žáky k rozvoji schopnosti posuzovat vlastní výsledky.
Využívat znalostí žáků z jiných předmětů v procesu učení se matematice.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Učit žáky nebát se problémů.
Podporovat netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
Podporovat týmovou spolupráci při řešení problémů.
Podporovat využívání moderní techniky při řešení problémů.
Rozvíjet kombinatorické a logické myšlení při řešení problémových úloh.
Při řešení problémových úloh učit žáky provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledku, volbě správného postupu k řešení problému a vyhodnocování správnosti výsledku vzhledem k podmínkám úlohy nebo problému.
Vést žáky k vytrvalosti a trpělivosti při řešení problémů.
Dávat možnost žákům samostatně obhájit zvolený způsob řešení problému.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Klást důraz na kulturní úroveň komunikace.
Vést žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
Učit žáky naslouchat druhým, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace, porozumět jim a vhodně reagovat.
Při komunikaci v rámci vyučovacího předmětu Matematika, vést žáky k tomu, aby využívali vhodné matematické symboliky, početních operací, algoritmů a správných metod řešení.
Při komunikaci v rámci předmětu učit žáky vnímat složitosti reálného světa a porozumět jim z hlediska matematizace reálné situace, která vede k sestavení matematického modelu.
Umožňovat žákům setkávat se s různými druhy textů (psací, tiskací, kombinované obrázkové), učit se s nimi pracovat, pochopit obsah textu, zorientovat se, procvičovat základní návyky a dovednosti spojené se čtením a psaním.
Jít příkladem profesionálním přístupem ke komunikaci s žáky, rodiči a širší veřejností.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Kromě používání frontální metody, podporovat skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
Učit žáky pracovat v týmech, učit je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
Rozvíjet schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
Učit žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních členů týmu.
Podporovat vzájemnou pomoc žáků, vytvářet situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
Upevňovat v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.
Napomáhat rozvíjet schopnost empatie.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

Netolerovat agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.
Kázeňské přestupky řešit individuálně.
Snažit se vést žáky k řešení problému.
Vést žáky k respektování představ a vnitřních hodnot druhých lidí.
Respektovat právní předpisy, vnitřní normy školy. Respektovat osobnost žáka a jeho práva.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

Vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, kvalitně odvedenou práci a snahu vždy pochválit.

Při výuce vytvářet podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měnit pracovní podmínky, žáky vést k adaptaci na nové pracovní podmínky.
Důsledně žáky vést k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
Směřovat k tomu, naučit žáky bezpečně a účinně používat materiály, nástroje a vybavení.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí – II. stupeň

KOMPETENCE K UČENÍ

- vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
- osvojovat si základní matematické pojmy a vztahy
- zvládat čtení s porozuměním, umět pracovat s textem
- osvojovat si nezbytné matematické vzorce a algoritmy
- rozvíjet abstraktní a exaktní myšlení osvojováním si základních matematických pojmů a vztahů
- vytvářet zásoby matematických nástrojů – početních operací, algoritmů, metod řešení úloh – k jejich efektivnímu využívání
- využívat při řešení úloh výpočetní techniku
- zvládat sebehodnocení
- umět realizovat vlastní nápady
- zřetelně rozlišovat základní učivo a učivo rozšiřující
- využívat matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech – odhady, měření a porovnávání velikostí a vzdáleností, orientace
- aplikovat své znalosti v ostatních vyučovacích předmětech a v praxi

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů
- řešit problémové úlohy z praktického života
- hledat různá řešení problému, dokázat si svoje řešení obhájit
- umět vyhledávat, třídit a vhodným způsobem využívat informace ze všech možných zdrojů (ústních, tištěných mediálních a počítačových, včetně internetu)
- docházet k řešení úloh a samostatným závěrům za využití různých metod, plánovat a volit různé postupy
- využívat abstrakce a zobecňování reálných jevů
- prezentovat své názory, myšlenky a nápady
- nebát se problémů, brát je jako výzvu, hledat netradiční způsoby jejich řešení
- zvládat týmovou práci při řešení problémů
- provádět rozbor úloh a plán řešení, volit správný postup
- odhadovat výsledek, vyhodnocovat správnost výsledku vzhledem k podmínkám úlohy, zhodnotit výsledek i logickou úvahou
- naučit se vytrvalosti a trpělivosti při řešení problémů

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- komunikovat na úrovni se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- zdůvodňovat matematické postupy
- vytvářet hypotézy
- vyjadřovat svůj názor podpořený logickými argumenty
- obhajovat své myšlenky a názory, argumentovat vhodnou formou
- dodržovat kulturní úroveň jakékoliv komunikace
- naslouchat názorům ostatních a respektovat tyto názory
- využívat správné matematické symboly a pojmy, vyjadřovat se přesně a jednoznačně

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých
- respektovat dohodnutá pravidla
- zvládat práci v týmech, vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce
- zastávat v týmu různé role
- hodnotit kriticky svou práci v týmu i práci ostatních
- zvládat základy kooperace
- uvědomovat si, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle
- pěstovat odmítavý postoj ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi žáky
- rozvíjet schopnost vcítit se do pocitů druhých
- respektovat povinnosti i odpovědnost ostatních

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti
- stanovovat pravidla chování a respektovat dohodnutá pravidla chování
- chápat základní principy zákonů a společenských norem
- respektovat individuální rozdíly a vnitřní hodnoty druhých
- chápat svá práva i povinnosti ve škole i mimo školu
- netolerovat hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy jednání, odmítat útlak a hrubé zacházení
- respektovat vnitřní řád školy a právní předpisy
- chovat se zodpovědně v krizových situacích
- respektovat a oceňovat tradice a kulturní i historické dědictví svého národa i národů ostatních
- chápat základní ekologické problémy a souvislosti
- vnímat svou úlohu v ovlivňování kvality životního prostředí v negativním i pozitivním smyslu
- rozhodovat se v zájmu trvale udržitelného rozvoje

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání
- přistupovat odpovědně k plnění svých úkolů a povinností
- odvádět kvalitně svou práci
- projevovat snahu při plnění všech úkolů, aktivně se zapojovat do všech činností
- dodržovat vymezená pravidla, aby nedošlo k ohrožení zdraví

- používat bezpečně materiály, nástroje a vybavení
- pracovat v tvořivém prostředí, adaptovat se na měnící se pracovní podmínky
- posuzovat objektivně své možnosti při volbě budoucího povolání
- využívat zájmové činnosti k rozvoji své osobnosti
- rozvíjet svou profesní orientaci vhodným výběrem volitelných předmětů
- seznamovat se s různými profesemi různými formami – exkurze, filmy, besedy apod.
- posuzovat objektivně své možnosti při volbě budoucího povolání

Učební plán předmětu

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dotace	4	4+1	4+1	5	5	4	4	4	4+1
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny									

1. ročník – dotace: 4, povinný

M1	
výstupy	učivo
• užívá číslice 1 až 20, umí je napsat a přečíst • používá význam méně, více, první, poslední, větší, menší • seřazuje čísla podle velikosti • zakresluje čísla do 20 na číselnou osu • využívá a používá matematické symboly +, -, =, <, > • zapisuje, čte, řeší příklady na sčítání a odčítání do dvaceti bez přechodu přes desítku provádí rozklad na desítky a jednotky • řeší jednoduché slovní úlohy	Počítání do dvaceti
• rozlišuje a umí pojmenovat jednoduché geometrické útvary • rozezná geometrická tělesa – krychle, koule • geometrické útvary třídí podle tvaru, velikosti, barev	Geometrie
• orientuje se v prostoru – nahoře, dole, před, za apod. • využívá značku pro litr, metr, korunu	Jednotky
přesahy	
Do: Prv (1. ročník): PRV1	

VV (1. ročník): VV1 PČ (1. ročník): PČ1 Z: HV (1. ročník): HV1 Prv (1. ročník): PRV1
průřezová témata
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA: - Občanská společnost a škola - Občan, občanská společnost a stát - Vztah člověka k prostředí

2. ročník – dotace: 4 + 1, povinný

M2	
výstupy	učivo
● Zapisuje a řeší příklady na sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku	Počítání do 20
● Zapisuje a čte čísla do 100 ● Zakresluje čísla do 100 na číselnou osu ● Porovnává čísla do 100, řadí je vzestupně i sestupně ● Sčítá a odčítá čísla do sta, zvládá výpočet typu 23 + 40, 47 – 20, sčítání a odčítání násobků 10, sčítá a odčítá dvouciferná a jednociferná čísla s přechodem přes 10 ● Počítá příklady se závorkami	Počítání do 100
● Provádí zápis slovní úlohy ● Řeší slovní úlohy s výpočty do 100	Slovní úlohy
● Seznámí se s principem násobilky v oboru do 50	Násobení do 50
● Rozezná rozdíl mezi mincemi a bankovkami ● Užívá mince a bankovky v hodnotě do 100 korun ● Počítá s mincemi a bankovkami v hodnotě do 100 korun	Mince a bankovky
● Připravuje si pomůcky na rýsování (tužka, pravítko) ● Rozezná pojem bod, přímka, čára, úsečka ● Narýsuje přímku, lomenou čáru, úsečku, dané délky ● Rozezná rozdíl mezi přímkou, přímou a křivou čárou ● Porovná úsečky podle velikosti ● Měří úsečku	Geometrie

• Rozezná geometrická tělesa krychli, kvádr, kouli, válec	
přesahy	
Do: Prv (2. ročník): PRV2 VV (2. ročník): VV2 PČ (2. ročník): PČ2 Z: VV (2. ročník): VV2 Prv (2. ročník): PRV2	

3. ročník – dotace: 4 + 1, povinný

M3	
výstupy	učivo
• Používá symboly pro násobení a dělení • Násobí a dělí v oboru malé násobilky	Malá násobilka
• Řeší slovní úlohy s pomocí malé násobilky • Sčítá a odčítá dvojciferná čísla zpaměti (typ příkladů 34 + 25, 67 – 56) • Sčítá a odčítá dvojciferná čísla písemně • Řeší slovní úlohy v oboru do 100	Počítání v oboru do 100
• Zapisuje a čte čísla do 1 000 • Porovnává, třídí vzestupně a sestupně čísla do 1 000 • Zakresluje čísla do 1 000 na číselné ose • Sčítá a odčítá jednoduché příklady zpaměti • Sčítá a odčítá příklady do 1 000 písemně • Řeší slovní úlohy v oboru do 1 000 • Seznámí se se zaokrouhlováním na desítky • Používá význam symbolu =	Počítání v oboru do 1 000
• Řeší jednoduché rovnice	Rovnice
• Používá jednotky délky mm, cm, dm, m • Provádí měření v jednotkách délky	Jednotky délky
• Měří rozměry geometrických útvarů (úsečka, čtverec, obdélník apod.) a vyjadřuje je ve vhodných jednotkách • Rýsuje a označuje bod, přímku, polopřímku, úsečku, trojúhelník, obdélník, čtverec • Rozezná pojem opačná polopřímka • Rozezná rozdíl mezi kružnicí a kruhem • Používá význam pojmu průsečík a určuje ho • Pozná jehlan a kužel	Geometrie

přesahy
Do: Prv (3. ročník): PRV3 Z: VV (3. ročník): VV3 PČ (3. ročník): PČ3 IKT (3. ročník): I3

4. ročník – dotace: 5, povinný

M4	
výstupy	učivo
• Zapisuje a čte čísla do 10 000 • Sčítá a odčítá zpaměti jednoduché příklady do 10 000 • Zaokrouhluje na tisíce • Orientuje se na číselné ose do 10 000	Počítání do 10 000
• Ovládá pamětné dělení se zbytkem • Násobí písemně jednociferným a dvouciferným činitelem • Písemně dělí jednociferným dělitelem	Násobení a dělení v oboru malé násobilky
• Užívá jednotky hmotnosti, délky, objemu a času	Jednotky
• Převádí jednotky hmotnosti a délky • Řeší jednoduché a složené slovní úlohy • Provádí zápis slovní úlohy	Slovní úlohy
• Pracuje s kružítkem • Rýsuje trojúhelník, čtverec, obdélník, • kružnici • Narýsuje trojúhelník ze tří stran • Pozná a narýsuje pravoúhlý trojúhelník • Rýsuje kolmici, různoběžky, rovnoběžky • Rozeznává vzájemnou polohu přímek v rovině • Určuje souřadnice bodu ve čtvercové síti	Gemoetrie
přesahy	
Do: Vl (4. ročník): VL4 Z: VV (4. ročník): VV4 PČ (4. ročník): PČ4 IKT (4. ročník): I4	

5. ročník – dotace: 5, povinný

M5	
výstupy	učivo
• Zapisuje a čte čísla do milionu • Orientuje se na číselné ose v oboru do milionu • Sčítá a odčítá jednoduché příklady do milionu • Sčítá a odčítá písemně do milionu • Násobí deseti, stem, tisícem • Zaokrouhluje na tisíce, desetitisíce a statisíce • Násobí písemně trojciferným činitelem • Dělí jednociferným a dvojciferným dělitelem • Řeší slovní úlohy v oboru do milionu	Počítání do milionu
• Převádí jednotky času a objemu • Orientuje se v jízdním řádu • Řeší slovní úlohy s časovými údaji • Pracuje s údaji v cenících apod.	Jednotky
• Používá římské číslice I až X, L, C, D, M • Čte číslo kapitoly a letopočet	Římské číslice
• Užívá pojem zlomek • Pozná a dokáže vyznačit polovinu, třetinu, čtvrtinu	Zlomky
• Používá pojmy rovina, polorovina, trojúhelník pravoúhlý, rovnoramenný, rovnostranný • Sestrojuje čtverec, obdélník • Měří a počítá obvod trojúhelníku a čtyřúhelníku Pozná a pojmenuje čtyřúhelníky • Zapisuje a používá data z grafu ve čtvercové síti • Vypočítá obsah čtverce a obdélníka • Dbá na přesnost a čistotu rýsování	Geometrie
přesahy	
Do: Přv (5. ročník): PRV5 Z: VV (5. ročník): VV5 PČ (5. ročník): PČ5 IKT (5. ročník): I5	

6. ročník – dotace: 4, povinný

M6	
výstupy	učivo
• čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla • provádí početní operace s přirozenými čísly zpaměti i písemně • využívá při výpočtech komutativnost a asociativnost sčítání a násobení • provádí odhady a kontrolu výpočtů zaokrouhluje • zobrazí přirozená čísla na číselné ose • využívá svých znalostí při řešení úloh z každodenního života • rozezná, pojmenuje, načrtne, narýsuje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa • měří, odhaduje délku úsečky, převádí jednotky hmotnosti, času, délky, obsahu, • vypočítá obvod a obsah čtverce a obdélníka • vypočítá obvod trojúhelníka • zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů • nalézá různá řešení úloh	OPAKOVÁNÍ UČIVA 1. - 5. ročníku
• pozná útvary osově souměrné a útvary shodné • vyhledává osově souměrné objekty ve svém okolí • pomocí průsvitného papíru i měřením ověří vlastnosti shodných geometrických obrazců • modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině, určí osu / osy souměrnosti • načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru v osové souměrnosti	OSOVÁ SOUMĚRNOST
• definuje středovou souměrnost • sestrojí obraz bodu, úsečky, trojúhelníku, čtyřúhelníku ve středové souměrnosti • pozná útvary středově souměrné	STŘEDOVÁ SOUMĚRNOST

● čte a zapisuje desetinná čísla ● umí zobrazit desetinná čísla na číselné ose ● porovnává a zaokrouhluje desetinná čísla ● provádí odhady s danou přesností ● provádí početní operace s desetinnými čísly: sčítá a odčítá desetinná čísla, násobí a dělí desetinná čísla ● zvládá algoritmus pro písemné dělení desetinných čísel ● provádí odhady výsledků podílů a kontroly ● vypočítá aritmetický průměr ● využívá své poznatky k řešení a tvoření jednoduchých úloh z praxe	DESETINNÁ ČÍSLA
● narýsuje úhel dané velikosti určené ve stupních ● změří velikost úhlu pomocí úhloměru ● užívá a převádí jednotky velikosti úhlu ● rozlišuje a pojmenuje druhy úhlů: ostrý, pravý, tupý, přímý, vypuklý ● sčítá a odčítá úhly graficky i početně ● násobí a dělí úhel početně i graficky ● pozná dvojice vedlejších a vrcholových úhlů ● určí jejich velikosti, umí využít jejich vlastností ● rozumí pojmu mnohoúhelník ● sestrojí pravidelný šestiúhelník	ÚHEL A JEHO VELIKOST
● určí a znázorní různé typy trojúhelníků a zná jejich vlastnosti ● pojmenuje, znázorní a správně užívá základní pojmy: strana, vrchol, základna ● sestrojí trojúhelník podle věty sss ● sestrojí v trojúhelníku výšky, těžnice, střední příčky ● určí velikosti vnitřních a vnějších úhlů trojúhelníka ● umí sestrojit kružnici trojúhelníku opsanou a vepsanou, nalezne její střed a určí její poloměr ● identifikuje shodné geometrické útvary ● užívá věty o shodnosti trojúhelníků ● sestrojí trojúhelník podle věty sss	TROJÚHELNÍK, SHODNOST TROJÚHELNÍKŮ

● sestrojí trojúhelník podle věty sus ● sestrojí trojúhelník podle věty usu ● zapisuje postup konstrukce	
● zná pojem násobek, dělitel určuje násobky a dělitele daných čísel ● používá znaky dělitelnosti 2, 3, 5, 6, 9, 10 (8, 25, 100) ● rozumí pojmu prvočíslo, číslo složené ● rozloží číslo na součin prvočísel ● určí nejmenší společný násobek a největšího společného dělitele ● rozpozná čísla soudělná a nesoudělná ● využívá dělitelnosti přirozených čísel k řešení slovních úloh z praxe	DĚLITELNOST
● vypočítá obsah čtverce a obdélníka ● zná jednotky obsahu, umí je převádět ● využívá těchto znalostí při výpočtech obsahů složitějších obrazců ● charakterizuje jednotlivá tělesa – kvádr, krychle ● umí načrtnout a narýsovat síť tělesa ● načrtne a sestrojí obraz krychle a kvádru ve volném rovnoběžném promítání ● odhaduje a vypočítá povrch a objem kvádru a krychle ● užívá jednotky objemu krychlové i jednotky duté míry a vzájemně je převádí ● řeší úlohy z praxe na výpočty objemů a povrchů kvádru a krychle ● řeší úlohy na prostorovou představivost	KVÁDR A KRYCHLE
přesahy	
Do: D (6. ročník): D6 VO (6. ročník): OV6 F (6. ročník): F6 Z (6. ročník): Z6 VV (6. ročník): VV6 VZ (6. ročník): RV6 TV (6. ročník): TV6 Z: TV (6. ročník): TV6	

Z (6. ročník): Z6 F (6. ročník): F6 VV (6. ročník): VV6 IKT (6. ročník): I6 PČ (6. ročník): PČ6

7. ročník – dotace: 4, povinný

M7	
výstupy	učivo
• řeší početní a slovní úlohy z aritmetiky i geometrie • zaokrouhluje, sčítá, odčítá, násobí a dělí přirozená a desetinná čísla • převádí jednotky objemu, hmotnosti, délky, obsahu • řeší úlohy na výpočet obvodu a obsahu čtverce a obdélníka • počítá povrch a objem krychle a kvádru • využívá dělitelnosti při řešení úloh	OPAKOVÁNÍ UČIVA 6. ročníku
• čte a zapisuje zlomky, zobrazí zlomky na číselné ose • převádí zlomky na desetinná čísla a naopak • krátí a rozšiřuje zlomky, porovnává zlomky • převádí nepravé zlomky na smíšená čísla a naopak • sčítá a odčítá zlomky a smíšená čísla • řeší jednoduché i složitější slovní úlohy • násobí a dělí zlomky a smíšená čísla, upraví složený zlomek • vypočítá zlomek z čísla (zlomku) násobením tímto číslem (zlomkem) • řeší jednoduché i složitější slovní úlohy • užívá logickou úvahu při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení	ZLOMKY
• zobrazí celá čísla na číselné ose • rozlišuje navzájem opačná čísla • určuje absolutní hodnotu celého čísla • porovnává celá čísla • sčítá a odčítá celá čísla • násobí a dělí celá čísla	CELÁ ČÍSLA

● zobrazí racionální čísla na číselné ose ● rozlišuje navzájem opačná čísla ● určí absolutní hodnotu racionálního čísla ● porovnává racionální čísla ● sčítá a odčítá racionální čísla ● násobí a dělí racionální čísla ● řeší jednoduché i složitější slovní úlohy	RACIONÁLNÍ ČÍSLA
● upraví poměr do základního tvaru, rozšíří poměr ● porovná dvě veličiny poměrem ● rozdělí základ v daném poměru ● zvětší / zmenší základ v daném poměru ● rozumí postupnému poměru ● používá poměr při práci s měřítkem mapy ● řeší slovní úlohy z praxe s využitím poměru	POMĚR, MĚŘÍTKO MAPY
● určí, zda daná závislost je nebo není přímá / nepřímá úměrnost ● vyřeší úlohy na přímou úměrnost některým z následujících způsobů: přechodem přes jednotku užitím, trojčlenky změnou v poměru ● zakreslí bod o daných souřadnicích v pravoúhlé soustavě souřadnic ● sestaví tabulku a graf přímé a nepřímé úměrnosti ● vyřeší úlohy na nepřímou úměrnost některým z následujících způsobů: přechodem přes jednotku užitím, trojčlenky změnou v poměru ● vypočítá neznámý člen úměry	PŘÍMÁ ÚMĚRNOST, NEPŘÍMÁ ÚMĚRNOST
● vypočítá zpaměti procentovou část, základ a počet procent v jednoduchých příkladech a slovních úlohách ● vypočítá procentovou část, základ a počet procent ve složitějších slovních úlohách ● řeší jednoduché úlohy z finanční matematiky	PROCENTA
● vyjmenuje obecné vlastnosti rovnoběžníku ● vyjmenuje vlastnosti čtverce, kosočtverce,	ROVNOBĚŽNÍKY, LICHOBĚŽNÍK

obdélníka, kosodélníku ● sestrojí rovnoběžník ● zapisuje postup konstrukce ● vypočítá obvod a obsah rovnoběžníku ● vypočítá obsah trojúhelníku ● vyjmenuje vlastnosti lichoběžníku ● sestrojí lichoběžník (zapisuje postup konstrukce) ● vypočítá obvod a obsah lichoběžníku ● řeší slovní úlohy z praxe ● charakterizuje hranol ● načrtne a narýsuje síť hranolu ● vypočítá povrch hranolu ● vypočítá objem hranolu ● řeší jednoduché i složitější slovní úlohy	HRANOLY
přesahy	
Do: D (7. ročník): D7 F (7. ročník): F7 Ch (8. ročník): CH8 VV (7. ročník): VV7 Z: Z (7. ročník): Z7 F (7. ročník): F7 VV (7. ročník): VV7 VZ (7. ročník): RV7	

8. ročník – dotace: 4, povinný

M8	
výstupy	učivo
● upravuje zlomky a racionální čísla ● provádí početní operace s racionálními čísly a řeší slovní úlohy se zlomky ● rozděluje základ v daném poměru, zvětšuje / zmenšuje v daném poměru ● pracuje s měřítkem mapy a plánu ● řeší úlohy na přímou a nepřímou úměrnost ● počítá slovní úlohy na procenta ● užívá shodnosti trojúhelníků ke konstrukci trojúhelníků a výpočtům ● provádí výpočty obvodu a obsahu rovnoběžníku, trojúhelníka a lichoběžníku	OPAKOVÁNÍ UČIVA 7. ročníku

● řeší slovní úlohy na výpočty povrchu a objemu hranolů	
● určí druhou mocninu a druhou odmocninu pomocí tabulek a kalkulátoru ● užívá druhou mocninu a odmocninu ve výpočtech ● chápe pojem reálné číslo	DRUHÁ MOCNINA A ODMOCNINA
● rozliší odvěsny a přeponu v pravoúhlém trojúhelníku ● rozumí odvození vzorce Pythagorovy věty ● užívá Pythagorovu větu k výpočtům délky stran v pravoúhlém trojúhelníku ● užívá Pythagorovu větu k výpočtům výšky v rovnoramenném, rovnostranném trojúhelníku a jiných rovinných útvarech ● řeší slovní úlohy s užitím Pythagorovy věty	PYTHAGOROVA VĚTA
● zaokrouhluje a provádí odhady danou přesností ● čte a zapisuje mocniny s přirozeným mocnitelem ● zapisuje čísla v desítkové soustavě pomocí mocnin deseti ● provádí základní početní operace s mocninami ● používá vzorce pro mocninu součinu, podílu a umocnění mocniny	MOCNINY
● určí vzájemnou kružnice polohu přímky ● určí vzájemnou polohu dvou kružnic ● vypočítá obvod a obsah kruhu ● řeší pomocí vzorců slovní úlohy vztahující se k obvodu a obsahu kruhu a délce kružnice	KRUŽNICE, KRUH
● charakterizuje válec ● načrtne a narýsuje síť válce ● vypočítá povrch a objem válce ● řeší slovní úlohy z praxe	VÁLEC
● rozumí pojmu výraz, číselný výraz a výraz s proměnnou	VÝRAZY

● matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných ● určí hodnotu číselného výrazu ● zapíše pomocí výrazu s proměnnou slovní text ● sčítá a odčítá celistvé výrazy ● násobí výraz jednočlenem, dvojčlenem, trojčlenem ● užívá k úpravě výrazů vzorce (a + b)2, (a – b)2, a2 – b2	
● provádí jednoduché konstrukce ● využívá ke konstrukcím množiny bodů daných vlastností ● sestrojí tečnu ke kružnici z daného bodu ležícího vně kružnice ● zná pojem Thaletova kružnice a využívá ji v praxi při řešení úloh ● sestrojí trojúhelníky a čtyřúhelníky zadané různými prvky provádí rozbor, popis vlastní konstrukci a závěr konstrukce ● používá základní pravidla přesného rýsování	KONSTRUKČNÍ ÚLOHY
● rozliší pojmy rovnost a rovnice ● na základě ekvivalentních úprav řeší lineární rovnice ● správnost výsledku ověřuje zkouškou ● vyjádří neznámou ze vzorce ● sestaví rovnici z textu a řeší pomocí rovnic slovní úlohy z praxe ● matematizuje jednoduché reálné situace ● čte text s porozuměním ● vyřeší daný problém aplikací získaných matematických poznatků a dovedností ● řeší slovní úlohy pomocí rovnic a úvahou ● nalézá různá řešení ● zdůvodní zvolený postup řešení ● ověří výsledek řešení ● užívá logickou úvahu a kombinační úsudek	LINEÁRNÍ ROVNICE, SLOVNÍ ÚLOHY
● zná základní statistické pojmy ● provádí jednoduchá statistická šetření ● zapisuje jejich výsledky do tabulky nebo je	ZÁKLADY STATISTIKY

vyjadřuje diagramy ● určí četnost jednotlivých hodnot ● vypočítá aritmetický průměr ● čte a interpretuje tabulky, diagramy a grafy v praxi přesahy	
přesahy	
Do: D (8. ročník): D8 PČ (8. ročník): PČ8 Z: Z (8. ročník): Z8 Ch (8. ročník): CH8 VO (8. ročník): OV8 VV (8. ročník): VV8	

9. ročník – dotace: 4 + 1, povinný

M9	
výstupy	učivo
● sčítá a odčítá celistvé výrazy ● provádí základní početní operace s mocninami ● rozloží výraz na součin – vytýkáním, postupným vytýkáním i pomocí vzorců ● užívá k úpravě výrazů vzorce (a + b)2, (a – b)2 , a2 – b2 ● řeší lineární rovnice s jednou neznámou pomocí ekvivalentních úprav ● ověřuje správnost výsledku zkouškou ● řeší slovní úlohy z praxe pomocí rovnic a úvahou	OPAKOVÁNÍ UČIVA 8. ročníku
● určuje podmínky, za kterých má daný výraz smysl ● krátí a rozšiřuje lomené výrazy ● sčítá a odčítá lomené výrazy ● násobí a dělí dva lomené výrazy ● zjednoduší složený lomený výraz	LOMENÉ VÝRAZY
● řeší jednoduché lineární rovnice s neznámou ve jmenovateli ● řeší slovní úlohy k jednoduchým lineárním s neznámou ve jmenovateli ● odhaduje výsledky, užívá logickou úvahu	ROVNICE S NEZNÁMOU VE JMENOVATELI

vedoucí k rovnicím ● provádí zkoušku řešení	
● řeší soustavy dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými: dosazovací a sčítací metodou ● řeší slovní úlohy z praxe pomocí soustavy rovnic se dvěma neznámými (jako alternativu k řešení stejných úloh užitím jedné rovnice s 1 neznámou) ● nalézá různá řešení úloh a zdůvodní, zvolený postup řešení	SOUSTAVY ROVNIC
● popisuje jednotlivá tělesa ● provádí jejich náčrty, kreslí od ruky sítě jehlanu a kužele ● rozlišuje různé typy jehlanů ● počítá povrchy a objemy jehlanu, kužele a koule ● řeší praktické úlohy	JEHLAN, KUŽEL, KOULE
● rozezná funkční vztah od jiných vztahů ● zakreslí body v pravoúhlé soustavě souřadnic ● vymezí definiční obor funkce a obor hodnot funkce ● sestaví tabulku a sestrojí graf funkce ● rozliší lineární od ostatních funkcí ● rozumí pojmu rostoucí / klesající funkce ● sestaví tabulku a sestrojí graf lineární funkce y=k.x, nepřímé úměrnosti y=k/x a kvadratické funkce y=a.x2 ● odvodí rovnici lineární funkce dané dvěma body ● rozhoduje, zda daný bod prochází / neprochází grafem funkce ● řeší graficky soustavu dvou lineárních rovnic	FUNKCE
● identifikuje podobné útvary v rovině i v prostoru ● určí poměr podobnosti ● využívá poměr podobnosti k výpočtům	PODOBNOST

délek stran (hran) geometrických útvarů ● využívá znalostí o podobnosti při práci s měřítkem mapy a v dalších úlohách z praxe ● podobnost trojúhelníků dokazuje na základě vět sss, sus a ss ● rozdělí úsečku v daném poměru, zvětší / zmenší úsečku v daném poměru	
● užívá probrané funkce při jednoduchých úloh z praxe řešení ● užívá kalkulátoru nebo tabulek pro určování hodnot funkcí sin, cos, tg a cotg ● sestrojí grafy goniometrických funkcí pro hodnoty úhlů v intervalu < 0°; 90°> ● užívá goniometrické funkce při výpočtech stran pravoúhlého trojúhelníka ● zvládá výpočty objemů a povrchů těles s využitím goniometrických funkcí ● řeší úlohy z praxe	GONIOMETRICKÉ FUNKCE
● rozumí základním pojmům z finanční matematiky ● vypočítá úrok z dané jistiny za určité období při dané úrokové míře ● určí hledanou jistinu ● provádí složené úrokování	ZÁKLADY FINANČNÍ MATEMATIKY

přesahy
Do: VV (9. ročník) : VV9 PČ (9. ročník) : PČ9 Z: Z (9. ročník) : Z9

4.3 Informační a komunikační technologie

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti - získat elementární dovednosti v ovládání výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou byla vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie zařazena jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.
Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoliv a kdykoliv“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.
Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmické myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti učení a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či jiných médiích
- šetrné práci s výpočetní technikou

4.3.1 Informatika

INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

1. stupeň ZŠ

Vyučovací předmět informatika je zařazen samostatně v 3., 4. a 5. ročníku v hodinové dotaci 1 h týdně. Výuka probíhá v počítačové učebně.

Důraz je kladen na získání základních dovedností a znalostí při práci s informačními, komunikačními a multimediálními technologiemi, zejména při využití výpočetní techniky a internetu. Žáci se postupně seznamují a osvojují si správné zásady při práci s počítačem včetně dodržování základních hygienických pravidel. Chápou rozdíl mezi pojmy software a hardware.

Postupně rozeznávají základní hardwarové prvky počítačové sestavy, osvojují si základy práce s klávesnicí a myší pomocí jednoduchých textových editorů a výukových her. Učí se ovládat základní funkce grafického a textového editoru a internetového prohlížeče. Pracují s internetem jako informačním a komunikačním médiem.

Z průřezových témat, která jsou zahrnuta v předmětu informatika, nalezneme zejména mediální výchovu a osobnostní a sociální výchovu. Při výuce se využívají metody a formy práce založené převážně na individuálním, ale i skupinovém řešení problému, který může být součástí většího celku, zpracovávání informací a následné prezentaci vlastního řešení.

2. stupeň ZŠ

Vyučovací předmět informatika je zařazen samostatně v 6., 7. a 8. ročníku v hodinové dotaci 1 h týdně, dále pak v 9. ročníku, jako povinně volitelný předmět s dotací 2 h týdně. Výuka probíhá v počítačové učebně.

Žáci si dále prohlubují získané vědomosti a dovednosti při práci s informačními, komunikačními a multimediálními technologiemi, zejména při využití výpočetní techniky a internetu. Sledují vývojové trendy v oblasti hardware i software, učí se využívat možností, které jim nabízejí textové, tabulkové a grafické editory. Dokáže odhadnout důležitost, věrohodnost a „nezávadnost“ obsahu zdrojů informací z internetu. Internet se pro žáky stává důležitým komunikačním a vzdělávacím prostředkem při využití příslušných programů a nástrojů.

Cílem informatiky je uvádět prostřednictvím svého obsahu a metod žáky do takových poznávacích aktivit, které v nich vzbuzují snahu po vzdělávání a exploračních postupech. Žáci si mají vypěstovat trvalé informační návyky a dovednosti, které jsou předpokladem k pochopení základních otázek života v moderní společnosti. Učí se hledat odborné informace v literatuře a orientovat se v muzejních a galerijních sbírkách.

Informatika je předmět, který učí žáky orientovat se v záplavě rozmanitých informací, které je obklopují. Předmět informatika svým pojetím a náplní přispívá k rozvíjení sebevýchovy a sebepoznání, pomáhá utvářet vztahy k ostatním lidem, k přírodě, ke vzdělání, k umění. Žáci se učí a postupně rozvíjejí svoje informační vědomosti a dovednosti a práci s informačními zdroji.

Jedním z hlavních úkolů informatiky je vzbuzovat v dětech chuť po informacích pátrat. Na základě těchto pozic sleduje informatika dominantní cíl: uvádět prostřednictvím obsahu a metod předmětu

žáky do takových poznávacích aktivit, které v nich vzbuzují touhu po poznávání, objevování a vzdělávání.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Obsah, metody a formy práce směřují k vlastnímu předmětu, provázanost k učivu v jiných předmětech, k osobním zájmům žáků, a především k individuálním schopnostem jednotlivců. Pozornost je také věnována využití počítačů v reálném životě např. ve stavebnictví, lékařství, účetnictví, bankovnictví…, klást důraz, že počítače jsou prostředkem vzdělávání – multimédia a zároveň prostředkem komunikace mezi lidmi – sítě – Internet.

Obsah a cíle předmětu informatika

- rozvoj logického myšlení žáků,
- učit žáky do hloubky rozebírat a zpracovávat problémy,
- vést žáky k pochopení, že počítače jsou pouze „stroje“ usnadňující lidskou činnost

Cíl informatiky se uskutečňuje v těchto hlavních oblastech:

- využívá a rozvíjí komunikační dovednosti žáků při získávání, zpracování a předávání informací, odstraňování komunikačních bariér,
- posilování dovednosti orientovat se v informačních pramenech včetně audiovizuálních parametrů,
- vedení žáků k zvládnutí orientačního a studijního čtení,
- orientace v různých typech informačních institucí (knihovny, archivy, muzea, galerie, specializovaná informační střediska..)

Vyučovací předmět informatika je zařazen v rámci prvního stupně jako samostatný předmět v 3., 4. a 5. ročníku v hodinové dotaci 1 h týdně, na druhém stupni pak v 6., 7. a 8. ročníku v hodinové dotaci 1 h týdně, dále v 9. ročníku, jako povinně volitelný předmět s dotací 2 h týdně.
Výuka probíhá v počítačových učebnách.
Z průřezových témat, která jsou zahrnuta v předmětu informatika, nalezneme zejména mediální výchovu a osobnostní a sociální výchovu. Při výuce se využívají metody a formy práce založené převážně na individuálním řešení problému, tvořivosti, zpracovávání informací a následné prezentaci vlastního řešení.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Informatika

KOMPETENCE K UČENÍ

Vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit jim osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení.
Vedeme žáky k poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií, k porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím.

Učíme žáky porovnávat informace a poznatky z většího množství alternativních informačních zdrojů (za účelem dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací – větší možnosti verifikace a následně také validity informací).
Vedeme žáky k pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů.
Učíme žáky takzvané práci s chybou.
Učíme žáky v praxi využívat korekci textu pomocí vnitřních nástrojů vhodného softwaru.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.
Učíme žáky nebát se problémů; prakticky je vedeme k používání techniky při jejich řešení.
Vytvářením praktických problémových úloh a situací učíme žáky prakticky problémy řešit.
Podporujeme netradiční (originální) způsoby řešení problémů.
Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

Vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci.
Vedeme žáky využívat při interakci s počítačem logické a algoritmické myšlení.
Vedeme k tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce.
V komunikaci pomocí informačních a komunikačních technologií se prioritně zaměřujeme na správné užívání českého (cizího jazyka) s ohledem na gramatiku a syntaxi.
Podporujeme formy komunikace na „mezinárodní úrovni“ v rámci Evropy i světa využíváním internetové sítě.
Klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.
Učíme žáky publikovat a prezentovat své názory a myšlenky (školní časopis, místní tisk, web, prezentace apod.).
Vedeme žáky k dodržování základních typografických pravidel, dbáme na estetický vzhled výstupního materiálu.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých.
Vedeme žáky k zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu a v jiných médiích.
Minimalizujeme používání frontální metody výuky a podporujeme vzájemnou spolupráci žáků.
Učíme žáky kriticky hodnotit svou práci.
Podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují.
Žáky se speciálními vzdělávacími potřebami učíme výhodám využívání informačních technologií.
Důsledně vyžadujeme dodržování společně dohodnutých pravidel chování, tak aby se vzájemně žáci nevyrušovali při tvořivé práci.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

1. Vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých.

2. Vychovávat žáky jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích.
Netolerujeme záliby žáků v informacích, které mohou vést k sociálně patologickým jevům.
Nabízíme žákům vhodné pozitivní aktivity jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům.
Na konkrétních modelových příkladech demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí.
Neustále monitorujeme chování žáků (především při práci s internetem), včas přijímáme účinná opatření.
Využíváme pomoci a zkušeností odborníků - výchovných poradců a uplatňujeme individuální přístup k žákům.
V hodnocení žáků (ve zřetelné převaze) uplatňujeme prvky pozitivní motivace.
Jsme vždy připraveni komukoliv z žáků podat pomocnou ruku.
Respektujeme osobnost žáka, jeho práva a záliby. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru při vyučování.

Učební plán předmětu

Ročník	3	4	5	6	7	8
Dotace	0+1	0+1	1	0+1	1	0+1
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny						

3. ročník – dotace: 0 + 1, povinný

I3	
výstupy	učivo
• Ovládá základy bezpečné práce na PC, zná prevenci před zdravotními riziky spojenými s prací na PC	Hygiena při práci s počítačem, zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik
• Zná tyto části počítače: monitor, skříň, klávesnice, myš, reproduktory, tiskárna	Části počítače
• Sám správně zapne a vypne počítač a ví, kdy má zapnout a vypnout monitor	Zapnutí a vypnutí počítače a monitoru
• Zvládá správné držení myši, ovládá tah myší • Používá klik (označení) a dvojklik (spuštění)	Ovládání počítače myší
• Orientuje se na klávesnici počítače, zná její základní dělení a nejdůležitější	Klávesnice – její rozdělení a funkce kláves
• Seznámí se s OS a jeho základním příslušenstvím (panely, ikony, tlačítka, lišty)	Pracovní prostředí OS, plocha obrazovky - struktura a popis nejdůležitějších částí
• Najde tlačítka: start, hodiny • Umí najít ikonu na ploše	Orientace na ploše počítače
• Používá a zná důležité klávesy: Enter, Escape, šipky, písmena, číslice, mezerník, Shift, Delete, Backspace	Ovládání počítače klávesnicí
• Pracuje s okny, ovládá spuštění, zavření,	Okna – jejich základní struktura a rozdělení,

přesunutí, minimalizaci a maximalizaci oken ● Zná pojem složka a ví, že složku může dál otevírat ● Ovládá základ práce v programu Malování a dokáže nakreslit jednoduché kresby ● Podle návodu učitele dokáže: otevřít, prohlédnout soubor, složku v průzkumníku, vytvořit novou složku, soubor, přejmenovat složku, soubor, smazat složku, soubor do koše, zkopírovat složku, ● Ovládá základní aplikace ze sady OS a Kalkulačka, Poznámkový blok, aktivně je využívá ● Pod vedením učitele: umí vybrat druh, velikost, tloušťku, náklon a podtržení písma, umí napsat krátký text, dokáže smazat text ● Dokáže spustit program Internet Explorer ● Dokáže navštívit stránky vhodné pro svou věkovou kategorii ● Je schopen si konkrétní internetovou adresu uložit do položky „Oblíbené“ ● Nezapojuje přístroj do zástrčky ● Nezasahuje do vnitřního prostoru ani se nedotýká zadní strany skříně počítače a jeho periferií	práce s okny Práce se složkami a soubory Program Malování Složky a soubory – základy práce s daty a jejich organizace v počítači, základy práce se schránkou Příslušenství OS a jeho využití: Malování – využití možností panelu kreslících soubor nástrojů, Práce se specializovaným textovým editorem Internet Explorer - vyhledávání informací a komunikace Bezpečnost práce s počítačem - zásady
přesahy	
Do: ČJL (3. ročník): ČJ3 AJ (3. ročník): AJ3 M (3. ročník): M3 VV (3. ročník): VV3	

4. ročník – dotace: 0 + 1, povinný

I4	
výstupy	učivo
● Ovládá základy bezpečné práce na PC, zná prevenci před zdravotními riziky spojenými s prací na PC	Hygiena při práci s počítačem, zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik
● Pod vedením učitele: umí vybrat druh, velikost, tloušťku, náklon a podtržení písma, umí napsat krátký text, dokáže smazat text	Práce s textovým editorem – základní formátování písma
● Pod vedením učitele: ovládá základní fce. panelu nástrojů, umí jednoduše formátovat	Práce s textovým editorem – práce s nástroji a formátování větších celků textu

text do bloku, dokáže označit text ● Zná základy orientace v okně internetového prohlížeče – pole pro zadání adresy, lištu nástrojů, stavovou lištu ● Dokáže navštívit stránky vhodné pro svou věkovou kategorii	Internetové prohlížeče
● Zná rozdíl mezi Internetovým prohlížečem a vyhledavačem ● Dokáže vyhledat informace k zadanému tématu ● Chápe nutnost správné formulace požadavku k vyhledání informace ● Získává, ověřuje a upevňuje své editační znalosti a schopnosti na další možnosti editace, praktických úkolech	Internetové vyhledavače: www.seznam.cz, www.centrum.cz, www.google.cz
● Pod částečným vedením učitele: pracuje s „WordArtem“ a „Klipartem“ ● Umí napsat text a tvořit odstavce	Práce s textovým editorem – „WordArt“, „Klipart“
● Umí vkládat obrázek do textového souboru	Práce s textovým editorem – vkládání obrázku
● Umí formulovat požadavek při vyhledávání na internetu ● Zaujímá etický přístup k nevhodným obsahům na internetu ● Chápe částečně možnosti komunikace po Internetu	Internetové prohlížeče – obsah stránek, možnosti komunikace
● Spustí a vypne program podle návodu učitele ● Samostatně zapne program pomocí ikony na ploše ● Umí pracovat částečně sám s výukovými programy určenými pro Internetový prohlížeč ● Chápe možnosti procvičování učiva pomocí výukového software ● Rozvíjí své schopnosti co možná nejlépe využít potenciálu výukového software ● Uvědomuje si názornost a propojenost obrazu, slova a zvuku ● Ovládá základy práce v internetu a částečně práci s www adresami ● Aktivně vyhledává informace a třídí je ● Dokáže vytvořit seznam www adres k danému tématu	Práce s programy – výukový software pro I. st. ZŠ Vyhledávání informací

• Nezapojuje přístroj do zástrčky • Nezasahuje do vnitřního prostoru ani se nedotýká zadní strany skříně počítače a jeho periferií	Bezpečnost práce s počítačem - zásady
přesahy	
Do: ČJL (4. ročník): ČJ4 AJ (4. ročník): AJ4 M (4. ročník): M4 Vl (4. ročník): VL4 VV (4. ročník): VV4 TV (4. ročník): TV4	

5. ročník – dotace: 1, povinný

I5	
výstupy	učivo
• Ovládá základy bezpečné práce na PC. • Zná zásady hygiena při práci s počítačem a prevenci před zdravotními riziky s prací na PC.	Bezpečnost práce s PC
• Chápe rozdíl mezi pojmy hardware a software. • Respektuje pravidla bezpečného zacházení s hardwarem a softwarem. • Chápe možnosti mnohostranného využití počítačů v každodenním životě člověka.	Základní rozdělení na hardware a software
• Vytvoří a spravuje osobní emailovou schránku. • Orientuje se v prostředí emailové schránky. • Odešle a příjme email. • Vytvoří a spravuje adresář kontaktů. • Pracuje s přílohou.	Email
• Vytvoří obrázek v grafickém editoru. • Orientuje se v panelu nástrojů a používá ho. • Uloží a otevře obrázek v grafickém editoru.	Základní editor rastrové grafiky
• Ovládá multimediální přehrávač • Najde na internetu požadované obrázky, texty, hudbu, nebo video	Multimediální využití počítače a Internetu
• Umí otevřít, prohlédnout soubor, složku v průzkumníku, vytvořit novou složku, soubor, přejmenovat složku, soubor, smazat složku, soubor	Složky a soubory
• Pojmenuje součásti sestavy PC. Vysvětlí funkci komponent.	Hw – sestava PC

• Orientuje se na klávesnici, zvládá psaní velkých i malých písmen, používá diakritiku. • Využívá výukových možností programu, umí psát písmena v pořadí stanoveném programem.	Základy psaní deseti prsty
• Vytvoří, uloží a otevře textový dokument. • Formátuje text, vloží objekt. • Využívá lištu kreslení v rámci textového editoru. • Chápe základní typografická pravidla.	Textový editor – editace textu
• Vytvoří, uloží a otevře tabulkový dokument. • Formátuje tabulku, nastaví výšku a šířku sloupců a řádků tabulky.	Tabulkový editor – práce s řádky a sloupci tabulek
• Používá komunikační nástroje v rámci internetu • Využívá internet informací pro vyhledávání • Dokáže navštívit stránky vhodné pro svou věkovou kategorii • Zpracovává vyhledané informace	Komunikace a vyhledávání na internetu
přesahy	
ČJL (5. ročník) : ČJ5 AJ (5. ročník) : AJ5 M (5. ročník) : M5 VO (6. ročník) : OV6 HV (5. ročník) : HV5 VV (5. ročník) : VV5 VZ (6. ročník) : RV6	

6. ročník – dotace: 0 + 1, povinný

I6	
výstupy	učivo
• Chápe význam vývoje počítačů a jejich funkci v prvopočátku i nyní • Orientuje se a omezeně zná možnosti vývoje informačních technologií do budoucna • Chápe nutnost osvojení si dovedností a znalostí vedoucích k ovládání PC a IT	Historie výpočetní techniky - první počítací stroje a jejich význam pro budoucnost - další vývoj informatiky a její využívání v každodenním životě
• Umí vysvětlit rozdíl mezi softwarem a hardwarem na příkladech	Hardware, Software
• Umí rozeznat a vysvětlit co je vstupní a výstupní zařízení	Vstupní a výstupní zařízení
• Chápe význam operačního systému pro	

funkci PC	
● Umí vysvětlit rozdíl mezi Biosem, operační systém a aplikační programy	OS a Bios, aplikační programy
● Zná účel programu určeného k editaci prezentací, orientuje se v okně ● Umí navrhnout jednoduchou prezentaci se snímky a spustit ji	Editor prezentací - šablona - snímek - textové pole programu
● Zná prostředí webových prohlížečů ● Pracuje s informacemi získanými na Internetu	Internetový prohlížeč
● Umí vytvořit složitější prezentaci ● Umí vložit do prezentace diagram, obrázek z Internetu ● Zná a využívá galerii objektů „Wordart“	Editor prezentací - obrázek - „Wordart“ - diagram
● Zná www adresy několika portálů ● Chápe nutnost zadání přesné specifikace požadavku při vyhledávání	Internetový prohlížeč - portály, adresy
● Umí vložit do prezentace tabulku ● Ovládá načasování celé prezentace ● Vkládá vhodné efekty do prezentace ● Umí využívat jak možnosti klasického, tak i rozšířeného vyhledávání	Editor prezentací - tabulka - časování - efekty
● Chápe nutnost zadání přesné specifikace požadavku při vyhledávání	Internetový prohlížeč - vyhledávání – fulltextové, katalogy
● Zná přechody mezi snímky prezentace ● Zvolí správné schéma animace ● Používá vlastní animace ● Umí dále s vyhledanou informací pracovat	Editor prezentací - přechod mezi snímky - schémata animace - vlastní animace
● Chápe nutnost porovnání informací z více zdrojů	Internetový prohlížeč - získání informace, zpracování, uložení
● Umí popsat prostředí vektorového editoru ● Ovládá základní funkce grafického editoru	Vektorový grafický editor - popis prostředí
● Umí založit novou emailovou adresu ● Umí se zaregistrovat ● Zná kreslící nástroje a vhodně je využívá ● Zná možnosti psaní textu a jejich druhy	Elektronická pošta - adresa - registrace, vytvoření schránky
● Pozná, kdy má novou zprávu ● Umí odpovědět na zprávu ● Umí vytvořit adresář kontaktů ● Zná ikonu výběru objektu a vhodně je využívá	Vektorový grafický editor - kreslící nástroje - psaní textu Elektronická pošta - nová zpráva, odpověď odesílateli
● Používá tvarování objektů, vzhledem k zadanému úkolu	- adresář Vektorový grafický editor

• Umí poslat email s přílohou (soubor, obrázek) • Zná pojem vir, antivir, k čemu slouží • Umí upravovat, tvarovat, pokládat, objekty přes sebe • Využívá křivek, čar k přesnému kreslení • Zná nejběžnější grafické formáty • Chápe rozmanitost možností komunikace po internetu • Umí upravovat, tvarovat, objekty přes sebe • Umí pracovat ve skupině a zpracovat zadaný projekt (text, obrázky, tabulka, graf) • Zná nejpoužívanější software sloužící k posílání zpráv, souborů, telefonování, chatovaní • Uvědomuje si možnost využívat ke spolupráci různé typy aplikací • Dokáže vybrat vhodný program pro řešení úkolu	- výběr a editace objektu - tvarování objetu Elektronická pošta - příloha - viry, ochrana osobních dat Vektorový grafický editor - objetky: kopírování, úpravy tvarů objektů, pokládání objektů přes sebe - přesné kreslení Internetový prohlížek - projektové dny - chat, konference Další zdroje informací - encyklopedie, knihovny
přesahy	
Do: ČJL (6. ročník): ČJ6 AJ (6. ročník): AJ6 M (6. ročník): M6 D (6. ročník): D6 VV (6. ročník): VV6 Z: Z (6. ročník): Z6 ČJL (6. ročník): ČJ6	

7. ročník – dotace: 1, povinný

I7	
výstupy	učivo
• Organizuje svojí emailovou schránku. • Využívá efektivně nástroje emailu. • Dbá na kulturní formát zpráv.	Spravá e-mailu
• Chápe způsoby ukládání dat do PC. • Organizuje efektivně svoje data. • Orientuje se v základních příponách souborů.	Souborový systém
• Pojmenuje základní části počítače a popíše jejich funkci. • Orientuje se v základních parametrech a	Hardware – základní parametry, přenos dat

jednotkách. ● Ovládá práci s periferiemi a nosiči dat.	
● Orientuje se v prostředí textového editoru. ● Uplatňuje základní estetická a typografická pravidla při práci s textem. ● Pracuje s textovým dokumentem (editace, uložení, otevření, kopírování, mazání). ● Formátuje dokument nebo jeho části vkládá do dokumentu objekty z jiných souborů. ● Orientuje se v nástrojích textového editoru. ● Vkládá symboly, najde (nahradí) text. ● Vytvoří a edituje tabulku v textovém editoru. ● Vytvoří dokument na dané téma.	Textový editor
● Orientuje se v prostředí tabulkového editoru. ● Pracuje s tabulkovým souborem (editace, uložení, otevření, kopírování, mazání). ● Formátuje tabulku. ● Vkládá jednoduché funkce a vzorce do buněk ● Vytváří a upravuje grafy. ● Ze zadaných dat, zpracuje přehledně tabulku a graf.	Tabulkový editor
● Orientuje se v prostředí editoru prezentací. ● Pracuje se souborem prezentace (editace, uložení, otevření, kopírování, mazání). ● Vkládá do prezentace objekty. ● Umí nastavit časování a přechod snímků. ● Dbá na estetickou úroveň. ● Používá animace objektů. ● Vytvoří prezentaci na dané téma.	Editor prezentace
● Píše text s důrazem na prstoklad.	
● Orientuje se v prostředí internetového prohlížeče.	Psaní deseti prsty
● Zná portály pro vyhledávání informací. ● Zpracuje vyhledané informace jako referát nebo prezentaci. ● Pracuje s mapami. ● Vyžívá oline aplikace ke zpracování obrázku a multimédií. ● Využívá možnosti komunikace přes internet.	Vyhledávání, online aplikace a komunikace

přesahy
Do: ČJL (7. ročník) : ČJ7 AJ (7. ročník) : AJ7 D (7. ročník) : D7 F (7. ročník) : F7 VV (7. ročník) : VV7 Z: Z (7. ročník) : Z7

8. ročník – dotace: 0 + 1, povinný

I8	
výstupy	učivo
• Používá kancelářský software ke zpracování a prezentaci, referátů a tabulek na zadané téma. • Uvědomuje si obecné principy ovládání kancelářského softwaru. • Pracuje s různými typy kancelářského softwaru. • Vybere vhodný program pro řešení úkolu.	Kancelářský software
• Popíše základní technické vybavení počítače. • Charakterizuje technické údaje a parametry počítače. • Popíše komponenty na základní desce. • Sleduje nové trendy výpočetní techniky.	Technické vybavení počítače
• Zná funkci přídavných zařízení počítače. • Používá vstupní a výstupní zařízení počítače.	Vstupní a výstupní zařízení
• Rozlišuje porty, konektory. • Vysvětlí úlohu a funkci počítačové sítě. • Popíše model sítě a jeho základní součásti. • Rozliší jednotlivé typy sítí	Počítačové sítě
• Orientuje se v prostředí grafického editoru. • Pracuje s rastrovým grafickým souborem. • Ovládá nástroje grafického editoru. • Chápe pojmy grafické rozlišení a DPI. • Upravuje digitální fotografie.	Editor bitmapové grafický
• Vytváří jednoduché GIF-animace. • Chápe rozdíl mezi bitmapovou a vektorovou grafikou. • Orientuje se v prostředí vektorového	Editor vektorové grafiky

editoru. ● Ovládá nástroje vektorového editoru. ● Používá tvarování objektů. ● Využívá křivek, čar k přesnému kreslení. ● Dbá na estetická pravidla grafický ● Zná nejběžnější grafické formáty.	
● Ovládá internetový prohlížeč. ● Používá pokročilé vyhledávání. ● Komunikuje přes internetové služby. ● Využívá internet k vyhledávání informací potřebných ke studiu i k osobním potřebám ● Má povědomí o autorském zákonu. ● Uvědomuje si rizika (spyware).	Internet
● Popíše princip cloud computingu. ● Pracuje s cloudovými službami. ● Nastaví sdílení souboru v cloudu. ● V cloudu týmově pracuje na projektu. ● Uvědomuje si výhody i rizika práce v cloudu.	Cloudové služby
přesahy	
Do: ČJL (8. ročník) : ČJ8 AJ (8. ročník) : AJ8 D (8. ročník) : D8 F (8. ročník) : F8 VV (8. ročník) : VV8 Z: Z (8. ročník) : Z8 AJ (8. ročník) : AJ8	

9. ročník – dotace: 0 + 1, povinný

I9	
výstupy	učivo
● Požívá kancelářský software ke zpracování a prezentaci, referátů a tabulek na zadané téma. ● Uvědomuje si obecné principy ovládání kancelářského softwaru. ● Pracuje s různými typy kancelářského softwaru. ● Vybere vhodný program pro řešení úkolu.	Kancelářský software
● Popíše základní technické vybavení počítače.	Technické vybavení počítače

● Charakterizuje technické údaje a parametry počítače. ● Popíše komponenty na základní desce. ● Sleduje nové trendy výpočetní techniky. ● Zná funkci přídavných zařízení počítače. ● Používá vstupní a výstupní zařízení počítače.	Vstupní a výstupní zařízení
● Rozlišuje porty, konektory. ● Vysvětlí úlohu a funkci počítačové sítě. ● Popíše model sítě a jeho základní součásti. ● Rozliší jednotlivé typy sítí	Počítačové sítě
● Orientuje se v prostředí grafického editoru. ● Pracuje s rastrovým grafickým souborem. ● Ovládá nástroje grafického editoru. ● Chápe pojmy grafické rozlišení a DPI. ● Upravuje digitální fotografie. ● Vytváří jednoduché GIF-animace.	Editor bitmapové grafický
● Chápe rozdíl mezi bitmapovou a vektorovou grafikou. ● Orientuje se v prostředí vektorového editoru. ● Ovládá nástroje vektorového editoru. ● Používá tvarování objektů. ● Využívá křivek, čar k přesnému kreslení. ● Dbá na estetická pravidla grafický ● Zná nejběžnější grafické formáty.	Editor vektorové grafiky
● Ovládá internetový prohlížeč. ● Používá pokročilé vyhledávání. ● Komunikuje přes internetové služby. ● Využívá internet k vyhledávání informací potřebných ke studiu i k osobním potřebám ● Má povědomí o autorském zákonu. ● Uvědomuje si rizika (spyware).	Internet
● Popíše princip cloud computingu. ● Pracuje s cloudovými službami. ● Nastaví sdílení souboru v cloudu. ● V cloudu týmově pracuje na projektu. ● Uvědomuje si výhody i rizika práce v cloudu.	Cloudové služby
přesahy	
Do: ČJL (8. ročník) : ČJ8 AJ (8. ročník) : AJ8	

D (8. ročník) : D8
F (8. ročník) : F8
VV (8. ročník) : VV8
Z:
Z (8. ročník) : Z8
AJ (8. ročník) : AJ8

4.4 Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí RVP ZV, která je koncipována pouze pro 1. stupeň základního vzdělávání. Tato komplexní oblast vymezuje vzdělávací obsah týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat.
Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život. Svým široce pojatým syntetickým (integrovaným) obsahem spoluutváří povinné základní vzdělávání na 1. stupni. Vzdělávání v oblasti člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti; utváří se tak jejich prvotní ucelený obraz světa.
Poznávají sebe i své nejbližší okolí a postupně se seznamují s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy a se složitějšími ději. Učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi, všímat si podstatných věcných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů, soustředěně je pozorovat a přemýšlet o nich. Na základě poznání sebe a svých potřeb a porozumění světu kolem sebe se žáci učí vnímat základní vztahy ve společnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům, chápat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti. Při osvojování poznatků a dovedností ve vzdělávací oblasti člověk a jeho svět se žáci učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných.
Podmínkou úspěšného vzdělávání v dané oblasti je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací při osvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. K tomu významně přispívá i osobní příklad učitelů. Propojení této vzdělávací oblasti s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládání nových životních situací i nové role školáka, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních i režimových návyků.
Vzdělávací oblast tak připravuje základy pro specializovanější výuku ve vzdělávacích oblastech člověk a společnost, člověk a příroda a ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru člověk a jeho svět je členěn do pěti tematických okruhů.
Propojováním tematických okruhů je možné vytvářet v ŠVP různé varianty vyučovacích předmětů a jejich vzdělávacího obsahu.
V tematickém okruhu Místo, kde žijeme se žáci učí na základě poznávání nejbližšího okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Učí se do tohoto každodenního života vstupovat s vlastní aktivitou a představami, hledat nové i zajímavé věci a bezpečně se v tomto světě pohybovat. Důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště, postupně rozvíjet jejich národní cítění a vztah k naší zemi.
V tematickém okruhu Lidé kolem nás si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam a podstatu tolerance, pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, celou společnost nebo i svět (globální problémy). Celý tematický okruh tak směřuje k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.
Je možné tradičně vytvářet jeden předmět v 1. - 3. ročníku (tj. přiřazovat očekávaným výstupům pro 1. období vhodné učivo vybrané z jednotlivých tematických okruhů) a dva předměty ve 4. a 5. ročníku (tj. tematické okruhy 1, 2 a 3 využít jako základ pro Vlastivědu a okruhy 4 a 5 pro Přírodovědu), je

však možné vytvářet jen jeden předmět i ve 4. a 5. ročníku nebo jeden souvislý předmět od 1. do 5. ročníku. Není nutno se vždy striktně držet tematických okruhů, podle potřeby je lze různě strukturovat, propojovat učivo a přiřazovat ho k očekávaným výstupům.
V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v dějích a v čase. Poznávají, jak a proč se čas měří, jak události postupují v čase a utvářejí historii věcí a dějů. Učí se poznávat, jak se život a věci vyvíjejí a jakým změnám podléhají v čase. V tematickém okruhu se vychází od nejznámějších událostí v rodině, obci a regionu a postupuje se k nejdůležitějším okamžikům v historii naší země.
Podstatou tematického okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Proto je důležité, aby žáci mohli samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z dostupných zdrojů, především pak od členů své rodiny i od lidí v nejbližším okolí, aby mohli společně navštěvovat památky, sbírky regionálních i specializovaných muzeí, veřejnou knihovnu atd.
V tematickém okruhu Rozmanitost přírody žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat. Na základě praktického poznávání okolní krajiny a dalších informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, učí se využívat a hodnotit svá pozorování a záznamy, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody, zlepšení životního prostředí a k trvale udržitelnému rozvoji.
V tematickém okruhu člověk a jeho zdraví žáci poznávají především sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti, která má své biologické a fyziologické funkce a potřeby. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospěosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy, mezilidských vztahů atd. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Potřebné vědomosti a dovednosti získávají tím, že pozorují názorné pomůcky, sledují konkrétní situace, hrají určené role a řeší modelové situace.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- utváření pracovních návyků v jednoduché samostatné i týmové činnosti
- orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací
- rozšiřování slovní zásoby v osvojovaných tématech, k pojmenovávání pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění
- povinností a společných úkolů

- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci i v méně běžných situacích, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů)
- utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvorům a k hledání možností aktivního uplatnění při jejich ochraně
- přirozenému vyjadřování pozitivních citů ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí
- objevování a poznávání všeho, co jej zajímá, co se mu líbí a v čem by v budoucnu mohl uspět
- poznávání podstaty zdraví i příčin nemocí, k upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých

4.4.1 Prvouka

CHARAKTERISTIKA:

Vyučovací předmět prvouka je zařazen samostatně v 1. - 3. ročníku v hodinové dotaci 2 h týdně.
Svým komplexním pojetím vymezuje vzdělávací obsah, který se týká člověka, rodiny, společnosti, historie, vlasti, přírody, kultury, techniky a zdraví. Rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání a směřuje k dovednostem pro praktický život.

Vzdělávací obsah předmětu Prvouka je členěn do pěti tematických okruhů:
„Místo, kde žijeme“
„Lidé kolem nás“
„Lidé a čas“
„Rozmanitost přírody“
„Člověk a jeho zdraví“

V tematickém okruhu „Místo, kde žijeme“ se žáci učí na základě poznávání svého okolí, vztahů a souvislostí v něm chápat organizaci života v rodině, ve škole, v obci a ve společnosti.
Praktickými činnostmi a úkoly získávají žáci kladný vztah k místu jejich bydliště a naší zemi.
V tematickém okruhu „Lidé kolem nás“ si žáci postupně osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi. Seznamují se se základními právy a povinnostmi a zároveň i s problémy, které provázejí soužití lidí.
V tematickém okruhu „Lidé a čas“ se žáci učí orientovat v dějích a čase. Hlavním cílem tohoto okruhu je vyvolat u žáků zájem o minulost, o kulturní bohatství regionu i celé země. Důraz je kladen na samostatné vyhledávání, získávání a zkoumání informací z dostupných zdrojů.
V tematickém okruhu „Rozmanitost přírody“ žáci poznávají Zemi jako planetu sluneční soustavy. Poznávají velkou rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody naší vlasti. Na základě praktického poznávání okolní krajiny i získaných informací se žáci učí hledat důkazy o proměnách přírody, o vlivu lidské činnosti na přírodu a přispívat k ochraně přírody V tematickém okruhu „Člověk a jeho zdraví“ žáci poznávají sebe, a to na základě poznávání člověka jako živé bytosti. Poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti.
Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví člověka.

Prvouka zahrnuje část tematických okruhů průřezových témat osobnostní a sociální výchovy, výchovy demokratického občana, výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech, multikulturní výchovy, environmentální výchovy a mediální výchovy. Využívá metod a forem práce založených především na žákovské spolupráci (práce ve dvojicích a menších pracovních skupinách), vzájemného učení na základě prezentací žáků , které vycházejí ze schopnosti orientovat se v informačních zdrojích, z projektů, projektových dnů, exkurzí a cvičení.
Hodnocení žáka sleduje schopnost aplikovat získané dovednosti a vědomosti, schopnost pracovat s informacemi, schopnost formulovat a obhajovat vlastní názory, schopnost spolupracovat. Hodnocení se opírá o výsledky testů, vlastních prezentací a míry zapojení do spolupráce.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Prvouka

Kompetence k učení

• operovat s obecně užívanými termíny, uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí, na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy
• učit se samostatně pozorovat a experimentovat, porovnávat získané výsledky
• poznávat smysl a cíl učení, vytvářet si pozitivní vztah k učení, posoudit vlastní pokrok, kriticky zhodnotit výsledky svého učení, diskutovat o nich

Kompetence k řešení problémů

• vnímat nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpoznat a pochopit problém, přemýšlet o nesrovnalostech a jejich příčinách
• vyhledat informace k řešení problémů
• samostatně řešit problémy, volit vhodné způsoby řešení
• kriticky myslet, činit uvážlivá rozhodnutí, být schopen je obhájit, uvědomovat si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotit
• podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Kompetence komunikativní

• formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
• naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuse, obhajovat svůj názor a vhodně argumentovat

Kompetence sociální a personální

• účinně spolupracovat ve skupině, podílet se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu
• podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat
• přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápat potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu
• vytvářet si pozitivní představu o sobě samém, ovládat a řídit svoje jednání a chování

Kompetence občanské

• respektovat přesvědčení druhých lidí, odmítat útlak a hrubé zacházení, uvědomovat si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
• chápat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, být si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
• rozhodovat se zodpovědně podle situace, chovat se zodpovědně v krizových situacích ohrožujících život a zdraví člověka, poskytnout dle svých možností účinnou pomoc
• chápat základní ekologické souvislosti a enviromentální problémy
• respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví člověka
• respektovat naše tradice, chránit kulturní i historické dědictví

Kompetence pracovní

• mít pozitivní vztah k práci druhých, vážit si pracovního úsilí spolužáků a respektovat výsledky jejich práce
• dodržovat vymezená pravidla, ochranu zdraví, plnit své povinnosti a závazky
• pracovat přiměřeným pracovním tempem, neplýtvat svojí energií ani energií druhých

Učební plán předmětu

Ročník	1	2	3
Dotace	2	2	2+1
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny			

1. ročník – dotace: 2, povinný

PRV1	
výstupy	učivo
• orientuje se v nejbližším okolí školy	MÍSTO, KDE ŽIJEME
• orientuje se bezpečně v budově školy	Škola
• rozlišuje roční období, určuje měsíce, týdny, dny	Domov
• určuje čas podle hodin	LIDÉ KOLEM NÁS
• používá kalendář	Rodina
• rozliší nejznámější rostliny a živočichy ze svého okolí	Soužití lidí Chování lidí
• pozná a pojmenuje plody běžných druhů ovoce a zeleniny	Věci kolem nás
• pojmenuje některá volně žijící zvířata	LIDÉ A ČAS
• uvede příklady rostlin a živočichů v určitém prostředí	Orientace v čase
• rozliší rozmanitost života v jednotlivých ročních obdobích	ROZMANITOST PŘÍRODY Rostliny, houby, živočichové

● dokáže se ohleduplně chovat k přírodě a ochraňovat ji ● určí a pojmenuje základní části lidského těla ● zvládá a uplatňuje základní návyky osobní hygieny ● orientuje se ve změnách lidského těla v průběhu života ● orientuje se mezi zdravou stravou a méně zdravou stravou, dodržuje pitný režim ● rozeznává nebezpečná místa ve svém okolí ● uplatňuje způsoby bezpečného chování ● rozpozná, na koho se obrátit v situaci osobního ohrožení ● reaguje odpovídajícím způsobem na pokyny dospělých při mimořádných situacích	Rovnováha v přírodě ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ Lidské tělo Péče o zdraví, zdravá výživa Osobní bezpečí Situace hromadného ohrožení
přesahy	
Do: ČJL (1. ročník): ČJ1 M (1. ročník): M1 HV (1. ročník): HV1 VV (1. ročník): VV1 TV (1. ročník): TV1 Z: HV (1. ročník): HV1 M (1. ročník): M1 VV (1. ročník): VV1 PČ (1. ročník): PČ1 TV (1. ročník): TV1	
průřezová témata	
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA: - Ekosystémy - Poznávání lidí - Základní podmínky života - Mezilidské vztahy - Komunikace	

2. ročník – dotace: 2, povinný

PRV2	
výstupy	učivo
● Orientuje se bezpečně v budově školy ● Vyjádří, co pro něho znamená domov ● Pojmenuje nejdůležitější části a místa obce, umístění významných budov a objektů	MÍSTO, KDE ŽIJEME Škola – bezpečná cesta do školy; orientace ve škole; vyučování, učivo, prostředí; okolí školy Domov – domov a bydlení; orientace v místě

● Posuzuje okolní krajinu ● Rozlišuje základní i širší příbuzenské vztahy ● Rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi ● Usiluje o dobré vztahy ve třídě ● Nevyvyšuje se nad ostatní, neprosazuje své potřeby silou ● Rozliší nevhodné chování ● Rozlišuje nejrozšířenější činnosti lidí ● Pojmenuje a přiblíží profesi svých rodičů ● Rozlišuje a využívá způsoby odpočinku ● Určuje čas podle hodin ● Poznává a prakticky využívá základní časové jednotky (hodina, minuta, sekunda) ● Používá kalendář v souvislosti s ročními obdobími ● Určuje měsíce, týdny, dny ● Rozliší nejznámější rostliny ze svého okolí ● Pozná a pojmenuje plody běžných druhů ovoce a zeleniny ● Pojmenuje některá volně žijící, domácí a hospodářská zvířata ● Rozliší rozmanitost života v jednotlivých ročních obdobích ● Uvede příklady výskytu rostlin a živočichů v určitém prostředí ● Dokáže se ohleduplně chovat k přírodě a ochraňovat ji ● Určí a pojmenuje základní části lidského těla v průběhu života ● Orientuje se ve změnách lidského těla v průběhu života ● Zvládá a uplatňuje základní návyky osobní hygieny ● Rozpozná některé obvyklé příznaky běžných nemocí ● Orintuje se mezi zdravou a méně zdravou stravou, dodržuje pitný režim ● Ovládá základní pravidla silničního provozu z pohledu chodce ● Rozeznává nebezpečná místa ve svém okolí ● Uplatňuje způsoby bezpečného chování ● Rozpozná, na koho se obrátit v situaci	bydliště Naše obec – název obce, její části; orientační body, významné budovy, objekty, známá místa Okolní krajina – povrch krajiny, typy; ochrana životního prostředí; chráněná krajinná oblast LIDÉ KOLEM NÁS Rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny; příbuzenské vztahy v rodině, mezigenerační vztahy; funkce a život rodiny Soužití lidí – mezilidské vztahy; mezilidská komunikace Chování lidí – kladné a záporné vlastnosti; pravidla slušného chování Věci a činnosti kolem nás – běžné činnosti v životě lidí; předměty denní potřeby pro zábavu, práce, zaměstnání; volný čas, jeho nejvhodnější využití LIDÉ A ČAS Orientace v čase a časový řad – určování času pomocí hodin; určování dne a stanovení data, používání kalendáře; režim dne; roční období ROZMANITOST PŘÍRODY Rostliny, houby, živočichové – známé a snadno dostupné druhy rostlin a hub; základní skupiny živočichů a jejich poznávání Rovnováha v přírodě – přírodní společenstva ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ Lidské tělo – stavba lidského těla; změny lidského těla Péče o zdraví, zdravá výživa – zdraví a nemoc; vliv stravování na zdraví, osobní hygiena; pitný režim; úrazová zábrana Osobní bezpeční – bezpečné chování v různém prostředí; krizové situace; přivolání pomoci v situaci osobního nebo cizího ohrožení; bezpečné chování v silničním provozu Situace hromadného ohrožení

osobního ohrožení ● Reaguje odpovídajícím způsobem na pokyny dospělého při mimořádných situacích	
přesahy	
Do: ČJL (2. ročník): ČJ2 M (2. ročník): M2 HV (2. ročník): HV2 VV (2. ročník): VV2 TV (2. ročník): TV2 Z: HV (2. ročník): HV2 M (2. ročník): M2 VV (2. ročník): VV2 TV (2. ročník): TV2 PČ (2. ročník): PČ2	

3. ročník – dotace: 2 + 1, povinný

PRV3	
výstupy	učivo
● Bezpečně se orientuje v místě svého bydliště ● Označí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo ● Rozpozná možná nebezpečí v nejbližším okolí ● Pojmenuje nejdůležitější části a místa města a umístění významných budov a objektů ● Rozliší, do kterého kraje ČR patří jeho bydliště ● Pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, městě ● Posuzuje okolní krajinu, vyjádří různými způsoby její krásu a rozmanitost ● Popíše jednoduše přírodní a lidmi vytvořené objekty pozorované v krajině ● Vyhledá v místní krajině hlavní zeměpisné a přírodní dominanty, uvede jejich názvy ● Rozpozná a respektuje nebezpečí osamoceného pohybu v krajině (srázy, vodní toky, hustý porost, proměnlivost	MÍSTO, KDE ŽIJEME Domov - domov, bydlení; orientace v místě bydliště a v nejbližším okolí Město, kde žiji - název obce, její části; poloha obce v krajině; orientační body; význačné budovy, objekty, zajímavá místa; dopravní síť Místní krajina - zvláštnosti místní oblasti a příslušnost k větším územním celkům (Čechy, Morava, Slezsko) Okolní krajina - typy krajiny; vliv krajiny na život lidí; působení člověka na utváření krajiny a životního prostředí; názvy místních lokalit; voda v krajině; určování hlavních světových stran, jevy v přírodě, orientační body; ochrana životního prostředí; různé druhy plánů a map Naše vlast – orientace na vlastivědné mapě; sousední státy; státní symboly

počasí) ● Orientuje se na vlastivědné mapě ČR a zná státy, se kterými ČR sousedí ● Rozlišuje některé státní symboly naší ● vlasti a vhodně se chová v situacích spojených s jejich používáním ● Rozlišuje základní i širší příbuzenské vztahy ● Rozlišuje role rodinných příslušníků a zaměstnání, vztahy mezi nimi ● Pojmenuje některé problémy dítěte, které žije jen s jedním z rodičů ● Posoudí význam a potřebu některých povolání a pracovních činností ● Nevyvyšuje se nad ostatní, neprosazuje své potřeby silou ● Rozpozná odlišnost lidí z hlediska vnějšího vzhledu ● Respektuje odlišné názory a zájmy jiných ● Rozliší nevhodné chování, vyjádří svůj názor ● Na příkladech rozliší základní práva lidí (dítěte) ● Pojmenuje některé kulturní instituce ve svém okolí a rozliší, jaké druhy činností nabízejí ● Porovná přírodninu a lidský výtvor ● Odlišuje výrobky zemědělské produkce a průmyslu ● Posoudí význam některých používaných přístrojů ● Komunikuje pomocí telefonu ● Rozlišuje a využívá běžně nejvhodnější způsoby odpočinku ● Poznává a prakticky využívá základní časové jednotky (hodna, minuta, sekunda) ● Orientuje se v čase, rozlišuje mezi dějem v minulosti, přítomnosti a budoucnosti ● Porovnává minulost a současnost – předměty denní potřeby, soužití, zvyky, tradice ● Pojmenuje některé významné rodáky a předky, kulturní nebo historické památky, významné události spjaté s místem, v němž žije	LIDÉ KOLEM NÁS Rodina – postavení jedince v rodině; role členů rodiny; širší okruh příbuzenských vztahů v rodině; život a funkce rodiny; rodinné prostředí; práce fyzická a duševní, Soužití lidí – mezilidské vztahy a komunikace; zásady opatrnosti, vstřícnosti, úcty, slušnosti a ohleduplnosti; lidská solidarita Chování lidí – kladné a záporné vlastnosti lidí; pravidla slušného chování; národnostní menšina, cizinec Právo a spravedlnost – základní lidská práva, práva dítěte Kultura – podoby a projevy kultury; kulturní instituce Věci a činnosti kolem nás - lidská činnost a tvořivost; přírodniny a lidské výtvory hospodářský život; technika a informační technika LIDÉ A ČAS Orientace v čase a časový řád – dějiny jako časový sled událostí, generace Současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předmětů denní potřeby; průběh lidského života Regionální památky – doklady minulosti (lidové zvyky, tradice, památky); svědectví práce našich předků, významní rodáci; péče o památky Báj, mýty, pověsti – minulost kraje a předků; domov, vlast, rodný kraj

● Uvede některé báje a pověsti, vztahující se k místní lokalitě ● Vysvětlí základní rozdíl mezi živou a neživou přírodninou ● Rozliší nejznámější rostliny ze svého okolí a určí je podle některých částí ● Pozná nejznámější jedlé a jedovaté houby ● Vysvětlí základní rozdíl mezi výživou rostlin a živočichů ● Pojmenuje některá volně žijící a domácí zvířata ● Určí některé typické znaky nejznámějších živočichů ze svého okolí ● Uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí ● Pozoruje a rozliší rozmanitost života v jednotlivých ročních obdobích a vznik, pozorované jevy popíše, porovná ● Vytvoří kalendář přírody ● Vypěstuje samostatně nenáročnou rostlinku ● Dokáže se ohleduplně chovat k přírodě a ochraňovat ji ● Vyjádří některá možná ohrožení přírody současným rozvojem civilizace ● Provede jednoduchý pokus u skupiny známých látek ● Určí společné a rozdílné vlastnosti známých látek ● Změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů ● Vysvětlí význam vody a vzduchu pro život člověka ● Rozpozná a pojmenuje skupenství vody v přírodě ● Vysvětlí význam půdy pro různé živé organismy ● Pozná běžné zástupce hornin a nerostů ● Posoudí Slunce jako zdroj tepla, světla, života, zdraví ● Určí a pojmenuje základní části lidského těla, orientuje se v jejich funkci ● Orientuje se v roli muže a ženy při početí a	ROZMANITOST PŘÍRODY Rostliny, houby, živočichové – známé a snadno dostupné druhy; znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů; význam v přírodě a pro člověka Rovnováha v přírodě – přírodní společenstva Ohleduplné chování k přírodě, ochrana přírody – odpovědnost lidí; ochrana a tvorba životního prostředí; ochrana rostlin a živočichů; likvidace odpadů; živelné pohromy, ekologické katastrofy Látky a jejich vlastnosti - třídění látek (přírodniny, suroviny, lidské výtvory, odpady); změny látek a skupenství; vlastnosti látek; porovnávání látek a měření základních veličin s praktickým užíváním základních jednotek Voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody; oběh vody v přírodě; vlastnosti, složení a proudění vzduchu; jejich význam pro život Nerosty a horniny, půda – horniny a nerosty; složení a význam půdy Vesmír a Země - význam Slunce pro živé organismy; den a noc ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ Lidské tělo – základní stavba a funkce; pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou; změny lidského těla v průběhu života; životní potřeby a projevy;

narození dítěte ● Zvládá a uplatňuje základní návyky osobní hygieny ● Projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví ● Ošetří drobná poranění ● Odmítne komunikaci, která mu je nepříjemná ● Orientuje se v základních způsobech vzájemného vyjadřování lásky v rodině ● Pojmenuje některá zdravotní rizika spojená s užíváním návykových látek ● Uplatňuje způsoby bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných ● Rozezná nebezpečná místa ve svém okolí ● Chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci ● V případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítěte ● Dodržuje základní pravidla účastníků silničního provozu ● Reaguje odpovídajícím způsobem na pokyny dospělých při mimořádných událostech	vývoj jedince Péče o zdraví, zdravá výživa - zdraví a nemoc; osobní a duševní hygiena; úrazová zábrana, drobné úrazy a poranění; pitný režim, vliv stravování na zdraví Základy sexuální výchovy – základy lidské reprodukce; máme se rádi (kamarádství přátelství, láska, způsoby vyjadřování lásky v rodině, mezi dospělými) Návykové látky a zdraví – odmítání návykových látek; hrací automaty a počítače Osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí; bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce; krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání, atd.); brutalita a jiné formy násilí v médiích; přivolání pomoci v situaci osobního nebo mezi kamarády, cizího ohrožení; linky důvěry Situace hromadného ohrožení
přesahy	
Do: ČJL (3. ročník): ČJ3 HV (3. ročník): HV3 VV (3. ročník): VV3 TV (3. ročník): TV3 PČ (3. ročník): PČ3 Z: AJ (3. ročník): AJ3 ČJL (3. ročník): ČJ3 M (3. ročník): M3 VV (3. ročník): VV3 TV (3. ročník): TV3 PČ (3. ročník): PČ3	

4.4.2 Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Přírodověda vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět RVP ZV. Opírá se o vybrané poznatky různých přírodovědných oborů, kde žáci získávají dovednosti a vědomosti k aktivnímu poznávání přírody a světa vytvořeného člověkem. Vede žáky k ohleduplnému vztahu k přírodě a k její aktivní ochraně.

Obsahové, časové a organizační vymezení

- vyučuje se ve 4. ročníku po jedné hodině týdně a v 5. ročníku po dvou hodinách týdně
- přírodověda je součástí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, který je členěn do pěti tematických okruhů:

Místo, kde žijeme

- okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, působení lidí na krajinu a životní prostředí

Lidé kolem nás

- základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, principy demokracie
- základní globální problémy, problémy konzumní společnosti, globální problémy přírodního prostředí

Lidé a čas

- orientace v čase - kalendáře, letopočet, režim dne
- současnost a minulost v našem životě

Rozmanitost přírody

Země jako planeta sluneční soustavy

- rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody, rostliny, houby, živočichové, znaky života, životní potřeby a podmínky
- rovnováha v přírodě
- vliv lidské činnosti na přírodu, ochrana přírody a životního prostředí, likvidace odpadů, živelné pohromy, ekologické katastrofy

Člověk a jeho zdraví

- lidské tělo, biologické a fyziologické funkce a potřeby člověka, vývoj jedince, základy lidské reprodukce
- partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy
- péče o zdraví, první pomoc
- odpovědnost člověka za své zdraví
- situace hromadného ohrožení

Součástí výuky je exkurze do planetária.

Předmětem prolínají průřezová témata, zejména EV (vztah člověka k prostředí, zodpovědnost a spoluodpovědnost za stav životního prostředí, ekosystémy, základní podmínky života) a dále OSV a VDO.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učitel umožňuje žákům používat vhodné učební pomůcky, encyklopedie a odbornou literaturu

- žáci získávají informace o přírodě, učí se pozorovat přírodu, zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování

Kompetence k řešení problémů

- učitel zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami
- žáci se učí řešit zadané úkoly, správně se rozhodovat v různých situacích, učí se vyhledávat informace vhodné k řešení problémů.

Kompetence komunikativní

- učitel vede žáky k používání správné terminologie
- žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech, k pojmenování pozorovaných skutečností a k jejich zachycení ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- žáci se učí vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy, reagovat na myšlenky, názory a podněty jiných

Kompetence sociální a personální

- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou pracovat společně
- žáci pracují ve skupině, učí se spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, respektují názory a zkušenosti druhých
- učitel se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků

Kompetence občanské

- učitel buduje u žáků ohleduplný vztah k přírodě
- učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- žáci se učí poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi, učí se tolerantnímu chování a jednání, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci, chování v situacích ohrožení vlastního zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence pracovní

- učitel umožňuje žákům pozorovat, manipulovat a experimentovat
- učitel vede žáky ke správným způsobům užití pomůcek, vybavení, techniky
- učitel vede žáky k dodržování obecných pravidel bezpečnosti
- žáci si utvářejí pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti, dodržují vymezená pravidla

Učební plán předmětu

Ročník	4	5
Dotace	1	1+1
Povinnost (skupina)	povinný	povinný
Dotace skupiny		

4. ročník – dotace: 1, povinný

PŘV4	
výstupy	učivo
• určuje některá společenstva – les, louka, voda, u lidských obydlí apod. • pojmenovává běžně se vyskytující živočichy v jednotlivých společenstvech • popisuje stavbu jejich těla • popisuje způsob života • pojmenovává běžně se vyskytující rostliny a houby v jednotlivých společenstvech • běžně se vyskytující živočichy a rostliny správně zařazuje do jednotlivých společenstev • seznámí se se základními pravidly ochrany před povodněmi • vysvětluje, co jsou rostlinná patra • zná, jak se máme v lese chovat • zná běžné zemědělské plodiny, jejich význam a použití • zná běžné druhy zeleniny a ovoce • má základní informace o postavení Země ve vesmíru • uvědomuje si podmínky života na Zemi • rozpozná, jaký je rozdíl mezi planetou a hvězdou • uvědomuje si, význam Slunce pro život na Zemi • vysvětluje střídání dne a noci a ročních období jako důsledek pohybu Země ve vesmíru • seznámí se s působením magnetické a gravitační síly • zná stavbu lidského těla • vysvětluje co je kostra, pojmenovává hlavní části a svalstvo a zná jeho význam, pojmenovává na modelu některé vnitřní orgány • zná zásady první pomoci (zlomeniny, zástava dýchání apod.) • zná telef. čísla tísňového volání (pro přivolání první pomoci, hasičů a policie) • zná a řídí se zásadami péče o zdraví, zná	Rozmanitost přírody - rostliny, houby, živočichové (průběh a způsob života, výživa, stavba těla) - životní podmínky - ohleduplné chování v přírodě a ochrana přírody (živelné pohromy a ekologické katastrofy) Místo, kde žijeme - okolní krajina – rozšíření rostlinstva a živočichů, přírodní zajímavosti v okolí domu - Vesmír a Země (sluneční soustava, den a noc, roční období) Lidé a čas - orientace v čase – kalendáře, režim dne, roční období Člověk a jeho zdraví - lidské tělo (základní stavba a funkce) - péče o zdraví, zdravá výživa (první pomoc) - situace hromadného ohrožení - osobní bezpečí (bezpečné zacházení s elektrickými spotřebiči) - péče o zdraví (první pomoc při zasažení elektrickým proudem)

význam sportování, správné výživy ● seznamuje se s evakuací obyvatel a s evakuačním zavazadlem ● uvědomuje si, co je terorismus a anonymní oznámení ● pojmenovává běžně užívané elektrické spotřebiče ● prohlubuje si zásady manipulace s el. spotřebiči ● zná zásady poskytnutí první pomoci při zasažení el. proudem	
přesahy	
Do: ČJL (4. ročník): ČJ4 VV (4. ročník): VV4 TV (4. ročník): TV4 PČ (4. ročník): PČ4 Z: TV (4. ročník): TV4 PČ (4. ročník): PČ4	

5. ročník – dotace: 1 + 1, povinný

PŘV5	
výstupy	učivo
● určuje důležité nerosty a horniny ● vysvětluje proces zvětrávání hornin ● zná využití některých nerostů ● zná rozdíl mezi obnovitelnými a neobnovitelnými přírodními zdroji ● popisuje vznik půdy, zná význam půdy, její využití a princip ochrany ● používá pojmy vesmír, planeta, hvězda, družice, zem. přitažlivost ● dokáže pozorovat živočichy a rostliny, zformulovat a zapsat výsledek pozorování ● určuje a zařazuje některé živočichy a rostliny do biolog. systému ● vysvětluje pojem potravní řetězec a pyramida a uvede příklad ● uvědomuje si, co znamená rovnováha v přírodě a uvede důsledky jejího porušení ● zná význam zdravého životního prostředí pro člověka, objevuje hlavní znečišťovatele	Rozmanitost přírody - nerosty a horniny, půda (vznik půdy a její význam, hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání) - Vesmír a Země - rovnováha v přírodě (vzájemné vztahy mezi organismy) - životní podmínky - ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody

vody, vzduchu, půdy atd. ● zná pojem recyklace ● uvědomuje si význam čističek odpadní vod ● zná pravidla chování v CHKO a v přírodě ● uvědomuje si prospěšnost a škodlivost zásahů člověka do přírody a krajiny a umí uvést příklad ● zná původ člověka jako druhu ● zná způsob rozmnožování a umí charakterizovat hlavní etapy vývoje člověka ● zná části lidského těla, důležité orgány a jejich funkci, smyslová ústrojí ● zná a dovede jednat podle zásad první pomoci ● uvědomuje si škodlivost kouření, užívání drog a alkoholu, gamblerství ● ví, jaké má postavení v rodině a ve společnosti ● zná svoje základní práva a povinnosti – práva dítěte ● používá tel. číslo linky důvěry, krizového centra ● zná pravidla telefonování na tyto společnosti, instituce ● zná význam pojmů rasismus a terorismus ● je si vědom nutnosti kázně a dodržování pokynů v případě obecného ohrožení (požár, únik jedovatých látek apod.) ● zná používání zásad bezpečného chování v různém prostředí – škola, domov, styk s cizími osobami, silniční provoz, a řídí se jimi ● rozeznává jednoduché stroje a jejich praktické použití – páka, kladka, nakloněná rovina, kolo apod. ● zná princip a užití parního stroje a spalovacího motoru, zná jejich význam v techn. pokroku ● má základní poznatky o využití el. energie ● zná a dodržuje pravidla bezpečné práce při manipulaci s běžnými el. přístroji ● sestrojuje jednoduchý el. obvod ● zná zdroje el. energie	Člověk a jeho zdraví - lidské tělo (základy lidské reprodukce, vývoj jedince) - péče o zdraví, zdravý výživa - návykové látky a zdraví - partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy Lidé kolem nás - právo a spravedlnost (právní ochrana občanů a majetku, základní lidská práva a týrání, zneužívání, šikana základní globální problémy (významné sociální problémy, problémy konzumní, nesnášenlivost mezi lidmi) - situace hromadného ohrožení - osobní bezpečí Člověk a technika - osobní bezpečí (bezpečné používání elektrických spotřebičů)
přesahy	

Do: Vl (5. ročník): VL5 TV (5. ročník): TV5 Z: Aj (5. ročník): AJ5 M (5. ročník): M5 VV (5. ročník): VV5 TV (5. ročník): TV5 PČ (5. ročník): PČ5

4.4.3 Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Vlastivěda vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět RVP ZV. Navazuje na vyučovací předmět Prvouka. Přináší základní poznatky o přírodních, společenských, kulturních a historických okolnostech života lidí. Seznamuje žáky s nejvýznamnějšími osobnostmi a událostmi národních a evropských dějin. Vzdělávací obsah předmětu směřuje k tomu, aby si žáci vytvořili kladný vztah ke svému blízkému i širšímu okolí / rodina, obec, region, země, Evropa/.Hlavním cílem předmětu je vybavit žáka dostatečně pevnými základy jeho osobní a národní identity a vytvořit mu podmínky pro jeho pozdější orientaci a uplatnění ve společnosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení

- je realizována ve 4. ročníku - 2 hod. týdně
- v 5. ročníku - 2 hod. týdně
- vlastivěda se realizuje ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět
- vzdělávací obsah je rozdělen na pět tematických okruhů, ve vlastivědě se realizují tři okruhy
  Místo, kde žijeme
  - chápání organizace života v obci, ve společnosti
  - praktické poznávání místních, regionálních skutečností, s důrazem na dopravní výchovu
  - postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění

  Lidé kolem nás
  - upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi
  - uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen
  - seznamování se se základními právy a povinnostmi i problémy ve společnosti i ve světě
  - směřování k výchově budoucího občana demokratického státu

  Lidé a čas
  - orientace v dějích čase, postup událostí a utváření historie věcí a dějů
  - snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti

- organizace - žáci pracují ve třídě nebo v počítačové učebně s využíváním různých forem práce, s využitím dostupných vyučovacích pomůcek.
- průřezová témata – v tomto předmětu jsou realizována tato: MKV, EGS, VDO

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení
- učí se vyznačit v jednoduchém plánu obce místo bydliště, školy, cestu na určené místo
- učí se začlenit obec (město) do příslušného kraje
- učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- učitel žákům srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit

Kompetence k řešení problémů
- učí se rozlišit přírodní a umělé prvky v okolní krajině
- učitel umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou, encyklopediemi apod.
- učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch

Kompetence komunikativní
- učí se vyjádřit různými způsoby estetické hodnoty a rozmanitost krajiny
- využívá časové údaje při řešení různých situací, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- učitel vede žáky k ověřování výsledků
- učitel podněcuje žáky k argumentaci

Kompetence sociální a personální
- rozlišuje vztahy mezi lidmi, národy
- odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- učitel vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů a jiných forem záznamů
- učitel vytváří heterogenní pracovní skupiny

Kompetence občanská
- pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události v oblastech ČR (případně ve státech Evropy)
- projevuje toleranci přirozeným odlišnostem lidské společnosti
- učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
- učitel vede žáky k hodnocení vlastních výsledků

Kompetence pracovní
- uplatňuje elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost
- učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků
- učitel vede žáky k plánování úkolů a postupů
- učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat

Učební plán předmětu

Ročník	4	5
Dotace	2	2
Povinnost (skupina)	povinný	povinný
Dotace skupiny		

4. ročník – dotace: 2, povinný

VL4	
výstupy	učivo
• pracuje s pojmem nadmořská výška • seznamuje se na mapě a pojmenovává velké řeky, jezera a rybníky v ČR a v krajině, v blízkosti svého bydliště a školy • vyhledává Prahu na mapě ČR • umí najít Hradec Králové a své bydliště na mapě • zná název kraje a krajského města • vyhledává ČR na mapě Evropy • zná rozdíl mezi podnebím a počasím • charakterizuje podnebí ČR • zná pojmy povodí, rozvodí, úmoří • zná rozdíl mezi jezerem a rybníkem • upevňuje pojem - Praha je hlavní měst, ČR • vypráví pověsti o založení Prahy • zná významné průmyslové podniky, kulturní a vzdělávací instituce • určuje na mapě střední, východní, severní, západní a jižní Čechy, Moravu a Slezsko • charakterizuje jednotlivé oblasti podle mapy (povrch, poloha, hospodářství ...) • vyhledává na mapě významná města a řeky a seznámí se s průmyslem a zemědělstvím v jednotlivých oblastech • ukazuje na mapě Čechy, Moravu, Slezsko • rozpozná na mapě sousední státy • pracuje s globem a mapou • zná význam měřítka mapy • uvědomuje si poledníky a rovnoběžky • zná základní geografické značky • ukazuje na mapě a pojmenovává pohraniční pohoří	Místo, kde žijeme - obec (město), místní krajina, části, poloha, minulost a současnost - Praha je hlavní město - regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR - surovinové zdroje, výroba, služby a obchod - naše vlast – domov, národ, státní zřízení a politický systém, státní správa, samospráva, státní symboly - mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky - okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch a jeho tvary, půda, rostlinstvo, živočišstvo, vliv krajiny na život lidí, životní prostředí, orientace, světové strany Lidé kolem nás - soužití lidí – mezilidské vztahy, obchod, firmy - vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné Lidé a čas - regionální památky - péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost - minulost kraje, domov, regionální pověsti,

• dokáže na mapě pojmenovat rozsáhlejší pohoří, vrchoviny a nížiny v ČR • vysvětluje rozdíl mezi pohořím, vrchovinou a nížinou • zná jméno prezidenta ČR a premiéra ČR • zná oficiální název ČR a správně ho píše • seznámí se se státním uspořádáním ČR, státními symboly a demokracií v ČR • seznamuje se a umí vyprávět některé báje, mýty, pověsti • zná některé postavy ze Starých pověstí českých • zná některé významné osobnosti a památná místa českých dějin	vlast, rodný kraj
přesahy	
Do: ČJL (4. ročník): ČJ4 HV (4. ročník): HV4 VV (4. ročník): VV4 Z: AJ (4. ročník): AJ4 M (4. ročník): M4 VV (4. ročník): VV4 IKT (4. ročník): I4	

5. ročník – dotace: 2, povinný

VL5	
výstupy	učivo
• zná letopočet vzniku ČR • zná jméno prvního a současného prezidenta • zná pojmy vláda, parlament, zákon • nachází na mapě ČR jednotlivé kraje, pracuje se znalostí jejich polohy v ČR • rozeznává významná města, řeky apod. v jednotlivých oblastech • zná významné prům. podniky v jedn. oblastech • zná významné zemědělské plodiny • s pomocí mapy umí porovnat hustotu osídlení, zalesnění, průmysl jednotlivých oblastí • orientuje se na mapě, seznamuje se s EU a	Místo, kde žijeme - naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly - regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod - Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, cestování - mapy obecně zeměpisné a tematické - obsah, grafika, vysvětlivky Lidé a čas - současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty

ukazuje na mapě státy EU ● určuje polohu států k ČR, rozeznává hlavní města ● pracuje s historickými pojmy a časově je zařazuje ● zná významné osobnosti a zařazuje je do příslušného období - Karel IV., Jan Hus, Masaryk ● seznamuje se s rozdíly ve způsobu života v minulosti a dnes ● popisuje charakteristické rysy života v pravěku, středověku a dnes ● konkretizuje podoby a projevy kultury ● prohlubuje si poznatky o mezilidských vztazích ● vyjádří na základě vlastních zkušeností vztahy mezi lidmi	denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny - orientace v čase – dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace Lidé kolem nás - soužití lidí – mezilidské vztahy, obchod, firmy - vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné - kultura – podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura
přesahy	
Do: ČJL (5. ročník): ČJ5 VV (5. ročník): VV5 PČ (5. ročník): PČ5 Z: Přv (5. ročník): PŘV5 VV (5. ročník): VV5	

4.5 Člověk a společnost

Vzdělávací oblast člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti.
Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována.
Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.
Ve vzdělávací oblasti člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.
Vzdělávací oblast člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast člověk a jeho svět.
Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovědní část vzdělávacího oboru Zeměpis, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti člověk a příroda.
Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů.
Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.
Vzdělávací obor Výchova k občanství se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb.
Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, k utváření a upevňování vědomí přináležitosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, k promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a k jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, k rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovědního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti
- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebepoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

4.5.1 Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační zabezpečení

Vyučovací předmět dějepis se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 9. ročníku dvě hodiny týdně. Výuka probíhá v kmenových třídách. Při výuce je používána řada pomůcek – nástěnné mapy, dějepisné atlasy, audiovizuální prostředky. V 7. ročníku je vypisován povinně volitelný předmět Společenskovědní seminář, jehož náplní jsou mj. vybrané kapitoly z historie Hradce Králové a zajímavosti z dějin regionu. Společenskovědní seminář se vyučuje 2 hodiny týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k:
- rozvíjení vlastního historického vědomí
- pochopení základních společenských jevů, dějů a změn
- uvědomění si souvislostí mezi minulými a současnými událostmi
- pochopení dynamiky historického vývoje
- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost
- respektování kulturní rozmanitosti světa

Vyučovací předmět dějepis je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

zeměpis – orientace na mapě, určení územního rozsahu států
ostatní přírodovědné předměty – vědecké poznatky v chemii, fyzice, přírodovědě, technický rozvoj
výtvarná výchova – architektonické slohy, umělecká díla a jejich autoři…
hudební výchova – vývoj hudby, významní skladatelé
český jazyk – vývoj literatury, významní spisovatelé
občanská výchova – vývoj státních zřízení, prosazování lidských a občanských práv

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata:

OSV (osobnostní a sociální výchova) – komunikace, dovednosti, mezilidské vztahy
VDO (výchova demokratického občana) – různé formy vlády, prosazování občanských práv, náboženská nesnášenlivost, tolerance, volební systém, totalitní systémy, xenofobie, antisemitismus, holocaust
EV (environmentální výchova) – člověk jako součást přírody v pravěku, proměna životního prostředí prvními civilizacemi, dopad průmyslové revoluce na přírodu, ochrana životního prostředí v moderní době, globální faktory ohrožující přírodní rovnováhu
MKV (multikulturní výchova) – prolínání a vzájemné obohacování kulturních vlivů v období antiky, středověku a novověku, střetávání křesťanství a islámu, přínos mimoevropských kultur
EGS (výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech) – přerod římské říše v raně středověkou Evropu, křížové výpravy, význam husitství, mírový plán Jiřího z Poděbrad, reformace, objevení Ameriky a rozvoj kolonialismu, buržoazní revoluce, totalitní systémy
MDV (mediální výchova) – význam knihtisku pro šíření informací, propaganda v novodobých médiích, výměna informací

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žák vyhledává a třídí informace, které mu slouží k lepšímu pochopení probíraného učiva
- umí jednotlivé historické procesy a události uvést do souvislostí
- propojuje do širších celků poznatky z dějepisu a příbuzných předmětů (zeměpis, občanská výchova, český jazyk ad.) a na základě toho si vytváří ucelenější pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

- žák vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti

- samostatně řeší zadané úkoly, volí vhodné postupy řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit

Kompetence komunikativní

- žák stručně a výstižně formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v písemném i ústním projevu
- účinně se zapojuje do diskuze, věcně obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům dobových textů, záznamů, obrazových materiálů
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině
- chápe potřebu efektivně spolupracovat při řešení daného úkolu
- čerpá poučení z vyprávění pamětníků

Kompetence občanské

- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží se jejich hodnot, je schopen se vcítit do situace ostatních lidí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektuje a chrání naše tradice a kulturní a historické dědictví

Kompetence pracovní

- využívá svých znalostí v zájmu vlastního rozvoje

Učební plán předmětu

Ročník	6	7	8	9
Dotace	2	2	2	2
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny				

6. ročník – dotace: 2, povinný

D6	
výstupy	učivo
• žák si osvojí základní periodizaci dějin • orientuje se na časové přímce • dá příklad historických pramenů, pojmenuje instituce, kde jsou shromažďovány • vysvětlí poslání archeologie • uvede Darwinovu evoluční teorii, porovná ji s předchozí představou o stvoření člověka	Úvod do učiva Pravěk Jak vznikl člověk Starší doba kamenná Mladší doba kamenná

● rozpozná vývojová stadia člověka, seznámí se ze životem pravěkých lidí ● zařadí jednotlivá stadia vývoje člověka na časové přímce ● popíše přechod k zemědělství a chovu dobytka a objasní význam nového způsobu obživy ● uvede příklady řemesel a surovin, které lidé využívali pro výrobu nástrojů ● pochopí důsledky oddělení řemesel od zemědělství, popíše počátky obchodu ● uvědomí si nerovnoměrnost kulturního vývoje v jednotlivých oblastech ● uvede příklad archeologických kultur na našem území ● uvědomí si vývojový náskok této oblasti daný příznivými přírodními podmínkami ● seznámí se se společenským uspořádáním, popíše hospodářství ● ukáže na mapě oblasti prvních států ● na časové přímce určí období trvání jednotlivých států ● objasní význam objevu písma pro rozvoj civilizace ● prokáže základní orientaci na mapě, popíše přírodní podmínky oblasti ● seznámí se s podstatou antické demokracie a porovná ji s ostatními formami vlády – despocie, tyranie… ● porovná život v Aténách a Spartě ● popíše řecko-perské války ● vysvětlí příčiny a průběh peloponéských válek ● popíše vzestup Makedonie, zdůrazní význam Alexandra Velikého ● pochopí přínos helénistické kultury pro následující období ● prokáže základní orientaci na mapě, popíše přírodní podmínky oblasti ● orientuje se v jednotlivých etapách římských dějin ● objasní fungování římské republiky ● popíše punské války a prosazení římské	Doba bronzová Doba železná Naše země v pravěku Starověk Státy Blízkého východu – Mezopotámie Egypt Čína Řecko Počátky řecké civilizace Klasické období Makedonie Helénismus Řím Počátky Říma Římská republika Císařství Římská kultura Rozpad římské říše Naše země v době římské

hegemonie ve Středomoří, Spartakovo povstání ● pochopí příčiny krize republiky ● uvede význam osobnosti J. Caesara ● vysvětlí význam křesťanství, jeho kořeny, postupné prosazování a následné uznání za státní náboženství	
přesahy	
Do: VO (6. ročník): OV6 Z (6. ročník): Z6 VV (6. ročník): VV6 Z: Z (6. ročník): Z6 ČJL (6. ročník): ČJ6 M (6. ročník): M6 VO (6. ročník): OV6 HV (6. ročník): HV6 VV (6. ročník): VV6 VZ (6. ročník): RV6 IKT (6. ročník): I6 PČ (6. ročník): PČ6 M (7. ročník): M7 M (8. ročník): M8 P (8. ročník): PŘ8	

7. ročník – dotace: 2, povinný

D7	
výstupy	učivo
● osvojí si periodizaci středověku	Středověk
● popíše příčiny a následky stěhování národů, určí germánské a slovanské kmeny, které daly základ raně středověkým státům	Raný středověk
● seznámí se s uspořádáním raně feudálních států	Stěhování národů
● pochopí význam byzantské říše, popíše její vzestup i úpadek	Byzantská říše
● uvědomí si úlohu křesťanství a islámu při formování raně středověkých států, připomene odkaz antické a vliv arabské kultury	Franská říše Arabská říše
● popíše život Slovanů, odůvodní vznik Sámovy říše	První státní útvary na našem území

● seznámí se s nejstarší panovnickou dynastií na našem území – Mojmírovci	Velkomoravská říše
● zhodnotí kulturní i politický přínos Moravy ● pochopí návaznost vývoje v Čechách na starší období ● uvědomí si provázanost českých zemí s okolními státy a především vliv franské říše, resp. Svaté říše římské ● vyjmenuje hlavní osobnosti rodu Přemyslovců, uvede jejich nejvýznamnější činy, uvědomí si rozpornost některých hist. událostí – vražda sv. Václava, vyvraždění Slavníkovců	Počátky českého státu
● popíše život Vikingů, objasní důsledky jejich výbojů – založení několika států, formování jednotné Francie a Anglie, význam transatlantických plaveb	Vikingové
● pochopí příčinu křížových výprav, popíše jejich průběh a důsledky	Křížové výpravy
● popíše základní rysy románské kultury, dá příklad staveb a písemných památek	Románská kultura
● objasní pokrok v zemědělství, vysvětlí pojmy kolonizace, trojpolní systém	Vrcholný středověk
● rozliší jednotlivé typy měst, popíše život obyvatel, vysvětlí pojmy privilegia, cechy	Život zemědělců
● seznámí se s rozmachem českého státu za posledních Přemyslovců, uvede jejich nejvýznamnější činy	Vznik měst a jejich význam Český stát za vlády posledních Přemyslovců
● popíše okolnosti nástupu Lucemburků na český trůn, objasní rozporuplnou vládu Jana Lucemburského ● zhodnotí osobnost Karla IV. a jeho přínos pro rozvoj státu ● uvědomí si narůstající rozpory ve společnosti	Český stát za Lucemburků
● popíše základní rysy gotické kultury – architekturu, literaturu, vzdělanost, jmenuje významné osobnosti doby	Gotická kultura
● uvede příčiny stoleté války, její průběh, zmíní účast Jana Lucemburského, ocení hrdinství Jany z Arku	Stoletá válka
● objasní problémy v církvi, popíše osobnost Husa a jeho myšlenky, ocení Husovu	Husitství

pevnost během kostnického koncilu ● objasní cíle husitské revoluce, objasní čtyři artikuly pražské ● popíše zbraně a taktiku husitů, zmíní podíl Jana Žižky na vojenských úspěších husitů ● vysvětlí rozkol mezi husity vedoucí k bitvě u Lipan ● vysvětlí význam Jiřího z Poděbrad jako krále „dvojího lidu“ ● vysvětlí pojem stavovská monarchie, popíše spory mezi šlechtou a městy ● osvojí si periodizaci novověku ● objasní inspiraci antikou, vysvětlí podstatu humanismu ● pochopí příčiny a důsledky zámořských objevů pro další vývoj Evropy, vysvětlí význam kolonií ● popíše rozvoj obchodu a řemesel, objasní význam knihtisku ● seznámí se s pojmem reformace, protireformace ● popíše okolnosti nástupu Habsburků na český trůn, vyjmenuje země habsburské monarchie	Vláda Jiřího z Poděbrad Jagellonci Novověk Renesance, humanismus Zámořské plavby Evropa v 16. století Reformace Habsburkové na českém trůnu
přesahy	
Do: ČJL (7. ročník): ČJ7 Z (7. ročník): Z7 HV (7. ročník): HV7 VV (7. ročník): VV7 Z: ČJL (6. ročník): ČJ6 Z (7. ročník): Z7 ČJL (7. ročník): ČJ7 VO (7. ročník): OV7 P (7. ročník): PŘ7 HV (7. ročník): HV7 VV (7. ročník): VV7 VZ (7. ročník): RV7 IKT (7. ročník): I7	

8. ročník – dotace: 2, povinný

D8

výstupy	učivo
● vysvětlí pojem monarchie ● seznámí se s postavením českých zemí v habsburské monarchii ● vysvětlí příčiny konfliktu	Absolutistická Habsburská monarchie
● zhodnotí výsledek války (Vestfálský mír) a jeho dopad na české země (Obnovené zřízení zemské, rekatolizace)	Třicetiletá válka
● vysvětlí pojem kolonie, uvede příklady koloniálního vykořisťování ● seznámí se se situací v českých zemích po třicetileté válce	Svět ve 2. polovině 17. a 18. století
● pochopí význam osvícenství jako důležitého myšlenkového předělu, který ovlivnil politický vývoj v Evropě i na americkém kontinentu ● osvojí si pojmy parlamentarismus, konstituční monarchie uvede hlavní rysy nastupujícího kapitalistického systému, uvede jeho přednosti ve srovnání s feudalismem ● porovná vývoj ve vybraných zemích Evropy: Anglie, Francie, Prusko, Rusko ● objasní obtíže provázející nástup Marie Terezie na český trůn - válka o rakouské dědictví ● uvědomí si význam tereziánských a josefinských reforem	České země po třicetileté válce a období osvíceného absolutismu
● popíše francouzskou společnost před revolucí, vysvětlí problémy, které vedly k revoluci ● orientuje se v základních etapách VFR, zhodnotí přínos revoluce ● popíše Napoleonovu vládu	Velká francouzská revoluce
● pochopí význam průmyslové revoluce jako impulsu pro dynamický vývoj společnosti ● zhodnotí kladné a záporné stránky nového společenského řádu ● vysvětlí pojmy kapitalismus volné soutěže, liberalismus, socialismus, marxismus ● objasní záměry a cíle národních a revolučních hnutí ● popíše příčiny a výsledky revoluce 1848	Svět v první polovině 19. století Nástup průmyslové revoluce

v Evropě ● uvede průmyslová centra v Čechách, zhodnotí přínos českých vynálezců ● vysvětlí pojem národní obrození, uvědomí si návaznost na evropský vývoj ● uvede významné obrozence a jejich přínos ● objasní příčiny a výsledky revoluce 1848 ● uvede hlavní znaky bachovského absolutismu a příčinu jeho pádu ● popíše vznik Rakousko-Uherska ● objasní pokrok, který přinesla VTR, uvede konkrétní příklady vynálezů ● vysvětlí pojem monopolní kapitalismus ● charakterizuje státy západní, střední a východní Evropy ● popíše otázky dělnické modernizace českých zemí ● vysvětlí příčiny neúspěchu snah o česko-německé vyrovnání ● uvede na příkladech modernizaci české společnosti v oblasti kulturní, vědeckotechnické, politické ● zhodnotí neúspěch české politiky v oblasti státoprávních požadavků ● popíše život obyvatel ve městech a na venkově	Národní obrození a revoluční rok 1848 v našich zemích Svět ve 2. polovině 19. století Politika Čechů po dualismu
přesahy	
Do: ČJL (8. ročník): ČJ8 VO (8. ročník): OV8 HV (8. ročník): HV8 VV (8. ročník): VV8 Z: Z (8. ročník): Z8 ČJL (8. ročník): ČJ8 HV (8. ročník): HV8 VV (8. ročník): VV8 VZ (8. ročník): RV8 IKT (8. ročník): I8	

9. ročník – dotace: 2, povinný

D9	
výstupy	učivo

● popíše narůstající rozpory mezi evropskými státy, soupeření o moc a kolonie, militarismus Německa, narůstající vliv USA jako zámořské velmoci ● rozliší skutečné příčiny války od záminky (atentát v Sarajevu), charakterizuje průběh války na jednotlivých frontách, nasazení nových typů zbraní, utrpení civilistů ● vysvětlí: zákopová, poziční válka ● uvědomí si změnu situace po vstupu USA do války a po vyřazení Ruska - revoluce 1917 ● objasní úlohu TGM a dalších představitelů odboje v prosazení samostatného státu, zhodnotí význam legií ● vysvětlí záměry versailleského systému a nespokojenost poražených států jako zárodek budoucích problémů ● uvědomí si odlišnost demokratických a totalitních režimů, vysvětlí pojmy: nacionalismus, komunismus, fašismus ● vysvětlí problémy, které musel řešit mladý stát ● popíše politický systém republiky, hospodářský a kulturní rozvoj, sociální a národnostní problémy ● charakterizuje vývoj v klíčových evropských zemích a USA, SSSR v meziválečném období ● vysvětlí: občanská válka, NEP, kolektivizace, stalinské procesy ● uvede příčiny a důsledky krize, uvědomí si souvislost mezi úpadkem ekonomiky a nárůstem extremistických sil v Evropě, porovná se situací v USA - řešení krize programem New Deal prezidenta Roosevelta ● vysvětlí: politika appeasementu ● objasní postoj hitlerovského Německa k ČSR, využití nespokojené německé menšiny v Sudetech ● popíše okolnosti, za kterých byla podepsána mnichovská dohoda, pochopí její fatální důsledky pro ČSR	Světová vláda velmocí První světová válka Naše země za první světové války Svět po první světové válce Československo po válce Mocnosti v Evropě Světová hospodářská krize Zápas o ČSR

● charakterizuje období tzv. druhé republiky ● popíše vývoj válečných operací, uvede základní časové mezníky a místa nejvýznamnějších válečných operací ● vysvětlí příčiny prvotních německých úspěchů, charakterizuje útlak okupantů na obsazených územích ● vysvětlí pojmy: Blitzkrieg, taktika spálené země, totální válka ● objasní vznik a význam protihitlerovské koalice, seznámí se s hlavními závěry spojeneckých konferencí - Teherán, Jalta, Postupim ● vysvětlí: Protektorát Čechy a Morava ● objasní orientaci a činnost domácího a zahraničního odboje ● stručně charakterizuje vývoj Slovenského štátu, popíše průběh Slovenského národního povstání ● uvědomí si rozdílné názory západních spojenců a SSSR o charakteru osvobozené Evropy ● popíše závěr bojů v Evropě a zámoří, zhodnotí přínos květnového povstání v Praze ● popíše změny, které nastaly v obnovené republice - národnostní, hospodářské, sociální ● popíše průběh vnitropolitického zápasu o charakter ČSR, ústící do únorových událostí roku 1948 ● vysvětlí: Trumanova doktrína, Marshallův plán, sovětský blok ● objasní otázku rozděleného Německa ● uvede příklady událostí, které vedly k zostřování napětí či k uvolňování vztahů mezi východním a západním blokem ● seznámí se s rozpadem koloniálního systému a vzniku „třetího“ světa ● porovná stagnaci východního bloku a prosperitu Západu ● zhodnotí význam Gorbačovovy politiky pro konec studené války	Druhá světová válka Naše země za války Závěr války Osvobozené Československo Studená válka Československo pod vládou KSČ

• vysvětlí: znárodnění průmyslu, kolektivizace, vláda Národní fronty • objasní pozadí politických procesů v 50. letech • zhodnotí události roku 1968 • popíše období normalizace a uvědomí si význam disidentského hnutí • uvede příčiny, které vedly k pádu režimu v roce 1989	
přesahy	
Do: ČJL (9. ročník): ČJ9 Z (9. ročník): Z9 HV (9. ročník): HV9 VV (9. ročník): VV9 Z: Z (9. ročník): Z9 ČJL (9. ročník): ČJ9 HV (9. ročník): HV9 VV (9. ročník): VV9 VZ (9. ročník): RV9 VO (9. ročník): OV9	

4.5.2 Občanská výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační zabezpečení

Vyučovací předmět občanská výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 6. – 7. ročníku jednu hodinu týdně. Výuka probíhá v kmenových třídách, popř v počítačové učebně. Při výuce je používána řada pomůcek a audiovizuální prostředky. Výuka je průběžně doplňována exkurzemi.

V osmém a devátém ročníku se spojují dva předměty občanská výchova a rodinná výchova do nového předmětu Občanskorodinná výchova – zkratka ORV. Hodinová dotace je 1 hodina týdně a to jak v 8. tak i 9. ročníku. Doporučujeme v prvním pololetí absolvovat témata z části občanské výchovy a ve druhém pololetí témata původně zahrnutá do rodinné výchovy. Toto odpovídá nově sestavenému tematickému plánu a rovněž to koresponduje s používanou učebnicí z nakladatelství Fraus. Některá témata se podle uvážení vyučujícího zestruční. Úplně vypustit nebo přeřadit do jiného předmětu můžeme tato:

- indukce, dedukce, analogie
- 4 typy temperamentu – pouze informativně
- druhy paměti a fáze
- nejít do podrobností u postupu při schvalování zákona

- neučit se pravomoci prezidenta, ale umět je vyhledat
- nevyjmenovávat hlavní politické strany, ale pouze vyhledat
- neporovnávat politické programy
- u orgánů EU vědět názvy, ale neřešit podrobně jejich práci
- zdravý životní styl zmiňovat sice průběžně, ale více podrobně až ve druhém pololetí v bloku RV
- nevyhledávat památky, které svědčí o úrovni zdravotní péče v historii (ponechat v dějepisu)
- nezdržovat se větami v cizím jazyce o zdravotním stavu (AJ, NJ)
- omezit latinské názvy nemocí
- popis trávicího procesu podle obrázku (nechat v PŘ)
- u vegetariánství a makrobiotiky jen informativně
- neskládat verše k tématu láska, nerecitovat, nemalovat obraz – přesunout do příslušných předmětů (ČJ, VV)
- výukový film jen jako vhodné doplnění učiva

Dopravní výchova je obsažena v bloku osobní bezpečí. Doplníme výuku o znalost dopravních značek. Rovněž problematika ochrany člověka za mimořádných událostí je zde.
Témata sexuální výchovy jsou obsažena plně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu občanská výchova směřuje k:

- rozvíjení vlastního občanského vědomí
- pochopení základních společenských jevů, dějů a změn
- uvědomění si souvislostí mezi minulými a současnými událostmi
- respektování a uplatňování mravních principů a pravidel společenského soužití
- utváření pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost
- respektování kulturní rozmanitosti světa
- rozvíjení občanského a právního vědomí

Vyučovací předmět občanská výchova je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

dějepis – formy státu, vývoj státních zřízení, prosazování lidských a občanských práv, osobnosti českých a světových dějin, náboženské směry
rodinná výchova – mezilidské vztahy, podíl rodiny a školy na formování osobnosti žáka
výtvarná výchova – architektonické slohy, umělecká díla a jejich autoři…
hudební výchova – vývoj hudby, významní skladatelé
český jazyk – vývoj literatury, významní spisovatelé

Vyučovacím předmětem prolínají průřezová témata:

OSV (osobnostní a sociální výchova) – komunikace, dovednosti, mezilidské vztahy
VDO (výchova demokratického občana) – různé formy vlády, prosazování občanských práv, náboženská nesnášelivost, tolerance, volební systém
EV (enviromentální výchova) – člověk jako součást přírody, ochrana životního prostředí, globální faktory ohrožující přírodní rovnováhu
MKV (multikulturní výchova) – prolínání a vzájemné obohacování kulturních vlivů, etnický původ, přínos mimoevropských kultur a multikulturalita
EGS (výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech) – sociální, ekonomické, právní a kulturní souvislosti v evropské a globální dimenzi

MDV (mediální výchova) – tvorba mediálního sdělení, výměna informací

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

- žák vyhledává a třídí informace, které mu slouží k lepšímu pochopení probíraného učiva
- umí jednotlivé termíny, pojmy a symboly uvést do souvislostí
- propojuje do širších celků poznatky z občanské výchovy a příbuzných předmětů (rodinná výchova, dějepis, český jazyk ad.) a na základě toho si vytváří ucelenější pohled na společenské a kulturní jevy

Kompetence k řešení problémů

- žák vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti
- samostatně řeší zadané úkoly, volí vhodné postupy řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit

Kompetence komunikativní

- žák stručně a výstižně formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v písemném i ústním projevu
- účinně se zapojuje do diskuze, věcně obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů, záznamů, obrazových materiálů
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

- žák účinně spolupracuje ve skupině
- chápe potřebu efektivně spolupracovat při řešení daného úkolu
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém

Kompetence občanské

- žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží se jejich hodnot, je schopen se vcítit do situace ostatních lidí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy
- respektuje a chrání naše tradice a kulturní a historické dědictví

Kompetence pracovní

- využívá svých znalostí v zájmu vlastního rozvoje

Učební plán předmětu

Ročník	6	7	8	9
Dotace	1	1	1	1
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný

Dotace skupiny				

6. ročník – dotace: 1, povinný

OV6	
výstupy	učivo
• žák přiřazuje správná vysvětlení pojmům občan, národ, občanství a podobně, vyhledává z více možností nejvhodnější vysvětlení • vysvětlí, proč se člověku někdy zdá stejný časový úsek dlouhý a jindy krátký, uvádí příklady ze života • podle obrázků vysvětluje, jak fungují různé přístroje na měření času • zdůvodní více způsoby, proč se užívá v ČR tzv. letní čas a jaká je jeho souvislost se středoevropským • vyzná se v počtu dní v roce, v jednotlivých měsících, v týdnu, ví o jiných typech kalendářů v jiných náboženstvích či kulturách průběžně se po celý rok seznamuje s významnými dny roku, u některých si zapamatuje důvody oslav, uvádí příklady různých tradic, které zná • namaluje ilustraci ke svému oblíbenému svátku v roce • zúčastní se jako účinkující nebo divák vánočního koncertu školy nebo koncertu ke Dni matek • dokáže přehledně zakreslit nebo zapsat příbuzenské vztahy v jeho rodině • hovoří o rodinných tradicích v průběhu roku • dovede pohovořit o rodinné dovolené nebo o nějakém jiném společně stráveném zážitku • dokáže vysvětlit za pomoci příkladů jednotlivé funkce rodiny • uvádí různé možnosti, kde se může konat svatba • nachází zdůvodnění, proč lidé uzavírají manželství, zná nějaký svatební rituál, všímá si, jak je to se svatbami v jiných zemích dokáže pochopit, že pro některé	Člověk a čas Relativní vnímání času Cyklus přírody Rodinný život Rodina, příbuzenské vztahy Manželství Citová funkce rodiny Ochranná funkce rodiny Materiální funkce rodiny Výchovná funkce rodiny Náhradní rodinná péče

děti je náhradní rodinná péče tím nejlepším řešením ● stručně popíše, jak dojde ke vzniku těhotenství, postupně se seznámí s odbornými názvy různých částí pohlavního ústrojí ženy i muže ● orientuje se ve školním řádě a respektuje ho ● v případě jeho porušení, dokáže najít, jaké ustanovení porušil a přemýšlí o možnostech nápravy ● dokáže sestavit přehled pozitivních i negativních názorů na školu ● porozumí nutnosti vzdělávat se v každém věku, uvádí příklady ze života ● váží si možnosti vzdělávat se, uvede příklady z jiných zemí, kde děti mají podstatně horší přístup ke vzdělání ● z rozházených názvů jednotlivých stupňů škol v ČR správně složí, jak na sebe jednotlivé stupně vzdělání navazují ● používá úkolník, snaží se plnit každodenní školní povinnosti ● domácí přípravu si plánuje, sestaví režim dne ● podle charakteristiky způsobů učení se snaží nalézt ten svůj a případně zkouší doma různé metody učení a vybírá si nejvhodnější postup pro sebe ● nezapomene vhodně odpočívat, o různých způsobem odpočinku rozmlouvá s ostatními ● prohlédne si vývěsku obecního úřadu ve své obci nebo městské části, podá zprávu o tom, čemu porozuměl ● přečte si obecní časopis nebo noviny, přinese ukázat spolužákům ● promluví o tom, co se v jeho obci podařilo opravit, vybudovat, založit v poslední době ● všímá si sportovního a kulturního dění, různých plakátů a podobně ● dovede zjistit, kdo má na starosti svoz domovního odpadu nebo jiný podobný úkol ● všímá si části obce, kde není něco pořádku, dovede o tom informovat ostatní, navrhne	Život ve škole Vzdělávání jako celoživotní proces Školní pravidla Umění učit se Domov Obec, samospráva Životní prostředí Vlast Regiony Jazyk Státní symboly Demokracie, právní stát Slavná historie Dávné časy Významné osobnosti Prezidenti Praha Lidská práva Práva a povinnosti Konflikty a jejich řešení

své dětské řešení vzniklé situace, i více možností po poradě se spolužáky ● pokusí se něco malého realizovat ● vyluští křížovku, čímž podá svědectví, že zná některé názvy krojových součástí ● vyřeší spletené názvy jednotlivých regionů naší země, pomohou mu obrázky, při tom pracuje s mapou ● chápe, že jazyk každé země má svůj historický vývoj a má různé jazykové úrovně ● uvědomuje si, že nespisovná čeština ani vulgární výrazy do školy nebo na úřad či do zaměstnání nepatří ● hledá důvody, proč někteří lidé svůj jazyk deformují ● podle obrázků rozpoznává symboly našeho státu, zopakuje si učivo z předchozích ročníků, ovládá zpaměti českou hymnu ● podle obrázků zjišťuje, kdo řídí a spravuje náš stát, přehled si zaznamená pro pozdější zapamatování ● pracuje s časovou přímkou, obrázky různých historických událostí správně přiřadí, pokud neví zpaměti, najde v literatuře nebo na internetu ● luští zajímavé rébusy na téma české historie ● k portrétům osobností vyhledává další zajímavosti a stručně vysvětlí, v čem byly významné ● formou hry rozluští a správně zařadí jména k portrétům našich prezidentů ● seznámí se s mapou Prahy, zúčastní se exkurze do hlavního města, nebo vyzve rodiče k rodinnému výletu ● hledá odlišnosti mezi lidmi na obrázcích, přemýšlí, v čem jsou stejní, v čem by si mohli rozumět ● orientuje se v obsahu novinových sdělení, která vypovídají o rasově motivované trestné činnosti ● stručně vysvětlí, k čemu slouží ● ke konkrétním příkladům porušování práv člověka přiřadí větu z Deklarace ● vysvětlí, k čemu obecně slouží lidem	Záchrana života Dýchání, srdeční činnost, krevní oběh Krvácení Všeobecná deklarace lidských práv

zákony ● chápe souvislost práv a povinností, uvádí příklady ● učí se rozlišovat malé a závažné konflikty, učí se všímat bezpráví kolem sebe ● zastane se slabšího ● vyplní křížovku o lidských právech ● rozumí, že včasně a správně provedená první pomoc může zachránit lidský život ● zvládne popsat nebo předvést na modelu, jak postupovat při masáži srdce a zástavě dechu ● všechny úkony si procvičí při Branném dnu školy ● pracuje se slovníčkem v závěru učebnice	
přesahy	
Do: ČJL (6. ročník): ČJ6 D (6. ročník): D6 F (6. ročník): F6 P (6. ročník): PŘ6 Z (6. ročník): Z6 HV (6. ročník): HV6 VZ (6. ročník): RV6 Z: IKT (5. ročník): I5 Z (6. ročník): Z6 M (6. ročník): M6 D (6. ročník): D6 VZ (6. ročník): RV6	

7. ročník – dotace: 1, povinný

OV7	
výstupy	učivo
● uvede příklady záměrného a nezáměrného vlivu okolí na člověka ● porozumí pojmu socializace, resocializace ● uvědomí si roli rodiny a školy při výchově a vzdělávání jedince ● zhodnotí vliv vrstevníků a kamarádů na vytváření mezilidských vztahů ● ví, na koho se obrátit v případě problému v rodině a ve škole, zná telefonní číslo na Linku důvěry	Život mezi lidmi Patříme k lidem Vliv rodiny Ve škole Mezi vrstevníky

● uvědomí si význam komunikace, uvede příklady slovního a mimoslovního sdělení ● porozumí významu sdělovacích prostředků, uvede jejich kladné a záporné stránky	Komunikace Média
● vysvětlí pojem kultura ● uvede příklady hmotné a duchovní kultury	Člověk a kultura
● chápe kulturu také jako životní styl určité skupiny lidí žijící na určitém území	Kultura
● uvědomí si kulturní odlišnosti jednotlivých národů na světě	Umění
● uvede příklady uměleckých děl ● chápe krásu jako subjektivní pocit libosti	Krása kolem nás
● objasní význam slova móda ● dá příklady světových náboženství, pozná jejich kořeny, objasní morální poselství, které přinášejí	Víra a náboženství Nejstarší formy náboženství
● uvědomí si, že základy evropské civilizace vycházejí z křesťanských tradic ● uvede některý ze starověkých mýtů	Slušnost pro každý den
● uvědomí si význam zámořských plaveb pro obohacení evropské kultury	Kam za kulturou
● osvojí si základní pravidla slušného chování ● objasní význam pojmů vkus, elegance	Přírodní a kulturní bohatství
● dá příklady kulturního vyžití v místě svého bydliště	Krásy naší země
● uvědomí si jedinečnost a nenahraditelnost kulturních památek a přírodního bohatství	Ochrana přírodního a kulturního bohatství
● dá příklady hradů, zámků, přírodních památek ve svém okolí	Zachraňme Zemi
● uvede příklady ničení cenných památek a přírody, navrhne způsob jejich ochrany	Majetek v našem životě
● osvojí si šetrný přístup k životnímu prostředí	Naše potřeby
● určí primární (biologické) a společenské potřeby člověka	Majetek a vlastnictví
● dá příklad statků a služeb ● popíše formy majetku ● sestaví si svůj žebříček hodnot	Mít nebo být?
● uvědomí si zodpovědnost vůči svěřenému majetku	Řízení společnosti
● porovná rozdíly v životní úrovni obyvatel ČR ● vysvětlí, co je stát	Stát
● na příkladech známých států rozliší republiku a monarchii, demokracii a diktaturu	Cesta k demokracii
● vysvětlí, jaké výhody má demokratický	Volby

způsob řízení státu ● objasní citát Ludvíka XVI. „stát jsem já“ ● popíše volební systém ČR, uvede příklad voleb, vysvětlí: aktivní a pasivní volební právo ● charakterizuje význam Evropské unie a cíle evropské politiky ● vysvětlí pojmy: diskriminace, rasismus, xenofobie, antisemitismus ● popíše důvody migrace obyvatel ● uvědomí si rovnocennost všech etnických skupin a kultur ● uvede příklady rozšířených předsudků ● popíše činnost OSN, uvědomí si význam organizací UNESCO, UNICEF ad. ● objasní náplň činnosti přidružených ● popíše činnost NATO ● rozezná varovný signál ● osvojí si pravidla pro chování při mimořádných událostech ● zná telefonní čísla integrovaného záchranného systému ● dá příklad mimořádných událostí ● seznámí se s Všeobecnou deklarací lidských práv ● uvědomí si důležitost lidských práv pro plnohodnotný život ● zdůvodní nutnost rovného přístupu ke každému člověku ● pochopí, že svoboda jedince končí tam, kde začíná svoboda druhého ● vysvětlí pojem dobro a zlo	Začlenění do veřejného života Svět kolem nás Spolupráce mezi zeměmi Evropy Tolerance k národnostním menšinám Nadnárodní společenství Ochrana obyvatel za mimořádných okolností Lidská práva Lidská práva v dokumentech Rovnost a nerovnost Svoboda a autorita Morálka a mravnost Všeobecká deklarace lidských práv
přesahy	
Do: ČJL (7. ročník): ČJ7 D (7. ročník): D7 VV (7. ročník): VV7 Z: Z (7. ročník): Z7 VZ (7. ročník): RV7	

8. ročník – dotace: 1, povinný

OV8 v rámci předmětu ORv	
výstupy	učivo
● žák popíše základní životní etapy	Osobnost

● vyjmenuje některé sociální skupiny, jejichž členem může být člověk během života ● vysvětlí pojmy biologický, psychický, sociální ● popíše příklady biologických, psychických a sociálních změn během života ● vysvětlí pojem teenager ● uvede kladné a záporné vlastnosti člověka ● vlastní dospívání chápe jako přípravu k budoucímu samostatnému životu ● uvede příklady společenských rituálů ● dá příklady sebe přeceňování, sebepodceňování a zdravého sebevědomí ● vytvoří si obraz sebe sama, lépe porozumí svým pocitům a náladám, získá pozitivní vztah ke svému tělu ● uvědomí si důležitost silné vůle pro dosažení úspěchu ● uvede rozdíl mezi temperamentem a charakterem ● rozliší čtyři typy temperamentu, vysvětlí pojmy extrovert, introvert ● pochopí význam motivace pro vlastní konání, rozliší potřeby a zájmy ● uvede svůj žebříček hodnot ● vysvětlí pojmy vlohy, schopnosti, pochopí souvislost mezi dovednostmi, schopnostmi a inteligencí ● dá příklad základních myšlenkových operací, pochopí úzkou vazbu mezi myšlením a řečí ● vysvětlí pojmy: analogie, indukce a dedukce ● uvede rozdíl mezi konkrétním a abstraktním myšlením ● uvede různé druhy paměti, popíše její fáze, proces zapomínání ● objasní pojem hra, učení, práce, dá příklady práce duševní a fyzické ● vysvětlí rozdíl mezi nezáměrným a záměrným učením ● popíše kladné a záporné pocity ● dá příklad agresivního a pasivního chování ● zapamatuje si pravidla asertivního chování, osvojí si některé postupy asertivního chování ● dá příklad podnětů způsobujících stres	Co už je za mnou Kde právě jsem Kam jdu Jak se znám Co jsem Co chci Co mohu Psychické procesy a stavy Jak poznávám a vnímám Jak myslím a tvořím nové Jak si pamatuji a soustředím se Jak se učím Jak prožívám své city Člověk v sociálních vztazích Umím se přiměřeně prosazovat Zvládnu i náročné životní situace? Umím žít zdravě? Hospodaření Ten umí to a ten zas tohle Přejete si, prosím? Nakupujeme Právní minimum Právo je minimum morálky Právo je systém

● popíše konfliktní situace a základní typy chování během konfliktu ● umí předejít konfliktu ● charakterizuje zásady životního stylu ● dokáže relaxovat ● popíše přirozenou a společenskou dělbu práce ● porovná práci lidí v minulosti a dnes ● dá příklad výrobních odvětví a služeb ● objasní pojem poptávka, nabídka ● vysvětlí rozdíl mezi ekonomikou a ekonomií ● vyjádří rozdíl mezi morálkou a právem ● respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí ● objasní stručně právní řád státu ● objasní strukturu a funkci Poslanecké sněmovny a Senátu, seznámí se s postupem při schvalování zákonů ● vysvětlí, proč je každý občan povinen dodržovat právní řád ● uvede pravomoci prezidenta ČR ● objasní funkci vlády, ministerstev, dá příklad ● seznámí se s činností orgánů právní ochrany – policie, státní zastupitelství, soudy, advokáti, notáři ● uvede příklady základních práv a svobod člověka a dokumentů upravující lidská práva ● vyjmenuje hlavní politické strany ● porovná rozdíly v programu politických stran ● uvědomí si význam informování médií pro občana ● objasní práci hlavních orgánů EU	Ústava Moc zákonodárná Moc výkonná Moc soudní Základní práva a svobody Politika Právo v Evropě
přesahy	
Do: ČJL (8. ročník): ČJ8 M (8. ročník): M8 P (8. ročník): PŘ8 VV (8. ročník): VV8 VZ (8. ročník): RV8 Z: Z (8. ročník): Z8 VZ (8. ročník): RV8	

D (8. ročník): D8
průřezová témata
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA: - Formy participace občanů v politickém životě - Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

9. ročník – dotace: 1, povinný

OV9 v rámci předmětu ORv	
výstupy	učivo
● uvede, konkrétní příklady spolupráce ve svém okolí (mezi příbuznými, obyvateli obce, ve škole, v zájmových kroužcích) ● uvede, jaké jsou základní podmínky každé spolupráce a na příkladech doloží důsledky porušení těchto podmínek ● zhodnotí a na příkladech doloží význam občanů, vzájemné solidarity mezi lidmi; uvede své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení ● vyjmenuje základní světová monoteistická náboženství a charakteristiky, uvede jejich vývoj v letech 1918 -1989 ● uvede základní projevy lidského života z hlediska psychologie ● vysvětlí pojmy: afekt, citový cynismus; uvede příklady ze života-lidské potřeby a druhy statků ● uvede několik příkladů tzv. vyšších citů ● vyjmenuje alespoň tři důvody, pro které nemůže být v ČR uzavřeno manželství ● uvede, jak jsou právně ošetřeny vztahy mezi manžely a mezi rodiči a dětmi ● vyhledá v Listině základních práv a svobod, jakými formami se mohou občané sdružovat ● popíše přibližně strukturu Ústavy České republiky ● vysvětlí pojmy: azyl, politický azyl, bezpečnost práce, mzda, pracovní podmínky a nárok na dovolenou, státní občanství ● uvede, ve kterých letech 20. století byla česká státnost nejvíce pošlapána ● uvede, kdy vznikla Československá	Smysl společenství - spolupráce lidí a její podmínky - mýtus a náboženství - citový život člověka - rodina a péče státu o rodinu - Zákon o rodině Občanská společnost a sdružování - obec, stát - sdružování občanů, stát a ústava - svoboda sdružování, občanství, samospráva a protispolečenské jevy - formování naší státnosti do vzniku Československé republiky - vznik Československé republiky - Listina základní práv a svobod - Ústava ČR - Občas v právních a ekonomických vztazích - dělba práce - tržní hospodářství - peníze a hodnota - podnikání - výroba - odvětví a sektory národního hospodářství - zisk, investice, výrobní náklady - státní rozpočet a daně - národní hospodářství - podnikání z hlediska jeho formy a vlastnictví - pracovní právo: práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele - úřad práce Život člověka na planetě Zemi - globální problémy světa

republika a kdy vznikla Česká republika ● vyjmenuje ve správném pořadí československé a české prezidenty ● rozliší a porovná úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti ● na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu ● vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí ● rozliší význam pojmů: ekonomie, ekonomika ● vyjmenuje dva základní typy ekonomik ● vyjmenuje hlavní sektory a hlavní odvětví národního hospodářství ● sestaví modelový rozpočet své budoucí rodiny ● u vybraných profesí rozhodne, komu náleží za jeho práci mzda a komu plat ● objasní význam a činnosti úřadu práce ● uvede termín (rok) začlenění ČR do NATO a do EU ● vysvětlí význam slova: integrace ● objasní podstatu, význam a výhody evropské integrace; uvede konkrétní příklady ● vyjmenuje jednotící prvky evropské civilizace ● uvede některé výhody a nevýhody členství ČR v EU ● popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů ● uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU a možné způsoby jejich uplatňování ● na internetu vyhledá požadované informace k EU ● objasní pojem: globalizace; uvede projevy, klady a zápory globalizace ● uvede, na čem je závislá životní úroveň občanů konkrétního státu ● vyjmenuje alespoň pět států s vysokou životní úrovní a s nízkou životní úrovní ● uvede, kterým sociálně potřebným občanům je určena sociální záchranná síť ● vypočítá životní minimum pro vlastní rodinu	- nové technologie - odpovědnost člověka za osud Země Svět a Evropa - mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečností spolupráce mezi státy - významné mezinárodní organizace (OSN, NATO, UNESCO, UNICEF, WHO, EU, OBSE, OECD, MMF, RE) - evropská integrace - Evropská unie a ČR - globalizace - mezinárodní terorismus Sociální vztahy - sociální vztahy - životní úroveň - sociální péče a sociální politika státu - druhy sociálních příspěvků Výchova k demokracii - sedmá velmoc - péče o demokracii - nezávislý tisk - veřejné mínění - trestné činy hrubě narušující občanské soužití - manipulace s lidmi a jejich (skryté) zneužívání - nebezpečné náboženské společnosti, hnutí a sekty
přesahy	

Do:
D (9. ročník) : D9
Z (9. ročník) : Z9
VZ (9. ročník) : RV9
PČ (9. ročník) : PČ9

4.6 Člověk a příroda

Vzdělávací oblast člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.
V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav, včetně člověka. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.
Vzdělávací obory vzdělávací oblasti člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.
Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činností na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří - spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním - také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.
Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovědní charakter, je v zájmu zachování celistvosti oboru umístěn celý v této vzdělávací oblasti.
Vzdělávací oblast člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, člověk a společnost, člověk a zdraví a člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod
- poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování

- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejích obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

4.6.1 Fyzika

Fyzika

Charakteristika vyučovacího procesu

Předmět fyzika je vyučován jako samostatný předmět, který žákovi umožňuje poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodní rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejích aplikací v praktickém životě. Předmět vede k rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat. Směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů, veličin a zákonitostí, učí žáky porozumět fyzikálním jevům a procesům, vyskytujícím se v přírodě, běžném životě i v technické či technologické praxi.
Předmět Fyzika seznamuje žáky s možnostmi a perspektivami moderních technologií.

Výuka směřuje k:
- podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních fyzikálních zákonitostí s využíváním jednoduchých fyzikálních pokusů, řešení problémů a zdůvodňování správného jednání v praktických situacích
- k osvojení si základních poznatků z vybraných okruhů učiva (látky a tělesa, pohybu těles, síly, mechanických vlastností kapalin, energie, zvukových dějů, elektromagnetických a světelných dějů, vesmíru)
- vytváření potřeb objevovat a vysvětlovat fyzikální jevy, zdůvodňovat vyvození závěry a získané poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- získávání a upevňování dovedností pracovat podle pravidel bezpečné práce při provádění fyzikálních pozorování, měření a experimentů.

Obsahové,časové a organizační vymezení předmětu

Předmět FYZIKA úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda :
chemie: jaderné reakce, radioaktivita, skupenství a vlastnosti látek, atomy

přírodopis: světelná energie (fotosyntéza), optika (zrak), zvuk (sluch), přenos elektromagnetických signálů (srdce-kardiostimulátor)
zeměpis: magnetické póly Země, kompas, sluneční soustava

Je vyučován jako samostatný vyučovací předmět v 6. ročníku jednu hodinu týdně a v 7., 8. a 9. ročníku dvě hodiny týdně.

Formy a metody práce se využívají dle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

Frontální výuka s demonstračními pomůckami, skupinová práce (s využitím pomůcek, měřidel a přístrojů, pracovních listů a odborné literatury), samostatné pozorován, krátkodobé projekty.
Předmět je zpravidla vyučován v odborné učebně fyziky a v kmenových třídách. Součástí výuky jsou exkurze do Elektrárny Opatovice a na hvězdárnu.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení

- učíme žáky různým metodám poznávání přírodních procesů, vlastností a jevů
- učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnost
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace
- učíme žáky zpracovávat informace z hlediska důležitosti
- umožňujeme žákovi pozorovat, měřit a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- učíme žáky zaznamenat experiment
- učíme žáky nalézat souvislosti mezi získanými daty
- uplatňujeme individuální přístup k žákovi
- učíme trpělivosti, povzbuzujeme

Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky problémy řešit
- na modelových příkladech naučíme žáky algoritmu řešení problémů
- učíme žáky postupovat od smyslového poznávání k poznávání založeném na pojmech a modelech, vedeme k chápání vzájemných souvislostí či zákonitostí
- učíme žáky zobecňovat a aplikovat v různých oblastech života
- rozvíjíme schopnost objevovat a formulovat problém
- podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporujeme týmovou spolupráci
- podporujeme využívání moderní techniky
- průběžně monitorujeme, jak žáci zvládají řešení problémů

Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k přesnému a logicky uspořádanému vyjadřování
- učíme žáky stručně a přehledně sdělovat postup a výsledky svých pozorování
- klademe důraz na kulturní úroveň mluveného a písemného projevu
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor
- podporujeme kritiku a sebekritiku

- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím
- vyžadujeme dodržování pravidel stanovených v řádu učebny

Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k osvojování dovednosti spolupráce
- podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování
- podporujeme inkluzi, volíme formy práce, které umožňují vzájemně se doplňovat
- učíme žáky pracovat v týmech, vnímat vzájemné odlišnosti
- rozvíjíme schopnost zastávat v týmu různé role
- učíme žáky kriticky hodnotit práci týmu i svoji práci
- podporujeme vzájemnou pomoc, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- průběžně monitorujeme sociální vztahy ve třídě

Kompetence občanské

- vedeme žáky k poznání možnosti rozvoje i zneužití fyziky
- vedeme žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životního prostředí
- netolerujeme agresivní, vulgární a hrubé projevy chování žáků
- netolerujeme nekamarádské chování
- učíme žáky správně jednat v mimořádných situacích
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků
- učíme žáky preventivně předcházet úrazům
- učíme žáky poskytnout první pomoc
- vyžadujeme dodržování pravidel
- neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření

Kompetence pracovní

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- učíme žáky plánovat a provádět soustavná pozorování a experimenty získaná data vyhodnocovat
- učíme žáky využívat moderní technologie
- podporujeme využívání výpočetní techniky a internetu
- vedeme žáky k dodržování a plnění jejich povinností
- žáky vedeme k adaptaci na nové pracovní podmínky
- různými formami (beseda, film, exkurze)seznamujeme žáky s různými profesemi s blízkým vztahem k fyzice
- jdeme příkladem v plnění povinností
- prohlubujeme si odbornou a pedagogickou kvalifikaci

Učební plán předmětu

Ročník	6	7	8	9
Dotace	1	1	1	1
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny				

6. ročník – dotace: 1, povinný

F6	
výstupy	učivo
• rozlišuje látku a těleso, umí uvést příklady látek a těles • popíše rozdíly mezi látkou pevnou, kapalnou a plynnou, vlastnosti, kterými se od sebe liší • určí dvojice vzájemného silového působení • dokáže, že působení těles je vždy vzájemné • rozliší, zda působením síly došlo ke změně tvaru či pohybu tělesa • charakterizuje gravitační sílu jako působení gravitačního pole, které je kolem každého tělesa • užívá s porozuměním vztah mezi gravitační silou a hmotností tělesa F=m.g při řešení jednoduchých úloh • objasní pojem gravitační síly Země, určí směr gravitační síly • porovná velikost gravitační síly působící na dvě různá tělesa, na těleso působící v různé vzdálenosti od Země • uvede charakteristiku jednotky 1 Newton, objasní násobky 1 Newtonu • změří sílu siloměrem, zapíše výsledek • rozliší částice látky (atomy, molekuly), určí, z čeho se skládá atom a molekula • charakterizuje molekulu jako částici skládající se ze dvou nebo více atomů • vymezí z jakých atomů (molekul) se skládá prvek (sloučenina) • charakterizuje pojem neustálý neuspořádaný pohyb částic; uvede jevy, které pohyb potvrzují (např. difuzi) • porovná částicovou stavbu pevných, kapalných a plynných látek, vzájemné silové působení mezi částicemi a na tomto základě zdůvodní jejich vlastnosti - tekutost, rozpínavost • charakterizuje rozdíly v částicovém složení pevných, kapalných a plynných • popíše složení atom • uvede, čím se liší atomy různých prvků	Látka a těleso, rozdělení na látky pevné, kapalné a plynné Vzájemné působení těles Síla Gravitační síla, gravitační pole Složení látek Částicová stavba látek pevných, kapalných a plynných Elektrické vlastnosti látek, model atomu, atomy různých chemických prvků, ionty elektrování těles při vzájemném dotyku elektrické pole Magnetické vlastnosti látek magnety přírodní a umělé póly magnetu náboje magnetické pole magnetizace látky indukční čáry magnetického pole magnetické pole Země Měření délky pevného tělesa porovnání a měření měření délky a jednotky délky délková měřidla měření délky opakované měření délky Měření objemu tělesa jednotky objemu měření objemu kapalného tělesa měření objemu pevného tělesa

● uvede druh elektrického protonu, elektronu a neutronu ● určí, zda se jedná o kladný nebo záporný iont, či o neutrální atom určí, zda se budou tělesa přitahovat, odpuzovat, či na sebe nebudou elektricky působit ● objasní pojem elektrování těles ● ověří existenci elektrického pole ● charakterizuje elektrickou sílu jako působení elektrického pole na těleso ● stanoví rozdíl mezi magnety přírodními a umělými ● popíše póly magnetu a určí, jaké póly magnetu se budou přitahovat a jaké se budou odpuzovat ● vysvětlí pojem magnetické pole a určí, jak se projevuje ● objasní pojem magnetizace látky ● rozlišuje magneticky tvrdou a měkkou ocel ● vysvětlí pojem indukční čáry ● stanoví umístění severního a jižního magnetického pólu Země ● objasní princip kompasu ● uvede hlavní jednotku délky, její díly a násobky ● změří danou délku délkovým měřidlem a zapíše výsledek (s určením odchylky měření) ● vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou ● určí aritmetický průměr z naměřených hodnot dané veličiny ● vyjádří délku při dané jednotce jinou jednotkou délky ● uvede hlavní jednotku objemu, její díly a násobky ● změří objem kapalného a pevného tělesa při použití odměrného válce a zapíše výsledek (s určením odchylky měření) ● vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou ● určí aritmetický průměr z naměřených hodnot dané veličiny ● objem vyjádří jinou jednotkou ● zváží dané těleso na rovnoramenných vahách a hmotnost zapíše, určí odchylku	Hmotnost tělesa rovnoramenné váhy porovnání hmotnosti těles jednotky hmotnosti měření hmotnosti pevného a kapalného tělesa Hustota hustota látky výpočet hustoty látky výpočet hmotnost látek Měření času jednotky času měření času Měření teploty tělesa změna objemu kapalného a plynného tělesa při zahřívání a ochlazování změna délky kovové tyče při zahřívání a ochlazování teploměr jednotky teploty měření teploty tělesa měření teploty vzduchu

měření ● vyjádří výsledek měření číselnou hodnotou a jednotkou ● určí aritmetický průměr z naměřených hodnot dané veličiny ● vyjádří hmotnost při dané jednotce jinou jednotkou hmotnosti ● uvede jednotku hustoty a vyjádří hustotu při dané jednotce jinou jednotkou hustoty ● experimentálně určí hustotu látky ze změřené hmotnosti a objemu (k výpočtu použije vztah ρ=m/V) ● vyhledává hustotu v tabulkách ● k výpočtům používá vztah ρ=m/V (a jeho úpravy) ● uvede hlavní jednotku času, její díly a násobky ● změří čas, určí výsledek a zapíše odchylku měření ● vyjádří výsledek měření veličiny číselnou hodnotou a jednotkou ● určí aritmetický průměr z naměřených hodnot ● vyjádří čas při dané jednotce jinou jednotkou času ● posoudí, zda se objem tělesa při dané změně teploty zvětší či zmenší ● posoudí, zda se délka kovové tyče při dané změně teploty zvětší či zmenší ● popíše princip teploměru, uvede některé typy teploměrů ● uvede jednotky teploty ● změří teplotu i rozdíl teplot teploměrem a zapíše výsledek ● objasní pojem termograf	
přesahy	
Do: M (6. ročník) : M6 Z (6. ročník) : Z6 Z: Z (6. ročník) : Z6 M (6. ročník) : M6 VO (6. ročník) : OV6 VV (6. ročník) : VV6 PČ (6. ročník) : PČ6	

Ch (8. ročník) : CH8
průřezová témata
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA: - Kritické čtení a vnímaní mediálních sdělení - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality - Lidské aktivity a problémy životního prostředí

7. ročník – dotace: 1 + 1, povinný

F7	
výstupy	učivo
● uvede hlavní jednotku příslušné fyzikální veličiny, její díly a násobky převede: jednotky délky (m, cm, mm, dm, km), jednotky obsahu (m2, cm2, mm2, dm2, km2, a, ha), jednotky objemu (m3, dm3, cm3, mm3, l, ml, hl), jednotky hmotnosti (g, mg, kg, q, t), jednotky času (s, min, hod, den, rok) ● objasní klid a pohyb tělesa jako stálost jeho polohy vzhledem k jinému tělesu ● na konkrétním příkladu pozná, zda je těleso v klidu či v pohybu vzhledem k jinému tělesu ● objasní pojem: trajektorie; vysvětlí rozdíl mezi trajektorií a dráhou ● uvede, jak značíme dráhu a v jakých jednotkách ji udáváme ● podle tvaru trajektorie rozezná, zda jde o pohyb přímočarý či křivočarý ● popíše pohyb posuvný a otáčivý ● rozezná, zda se jedná o rovnoměrný či nerovnoměrný pohyb ● změří dráhu tělesa a zapíše výsledek ● používá s porozuměním vztah v=s/t při výpočtu rychlosti pohybu tělesa ● experimentálně určí rychlost rovnoměrného pohybu a průměrnou rychlost nerovnoměrného pohybu ● vyjádří rychlost při dané jednotce jinou jednotkou rychlosti ● vyjádří grafem závislost dráhy na čase při rovnoměrném pohybu a vyčte z něj hodnoty času a rychlosti ● znázorní orientovanou úsečkou sílu o známé velikosti, směru, působišti, používá vztah mezi gravitační silou a hmotností:	Převádění jednotek: jednotky délky a obsahu jednotky objemu jednotky hmotnosti jednotky času Pohyb tělesa: klid a pohyb tělesa trajektorie a dráha druhy pohybu rovnoměrný a nerovnoměrný pohyb rychlost rovnoměrného pohybu dráha rovnoměrného pohybu těles průměrná rychlost nerovnoměrného pohybu Síla a její měření síla a její znázornění jednotky síly gravitační síla a hmotnost tělesa měření síly siloměr Skládání sil skládání dvou sil stejného směru skládání dvou sil opačného směru skládání dvou a více sil různého směru těžiště tělesa Posuvné účiny síly a pohybové zákony První Newtonův zákon Druhý Newtonův zákon Třetí Newtonův zákon

Fg=m.g ● pracuje s veličinou g a její jednotkou N/kg ● určí pomocí olovnice svislý směr, změří danou sílu siloměrem a zapíše výsledek ● uvede přibližnou charakteristiku hlavní jednotky Newton ● určí graficky i výpočtem výslednici dvou sil stejného, opačného směru ● vysvětlí, kdy dochází k rovnováze sil a určí jakou velikost má v tomto případě výslednice, určí graficky výslednici dvou a více sil různého směru ● charakterizuje těžiště tělesa jako působiště gravitační síly působící na těleso ● experimentálně určí polohu těžiště ● při řešení praktických úloh využívá poznatek, že poloha těžiště závisí na rozložení látky v tělese ● objasní podstatu prvního pohybového zákona ● objasní podstatu druhého pohybového zákona ● objasní podstatu třetího pohybového zákona ● použije znalosti pohybových zákonů při objasňování běžných situací ● určí rameno síly, je-li dáno působiště síly a osa otáčení ● používá vztah pro moment síly: M=F.r ● vyjádří rovnováhu na páce (kladce) pomocí momentu sil ● objasní funkci páky (kladky) v praxi, objasní princip vážení na rovnoramenných vahách ● porovná pevnou, volnou kladku a kladkostroj ● charakterizuje tlakovou sílu, používá tlak v praxi, vztah pro výpočet tlaku: p=F/S ● na praktických příkladech uvede, jak lze zvětšit nebo zmenšit tlak, uvede hlavní jednotku tlaku, její díly a násobky ● při výpočtech používá vztah pro určení třecí síly: F=p.S ● používá a využívá poznatek, že třecí síla je přímo úměrná tlakové síle, souvisí s materiálem a drsností stykových ploch ● měří velikost třecí síly a zapíše jednotky	Otáčivé účinky síly účinek síly na otáčivé těleso kolem pevné osy páka rovnovážná poloha páky užití páky rovnoramenné váhy pevná kladka nakloněná rovina Deformační účinky síly tlaková síla Tření měření třecí síly tření v praxi Mechanické vlastnosti kapalin Pascalův zákon hydraulické zařízení účinky gravitační síly Země na kapalinu hydrostatický tlak vztlaková síla působí na těleso v kapalině Archimédův zákon potápění, plování a vznášení se stejnorodého tělesa v kapalině Mechanické vlastnosti plynů atmosféra Země atmosférický tlak měření a změny atmosférického tlaku vztlaková síla působící na těleso v atmosféře Země manometr Přímočaré šíření světla světelné zdroje, optické prostředí světelný paprsek, stín, měsíční fáze zatmění Slunce a Měsíce rychlost světla Lom světla na rozhraní dvou optických prostředí zobrazení tenkou čočkou lom světla na rozhraní dvou optických prostředí

● na konkrétních příkladech objasní, jak můžeme třecí sílu zvětšit (zmenšit) ● objasní podstatu Pascalova zákona ● charakterizuje hydrostatický tlak ● objasní využití Pascalova zákona v hydraulickém zařízení a popíše účinky gravitační síly na kapalinu ● objasní vznik vztlakové síly při ponoření tělesa do kapaliny ● objasní podstatu Archimédova zákona, vyvodí (z porovnání vztlakové a gravitační síly), zda se těleso potopí, bude vznášet či bude plovat ● charakterizuje atmosférický tlak ● určí (porovnáním tlaku v uzavřené nádobě a tlaku atmosférického), zda tlak plynu v uzavřené nádobě bude v nádobě přetlak či podtlak ● objasní princip rtuťového tlakoměru, aneroidu ● uvede, jak se mění atmosférický tlak s nadmořskou výškou, určí tzv. normální tlak ● objasní pojem: vztlaková síla v atmosféře; uvede příklady praktického využití vztlakové síly ● uvede, k čemu se používá manometr, popíše, jak tento přístroj funguje ● charakterizuje zdroj světla jako těleso, jež samo vysílá světlo ● rozliší zdroj světla od tělesa, které světlo odráží ● charakterizuje bodový a plošný zdroj světla ● na konkrétních příkladech rozliší různá optická prostředí (průhledné, průsvitné, neprůhledné) ● objasní a načrtne vznik rozbíhavého a rovnoběžného svazku paprsků pomocí clony ● objasní vznik stínů za tělesem ● objasní vznik zatmění Slunce a Měsíce ● uvede vlastnosti rychlosti světla ● vysvětlí zákon odrazu světla (odražený a dopadající paprsek leží v jedné rovině a úhel odrazu se rovná úhlu dopadu), aplikuje tento zákon při objasňování principu zobrazení předmětu rovinným zrcadlem ● rozpozná duté a kulové zrcadlo, objasní	úplný odraz světla čočky průchod paprsků význačného směru zobrazení předmětu tenkou čočkou optické vlastnosti oka optické přístroje rozklad světla optickým hranolem Odraz světla na rozhraní dvou prostředí zobrazení zrcadlem odraz světla na rozhraní dvou prostředí zobrazení předmětu rovinným zrcadlem kulová zrcadla odraz paprsků význačného směru na kulovém zrcadle zobrazení předmětu kulovým zrcadlem

pojmy: ohnisko, ohnisková vzdálenost (dutého a kulového zrcadla) ● popíše, jak se chovají paprsky význačného směru na kulovém zrcadle a aplikuje tuto znalost při objasnění principu zobrazení předmětu kulovým zrcadlem ● určí (ze znalosti úhlu dopadu a úhlu lomu paprsku na rozhraní dvou prostředí nebo ze znalosti rychlosti světla v těchto prostředích), zda nastává lom od kolmice či ke kolmici ● charakterizuje úhel, uvede, co nastane při jeho mezním překročení ● rozpozná spojku a rozptylku, objasní pojmy: ohnisko, ohnisková vzdálenost (u spojky a rozptylky) ● popíše, jak se chovají paprsky význačného směru na tenké spojce a rozptylce a aplikuje tuto znalost při objasnění principu zobrazení tenkou čočkou ● objasní princip zobrazení lupou a oční čočkou ● objasní krátkozrakost a dalekozrakost oka a podstatu jejich korekce	
přesahy	
Do: M (7. ročník) : M7 Z (7. ročník) : Z7 Z: Z (7. ročník) : Z7 M (7. ročník) : M7 PČ (7. ročník) : PČ7 IKT (7. ročník) : I7	

8. ročník – dotace: 2, povinný

F8	
výstupy	učivo
● uvede hlavní jednotku práce (joule) a výkonu (Watt), uvede některé její násobky ● vyjádří práci, resp. výkon při dané jednotce jinou jednotkou, při řešení úloh používá vztahy: W = F . s, P = W/t ● objasní souvislost mezi konáním práce tělesa (zákon zachování energie) a pohybovou resp. polohovou energií tělesa	Práce a energie a mechanická práce mechanická práce při zvedání tělesa na kladce pevné, volné a kladkostroji pohybová energie tělesa polohová energie tělesa přeměna polohové a pohybové energie

● při řešení úloh užívá vztah pro výpočet polohové energie tělesa: Ep = m . g . h ● při řešení úloh užívá vztah pro výpočet pohybové energie tělesa: Ek = 1/2 . m . v2 ● v konkrétních příkladech určí, kdy dojde k poklesu (vzrůstu) polohové (pohybové) energie tělesa ● objasní velikost síly, která zvedá těleso na pevné kladce, volné kladce či na kladkostroji, určí velikost práce vykonané při zvedání tělesa pomocí kladky pevné, volné či kladkostroje ● charakterizuje vnitřní energii tělesa jako celkovou polohovou a pohybovou energii částic	Vnitřní energie vnitřní energie tělesa změna vnitřní energie tělesa při konání práce a při tepelné výměně měrná tepelná kapacita využití energie slunečního záření
● v konkrétních problémových úlohách určí, jak se mění vnitřní energie tělesa při konání práce a při tepelné výměně ● rozpozná v přírodě i v praktickém životě některé formy tepelné výměny (vedením, tepelným zářením, prouděním) ● vyjmenuje zařízení, které využívají energii slunečního záření ● určí množství přijatého a odevzdaného tepla tělesem ze znalosti hmotnosti a změny teploty tělesa a měrné tepelné kapacity ● vyhledá v tabulkách měrné tepelné kapacity vybraných látek ● rozpozná základní skupenské poměry (tání, tuhnutí, kapalnění, vypařování, sublimace, desublimace, var) ve svém okolí i v přírodě ● určí skupenské teplo tání tělesa ● vymezí hlavní faktory, na nichž závisí rychlost vypařování kapaliny a teplota varu kapaliny a využívá tyto poznatky k řešení problémů a úloh ● vymezí podmínky, za nichž nastává zkapalnění vodní páry ve vzduchu a využívá ● vymezí podmínky, za nichž nastává zkapalnění vodní páry ve vzduchu a využívá tyto poznatky k řešení problémů a úloh ● uvede vlastnosti, kterými se voda liší od ostatních kapalin ● uvede hlavní jednotku elektrického vodiče a náboje a některé její díly, vyjádří náboj	Teplo. Změny skupenství teplo tání a tuhnutí vypařování a kapalnění var sublimace a desublimace anomálie vody Elektrostatický náboj elementární elektrický náboj zelektrovaná tělesa elektrické pole zelektrovaného tělesa elektroskop izolanty Zákony el. proudu v obvodech zdroje el. napětí směr el. proudu měření el. proudu Ohmův zákon el. odpor vodiče sériová a paralelní zapojení rezistor s plynule proměnným odporem elektrická práce

elektrostatická indukce při dané jednotce jinou jednotkou polarizace izolantu elektrického náboje ● rozhodne (na základě znalosti druhu siločáry el. pole náboje), zda se budou dvě tělesa stejnosměrné el. pole elektricky přitahovat nebo odpuzovat ● rozhodne (ze znalosti počtu protonů a elektronů v částici), kdy se jedná o kladný, záporný iont a kdy o neutrální atom ● ověří, zda na těleso působí elektrická síla a zda v daném místě existuje pole ● rozliší pokusem vodič a izolant ● objasní podstatu elektrostatické indukce ● uvede, ve kterých případech hovoříme o polarizaci izolantu ● popíše elektrické pole pomocí siločar ● charakterizuje stejnosměrné elektrické pole ● uvede, jak se chová částice se záporným (kladným) el. nábojem ● ověří pokusem podmínky průchodu elektrického proudu obvodem ● stanoví nezbytné podmínky vzniku elektrického proudu v obvodu ● charakterizuje vedení elektrického proudu v kovech (jako usměrněný pohyb volných elektronů), v kapalinách (jako usměrněný pohyb volných iontů), v plynech (jako usměrněný pohyb volných iontů a elektronů) ● uvede hlavni jednotku elektrického proudu, některé její díly a násobky, vyjádří proud při dané jednotce jinou jednotkou proudu ● změří elektrický proud ampérmetrem, zapíše číselnou hodnotu a jednotku ● uvede příklady zdrojů elektrického napětí, určí směr elektrického proudu v elektrickém obvodu ● objasní Ohmův zákon ● uvede hlavní jednotku elektrického odporu, některé její násobky, vyjádří odpor při dané jednotce jinou jednotkou odporu ● při řešení konkrétních úloh použije vztah R = U/I ● při řešení konkrétních problémových úloh použije poznatek, že odpor vodiče se	elektrický výkon a příkon

zvětšuje se zvětšující se délkou a teplotou vodiče, zmenšuje se zvětšujícím se obsahem jeho průřezu a souvisí s druhem materiálu vodiče ● porovná celkový odpor při paralelním, sériovém zapojení odporů ● objasní princip rezistoru s plynule proměnným odporem ● při řešení konkrétních úloh použije vztahy pro elektrickou práci a výkon: P = U.I, W = U.I.t ● ověří tepelné účinky elektrického proudu	
přesahy	
Do: Z (8. ročník) : Z8 Z: P (8. ročník) : PŘ8 VV (8. ročník) : VV8 VZ (8. ročník) : RV8 IKT (8. ročník) : I8	

9. ročník – dotace: 2, povinný

F9	
výstupy	učivo
● ověří, zda je v okolí cívky magnetické pole a znázorní grafický průběh indukčních čar ● určí, jak se mění magnetické pole, prochází-li obvodem větší proud ● vysvětlí princip feromagnetického ampérmetru a voltmetru ● uvede konkrétní příklad z praxe o využití otáčivého účinku stejnorodého magnetického pole na cívku s elektrickým proudem (např. stejnosměrný elektromotor apod.)	Elektromagnetické jevy magnetické pole cívky s elektrickým proudem feromagnetický ampérmetr a voltmetr otáčivý účinek stejnorodého magnetického pole na cívku s elektrickým proudem elektromagnetická indukce
● objasní pojmy: elektromagnetická indukce, indukovaný proud, indukované napětí ● popíše princip vzniku střídavého proudu a střídavého napětí ● charakterizuje střídavé napětí pomocí periody a kmitočtu ● rozliší stejnosměrný proud od střídavého na základě jejich časového průběhu ● určí periodu střídavého proudu (napětí) z jeho kmitočtu a naopak	Střídavý proud vznik střídavého proudu veličiny střídavého proudu transformátor transformační poměr výroba a přenos el. energie

● objasní činnost transformátoru ● používá s porozuměním transformační vztah ● uvede příklady použití transformátoru v praxi ● charakterizuje polovodiče vlastní a příměsové typu N a P ● vysvětlí funkci polovodičové diody a její užití přechodem ● vyjmenuje další polovodičové součástky s P N přechodem ● popíše výrobu a přenos el.energie ● charakterizuje fotorezistor a termistor, objasní jejich využití ● vysvětlí funkci tranzistoru jako zesilovače, vyjmenuje příklady využití tranzistoru v praxi ● objasní pojmy: jaderná energie, jaderná síla, přirozené radionuklidy ● určí, co udává protonové číslo, nukleonové číslo ● uvede příklady přirozených radionuklidu a umělých radionuklidu ● vysvětlí pojem: řetězová reakce ● vysvětlí princip jaderného reaktoru ● porozumí, jak je zajištěn bezpečný provoz v jaderné elektrárně ● dokáže popsat nepříznivý vliv radioaktivního záření na lidský organismus ● rozliší tón a zvuk ● v konkrétních úlohách aplikuje poznatek, že výška tónu je tím větší, čím větší je jeho kmitočet ● uvede některé možnosti zmenšování škodlivých vlivů nadměrně hlasitého zvuku na člověka ● uvede zdroje zvuku ve svém okolí, odůvodní, proč je přítomnost látkového prostředí nezbytnou podmínkou pro šíření zvuku ● objasní odraz zvuku jako odraz zvukového rozruchu od překážky ● vysvětlí vznik ozvěny ● vymezí sluneční soustavu jako soustavu tvořenou sluncem a jeho planetami ● objasní střídání dne a noci otáčením Země	Vedení el. proudu v polovodičích polovodič typu N a P polovodičová dioda polovodičové součástky s jedním P, N fotorezistor, termistor, tranzistor Jaderná energie druhy energií štěpení jader uranu řetězová reakce jaderný reaktor jaderná elektrárna Zvukové jevy zvuk, zdroje zvuku, šíření zvuku tón, výška a kmitočet hlasitost zvuku, odraz zvuku ochrana před nadměrným hlukem Vesmír a sluneční soustava pohyby těles sluneční soustavy Slunce, Země, Měsíc hvězdy orientace na obloze

kolem své osy a střídání ročních období obíháním Země kolem Slunce ● charakterizuje sluneční soustavu (jako soustavu vesmírných těles tvořenou Sluncem, planetami, měsíci planet, planetkami a kometami) ● uvede zákl. rozdíly mezi hvězdou a planetou ● použije mapu hvězdné oblohy k vyhledání a pozorování blízkých vesmírných těles	
přesahy	
Do: P (9. ročník) : PŘ9 Z (6. ročník) : Z6 Z: ČJL (9. ročník) : ČJ9 P (9. ročník) : PŘ9	

4.6.2 Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Předmět chemie se vyučuje jako samostatný předmět v 8. a 9. ročníku po dvou hodinách týdně.

Vzdělávání v předmětu chemie:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o obor
- vede k poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů
- učí řešit problémy a správně jednat v praktických situacích, vysvětlovat a zdůvodňovat chemické jevy
- učí poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- učí získávat a upevňovat dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka je spojována s praktickými cvičeními
- nácviky jednoduchých laboratorních metod a postupů
- práce ve skupinách
- demonstrační pokusy

Rozdělení žáků do skupin, počet skupin a počet žáků ve skupině je omezen vybavením školy pomůckami. Vždy je kladen důraz na dodržování zásad bezpečné práce a postupů v souladu s platnou legislativou.

Řád učebny chemie a laboratorní řád je nedílným vybavením učebny a laboratoře, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka i vyučujícího závazné.
Předmět chemie je úzce spjat s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda a z části s matematikou (např. zeměpis – surovinové zdroje chemického průmyslu, přírodopis – význam zelených rostlin, životní prostředí, zdraví, fyzika – vlastnosti látek, matematika – chemické výpočty).
Předmětem prolínají průřezová témata, důraz je kladen na zodpovědnost každého jedince za své zdraví (Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana), na zodpovědnost a spoluzodpovědnost za stav životního prostředí (Environmentální výchova, Myšlení v evropských a globálních souvislostech).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky k systematickému pozorování jako základní formě zjišťování chemických vlastností látek, jejich přeměn a podmínek, za kterých tyto přeměny nastávají, k jejich popisu, hledání souvislostí mezi jevy a jejich vysvětlení
- vede žáky ke správnému používání chemických termínů, symbolů a značek
- dává žákům možnost samostatně či ve skupinách formulovat závěry na základě pozorování a pokusů

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- předkládá problémové situace související s učivem chemie
- dává žákům možnost volit různé způsoby řešení
- dává možnost obhajovat svá rozhodnutí
- vede žáky k promýšlení pracovních postupů praktických cvičení
- vede žáky k nacházení příkladů chemických dějů a jevů z běžné praxe, k vysvětlování jejich chemické podstaty
- klade důraz na aplikaci poznatků v praxi

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky ke správnému užívání chemických symbolů a značek
- podněcuje žáky k argumentaci
- zadává takové úkoly, při kterých mohou žáci navzájem komunikovat

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat
- podněcuje žáky ke smysluplné diskusi
- vytváří situace, při kterých se žáci učí respektovat názory jiných

Kompetence občanské

Učitel:

- společně s žáky respektuje pravidla pro práci s chemickými látkami, řád učebny a laboratorní řád
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování
- předkládá situace, ve kterých se žáci učí chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí
- vede žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích (přivolat pomoc a poskytnout první pomoc)

Kompetence pracovní

Učitel:

- vede žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení
- vyžaduje dodržování vymezených pravidel / povinností z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých a ochrany životního prostředí
- zadává úkoly tak, aby žáci byli schopni využít poznatků v běžné praxi

Učební plán předmětu

Ročník	8	9
Dotace	2	2
Povinnost (skupina)	povinný	povinný
Dotace skupiny		

8. ročník – dotace: 2, povinný

CH8	
výstupy	učivo
• pozná skupenství a jejich přeměny látky, jejich vlastnosti, rozpustnost, chemické děje (včetně sublimace) • rozliší fyzikální a chemický děj • zná zásady bezpečné práce • dovede poskytnout 1. pomoc • zná tel. číslo záchr. služby, umí přivolat pomoc • umí rozlišit a pojmenovat druhy směsí • zná pojmy rozpustnost, koncentrovaný, zředěný, nasycený, nenasycený	bezpečnost práce v laboratoři a při pokusech, GHS (globálně harmonizovaný systém klasifikace a označování chemikálií) – výstražné symboly dle GHS, signální slova („NEBEZPEČÍ“, „VAROVÁNÍ“), H – věty, P - věty
• zná vliv teploty, plošného obsahu, povrchu na rychlost rozpouštění • umí vypočítat hmotnostní zlomek složek směsí a %koncentraci	směsi různorodé a stejnorodé roztoky, složení roztoků
• zná princip, postup a užití v praxi • umí provést filtraci a destilaci ve školních podmínkách • umí zvolit vhodný postup k oddělování	oddělování složek směsi metody oddělování složek směsí – usazování, filtrace, destilace, krystalizace

složek směsí ● umí vyjmenovat druhy a význam vod podle užití a znečištění ● zná hygienické požadavky na pitnou vodu ● zná hlavní znečišťovatele pitné vody	voda
● zná procentový obsah hlavních složek vzduchu ● umí vysvětlit význam vzduchu jako průmyslové suroviny ● zná hlavní znečišťovatele vzduchu ● umí vysvětlit vznik a význam inverze a smogu	vzduch
● zná pojmy atomové jádro, elektronový obal, proton, neutron, elektron, valenční elektron, valenční vrstva, protonové číslo, hmotnostní číslo ● zná vztahy mezi počty protonů, elektronů a neutronů v atomu ● s PSP umí nakreslit schéma atomu ● umí odvodit vznik kationtů a aniontů z atomu ● umí vysvětlit rozdíl mezi atomem a chemické prvky molekulou	atom, molekula, ionty
● zná české názvy a značky prvků H, Li, Na, K, e, Mg, Ca, a, Ra, V, Cr, Mo, W, Mn, Fe, Os, Co, Ni, Pt, Cu, Ag, Au, Zn, Cd, Hg, B, Al, C, Si, Sn, P, N, P, As, Sb, O, S, F, Cl, Br, I, He, Ne, Ar ● s pomocí PSP umí přiřadit protonové číslo prvku a naopak ● zná princip uspořádání prvků v PSP ● umí zařadit prvek do skupiny a periody PSP ● umí vyhledat prvek podle skupiny a periody PSP ● zná znění a význam periodického zákona	periodická soustava prvků (PSP)
● zná pojmy kovy, nekovy, polokovy, těžké kovy ● umí vysvětlit rozdíl mezi prvkem a sloučeninou ● určí počet atomů ve vzorci ● zná pojem elektronegativita ● umí vyhledat elektronegativitu prvku v PSP	chemické sloučeniny
chemická vazba ● určí charakter chemické vazby podle chemické reakce elektronegativity	chemická vazba
● zná význam symbolů v chemické rovnici	jednoduché anorganické sloučeniny

● umí zapsat jednoduché rovnice (hoření C, S apod.) ● umí zformulovat zákon zachování hmotnosti ● dokáže opravit špatně vyčíslenou rovnici ● dokáže vyčíslit jednoduchou rovnici ● umí vysvětlit pojem halogenid ● zná pravidla názvosloví halogenidů ● umí vytvořit vzorec z názvu a naopak ● zná význam a užití NaCl	halogenidy
● umí vysvětlit pojem oxid ● zná pravidla názvosloví oxidů ● umí vytvořit vzorec z názvu a naopak ● zná význam a užití CO, CO2, SO2, SO3, NO, NO2, CaO ● zná pojmy kyselinotvorný a zásadotvorný oxid ● orientuje se na stupnici pH ● zná rozmezí pH kyselin a zásad ● zná pojem pH indikátor ● zná barevné přechody lakmusu, fenolftaleinu a univ. indikátoru ● zná podstatu vzniku kyselých dešťů a vliv v přírodě	kyselost a zásaditost roztoků, pH
● umí vysvětlit pojem kyselina ● zná pravidla názvosloví bezkyslíkatých a kyslíkatých kyselin ● umí vytvořit vzorec z názvu a naopak ● zná vzorec, vlastnosti, význam a užití HCl, H2SO4, HNO3 ● zná zásady bezpečné práce s kyselinami ● umí poskytnout první pomoc při poleptání ● zná postup ředění H2SO4 konc.	kyseliny
● umí vysvětlit pojem hydroxid (zásada) ● zná pravidla názvosloví hydroxidů ● umí vytvořit vzorec z názvu a naopak ● zná vzorec, vlastnosti, význam a užití NaOH, KOH, NH4OH, Ca(OH)2 ● zná zásady bezpečné práce s hydroxidy ● umí poskytnout první pomoc při poleptání	hydroxidy
● zná reaktanty a produkty neutralizace (obecně) ● ze zadání konkrétních reaktantů dokáže určit názvy a vzorce produktů ● zná příklady užití neutralizace v praxi	neutralizace
● umí vysvětlit pojem sůl	soli

• zná pravidla názvosloví solí • zná pravidla názvosloví solí • zná vybrané metody přípravy solí • zná příklady použití solí z praxe - hnojiva, stavební pojiva, modrá skalice, vápenec • zná chemický princip výroby páleného vápna a hašeného vápna • zná princip tvrdnutí malty	
přesahy	
Do: M (8. ročník) : M8 F (6. ročník) : F6 P (8. ročník) : PŘ8 Z (8. ročník) : Z8 Z: Z (6. ročník) : Z6 P (6. ročník) : PŘ6 PČ (6. ročník) : PČ6 Z (7. ročník) : Z7 M (7. ročník) : M7 PČ (7. ročník) : PČ7 P (8. ročník) : PŘ8 PČ (8. ročník) : PČ8 Ch (9. ročník) : CH9	

9. ročník – dotace: 2, povinný

CH9	
výstupy	učivo
• zná pojmy oxidace, redukce, redox reakce • umí určit oxidační číslo prvku ve sloučenině • pozná redox reakci • zná princip výroby surového železa a oceli • zná princip koroze a způsob ochrany kovů před korozí • umí vysvětlit děje na elektrodách při elektrolýze NaCl • zná princip galvanického článku • zná příklady užití elektrolýzy v praxi • zná příklady užití galv. článku v praxi • umí vysvětlit rozdíl mezi exotermickou a endotermickou reakcí	redox reakce
• umí třídit paliva podle skupenství, původu, výhřevnosti a zná příklady z praxe • zná rozdíl mezi obnovitelnými a	energie

neobnovitelnými zdroji energie ● zná pravidla bezpečnosti práce s topnými plyny ● umí poskytnout první pomoc při popáleninách ● zná způsoby hašení požáru, typy a užití hasicích přístrojů ● zná vliv produktů spalování na životní prostředí ● zná význam ropy, zemního plynu a uhlí, hlavní produkty zpracování ropy a uhlí ● zná pojem uhlovodíky, čtyřvaznost uhlíku ● rozliší řetězec otevřený, uzavřený, nevětvený, větvený ● zná obecné vlastnosti uhlovodíků ● umí vyjmenovat homologickou řadu uhlovodíků ● zná pojmy alkan, alken, alkin, aren ● umí napsat molekulové, racionální a strukturní vzorce C1 -C10 ● umí sestavit model uhlovodíků C1 -C10 ● umí zařadit uhlovodíky do skupin podle vazeb ● zná vzorec, význam, užití metanu, etanu, propanu, butanu, etenu, etinu, benzenu ● zná pravidla bezpečnosti práce s org. rozpouštědly ● zná pojmy charakteristická skupina, uhlovodíkový zbytek ● umí odvodit obecný vzorec derivátů uhlovodíků ● umí zařadit derivát podle charakteristické skupiny ● zná význam freonů ● zná vlastnosti a užití teflonu ● zná vzorec, význam, užití metanolu, etanolu, glycerolu, fenolu ● zná pojem vícesytný alkohol ● umí vysvětlit rozdíl líh (etanol) – denaturovaný líh ● zná podstatu alkoholového kvašení ● zná princip výroby destilátů ● zná důsledky působení metanolu a etanolu na člověka ● zná vzorec, význam, užití formaldehydu, acetaldehydu, acetonu	deriváty uhlovodíků halogenderiváty uhlovodíků alkoholy, fenoly karbonylové sloučeniny

● zná karcinogenní účinky formaldehydu a acetonu ● zná pravidla bezpečné práce ● zná vzorec, význam, užití kys. mravenčí, kys. octové ● zná pojmy vyšší kyseliny, aminokyseliny ● umí zapsat obecné schéma neutralizace karb. kyseliny a obecné schéma makromolekulární chemieesterifikace ● rozliší sůl kyseliny a ester kyseliny ● zná pojmy monomer, polymer, makromolekula ● zná rovnici a podmínky fotosyntézy ● zná rozdělení sacharidů (mono-, oligo-, poly-) ● zná obecné vlastnosti mono- a polysacharidů ● umí zařadit glukózu, fruktózu, sacharózu, škrob, glykogen, celulózu, zná jejich výskyt a význam ● zná podstatu diabetes ● umí provést důkaz glukózy a škrobu ● rozliší tuky podle původu, zná příklady z praxe ● rozliší tuky a oleje, zná příklady z praxe ● zná schéma rovnice vzniku tuků ● zná zdroje tuků ve výživě a jejich význam v organismu ● zná princip a význam ztužování tuků ● zná princip zmýdelnění ● umí vysvětlit rozdíl v užitných vlastnostech mýdel a saponátů a vliv na životní prostředí ● zná zdroje bílkovin ve výživě a jejich význam ● zná princip trávení bílkovin a princip jejich vzniku v organismu ● zná význam DNA, RNA ● zná faktory poškozující bílkoviny ● umí vyjmenovat některé z funkcí bílkovin ● zná význam enzymů, hormonů, vitamínů A, B, C, D, E ● zná zdroje vitamínů A, B, C, D, E v potravě ● zná zásady zdravé výživy ● umí vysvětlit rozdíl mezi plastem a přírodním materiálem z hlediska užitných vlastností a vlivu na životní prostředí ● zná rozdělení plastů podle vlastností	karboxylové kyseliny přírodní sloučeniny sacharidy tuky bílkoviny plasty a umělá textilní vlákna

• zná běžně užívané zkratky plastů (PE, PP, PET, PAD, PES, PAN, PVC, PS), jejich vlastnosti a užití • zná význam recyklace plastů • zná významné chemické závody v ČR • zná pravidla bezpečné práce s chemickými látkami běžně užívanými v domácnosti - lepidla, barvy, laky, čistící prostředky, ředidla atd. • zná pojmy léčiva, analgetika, antipyretika, analgetika, drogy, doping, pesticidy, herbicidy, fungicidy, insekticidy, karcinogeny • zná příklady návykových látek a nebezpečí jejich požívání • zná schéma výroby cukru, papíru, piva, skla, porcelánu a keramiky • zná význam hnojiv, rozdělení podle původu a složení • zná názvy běžně užívaných hnojiv • zná běžně užívané stavební materiály a pojiva	chemie v životě člověka
přesahy	
Do: Ch (8. ročník) : CH8 P (8. ročník) : PŘ8 P (9. ročník) : PŘ9 Z (9. ročník) : Z9 Z: Z (9. ročník) : Z9 ČJL (9. ročník) : ČJ9 P (9. ročník) : PŘ9	

4.6.3 Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět přírodopis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku. V 6. – 8. ročníku dvě hodiny týdně, v 9. ročníku jednu hodinu týdně.

Vzdělávání v předmětu přírodopis:

směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a přírodniny

poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům

umožňuje poznat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se
podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování
učí aplikovat přírodovědné poznatky v praktickém životě
vede k chápání podstatných souvislostí mezi stavem přírody a lidskou činností, závislosti člověka na přírodních zdrojích
seznamuje žáka se stavbou živých organismů

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:
frontální výuka s demonstračními pomůckami
skupinová práce (s využitím přírodnin, pracovních listů, odborné literatury)
přírodovědné vycházky s pozorováním
krátkodobé projekty

Řád učebny přírodopisu je součástí vybavení učebny, dodržování pravidel je pro každého žáka závazné.
Předmět přírodopis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověka příroda:
-chemie : ochrana životního prostředí – chemické znečištění, chemické vlastnosti minerálů a hornin, herbicidy, pesticidy, insekticidy
- fyzika: fotosyntéza, světelná energie, sluch, zrak
- zeměpis: rozšíření živočichů a rostlin, výskyt, biotopy, CHKO, Národní parky

Předmětem prolínají průřezová témata:
aplikace odpovědného jednání, zodpovědnost za své zdraví, angažovaný přístup k prostření (VDO)
evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace, seberegulující jednání (OSV)
porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí, zachování biologické rovnováhy (EV)
komunikace a kooperace, kritické čtení (MDV)
evropská a globální dimenze v základech ekologie (EGS)
vzájemné respektování (MKV)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

Kompetence k učení
Učitel vede žáky:
k vyhledávání, třídění a propojování informací
ke správnému používání odborné terminologie
k samostatnému pozorování a porovnávání získaných informací
k nalézání souvislostí

Kompetence k řešení problémů
učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje více postupů
učitel zařazuje metody, při kterých žáci sami navrhují řešení, docházejí k závěrům a vyhodnocují získaná fakta

Kompetence komunikativní

práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi

učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě

učitel umožňuje prezentaci práce žáků, žáci mají možnost sami zhodnotit výsledky své práce a reagovat na hodnocení ostatních, argumentovat, přijmout kritiku

Kompetence sociální a personální

využívání skupinového vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů

učitel navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti

Kompetence občanské

učitel vyžaduje dodržování pravidel slušného chování

učitel vede žáky k pochopení práv a povinností v souvislosti s ochranou životního prostředí, ochranou vlastního zdraví i zdraví svých blízkých

Kompetence pracovní

učitel vede žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s mikroskopickými preparáty a s živými přírodninami

učitel zadává úkoly tak, aby měli žáci možnost si práci sami organizovat, navrhnout postup a časový rozvrh

Učební plán předmětu

Ročník	6	7	8	9
Dotace	2	2	2	2
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny				

6. ročník – dotace: 2, povinný

PŘ6	
výstupy	učivo
• vysvětlí, co zkoumají jednotlivé biologické vědy • uvede příklady rozmanitosti přírody • popíše buňku, vysvětlí funkci organel • vysvětlí rozdíl mezi živočišnou a rostlinnou buňkou • pracuje s mikroskopem, připraví jednoduchý mikroskopický preparát • vysvětlí rozdíl mezi nebuněčným, jednobuněčným a mnohobuněčným organismem, uvede příklady	Uspořádání živého světa Buňka Nebuněčnost, jednobuněčnost a mnohobuněčnost Projevy života: fotosyntéza, dýchání, výživa, růst, rozmnožování, dráždivost, vývin

● vysvětlí pojmy: pletivo, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus ● vymezí základní projevy života, uvede jejich význam ● dokáže roztřídit organismy do říší ● pochopí rozdíl mezi bakterií a virem ● na příkladech řas, kvasinek a prvoků vysvětlí pojmy producent, konzument, reducent ● pochopí nezbytnost jednotlivých složek v potravním řetězci ● zná význam řas a vybrané zástupce ● umí vysvětlit rozdíl ve stavbě buňky hub a rostlin ● umí popsat jednotlivé části hub ● zná význam hub v přírodě i pro člověka, rozlišuje mezi parazitismem a symbiózou ● pozná (i s pomocí atlasu) naše nejznámější jedlé a jedovaté houby ● vysvětlí rozdíl mezi stélkou a tělem vyšších rostlin ● pozná lišejník zeměpisný ● popíše vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů ● porovná stavbu těla tasemnice a škrkavky ● rozlišuje vnitřní a vnější parazity ● podle charakteristických znaků rozlišuje plže, mlže, hlavonožce ● pochopí vývojové zdokonalení stavby těla ● rozlišuje vodní a suchozemské druhy ● pozná vybrané zástupce (hlemýžď, páskovka, škeble, srdcovka, sépie) ● zná jejich význam a postavení v přírodě ● popíše tělo žížaly a vysvětlí funkce jednotlivých orgánů ● vysvětlí význam žížaly v přírodě ● dokáže popsat vnější i vnitřní stavbu těla členovců ● rozlišuje jednotlivé třídy členovců podle charakteristických znaků ● uvede nejznámější zástupce jednotlivých tříd ● dokáže popsat tělo včely medonosné jako modelový příklad hmyzu ● rozlišuje proměnu nedokonalou a dokonalou	Třídění organismů Viry a bakterie Jednobuněčné organismy: - rostliny - houby - živočichové Mnohobuněčné organismy: - nižší rostliny - houby - lišejníky - nižší živočichové (bezobratlí) žahavci ploštěnci hlísti měkkýši kroužkovci členovci - pavoukovci - korýši - hmyz

● orientuje se v nejznámějších řádech hmyzu a pozná vybrané zástupce ● zhodnotí pozitivní i negativní význam hospodářských a epidemiologických druhů hmyzu ● pochopí význam ostnokožců z vývojového hlediska	ostnokožci
přesahy	
Do: Ch (8. ročník) : CH8 Z (6. ročník) : Z6 Z: Z (6. ročník) : Z6 VO (6. ročník) : OV6 PČ (6. ročník) : PČ6	

7. ročník – dotace: 2, povinný

PŘ7	
výstupy	učivo
● vysvětlí význam a zásady třídění organismů ● zná jednotlivé taxonomické jednotky	Třídění organismů
● porovná vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů ● dokáže rozdělit zástupce do jednotlivých tříd a chápe vývojové zdokonalování	Strunatci: podkmen obratlovci odborné třídy - kruhoústí - paryby
● vysvětlí přizpůsobení živočichů danému prostředí ● pozná vybrané zástupce ryb ● rozlišuje nejznámější sladkovodní a mořské ryby	- ryby
● rozumí postavení ryb v řetězci, význam ryb v potravě člověka ● pozná vybrané zástupce obojživelníků	- obojživelníci
● vysvětlí přizpůsobení obojživelníků vodnímu prostředí ● pozná vybrané zástupce plazů ● seznámí se s exotickými druhy plazů a možností jejich chovu v teráriích	- plazi
● zná význam plazů v potravním řetězci ● chápe vývojové zdokonalení stavby těla ptáků, jejich přizpůsobení k letu ● pozná vybrané zástupce a dokáže je podle znaků rozdělit do nejznámějších řádů (pěvci, dravci, hrabaví atd.)	- přizpůsobení prostředí - ptáci

● zná zástupce tažných a přezimujících ptáků ● popíše stavbu těla savců a základní charakteristiku ● podle charakteristických znaků rozlišuje základní řády savců a správně roztřídí vybrané zástupce ● vysvětlí přizpůsobení savců prostředí a způsobu života (např. kytovci, netopýři, krtek, apod.) ● pozná vybrané zástupce ● zná význam těchto živočichů v přírodě i pro člověka, jejich postavení v ekosystému ● vysvětlí vývoj rostlin ● dokáže rozlišit nižší a vyšší rostlinu ● zná příklady výtrusných rostlin ● vybrané zástupce rozlišuje na mechorosty a kapraďorosty ● vysvětlí význam výtrusných rostlin v přírodě ● vysvětlí rozdíl mezi semennými a výtrusnými rostlinami ● podle charakteristických znaků rozlišuje hlavní zástupce nahosemenných rostlin ● zná význam lesa a způsoby jeho ochrany ● vysvětlí funkce jednotlivých částí rostlinného těla (kořen, stonek, list, květ, plod) ● pochopí význam charakteristických znaků pro určování rostlin ● vysvětlí rozdíl mezi nahosemennou a krytosemennou rostlinou a uvede konkrétní příklady ● rozliší podle morfologických znaků základní čeledi rostlin ● zná významné zástupce jednotlivých čeledí a dokáže je roztřídit ● vysvětlí význam lučních porostů ● zná příklady a využití kulturních plodin	- savci Vývoj rostlin, přechod rostlin na souš Vyšší rostliny Rostliny výtrusné Nahosemenné rostliny Mechorosty Kapraďorosty – plavuně, přesličky, kapradiny a Stavba rostlinného těla Ekosystém les Krytosemenné rostliny Ekosystém louka
přesahy	
Do: D (7. ročník) : D7 Z (7. ročník) : Z7 Z: Z (7. ročník) : Z7 VV (7. ročník) : VV7 VZ (7. ročník) : RV7	

PČ (7. ročník) : PČ7

8. ročník – dotace: 2, povinný

PŘ8	
výstupy	učivo
● umí zařadit člověka do systému živočišné říše, charakterizovat biologické znaky lidského a živočišného organismu ● umí vysvětlit vývoj člověka ● zná lidské rasy a jejich charakteristické znaky ● žák umí vysvětlit pojmy: buňka, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus ● zná stavbu a funkci jednotlivých tkání lidského těla ● zná význam soustav tvořící oporu a tvar těla a umožňující pohyb ● dovede pojmenovat základní kosti a svaly	Vývoj člověka
● zná příčiny nemocí, jejich prevence a zásady první pomoci	Energie
● dovede vysvětlit, jak tělo získává energii	Trávicí soustava
● umí pojmenovat a popsat části tráv. soustavy a zná jejich funkci	Buňky, tkáně, orgány
● zná příčiny nemocí tráv. soustavy, jejich prevence a zásady první pomoci	Soustava opěrná a svalová
● umí pojmenovat a popsat části dých. soust. ● vysvětlí činnost dýchací v práci a při zátěži soustavy ● zná příčiny nemocí dých. s., prevence, zásady první pomoci	Dýchací soustava Tělní tekutiny Oběhová soustava
● zná složení krve a funkci jednotlivých částí krve ● zná stavu srdce a druhy cév ● umí vysvětlit činnost srdce a celé oběhové soustavy ● zná příčiny nemocí oběh. s. a krve, jejich prevenci a zásady první pomoci	Soustava vylučovací
● zná stavbu a funkci vylučovací soustavy ● zná příčiny onemocnění vyluč. s., jejich prevence a zásady první pomoci	Soustava kožní
● zná význam a stavbu kůže ● zná příčiny onemocnění soustavy kožní, jejich prevence a zásady první pomoci	Nervová soustava
● zná stavbu nervové soustavy ● umí popsat činnost nervové soustavy	Smyslové orgány

● umí popsat části mozku a jejich význam ● zná příčiny nemocí nerv. s., jejich prevence a zásady první pomoci ● zná stavbu a funkci zrakového, sluchového a rovnovážného ústrojí ● zná příčiny nemocí, jejich prevence a zásady první pomoci ● zná nejdůležitější hormony lidského těla a jejich vliv na řízení lidského organismu ● umí popsat stavu a funkci mužské a ženské pohlavní soustavy ● vysvětlí způsob oplození ● zná nebezpečí přenosu pohlavních chorob ● popíše jednotlivé etapy života ● zná vliv vnějšího prostředí na zdraví člověka ● zná návykové látky a jejich nebezpečí ● vysvětlí význam dědičnosti a proměnlivosti organismu	Žlázy s vnitřní sekrecí Rozmnožování Pohlavní soustava Vývoj jedince Člověk a zdraví Genetika
přesahy	
Do: D (6. ročník) : D6 F (8. ročník) : F8 Ch (8. ročník) : CH8 TV (8. ročník) : TV8 Z: TV (8. ročník) : TV8 Z (8. ročník) : Z8 Ch (8. ročník) : CH8 VO (8. ročník) : OV8 VV (8. ročník) : VV8 PČ (8. ročník) : PČ8 Ch (9. ročník) : CH9	

9. ročník – dotace: 1, povinný

PŘ9	
výstupy	učivo
● vysvětlí teorii vzniku Země ● objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života ● rozliší prvky souměrnosti krystalu ● orientuje se ve stupnici tvrdosti ● podle charakteristických vlastností rozpozná vybrané nerosty ● zná význam některých důležitých nerostů (rudy)	Země, vznik, stavba Mineralogie – nerost, hornina, krystal Třídění nerostů

● rozlišuje horniny vyvřelé, usazené a přeměněné a popíše způsob jejich vzniku ● zná význam a použití důležitých hornin (žula, vápenec, břidlice)	Petrologie – horniny
● rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů	Geologické děje vnitřní
● uvede konkrétní příklad vnitřních a vnějších geol. dějů ● popíše druhy zvětrávání ● dokáže popsat vlivy erozí ve svém okolí (skalní města)	Geol. děje vnější
● porovná význam půdních činitelů pro vznik půdy ● rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy	Pedologie
● popíše teorii o vzniku a vývoji života na Zemi	Vznik a vývoj života na Zemi
● rozlišuje jednotlivé geologické éry podle charakteristických znaků a typických organismů	Éry vývoje Země
● orientuje se v základních ekologických pojmech (ekosystém, potravní řetězec, populace, společenstvo, biom) ● rozlišuje živé a neživé složky životního prostředí	Ekologie
● uvede konkrétní příklad potravního řetězce a vysvětlí důsledky oslabení jednoho článku řetězce ● vysvětlí základní vztahy mezi populacemi a uvede konkrétní příklady parazitismu a symbiózy ● uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a jejich důsledky pro rovnováhu ekosystémů ● sleduje aktuální stav životního prostředí ● chápe principy trvale udržitelného rozvoje ● rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie ● orientuje se v globálních problémech biosféry	Člověk a životní prostředí
● vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti ● uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů ● zná pojem gen, křížení, genové inženýrství	Dědičnost

přesahy
Do: F (9. ročník) : F9 Ch (9. ročník) : CH9 Z: Z (9. ročník) : Z9 F (9. ročník) : F9 Ch (9. ročník) : CH9 VV (9. ročník) : VV9 VZ (9. ročník) : RV9

4.6.4 Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Zeměpis je vyučovací předmět přírodovědného i společenskovědního charakteru. V rámci ŠVP je součástí vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Společně s přírodopisem, fyzikou a chemií je zaměřen na seznámení se s přírodními fakty a zákonitostmi. Zeměpis však umožňuje pochopit tyto poznatky v souvislostech socioekonomických, tj. hledá vztahy mezi krajinnou sférou a životem lidí.
Studium zeměpisu učí děti klást si otázky o důležitých přírodních procesech, nutí je přemýšlet nad danými problémy, vede je k jednání, která jsou v souladu s šetrným chováním k přírodním systémům. Žáci se mohou snáze zorientovat v současném světě, lépe si uvědomí globální problémy lidstva, nutnost jejich řešení. Stanou se tak aktivními účastníky dlouhodobého procesu, jehož cílem se v současnosti stává trvale udržitelný život, ochrana životního prostředí a řešení ekologických a environmentálních problémů planety.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Zeměpis je vyučován jako samostatný předmět na 2. stupni ZŠ, týdenní časová dotace je 2 hodiny v každém ročníku (celkem 8 hodin). Výuka se realizuje převážně v odborné učebně zeměpisu, kde je k dispozici množství pomůcek – atlasy, nástěnné mapy, glóbusy, geografické tabulky, audiovizuální prostředky.
Formy a metody práce jsou voleny podle charakteru a náročnosti učiva, rovněž podle výchovně vzdělávacích cílů. Při výkladu, použití demonstračních pomůcek a obrazových materiálů se upřednostňuje frontální výuka. Při práci s mapou, pracovními listy, odbornými časopisy nebo s internetem je vhodná skupinová práce – ve dvojicích. Větší skupinky se mohou vytvořit při řešení logických úloh, při objevování nových poznatků srovnáváním, analyzováním apod. K preferovaným organizačním formám výuky patří zeměpisné vycházky s pozorováním, výlety a exkurze.
Zeměpis úzce souvisí s ostatními vyučovacími předměty. Výuku krajinné sféry Země lze doplňovat poznatky z přírodopisu, chemie a fyziky. Matematika pomůže žákům zpracovávat statistická data a objasnit podstatu měřítka mapy. Informace o kontinentech a státech dokreslí znalosti z dějepisu. Občanská výchova usnadní pochopit rozdílnost mezi lidmi – rasami a národy. Vyhledávat a zpracovat geografické informace zjednoduší výuka informační a komunikační technologie.

Výuka směřuje zejména k:

- získávání základních geografických znalostí, osvojení terminologie
- vytvoření kladného vztahu k přírodnímu prostředí
- respektování přírodních hodnot a lidských výtvorů
- uvědomění si zodpovědnosti za život na planetě
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země, Evropy i ostatních regionů světa
- schopnosti pracovat se zdroji geografických informací, a to i v cizím jazyce
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování
- přípravě žáka na život v současném světě

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu zeměpis

Kompetence k učení

- vybírat a využívat vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, vyhledávat a systematizovat informace z odborné literatury a internetu, využívat je v procesu učení
- získané poznatky kriticky hodnotit a porovnávat
- běžně používat zeměpisnou terminologii
- samostatně pozorovat geografické jevy a experimentovat v terénu
- poznávat své okolí, svou vlast a cizí země
- v oboru využívat poznatky z jiných předmětů

Kompetence k řešení problémů

- rozpoznat problém a navrhnout možnosti řešení
- zvládat problémy podle modelových situací
- diskutovat o možnostech řešení
- obhajovat své rozhodnutí
- při řešení využívat výpočetní techniku
- umět připustit chybné řešení a nenechat se odradit nezdarem

Kompetence komunikativní

- souvisle a kultivovaně zprostředkovat geografické poznatky, a to ústní i písemnou formou
- naslouchat ostatním lidem, přiměřeně na ně reagovat
- diskutovat o daném problému, obhájit svůj názor
- komunikovat prostřednictvím internetu
- dodržovat stanovená pravidla chování na exkurzích a výletech
- použít vhodný útvar českého jazyka při komunikaci se spolužáky a s dospělými

Kompetence sociální a personální

- spolupracovat ve skupině, podílet se na vytváření pravidel při týmové práci
- vzájemně si naslouchat a ochotně pomáhat
- zodpovědně plnit přidělenou roli ve skupině
- ohleduplně jednat s ostatními lidmi
- dodržovat dohodnuté metody, postupy a termíny společné práce

Kompetence občanské

- respektovat druhé lidi, jejich postoje, názory a odlišnost
- uvědomovat si svá práva a povinnosti v občanské společnosti
- ctít pravidla slušného chování, nepodporovat nezdvořilé, hrubé a agresivní zacházení s ostatními spolužáky
- správně jednat v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- ctít historii, kulturu a tradice českého národa, neodsuzovat hodnoty jiných národů
- spolupodílet se na řešení globálních problémů, a to se zaměřením na problémy environmentální
- vytvořit si základní představy o životě v cizích zemích

Kompetence pracovní

- znát pravidla bezpečného chování ve škole i v terénu
- bezpečně používat materiální vybavení školy
- využívat zeměpisné znalosti a dovednosti v rámci své přípravy na další vzdělávání a profesní zaměření
- provádět pokusy, plánování, měření a pozorování
- dodržovat a plnit své pracovní závazky
- znát podstatu profesí souvisejících se zeměpisem

Učební plán předmětu

Ročník	6	7	8	9
Dotace	1+1	1+1	1+1	2
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny				

6. ročník – dotace: 1 + 1, povinný

Z6	
výstupy	učivo
• popíše teorie o vzniku vesmíru a Země • vysvětlí pojmy: hvězda, souhvězdí, planeta, sluneční soustava, galaxie, měsíc, Slunce • charakterizuje tělesa naší sluneční soustavy, Měsíc, jeho polohu, povrch, fáze, zatmění • vyjmenuje důkazy o kulatosti Země • uvede pohyby Země a jejich dopad na život na zeměkouli • vysvětlí délku trvání dnů a nocí na Zemi a pravidelné střídání ročních období, rozliší dny rovnodennosti a slunovratu	Země jako vesmírné těleso
• seznámí se s historií dobývání vesmíru • využívá glóbus jako zmenšený model Země	Zobrazení Země na glóbusu a na mapě

k vyhledávání základních tvarů zemského povrchu ● objasní pojmy: mapa, měřítko mapy, poledník, rovnoběžka, zeměpisná síť, nadhlavník, rovník, obratník, polární kruh, časové pásmo, smluvený čas, datová mez ● určuje zeměpisnou polohu pomocí zeměpisných souřadnic místa ● vysvětlí příčiny rozdílného času na jednotlivých místech na Zemi, dokáže stanovit místní čas ● rozumí smluveným značkám k vyjádření výškopisu a polohopisu na mapě ● používá různé druhy map jako zmenšené rovinné obrazy zemského povrchu, umí je zorientovat podle kompasu a busoly a vypočítat skutečné vzdálenosti pomocí měřítka ● pracuje s atlasem, vyzná se v jeho obsahu i rejstříku ● orientuje se prakticky v krajině: určuje světové strany, vzdálenosti a nadmořskou výšku, aktivně se pohybuje v terénu, pořizuje jednoduché náčrtky krajiny, umí číst v jízdních řádech ● vysvětlí pojem přírodní sféra Země ve vztahu k prostředí, které nás obklopuje ● vyjmenuje a popíše jednotlivé složky přírodní sféry a rozpozná souvislosti mezi nimi ● pohovoří o činnostech lidské společnosti, které významně pozměňují krajinnou sféru ● posuzuje zemský povrch jako výsledek složitého působení endogenních a exogenních činitelů (tekoucí voda, ledovce, vítr, rostliny) a působení lidí ● objasní stavbu zemského tělesa ● uvede rozdíly mezi oceánskou a pevninskou zemskou kůrou, nalezne příčinné souvislosti mezi sopečnou činností a zemětřesením, vyvodí důsledky pohybu litosférických desek, včetně horotvorných procesů ● pomocí obrázku rozlišuje tvary oceánského dna ● vyjmenuje složky plynného obalu Země ● definuje pojmy podnebí a počasí	Přírodní sféra Země litosféra atmosféra

● popíše oběh vzduchu v atmosféře ● v tematických mapách vyhledá podnebné pásy, porovnává je a charakterizuje ● pozoruje, zaznamenává a vyhodnocuje počasí v místě svého trvalého bydliště ● vysvětlí pojmy: průliv, průplav, záliv, ostrov, poloostrov, souostroví, moře, světový oceán ● popíše a zakreslí oběh vody na Zemi ● uvede pohyby mořské vody a jejich příčiny, blíže vysvětlí příliv a odliv	hydrosféra
● v tematické mapě vyhledá hlavní mořské proudy, oceány a jejich největší moře ● seznámí se s rozmístěním vody na pevnině, osvojí si termíny: řeka, jezero, bažina, přehradní nádrž, rybník, podpovrchová voda, pramen, přítok	pedosféra
● objasní vznik půdy, charakterizuje její živou a neživou složku ● vysvětlí půdní druhy a typy a jejich hospodářské využití ● používá pojmy mateční hornina, humus, eroze půdy ● vyvodí příčiny úbytku půdy na světě a její ochranu	biosféra
● pomocí tematických map pohovoří o oblasti tropů, subtropů, mírného pásu, subpolární a polární oblasti a přiřadí jim příslušné geografické šířkové pásmo ● podrobně charakterizuje geobiom tropických lesů, savan, pouští a polopouští, stepí a lesostepí, lesů mírného pásu, tundry a lesotundry, trvale zaledněných území ● popíše život v oceánu a specifikuje faunu a flóru v souvislosti s měnící se nadmořskou výškou ● obecně se seznámí s přírodními podmínkami regionu, tj. polohou, rozlohou, členitostí pobřeží, povrchem, opakování podnebím, vodstvem, rostlinstvem a živočišstvem ● dokáže vymezit socioekonomické aspekty, tj. obyvatelstvo, sídla, průmysl, zemědělství, dopravu, obchod a služby, cestovní ruch, osvojí si příslušnou terminologii ● charakterizuje přírodní podmínky	regionální zeměpis

kontinentu i společensko-hospodářské složky ● vymezí regiony severní Afriky, subsaharské Afriky a jižní Afriky a pohovoří o nich ● podrobněji nastuduje některé státy s vyšší životní úrovní, včetně Republiky Jižní Afrika ● upozorní na problémy afrického kontinentu ● orientuje se na obecně zeměpisné mapě světadílu, umí lokalizovat významné geografické objekty ● popíše přírodní podmínky oblastí i společensko-hospodářské složky ● zhodnotí nejvyspělejší regiony Australského svazu a porozumí jeho státnímu zřízení ● zaměří se na životní styl Oceánie a její zvláštnosti ● orientuje se na obecně zeměpisné mapě oblastí, umí lokalizovat významné geografické objekty ● charakterizuje přírodní podmínky oblastí ● zamyslí se nad využitím moří a oceánů ● uvědomí si dopad ekologických katastrof na životní prostředí ● orientuje se na obecně zeměpisné mapě oblastí, umí lokalizovat významné geografické objekty ● posoudí výjimečnost světadílu ● seznámí se s historií dobývání pólů ● diskutuje o tématu oteplování planety ● zhodnotí význam mezinárodní spolupráce při výzkumu a využívání oblasti ● zopakuje si probíranou látku ● systematicky si utřídí poznatky ● vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	světadíl Afrika světadíl Austrálie a Oceánie Indický oceán, Tichý oceán světadíl Antarktida
přesahy	
Do: ČJL (6. ročník) : ČJ6 M (6. ročník) : M6 IKT (6. ročník) : I6 D (6. ročník) : D6 VO (6. ročník) : OV6 F (6. ročník) : F6 Ch (8. ročník) : CH8 P (6. ročník) : PŘ6	

HV (6. ročník) : HV6 VV (6. ročník) : VV6 VZ (6. ročník) : RV6 TV (6. ročník) : TV6 PČ (6. ročník) : PČ6 Z: AJ (6. ročník) : AJ6 M (6. ročník) : M6 D (6. ročník) : D6 VO (6. ročník) : OV6 F (6. ročník) : F6 P (6. ročník) : PŘ6 F (9. ročník) : F9
průřezová témata
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA: - Evropa a svět nás zajímá - Kulturní diference - Ekosystémy - Kritické čtení a vnímaní mediálních sdělení - Kooperace a kompetice - Objevujeme Evropu a svět - Lidské vztahy - Základní podmínky života - Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - Etnický původ - Lidské aktivity a problémy životního prostředí - Multikulturalita - Mezilidské vztahy - Komunikace

7. ročník – dotace: 1 + 1, povinný

Z7	
výstupy	učivo
● rozliší členění kontinentu podle přírodních podmínek i podle jazykových a historických znaků, vytyčí společné znaky regionů ● charakterizuje fyzicko-geografické podmínky kontinentu i společensko-hospodářské složky ● orientuje se na obecně zeměpisné mapě světadílu, umí lokalizovat významné geografické objekty ● pracuje s tematickými mapami	světadíl Amerika

● zhodnotí význam objevení Ameriky pro tehdejší svět i období kolonialismu ● podrobněji se zaměří na světové velmoci – Kanadu a USA ● blíže se seznámí se státy Latinské Ameriky ● vyhledá na mapě nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu ● upozorní na problémy související s ochranou životního prostředí makroregionu ● objasní název Eurasie a existenci světadílů Evropy a Asie, vytyčí jejich společnou hranici ● charakterizuje přírodní podmínky kontinentu i společensko-hospodářské složky ● uvědomí si rozdíly mezi regiony Asie jihozápadní, střední, jižní, jihovýchodní a východní a naopak uvede jejich společné znaky ● upozorní na problémy Blízkého Východu ● vysvětlí pojem „asijští tygři“ ● zamyslí se, jaká nebezpečí hrozí při nekontrolovaném rostoucím přirozeném přírůstku a jak jim lze čelit ● vyhledá a zhodnotí vybrané státy, jejich hlavní a významná města	světadíl Asie
● lokalizuje na mapě důležité geografické objekty ● seznámí se s nejvyhledávanějšími oblastmi cestovního ruchu ● pracuje s tematickými mapami ● charakterizuje přírodní podmínky oblastí ● zamyslí se nad využitím moří a oceánů ● uvědomí si dopad ekologických katastrof na životní prostředí	Atlantský oceán, Severní ledový oceán
● diskutuje o tématu oteplování planety a tání ledovců ● zopakuje si historii dobývání pólů ● orientuje se na obecně zeměpisné mapě oblastí, umí lokalizovat významné geografické objekty ● zopakuje si probíranou látku ● systematicky si utřídí poznatky ● vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	opakování

přesahy
Do: ČJL (7. ročník) : ČJ7 AJ (7. ročník) : AJ7 M (7. ročník) : M7 IKT (7. ročník) : I7 D (7. ročník) : D7 VO (7. ročník) : OV7 F (7. ročník) : F7 Ch (8. ročník) : CH8 P (7. ročník) : PŘ7 HV (7. ročník) : HV7 VZ (7. ročník) : RV7 PČ (6. ročník) : PČ6 Z: D (7. ročník) : D7 F (7. ročník) : F7 P (7. ročník) : PŘ7

8. ročník – dotace: 1 + 1, povinný

Z8	
výstupy	učivo
● seznámí se s informačními zdroji o ČR ● určí polohu a rozlohu ČR, porovná se sousedními státy a vybranými státy Evropy ● rozlišuje geomorfologické jednotky na našem území a jejich nejvyšší vrcholy, velmi stručně nastuduje geologický vývoj a jeho projevy ● popíše podnebné oblasti ● charakterizuje hydrologické poměry ● pohovoří o krajinách, půdách, rostlinstvu a živočišstvu ● zhodnotí stav životního prostředí, pojmenuje NP a CHKO ● orientuje se na mapě ● srovná počet obyvatel a hustotu zalidnění s vybranými evropskými státy ● charakterizuje věkovou strukturu, vysvětlí pojem „stárnutí obyvatelstva“ ● uvědomí si nebezpečí záporného přirozeného přírůstku ● zamyslí se nad příčinami migrace lidí ● definuje pojem „národ“, orientuje se v	přírodní podmínky České republiky obyvatelstvo a sídla ČR

národnostním složení státu ● popíše náboženskou strukturu ● seznámí se se statistickými údaji posledního sčítání obyvatel ● vyhledá na mapách největší a nejvýznamnější česká sídla ● prostuduje historii osídlování státu ● zjistí aktuální demografické údaje o své obci ● porovná úroveň hospodářství v jednotlivých dějinných etapách – průmyslová revoluce, 1. republika, léta 1945-1989, ekonomická transformace po r. 1989 ● hospodářství charakterizuje po jednotlivých oblastech: zemědělství, průmysl, služby, doprava, obchod, cestovní ruch ● pohovoří o využívání nerostných surovin a upozorní na negativní dopad na životní prostředí ● diskutuje o výrazných změnách v terciální sféře – ve zdravotnictví, školství ● seznámí se s historickým a kulturním dědictvím naší vlasti, rozumí zkratce UNESCO ● zhodnotí postavení své obce v rámci hospodářství celé republiky ● lokalizuje daný kraj na mapě ● popíše jeho přírodní poměry i socioekonomické charakteristiky ● porovnává s jinými regiony ● uvede významná města a hospodářská střediska ● zhodnotí význam kraje z hlediska cestovního ruchu ● osvojí si politický systém ČR, jednotky státní správy a samosprávy, zaměří se na mezinárodní organizace, v nichž je ČR členem ● vymezí a lokalizuje místní oblast podle školy ● charakterizuje její přírodní a společensko-hospodářské složky se zaměřením na terciální sféru ● posoudí typické znaky oblasti a regionální zvláštnosti ● uvědomí si potenciál regionu a jeho možné perspektivy ● aktivně pracuje s turistickou mapou místní	hospodářství ČR kraje ČR místní oblast opakování

oblasti ● zopakuje si probíranou látku ● systematicky si utřídí poznatky ● vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	
přesahy	
Do: ČJL (8. ročník) : ČJ8 AJ (8. ročník) : AJ8 M (8. ročník) : M8 IKT (8. ročník) : I8 D (8. ročník) : D8 VO (8. ročník) : OV8 P (8. ročník) : PŘ8 Z: Ch (8. ročník) : CH8 ČJL (8. ročník) : ČJ8 AJ (8. ročník) : AJ8 F (8. ročník) : F8 PČ (8. ročník) : PČ8	

9. ročník – dotace: 2, povinný

Z9	
výstupy	učivo
● určí polohu, rozlohu a členitost pobřeží kontinentu ● seznámí se s povrchem jako výsledkem složitého geologického vývoje, důležité geografické objekty dokáže lokalizovat na mapě ● na základě tematické mapy popíše podnebné oblasti ● charakterizuje hydrologické poměry ● pohovoří o krajinách, půdách, demografické poměry světadílu, rostlinstvu a živočišstvu v Evropě ● vyhledá si počet obyvatel a spočítá průměrnou hustotu zalidnění, údaje porovná s ostatními světadíly ● objasní vliv přírodních podmínek na nerovnoměrné rozložení obyvatelstva ● zjistí počty obyvatel jednotlivých evropských států ● rozliší základní jazykové a náboženské	přírodní podmínky Evropy

skupiny ● zhodnotí demografické trendy ve vyspělých státech ● rozumí zkratkám EU, OSN, NATO, RE, dokáže sledovat jejich cíle ● popíše snahy EU a její vnitřní organizaci ● vysvětlí, proč je členství v EU prioritou evropských států ● uvědomí si rozdíly mezi regiony Evropy severní, západní, jižní, střední, jihovýchodní a východní a naopak, uvede jejich společné znaky ● charakterizuje tyto oblasti z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů ● posoudí vliv historického vývoje na nerovnoměrný ekonomický vývoj regionů ● jednotlivé státy zařadí do příslušného regionu ● upozorní na jedinečnosti daného státu se zaměřením na cestovní ruch ● uvede významná města a hospodářská střediska států ● orientuje se na obecně zeměpisné a politické mapě Evropy ● zopakuje si probíranou látku ● systematicky si utřídí poznatky ● vytvoří si celkový náhled na geografické učivo	evropská integrace evropské regiony opakování
přesahy	
Do: ČJL (9. ročník) : ČJ9 AJ (9. ročník) : AJ9 M (9. ročník) : M9 D (9. ročník) : D9 Ch (9. ročník) : CH9 P (9. ročník) : PŘ9 VV (9. ročník) : VV9 Z: ČJL (9. ročník) : ČJ9 Ch (9. ročník) : CH9 VZ (9. ročník) : RV9 xJ (9. ročník) : AJ9 D (9. ročník) : D9 PČ (9. ročník) : PČ9 VO (9. ročník) : OV9	

4.7 Umění a kultura

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence - umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddělitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.
Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického cítění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu.
Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.
V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory Hudební výchova a Výtvarná výchova. Vzdělávací oblast lze rozšířit o doplňující vzdělávací obor Dramatická výchova, který je možno na úrovni školního vzdělávacího programu realizovat formou samostatného vyučovacího předmětu, projektu, kurzu apod. (viz kapitola 5.10) Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního.
S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.
S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.
Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami hudební výchovy. Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti - jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi - sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.
Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v

neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.
Obsahem Vokálních činností je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků. Obsahem Instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudebníreprodukci i produkci. Obsahem Hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest. Obsahem Poslechových činností je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.
Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky. Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejatému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.
V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.
Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součástí lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevu a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým

kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národě a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života - zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

4.7.1 Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast Umění a kultura, jejíž součástí je hudební a výtvarná výchova, umožňuje žákům estetické poznávání světa. Při tomto procesu dochází k rozvíjení specifického cítění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb druhých lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti.
Hudební výchova vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebního umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako prostředku komunikace. Tyto činnosti vedou k rozvoji hudebnosti žáka, který pak může uplatnit své hlasové dovednosti při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, instrumentální dovednosti při hře v kapele nebo jako doprovod zpěvního projevu, pohybové dovednosti při tanci, anebo může interpretovat hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.
Na naší škole mohou hudebně nadané děti projevit svůj talent při různých akcích, soutěžích, koncertech a kroužcích.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

S vyučovacím předmětem Hudební výchova začínají děti již na 1. stupni od 1. třídy.
V hodinové týdenní dotaci v každém ročníku v jeho výuce pokračují až do 9. třídy. Hudební výchova jako součást estetické výchovy má nejblíže k výchově výtvarné, literární a tělesné.

Vzdělávací cíle se soustředí na čtyři činnosti:
- vokální – hlasová výchova, kultivace pěveckého a mluveného projevu
- instrumentální – hra na hudební nástroje a jejich využití při reprodukci a produkci
- hudebně pohybové – vyjádření hudby pohybem, tancem, gesty
- poslechové – aktivní vnímání hudby, poznávání žánrů, stylů.

Výuka probíhá na 1. i 2. stupni v odborné hudební učebně s možností využívání audiovizuální techniky, interaktivní tabule, za pomoci různých forem (práce kolektivní, skupinové, samostatné, projektového vyučování, exkurzí, koncertů, soutěží), s využitím dostupných vyučovacích pomůcek.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu hudební výchova

Kompetence k učení

- pochopit umění jako specifický způsob poznávání a užívat ho jako prostředku
- vyhledávat a třídit informace
- používat obecně užívané hudební termíny
- porovnávat a využívat získané vědomosti a dávat je do souvislostí
- rozvíjet tvořivost žáků aktivním osvojováním hudby
- vnímat umělecké slohy a díla v jejich kontextu komunikace

Kompetence k řešení problémů

- pomocí vlastního úsudku a zkušeností rozpoznat, pochopit a řešit problém
- vyhledávat vazby mezi druhy umění a uměleckými žánry na základě podobnosti znaků a témat
- kriticky posuzovat, přijímat a hodnotit umělecké dílo i vlastní tvorbu

Kompetence komunikativní

- umět formulovat a vyjádřit svůj názor, myšlenky
- umět vést dialog nebo diskusi o dojmu z uměleckého díla
- využívat informační a komunikační prostředky pro komunikaci s okolím

Kompetence sociální a personální

- umět se pohybovat v estetickém prostředí
- spolupracovat v týmu, respektovat názory druhých
- učit se objektivním přístupem hodnotit svou práci i práci ostatních

Kompetence občanské

- vyslechnout a respektovat názor druhých
- chránit a cenit si naše kulturní dědictví
- aktivně se zapojovat do kulturního dění

Kompetence pracovní

- vytvářet si pozitivní vztah k hudbě
- osvojovat si různé hudební techniky a žánry

Učební plán předmětu

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dotace	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny									

Průřezová témata

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

● ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA:

- Vztah člověka k prostředí

● MEDIÁLNÍ VÝCHOVA:
- Kritické čtení a vnímaní mediálních sdělení

● MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA:
- Multikulturalita

● OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA:
- Hodnoty, postoje, praktická etika
- Komunikace
- Kooperace a kompetice
- Kreativita
- Mezilidské vztahy
- Poznávání lidí
- Psychohygiena
- Rozvoj schopností poznávání
- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Sebepoznání a sebepojetí
- Seberegulace a sebeorganizace

1. ročník – dotace: 1, povinný

HV1	
výstupy	učivo
● dbá na správné dýchání a držení těla ● provádí hlasová a dechová cvičení ● zřetelně vyslovuje ● zná význam not ● rozlišuje tón, zvuk, hlas mluvený a zpěvní ● umí vytleskat rytmus podle vzoru ● rozlišuje krátké a dlouhé tóny ● používá dětské hudební nástroje k rytmickým cvičením a hudebnímu doprovodu ● pozná a umí pojmenovat klavír, kytaru, flétnu, housle, dřívka, bubínek, trubku, kontrabas ● provádí hudebně pohybovou činnost (držení těla, chůze, jednoduché taneční hry, pochod) ● pozná a naučí se vybrané lidové a umělé písně, vánoční koledy ● pozná vybrané hudební nástroje podle zvuku	Vokální činnosti - pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena) - hudební rytmus (realizace písní ve 2/4 taktu) Instrumentální činnosti - hra na hudební nástroje (reprodukce motivů, témat pomocí dětských hudebních nástrojů) - rytmizace, hudební hry (ozvěna) Hudebně pohybové činnosti - pohybový doprovod znějící hudby (2/4 takt), pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace) Poslechové činnosti - kvality tónu - hudba instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj
přesahy	
Do: ČJL (1. ročník) : ČJ1 M (1. ročník) : M1	

Prv (1. ročník) : PRV1 VV (1. ročník) : VV1 TV (1. ročník) : TV1 Z: ČJL (1. ročník) : ČJ1 Prv (1. ročník) : PRV1 VV (1. ročník) : VV1 TV (1. ročník) : TV1
průřezová témata
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA: - Rozvoj schopností poznávání - Kulturní diference - Lidské vztahy - Základní podmínky života - Vztah člověka k prostředí - Fungování a vliv médií ve společnosti - Kreativita

2. ročník – dotace: 1, povinný

HV2	
výstupy	učivo
● rozlišuje pravidelný a nepravidelný rytmus, pomalé a rychlé tempo, melodii stoupavou a klesavou, zesilování a zeslabování ● umí vytleskat rytmus ● zná a používá pojmy: houslový klíč, not. osnova, nota, pomlka, takt ● zazpívá vybrané dětské písně a ván. koledy ● umí doprovodit zpěv hrou na Orffovy hud. nástroje ● pozná a rozlišuje podle zvuku hudební nástroje - klavír, trubka, housle, pikola ● umí užívat dětské hud. nástroje ● vyjadřuje pohybem, tancem, hrou na tělo rytmus, náladu, pocit z poslouchané skladby ● pozná pochod, změnu rytmu i tempa ● rozlišuje umělou a lidovou píseň ● pozná a rozlišuje podle zvuku klavír, trubku, housle, pikolu ● seznámí se s vybranými hudebními skladbami hudebních autorů	Vokální činnosti - pěvecké dovednosti- správné nasazení tónu, dýchání a frázování, hlas. hygiena, dynamicky odlišný zpěv - rytmus ve 2/4 a ¾ taktu - rozšiřování hlasového rozsahu - tempo Instrumentální činnosti - rytmický dvojhlas - hudební nástroje bicí, smyčcové, dechové - hra na nástroje- doprovod, otázka a odpověď, předehra, mezihra, dohra Hudebně pohybové činnosti - hra na tělo - tleskání, pleskání, luskání a dupání - pohybové vyjádření hudby - tanec ve dvojici, skupinový - taktování Poslechové činnosti - vlastnosti tónů, vztahy mezi nimi - hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj

	- hudební styly - pochod, tanec, ukolébavka
přesahy	
Do: ČJL (2. ročník) : ČJ2 Prv (2. ročník) : PRV2 VV (2. ročník) : VV2 TV (2. ročník) : TV2 PČ (2. ročník) : PČ2 Z: Prv (2. ročník) : PRV2 VV (2. ročník) : VV2 TV (2. ročník) : TV2	

3. ročník – dotace: 1, povinný

HV3	
výstupy	učivo
● umí vytleskat a taktovat 2/4 a 3/4 takt ● vyjmenuje hudební abecedu ● rozliší a přečte z notového zápisu 2/4, 3/4 takt ● přečte, zapíše, používá notu celou, půlovou, ● podle notového zápisu pozná stoupavou a klesavou melodii ● zná pojem stupnice ● seznámí se s Hymnou ČR ● naučí se zazpívat vybrané písně ● pozná podle vzhledu a zvuku, vyjmenuje a zařadí dechové, smyčcové a žesťové nástroje ● pozná a pojmenuje rytmické nástroje ● využívá nástroje jako doprovod ● rozliší rytmus dvou a třídobý ● umí polkové, valčíkové a mazurkové kroky ● vyjadřuje hudbu pohybem ● rozpozná akord od jednotlivých tónů ● rozpozná tónorod dur- moll ● podle zvuku pozná již známé hud. nástroje ● poslouchá vážnou, zábavnou, slavnostní, lidovou a umělou hudbu	Vokální činnosti - pěvecké dovednosti – nasazení tónu, správné dýchání, frázování, hlasová hygiena, rozšiřování hlas. rozsahu - realizace písní ve dvou a třídobém taktu - solmizační slabiky - jednoduchý dvojhlas, kánon Instrumentální činnosti - hra na hudební nástroje Orffova instrumentáře – rytmické, melodické - rytmizace a melodizace říkadel - hudební improvizace, hudební hry Hudebně pohybové činnosti - taktování - pohybové vyjádření hudby - tanec – těžká a lehá doba - polka, valčík, mazurka Poslechové činnosti - vlastnosti tónů, vztahy mezi nimi - hudební hádanky, soutěže - barva nástroje a hlasu - hudebně výrazové prostředky - hudba vokální, instrumentální - hudební styly - - hudební styly
přesahy	

Do: VV (3. ročník) : VV3 TV (3. ročník) : TV3 PČ (3. ročník) : PČ3 Z: AJ (3. ročník) : AJ3 Prv (3. ročník) : PRV3 VV (3. ročník) : VV3 TV (3. ročník) : TV3

4. ročník – dotace: 1, povinný

HV4	
výstupy	učivo
● učí se další písně lidové, umělé, v dur, moll - jednohlas, dvojhlas, vícehlas – kánon ● dbá na správné dýchání, nasazování, frázování ● zná pojmy repetice, předehra, mezihra, dohra ● zná a používá význam slov celý tón, půltón ● pracuje s pojmy staccato, legato ● rozlišuje délku not, tečku za notou a umí je zapsat do nástrojového doprovodu ● seznamuje se se zpěvem sólovým a sborovým ● pokouší se o improvizaci ● pozná posuvky, křížek a béčko ● rozlišuje nástroje dechové, smyčcové, klávesové, drnkací, bicí ● doprovodí písně rytmickými nástroji ● rytmizuje říkadla ● umí taktovat 2/4 a 3/4 takt ● umí hudbu vyjádřit pohybem ● poslouchá vybrané skladby ● seznámí se s A. Dvořákem ● seznámí se s B. Smetanou	Vokální činnosti - pěvecké dovednosti a návyky - jednohlas, dvojhlas, vícehlas – kánon - hudební rytmus – realizace písní - rozezpívávání, zpěv písní, intonační cvičení - grafický záznam hudby a jeho analýza - hra na ztracenou melodii Instrumentální činnosti - hra na nástroje Orffova instrumentáře - rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace – tvorba hudebního doprovodu - grafický záznam melodie, rytmické schéma Hudebně pohybové činnosti - taktování, hra na dirigenta - lidové tance, pohybová improvizace Poslechové činnosti - hudebně výrazové prostředky - hudba vokální, instrumentální - symfonická báseň, opera
přesahy	
Do: VV (4. ročník) : VV4 TV (4. ročník) : TV4 PČ (4. ročník) : PČ4 Z: Vl (4. ročník) : VL4 TV (4. ročník) : TV4	

5. ročník – dotace: 1, povinný

HV5	
výstupy	učivo
• dbá na správné dýchání, frázování • umí provést rozbor písně • pozná stupnici C, G dur • seznámí se s hudební formou rondo • upevní si znalosti naší hymny • umí taktovat 4/4 takt • upevňuje si znalost not a pomlk • doprovodí písně na rytmické i melodické nástroje (metalofon, xylofon, zvonkohra) • umí pohybově vyjádřit nálady • procvičuje si tance – polku, valčík, mazurku, menuet • pohybové vyjádření hudby	Vokální činnosti - procvičování pěveckých dovedností a návyků - práce a zpěv nových lid. a umělých písní - grafický záznam stupnic, hra na hud. skladatele - Pějme píseň dokola - rytmická cvičení Instrumentální činnosti - hra na hud. nástroje – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí Orffova instrumentáře - grafický záznam rytmu Hudebny pohybové činnosti - tance - taktování - hra na tělo
přesahy	
Do: VV (5. ročník) : VV5 TV (5. ročník) : TV5 PČ (5. ročník) : PČ5 Z: xJ (5. ročník) : AJ5 TV (5. ročník) : TV5 IKT (5. ročník) : I5	

6. ročník – dotace: 1, povinný

HV6	
výstupy	učivo
• poznává, jak funguje hudba – poslech ukázek • dokáže podle svých individuálních dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně zpívat jednohlasně, dvojhlasně • zná rozdíl mezi stupnicí a tóninou • pochopí vlastnosti a vztahy mezi tóny • analytická práce s písní • orientuje se v notovém záznamu • rozpozná tónorod dur a moll	Hudebně výrazové prostředky (melodie, rytmus, tempo, barva, harmonie, gradace a kontrast) Vokální činnosti - intonační cvičení - písně lidové a umělé - vlastnosti tónů, vztahy mezi nimi - zpěv podle notového záznamu - intervaly, opěrné písně - práce s notovým zápisem

● umí vyhledat, doplnit určené takty a rytmy ● správně rytmicky doprovází píseň ● dokáže vytvořit vlastní rytmické motivy, předehry, mezihry a dohry ● dokáže pohybem vyjádřit obsah písně ● zná a upevňuje taneční kroky polky, valčíku, mazurky a menuetu ● umí taktovat 2/4, 3/4 a 4/4 takt ● učí se stále nové vánoční koledy a dramaticky je ztvárňuje ● sluchově rozliší zvuk vybraných hudebních nástrojů a dovede je pojmenovat ● rozliší skladbu vokální a instrumentální ● pozná sólový zpěv, duet a sbor ● zná názvy komorních nástrojových seskupení ● zná hudební formy – opera, opereta, revue, muzikál, melodram, symfonie, koncert ● seznámí se s vybranými skladateli a jejich díly: C. Monteverdi, G. F. Händel, W. A. Mozart, J. Haydn, L. van Beethoven, B. Smetana, A. Dvořák ● seznámí se s uměleckým tancem – baletem	- písně v obou tóninách, cvičení sluchová - doplň chybějící noty Instrumentální činnosti - hra na nástroje Orffova instrumentáře - pomoc dětí hrajících na nějaký hudební nástroj - rytmické hádanky, ozvěny, hra na tělo Hudebně pohybové činnosti - dramatizace písní - tanec - hra na dirigenta a sbor, partitura - vánoční koledy Poslechové činnosti - poslechové ukázky, poznávání nástrojů a jejich rozdělení do skupin - vokální a instrumentální poslechové ukázky - vokální skladby - duo, trio, kvarteto, kvintet, sextet, septet, oktet, nonet - baroko, klasicismus - světová baletní díla
přesahy	
Do: D (6. ročník) : D6 VV (6. ročník) : VV6 TV (6. ročník) : TV6 Z: TV (6. ročník) : TV6 Z (6. ročník) : Z6 AJ (6. ročník) : AJ6 VO (6. ročník) : OV6 VV (6. ročník) : VV6 VZ (6. ročník) : RV6	

7. ročník – dotace: 1, povinný

HV7	
výstupy	učivo
● při zpěvu využívá správné pěvecké a návyky ● podle individuálních dispozic zpívá intonačně čistě a rytmicky přesně ● upevňuje si znalosti notopisu, posuvek ● pokouší se o melodizaci a rytmizaci říkadel	Vokální činnosti - lidové a umělé písně - dynamika, melodie, rytmus - výběr písní různých období - hra na hudební skladatele

● dokáže zahrát na jednoduché rytmické a melodické hudební nástroje ● využívá získaných znalostí a dovedností při doprovodu písní na elektrické varhany ● rozlišuje dvou a třídobý takt ● seznamuje se s dalšími lidovými a společenskými tanci ● při poslechu využívá získaných zkušeností ● spojuje poslech s pohybovým vyjádřením ● rozpozná a zařadí do skupin hud. nástroje ● orientuje se v hudebních slozích a směrech ● seznamuje se s hudebními formami: fuga, kantáta, oratorium, sonátová forma, symfonie, symfonická báseň	Instrumentální činnosti - hra a doprovody na nástroje Orffova instrumentáře - harmonie – akordy, kadence – T, S, D Hudebně pohybové činnosti - taktování, taneční kroky - vlastní pohybové ztvárnění – choreografie - moderní a společenské tance Poslechové činnosti Poslech vybraných skladeb pro 7. ročník Baroko – Vivaldi, Bach Klasicismus – Mozart, Beethoven Romantismus – Chopin, Shubert Český romantismus – Smetana, Dvořák
přesahy	
Do: AJ (7. ročník) : AJ7 D (7. ročník) : D7 VV (7. ročník) : VV7 TV (7. ročník) : TV7 Z: TV (7. ročník) : TV7 Z (7. ročník) : Z7 D (7. ročník) : D7 AJ (7. ročník) : AJ7 VV (7. ročník) : VV7	

8. ročník – dotace: 1, povinný

HV8	
výstupy	učivo
● dodržuje správné pěvecké návyky a hlasovou hygienu v období mutace ● zpívá intonačně čistě, rytmicky přesně ● respektuje dynamiku písně ● zná pojem akord, jednoduché kytarové akordy ● rozliší durovou a mollovou stupnici, tóninu ● umí zazpívat lidový dvojhlas ● seznámí se s jazzovou hudbou ● umí přesně rytmicky zazpívat vybrané písně ● tvoří jednoduché doprovody ● umí podle individuálních dispozic vytleskat výběr skladeb s výrazně odlišným tempem	Vokální činnosti - hlasová, intonační a rytmická cvičení - zpěv lidových a umělých písní - harmonie – akordy - transpozice stupnic, rozbor písní - příklady v lidové tvorbě - divadla malých forem – Semafor - Osvobozené divadlo Instrumentální činnosti - hra na nástroje, doprovody k písním Hudebně pohybové činnosti - taktování, taneční kroky, vlastní pohybové

(synkopa ● pohybem vyjadřuje různé taneční rytmy ● učí se základní taneční kroky ● postihuje rytmické, dynamické a výrazové změny v hudebním proudu ● seznamuje se s funkcí a hodnocením ● seznamuje se s původem hudby, s dějinami hudby, s hudebními slohy	ztvárnění - polka, valčík, mazurka, waltz, jive, cha-cha Poslechové činnosti - poslech různých hud. žánrů, porovnání - charakteristické prvky hudby - hudba populární a umělecká - pravěk a starověk - gotika - renesance - klasicismus - romantismus - impresionismus - česká hudební moderna
přesahy	
Do: ČJL (8. ročník) : ČJ8 AJ (8. ročník) : AJ8 D (8. ročník) : D8 VV (8. ročník) : VV8 Z: AJ (8. ročník) : AJ8 VV (8. ročník) : VV8 VZ (8. ročník) : RV8 D (8. ročník) : D8	

9. ročník – dotace: 1, povinný

HV9	
výstupy	učivo
● dodržuje správné pěvecké návyky a hlasovou hygienu ● podle svých individuálních hudebních dispozic zpívá kultivovaně a pěvecky správně písně různých žánrů ● orientuje se v jednotlivých hudebních obdobích ● zná charakteristické znaky a umí nalézt souvislosti z jiných oborů umělecké činnosti ● využívá všech svých znalostí z minulých ročníků při hře, improvizaci ● pokouší se o zvukovou podobu okolního světa pomocí hudebních nástrojů a předmětů kolem nás ● pozná a zařadí hudební nástroj podle zvuku ● vyjádří pohybem, gesty hudbu	Vokální činnosti - intonační a rytmická cvičení - lidové a umělé písně z různých hudebních slohů i ze současnosti - důraz kladen na umělecký přednes písní (frázování, dynamika, prožitek) Instrumentální činnosti - rytmická, melodická cvičení na nástroje - hudební nástroje historické i současné - zvuky kolem nás - doprovod, předehra, mezihra, dohra - soutěže Hudebně pohybové činnosti - co si představíš při ukázce

● rozliší takt 2/4, 3/4 a 4/4 ● umí základní kroky polky, valčíku a mazurky ● při poslechu využívá získaných znalostí a zkušeností ● postihuje hudebně výrazové prostředky	- taktování - lidové a společenské tance Poslechové činnosti - hledání hudebně výrazových prostředků - hledání hudebních forem - Jazzová hudba - Swing 30. – 40. léta - Rock-and-roll 50. léta - Big beat 60. léta - Beatles, Rolling Stones 60. léta - Rock 70. léta - Metalová hudba 80. léta - 90. léta - Hudba seriální, počítačová
přesahy	
Do: ČJL (9. ročník) : ČJ9 AJ (9. ročník) : AJ9 D (9. ročník) : D9 VV (9. ročník) : VV9 TV (9. ročník) : TV9 Z: TV (9. ročník) : TV9 ČJL (9. ročník) : ČJ9 VV (9. ročník) : VV9 D (9. ročník) : D9	

4.7.2 Výtvarná výchova

Charakteristika předmětu

Předmět vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Představuje umělecké vnímání a osvojování světa na základě vjemů a postojů ke skutečnosti, na základě vlastního prožitku.
Dochází k rozvíjení tvořivosti, představivosti, smyslové citlivosti a estetického cítění a k utváření kladného vztahu ke kulturním hodnotám současnosti i minulosti.
Umožňuje žákům osvojit si pracovní návyky, základní výtvarné techniky a postupy, pomocí nichž se dokáží výtvarně vyjádřit na dané téma. Zdůrazňuje komplexní pohled na danou problematiku, zejména využití mezipředmětových vazeb a vztahů k přírodě a lidské společnosti.
Kultivuje schopnosti žáků citlivě vnímat svět kolem sebe, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty. Vztah k umění umožňuje i prostřednictvím návštěv kulturních center (muzeum, galerie, divadlo…).
Vede žáky ke kladnému vztahu ke kulturnímu bohatství své vlasti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

V etapě základního vzdělávání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci.
Vyučovací předmět Výtvarná výchova je povinným předmětem, který se vyučuje ve všech ročnících 1. stupně ZŠ. Jeho týdenní časová dotace je 1 hodina týdně v 1. – 3. ročníku a 2 hodiny týdně ve 4. a 5. ročníku.
Ve výuce v 1. období převládají různé hravé činnosti a experimentování s barvou a linií; ve 2. období od třetího ročníku postupně přecházejí k uvědomělejší práci.

Učební plán předmětu

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dotace	1	1	1	2	2	2	2	1	1
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny									

1. ročník – dotace: 1, povinný

VV1	
výstupy	učivo
• zvládne správnou techniku držení ruky; pozná a naučí se správně zacházet s výtvarnými nástroji, pomůckami materiály; umí si udržet pořádek svého pracovního místa, dodržuje základní pravidla výtvarného postupu • sleduje a rozlišuje kresebné stopy, poznává vlastnosti kresebné linie (umí provést přítlak a nadlehčení ruky); vytváří kresbu na základě smyslových vjemů • z jednoduchých kresebných prvků dokáže sestavit různé obrázky • rozlišuje barvy základní a podvojné, barvy základní a podvojné, míchání barev, poznává a vytváří další míchané barvy syté, řídké a umí je použít • využívá hry a náhody s barvou; porovnává skutečnost s vlastní tvorbou • pomocí kresby a malby zobrazuje jednoduché předměty, věci a bytosti na základě vlastní představy, skutečnosti, fantazie, ale i smyslových prožitků • učí se, že každý výtvarný projev je osobitý a	UVOLNĚNÍ RUKY, DRŽENÍ VÝTVARNÉHO NÁČINÍ úvod do kresby a malby – technika kresby a malby HRA S LINIÍ sledování kresebné linie, význam linie a různých kreslících nástrojů; kresebných tvarů SLEDOVÁNÍ BAREVNÉ STOPY HRA S BARVOU – VYUŽITÍ NÁHODY ředění barev KRESBA A MALBA PŘÍRODY, PŘEDMĚTŮ DENNÍ POTŘEBY A POHÁDKOVÝCH BYTOSTÍ vlastní kresba a malba TISK Z VÝŠKY – OTISKY PŘEDMĚTŮ, PŘÍRODNIN, LIDSKÉHO TĚLA; FROTÁŽ; KOLÁŽ dekorativní práce nepravé a alternativní grafické techniky POHÁDKY ilustrace

originální ● poznává a vyzkouší si nepravé a alternativní grafické techniky ● poznává dekorativní rytmus vytváření v pásu modelování a organizace prostoru ● poznává první ilustrace a známé ilustrátory v pohádkách ● seznamuje se s různými způsoby práce s modelovací hmotou a vlastnostmi modelovací hmoty	PRÁCE S MODELOVACÍ HMOTOU modelování a organizace prostoru
přesahy	
Do: ČJL (1. ročník) : ČJ1 Prv (1. ročník) : PRV1 HV (1. ročník) : HV1 Z: HV (1. ročník) : HV1 ČJL (1. ročník) : ČJ1 Prv (1. ročník) : PRV1 M (1. ročník) : M1 PČ (1. ročník) : PČ1	

2. ročník – dotace: 1, povinný

VV2	
výstupy	učivo
● zdokonaluje správnou techniku držení ruky ● zopakuje si správné zacházení s výtvarnými nástroji, pomůckami a materiály ● umí si zorganizovat svou vlastní výtvarnou činnost ● dokáže rozeznat základní výtvarné techniky a výtvarný materiál ● upevňuje a zdokonaluje poznatky z 1. ročníku: vlastnosti kresebné linie – tenká, silná, plynulá, přerušovaná, proměnlivá v síle ● dokáže vnímat stopy různých nástrojů (zádrhy, skvrny, vrypy, škrábance), druh a charakter materiálu, na který kreslí; formát kresby, který také dotváří myšlenku ● zopakuje si barvy základní a podvojné ● seznámí se s barvami doplňkovými a kontrasty světlostními a sytostními ● rozvíjí svou fantazii a dovede se výtvarně vyjádřit podle svých pocitů a nálad	UVOLNĚNÍ RUKY SPRÁVNÉ DRŽENÍ RUKY VÝTVARNÉ POSTUPY organizace výtvarné činnosti VÝTVARNÉ TECHNIKY A POMŮCKY poznávání výtvarných nástrojů, materiálů a technik HRA S LINIÍ – VYUŽITÍ NÁHODY vlastnosti kresebné linie, výrazové prostředky kresby HRA S BARVOU MALBA opakování poznatků o barvě míchaní barev a jejich odstíny barvy doplňkové a kontrastní vyjadřování

● osvojuje si věcnou správnost kresby a malby na základě vlastní zkušenosti a tematické představivosti, tvarovou paměť ● snaží se soustředit na podstatné ● dokáže vnímat popředí a pozadí ● uplatňuje kreativitu a originalitu, je schopen empatie ● poznává a vyzkouší si nepravé a alternativní grafické techniky ● má smysl pro dekorativní řazení prvků v pásu a v ploše ● dotváří a kombinuje přírodní materiály ● poznává první ilustrace a známé ilustrátory v pohádkách ● využívá znalosti z 1. ročníku o vlastnostech některých plastických materiálů a používá základní technologie při modelování	pocitů a nálad barvou KRESBA A MALBA JEDNODUCHÝCH PŘEDMĚTŮ, KRAJINY, PROMĚN PŘÍRODY, ŽIVOČICHŮ A BYTOSTÍ, PŘÍBĚHŮ (OBRÁZKOVÁ OSNOVA) individuální kresba a malba - kreslení na základě přímého dojmu TISK Z VÝŠKY – OTISKY PŘEDMĚTŮ, PŘÍRODNIN, LIDSKÉHO TĚLA, FROTÁŽ, MONOTYP; KOLÁŽ nepravé a alternativní grafické techniky dekorativní práce /Vánoce, Velikonoce – tematické práce/ POHÁDKY ilustrace PRÁCE S MODELOVACÍ HMOTOU modelování a organizace prostoru
přesahy	
Do: ČJL (2. ročník) : ČJ2 M (2. ročník) : M2 Prv (2. ročník) : PRV2 HV (2. ročník) : HV2 PČ (2. ročník) : PČ2 Z: HV (2. ročník) : HV2 ČJL (2. ročník) : ČJ2 M (2. ročník) : M2 Prv (2. ročník) : PRV2 PČ (2. ročník) : PČ2	

3. ročník – dotace: 1, povinný

VV3	
výstupy	učivo
● dokáže organizovat vlastní výtvarnou činnost ● rozezná základní výtvarné techniky a výtvarný materiál ● využívá poznatků o barvě ve své výtvarné práci – světlostní a teplotní práce s barvou, kontrast, začíná vnímat výrazové vlastnosti barev a barevné harmonie ● pomocí barev umí vyjádřit svoje pocity a nálady a rozvíjí tak svoji fantazii	orientace ve svých malířských a kreslících potřebách, pořádek pracovního místa základní výtvarné techniky a výtvarný materiál kompozice plochy s použitím libovolných prvků TĚLA ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ výtvarné vnímaní a analyzování stavby těla rostlin a živočichů sledování linie

• začíná promýšlet rozvržení libovolných prvků v ploše, uvědomuje si postavení předmětů v ploše (prostorové vztahy: popředí, pozadí…) • snaží se jednoduchým způsobem zachytit tvar těla živočichů a lidské postavy, obličeje • postupuje od celku k detailům • využívá vlastností linie • je schopen pozorovat, výtvarně vnímat a zachytit tvar přírodnin, proměny přírody v různých ročních obdobích • zobrazuje jednoduché dějové celky • poznává ilustrace a známé ilustrátory • pomocí různých výtvarných technik zobrazuje jednoduché předměty a věci kolem sebe, rozvíjí své výtvarné vidění a výtvarnou paměť • uvědoměle si vybírá prvky a rytmicky je řadí za sebou v pásu, v ploše • vybírá si vhodnou velikost a počet dekorativních prvků z hlediska daného formátu kreslicí plochy a výtvarné techniky • prohlubuje si znalosti o vlastnostech různých modelovacích materiálů, při práci s nimi umí začlenit své výtvarné prvky do prostoru, uvědomuje si prostorové vztahy	PŘÍRODA A JEJÍ PROMĚNY pěstování kladného vztahu k životnímu prostředí ZÁŽITKY DĚTÍ tematické kreslení na základě přímého dojmu ŽIVÉ BYTOSTI DĚJOVÉ CELKY výtvarné vyjádření slovního uměleckého projevu (např. báseň) POHÁDKY A DĚTSKÉ PŘÍBĚHY ilustrace UŽITKOVÉ PŘEDMĚTY zobrazování předmětů denní potřeby VÁNOCE, VELIKONOCE dekorativní práce VĚCI KOLEM NÁS modelování a organizace prostoru
přesahy	
Do: ČJL (3. ročník) : ČJ3 M (3. ročník) : M3 Prv (3. ročník) : PRV3 HV (3. ročník) : HV3 Z: AJ (3. ročník) : AJ3 HV (3. ročník) : HV3 ČJL (3. ročník) : ČJ3 Prv (3. ročník) : PRV3 PČ (3. ročník) : PČ3 IKT (3. ročník) : I3	

4. ročník – dotace: 2, povinný

VV4	
výstupy	učivo
• umí projevit vlastní životní zkušenosti • uplatňuje své fantazijní představy • vhodně volí nástroje a techniky pro	ZÁŽITEK Z PRÁZDNIN HRY S LINIEMI A BARVOU

vyjádření děje ● umí porovnat barevné kontrasty, proporce, světlostní poměry ● vytváří jednoduché plošné kompozice ● experimentuje s kompozičními přístupy, umí využít míchání barev a jejich kombinaci ve volné tvorbě, svobodně volí a kombinuje prostředky ● ověřuje si vliv svých činností na okolí (výzdoba, ilustrace, knížky) ● vyjadřuje osobitě svůj vztah k tradicím, zvykům a svátkům ● hledá a pojmenovává základní obrazové prvky a kompoziční přístupy v uměleckém díle ● umí zhodnotit a obhájit svoji výtvarnou výpověď, vyjadřuje se k tvorbě ostatních, hledá v ní zdroj pro svá vlastní obrazná vyjádření	proměny a kombinace prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše konkrétní výtvarné vyjádření MÍCHÁNÍ BAREV KOMBINOVANÁ TECHNIKA PROSTOROVÁ TVORBA PŘÁNÍ volba vhodných prostředků k danému námětu výtvarné vyjádření v ploše a prostoru ILUSTRACE POHÁDKY KNIHA, PÍSMO práce s literaturou zaměřenou na výtvarné umění výzdoba školy VÁNOCE, VELIKONOCE tematické práce KOLÁŽ, KRESBA BESEDA – TECHNIKA, ARCHITEKTURA poznávání záměrných lidských výtvorů uspořádání objektů do celků, obrazové vyjádření KRESLENÍ V PŘÍRODĚ MODELOVÁNÍ – FIGURKY vlastní výtvarná výpověď, komunikace se spolužáky, zhodnocení výtvarné práce
přesahy	
Do: ČJL (4. ročník) : ČJ4 M (4. ročník) : M4 Vl (4. ročník) : VL4 Z: HV (4. ročník) : HV4 ČJL (4. ročník) : ČJ4 AJ (4. ročník) : AJ4 Přv (4. ročník) : PŘV4 Vl (4. ročník) : VL4 PČ (4. ročník) : PČ4	

IKT (4. ročník) : I4

5. ročník – dotace: 2, povinný

VV5	
výstupy	učivo
● umí projevit vlastní životní zkušenosti ● umí uplatnit své fantazijní představy, vhodně volí nástroje a techniky pro konkrétní výtvarné vyjádření, pracuje s linií ● tvoří jednoduché kompozice, experimentuje, rozkládá a syntetizuje přírodní tvary, porovnává a aktivně pracuje ve skupině ● svobodně volí a kombinuje prostředky, výtvarnou techniku ● uplatňuje kreativitu při vlastním znakovém vyjádření ● ověřuje si vliv svých činností na okolí (besedy, výstavy) ● hledá a pojmenovává obrazové prvky a kompoziční přístupy v uměleckém díle ● upevňuje svůj vztah k národním zvykům a svátkům ● hodnotí, zdůvodňuje a obhajuje svoji výtvarnou výpověď, vyjadřuje se k tvorbě ostatních, hledá v ní zdroj k tvorbě vlastní ● kombinuje	CESTOVÁNÍ O PRÁZDNINÁCH, HRA S LINIÍ, KOLOROVANÁ KRESBA kombinace a proměny prvků vizuálně obrazného vyjádření v ploše KOMBINOVANÁ TECHNIKA (ROČNÍ OBDOBÍ) PROSTOROVÁ TVORBA SKUPINOVÁ PRÁCE – STROM volba vhodných prostředků k danému námětu v prostoru a ploše, umístění v prostoru ILUSTRACE POHÁDKY NÁVRH NA LÁTKU MASKA BESEDA – MÓDA inspirace pro vlastní tvorbu, literatura zaměřená na výtvarné umění KRABICE, OBLÁ TĚLESA – KRESBA ZÁTIŠÍ VITRÁŽ – VYSTŘIHOVÁNKA účinek uměleckého díla současnosti a minulosti uspořádání objektů do celků (výraznost, velikost, vzájemné postavení) VÁNOCE, VELIKONOCE tematická práce KOMBINOVANÁ TECHNIKA MALBA – KVĚTY KRESLENÍ V PŘÍRODĚ KRAJINA tolerance k rozdílným způsobům výtvarných vyjádření, komunikace se spolužáky

	vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměření
přesahy	
Do: ČJL (5. ročník) : ČJ5 M (5. ročník) : M5 Přv (5. ročník) : PŘV5 Vl (5. ročník) : VL5 Z: ČJL (5. ročník) : ČJ5 AJ (5. ročník) : AJ5 Vl (5. ročník) : VL5 HV (5. ročník) : HV5 PČ (5. ročník) : PČ5 IKT (5. ročník) : I5	

6. ročník – dotace: 2, povinný

VV6	
výstupy	učivo
● Vybírá a pojmenovává prvky okolní reality a na základě starších i nových poznatků si vytváří novou představu o realitě, kterou pak osobitě zobrazuje ● Kombinuje různé vlastnosti prvků, pracuje s nimi a zobrazuje nově vytvořené představy ● Ověřuje základní kompoziční principy ve vlastní tvorbě i při interpretaci vizuálně obrazných vyjádření vlastních i uměleckých ● Dokáže využít perspektivu ve svém vlastním výtvarném vyjádření ● Využívá k vyjádření skutečnosti vlastní zkušenosti získané našimi smysly (hmatem, sluchem, pohybem) ● Získává a uplatňuje zkušenosti s barvou, míchá a vrství barvy, uplatňuje poznatky o barvách ● Poznává některé netradiční výtvarné postupy a metody současného výtvarného umění – počítačová grafika, fotografie, video, animace ● Využívá znalostí o barvách, linii k vytváření dekorativních celků, rozvíjí své estetické cítění ● Vyjadřuje osobitě svůj vztah k lidovým tradicím, zvykům, svátkům, dějinám našeho	Kresba – rozvržení linií v ploše, vystižení reality a tvaru, objemu, prostorové vztahy, kontrast, rytmus, podobnost Kresba tužkou, pastelem, perem, uhlem Kontrast světla a stínu Kresebné etudy – linie, přímka, křivka, elipsy, prolínání, množení, vrstvení tvarů v ploše i prostoru Kompozice – dominanta, subdominanta, vertikála, horizontála, diagonála, zlatý řez Prostorové vytváření pomocí různého materiálu a technik – papír, sádra, dráty, hlína, recyklované materiály Nauka o barvách – barvy studené, teplé, pestré, nepestré, lokální barva, míchání barev Barevný kontrast Počítačová grafika, animace Písmo, užitá grafika

národa	Abstraktní kresba, malba, působení barvy na psychiku člověka Tematické práce vzhledem k určitým datům – Vánoce, Velikonoce
přesahy	
Do: ČJL (6. ročník) : ČJ6 M (6. ročník) : M6 D (6. ročník) : D6 F (6. ročník) : F6 HV (6. ročník) : HV6 Z: Z (6. ročník) : Z6 M (6. ročník) : M6 D (6. ročník) : D6 HV (6. ročník) : HV6 VZ (6. ročník) : RV6 IKT (6. ročník) : I6	

7. ročník – dotace: 2, povinný

VV7	
výstupy	učivo
• Uplatňuje možnosti kompozičních přístupů a postupů, k realitě přistupuje osobitě, s vlastní invencí • Zvládá a používá vybrané techniky pro vyjádření svých myšlenek a představ • Přenáší a přetváří smyslové zážitky a postřehy do vlastní tvorby • Využívá výrazových možností barev, vytváří další odstíny a kombinace • Odlišuje základní techniky malby, uplatňuje kombinaci technik a poznává sytost tónů, jejich další možnosti • Využívá dekorativní postupy • Seznamuje se s technikami grafiky, pojmenuje je, využije je ve vlastní tvorbě • Vytváří prostorové instalace a na nich si ověřuje vztahy mezi objekty • Využívá počítačovou grafiku k vyjádření některých svých myšlenek	Kresba – různé druhy vhodných materiálů, stínování, šrafování, kontrast světla a stínu, kompozice Plošné i prostorové zobrazování, modelování Autentické smyslové zážitky, emoce a myšlenky ve fantazii a vlastní obrazotvornosti Vyjádření emocí na základě prožitku Malba – odstíny barev, jejich škála, valéry, harmonie, kontrast Písmo, druhy, rozpal písma, užití Grafika – druhy Architektura, tvary, barvy, kompozice oblých a hranatých prvků Perspektiva a její uplatnění ve výtvarném díle Osobité kombinace tvarů, jejich průniky a

	kombinace s písmem
přesahy	
Do: ČJL (7. ročník) : ČJ7 M (7. ročník) : M7 D (7. ročník) : D7 P (7. ročník) : PŘ7 HV (7. ročník) : HV7 Z: D (7. ročník) : D7 ČJL (7. ročník) : ČJ7 VO (7. ročník) : OV7 HV (7. ročník) : HV7 IKT (7. ročník) : I7	

8. ročník – dotace: 1, povinný

VV8	
výstupy	učivo
● Třídí poznatky o okolním světě a svůj náhled na realitu vyjadřuje osobitě ● Pracuje se získanými zkušenostmi a utváří si svůj názor na viděné ● Uplatňuje techniky kresby a zachycuje prostor ● Orientuje se v grafických technikách ● Zjednodušuje složitější skutečnost pro grafické vyjádření ● Zkoumá vztah vlastního těla a pohybu v prostoru, estetiku pohybu v umění, využívá sluchové a hmatové podněty ● Vnímá okolní svět v širším záběru, porovnává naši realitu s jinými státy ● Srovnává a interpretuje výtvarná díla v jednotlivých stavebních slozích, vychází ze znalostí historických souvislostí, vytváří si svůj názor na jednotlivá období a umělecké směry ● Experimentuje s různými netradičními materiály, objevuje jejich možnosti a utváří si vlastní názor na jejich subjektivní používání ● Prohlubuje znalosti o technikách malby, pokouší se o složitější barevné kompozice ● Využívá dekorativních postupů v tradičních	Kresba složitějších celků, druhy kompozicí – kruhová, centrální, zlatý řez Zdokonalování techniky kresby – stínování, prolínání, kontrast Tisk z výšky – linoryt, papírotisk, tisk z koláže Proměny zobrazování lidského těla ve výtvarném umění – tělo a prostor, vyjádření proměn lidského těla, portrét a pohyb Výtvarné vyjádření pocitů z hudby, různých povrchů Tolerance k odlišnému vnímání, empatie Základní stavební prvky architektury – okno, výtvarná mozaika, římsa, sgrafito…, současnost i minulost Různé způsoby uměleckého vyjadřování Práce s netradičními materiály – kov, látka, hlína Barevná škála, doplňkové a lomené barvy, barevná škála pro vyjádření různých skutečností

technikách lidového umění ● K tvorbě užívá některé metody současného výtvarného umění a digitálních médií – počítačová grafika, video, DVD, fotografie	Dekorativní práce vztahující se k významným lidovým svátkům – Vánoce, Velikonoce Práce s počítačovými programy, digitální fotografií
přesahy	
Do: ČJL (8. ročník) : ČJ8 M (8. ročník) : M8 D (8. ročník) : D8 F (8. ročník) : F8 P (8. ročník) : PŘ8 HV (8. ročník) : HV8 Z: M (7. ročník) : M7 ČJL (8. ročník) : ČJ8 VO (8. ročník) : OV8 HV (8. ročník) : HV8 VZ (8. ročník) : RV8 IKT (8. ročník) : I8 D (8. ročník) : D8	

9. ročník – dotace: 1, povinný

VV9	
výstupy	učivo
● Na základě vlastního vnímání a představ o skutečnosti samostatně vytváří svůj obraz o realitě ● U mnohých prací zvládá i přiměřenou nadsázku, která umožňuje nepřímé vyjádření pohledu na svět a částečné hodnocení viděného ● Zachycuje pomíjivé okamžiky života a proměn přírody ● Ovládá barevnou škálu a využívá ji k osobitému výtvarnému vyjádření, hodnotí výrazové možnosti barev a jejich kombinací ● Kombinuje vnímání více smysly najednou, díky tomu vytváří neotřelé a originální práce ● Orientuje se v grafických technikách ● Uvědomuje si proporce lidského těla a na jejich základě tvoří více či méně realistické portréty a zobrazení	Kresba – použití různých materiálů – tužka, rudka, uhel, perko, štětec Uspořádání objektů v prostoru, ploše i v průběhu času – vztahy mezi objekty, pohyb, proměny Malba – vztahy mezi barvami, symbolika barev, působení barev mezi sebou a jejich vzájemné ovlivňování se Barevný a světelný kontrast, sytost, tón, harmonie Využití barev ve volné tvorbě i praktickém užití – oděv, bydlení, interiér Reflexe a vztahy zrakového vnímání s ostatními smysly

● Srovnává současnost a minulost a snaží se pochopit oblasti moderního umění ● Porovnává konkrétní díla na společné téma a snaží se vyjádřit svůj postoj k nim na základě společenské a kulturní podmíněnosti ● Užívá metody současného výtvarného umění, porovnává možnosti tradičních výtvarných technik a moderních možností	Působení barev na psychiku člověka – barvy v oblékání, v domácnosti, v pracovním prostředí Tisk z výšky, plochy, hloubky, kombinace tisku z koláže s kresbou Lidská postava, proporce a jejich zobrazení Abstrakce konkrétního vidění Současné trendy výtvarného umění - instalace, videoart, performance, happening… Reklama a propagace Písmo – styly, druhy Využití počítačových programů
přesahy	
Do: D (9. ročník) : D9 P (9. ročník) : PŘ9 HV (9. ročník) : HV9 Z: Z (9. ročník) : Z9 M (9. ročník) : M9 HV (9. ročník) : HV9 D (9. ročník) : D9	

4.8 Člověk a zdraví

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, zdravotně preventivní chování, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví základním předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování rozvoje a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.
Vzdělávací oblast člověk a zdraví přináší základní podněty pro ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, smysl zdravotní prevence i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávali potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké částí o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.
Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápané vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví. Vzdělávací oblast člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.
Vzdělávací obor Výchova ke zdraví přináší základní poznání o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví. Učí žáky aktivně rozvíjet a chránit zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem bezprostředně navazuje na obsah vzdělávací oblasti člověk a jeho svět. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky, rozvíjejí dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích. Rozšiřují a prohlubují si poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, o přírodě, člověku i vztazích mezi lidmi a učí se tak dívat se na vlastní činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv dospívajícího jedince a rozhodovat se ve prospěch zdraví. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví je vzdělávací obor Výchova ke zdraví velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova.
Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu.
Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj

zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.
Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.
Škola má současně povinnost nabízet veškerý obsah Zdravotní tělesné výchovy žákům III. (příp. II.) zdravotní skupiny v samostatných vyučovacích hodinách (jako adekvátní náhradu povinné tělesné výchovy nebo jako rozšíření pohybové nabídky v dalším vyučovacím předmětu dotovaném z disponibilní časové dotace). Tato nabídka vychází ze situace v moderní společnosti, která v mnohém život usnadňuje, ale paradoxně tím vyvolává už v dětském věku četná zdravotní oslabení, která je nutné napravovat a korigovat (z nedostatku intenzivního a vhodně zaměřeného pohybu z dlouhodobého setrvávání ve statických polohách, z nadměrného příjmu potravy v nevhodné skladbě, z nekvalitního ovzduší, z četných stresových situací, nepříznivých sociálních vztahů atd.).
Základní vzdělávání tak reaguje na poznatky lékařů, že zdravotních oslabení v celé populaci přibývá a zdravotně oslabené dítě potřebuje větší množství spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit než dítě zdravé. Účast ve zdravotní tělesné výchově vede žáky k poznání charakteru jejich zdravotního oslabení i míry a rozsahu omezení některých činností. Současně předkládá konkrétní způsoby ovlivňování zdravotních oslabení (speciální cvičení, všestranně zaměřené pohybové činnosti, relaxační techniky, plavání atd.) a jejich zařazování do denního režimu žáků.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti
Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje
- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volním úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

4.8.1 Rodinná výchova

Obecná charakteristika vyučovacího předmětu

Cíle, zaměření a vzdělávací obsah vycházejí ze vzdělávacího oboru Člověk a zdraví /část Výchova ke zdraví/ a v mnohých tématech se vzájemně doplňují s předmětem občanská výchova ze vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, Člověk a společnost /část Výchova k občanství/. Úzká souvislost je také s předměty přírodopis z oboru Člověk a příroda a pracovní činnosti z oboru Člověk a svět práce.
Cílem předmětu je vychovávat mladého člověka ke zdravému životnímu stylu, připravovat ho na život v jeho budoucí rodině a na vstup do moderní demokratické společnosti. Předmět rovněž pomáhá dětem, které nemají to štěstí vyrůstat v harmonickém rodinném prostředí, vyrovnat se s některými životními situacemi, na které je rodina nedokázala připravit. Učivo i metody práce otevírají cestu do rodinných vztahů, do složitosti osobnosti každého z nás.
Novými postupy se děti učí samostatně rozhodovat v otázkách osobního bezpečí, hygieny i plánování režimu dne. V části sexuální výchova se snažíme na postoje dětí, získané v rodině, navázat pravdivými informacemi o budoucím intimním životě, přiměřeně jejich věku. Součástí předmětu jsou informace z oblasti prevence zneužívání návykových látek a zdravé výživy.
Žáci si osvojují zodpovědné chování, aby předešli úrazům a čelili vlastnímu ohrožení, aby dokázali poskytnout pomoc potřebnému. Jednotícím prvkem je, aby se za všech okolností naučili rozhodovat ve prospěch zdraví.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

RODINNÁ VÝCHOVA je povinným vyučovacím předmětem pro žáky II. stupně ZŠ v 6. – 7. ročníku. Navazuje na dovednosti, vědomosti a postoje, které žáci získali zejména v prvouce a přírodovědě v 1. – 5. ročníku. Vyučuje se 1 hodinu týdně. Výuka probíhá v příslušné učebně, vybavené moderní přehrávací technikou. Může být doplněna také besedami, přednáškami, soutěžemi, interaktivními programy nebo exkurzemi, souvisejícími s učivem.
V osmém a devátém ročníku se spojují dva předměty občanská výchova a rodinná výchova do nového předmětu občanskorodinná výchova – zkratka ORV. Hodinová dotace je 1 hodina týdně a to jak v 8. tak i 9. ročníku. Doporučujeme v prvním pololetí absolvovat témata z části občanské výchovy a ve druhém pololetí témata původně zahrnutá do rodinné výchovy. Toto odpovídá nově sestavenému tematickému plánu a rovněž to koresponduje s používanou učebnicí z nakladatelství Fraus. Některá témata se podle uvážení vyučujícího zestruční. Úplně vypustit nebo přeřadit do jiného předmětu můžeme tato:

- indukce, dedukce, analogie
- 4 typy temperamentu – pouze informativně
- druhy paměti a fáze
- nejít do podrobností u postupu při schvalování zákona
- neučit se pravomoci prezidenta, ale umět je vyhledat
- nevyjmenovávat hlavní politické strany, ale pouze vyhledat
- neporovnávat politické programy
- u orgánů EU vědět názvy, ale neřešit podrobně jejich práci

- zdravý životní styl zmiňovat sice průběžně, ale více podrobně až ve druhém pololetí v bloku RV
- nevyhledávat památky, které svědčí o úrovni zdravotní péče v historii (ponechat v dějepisu)
- nezdržovat se větami v cizím jazyce o zdravotním stavu (AJ, NJ)
- omezit latinské názvy nemocí
- popis trávicího procesu podle obrázku (nechat v PŘ)
- u vegetariánství a makrobiotiky jen informativně
- neskládat verše k tématu láska, nerecitovat, nemalovat obraz – přesunout do příslušných předmětů (ČJ, VV)
- výukový film jen jako vhodné doplnění učiva

Dopravní výchova je obsažena v bloku osobní bezpečí. Doplníme výuku o znalost dopravních značek. Rovněž problematika ochrany člověka za mimořádných událostí je zde.
Témata sexuální výchovy jsou obsažena plně.

Výuka směřuje k:

- vnímání zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní a sociální pohody
- poznání člověka jako biologického jedince závislého na vlastním jednání a rozhodování, na vztazích mezi lidmi i kvalitě okolního prostředí
- přemýšlení o tom, co je zdraví prospěšné a co může člověka ohrozit a poškodit
- pochopení významu prevence
- aktivnímu zapojení dětí do akcí školy nebo města, které souvisí se zdravým životním stylem
- posílení sebeúcty a vědomí vlastní identity
- vnímání pocitu sounáležitosti v rodině nebo v kolektivu třídy
- utváření pozitivních vztahů k vrstevníkům a budoucímu partnerovi
- uplatňování vlastního názoru a jeho obhájení přijatelným způsobem
- využití různých zdrojů informací i cizojazyčných a jejich zpracování

Učební plán předmětu

Ročník	6	7	8	9
Dotace	0+1	1	1	1
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny				

6. ročník – dotace: 0 + 1, povinný

RV6	
výstupy	učivo
● hovoří o rozdělení rolí v jeho rodině ● chápe pojem široká rodina ● citlivě vnímá, že každá rodina je jiná ● uvádí příklady z televize nebo tisku, kdy rodina může dítěti ublížit ● přiměje členy rodiny ke společné hře a	Rodina a širší sociální prostředí Role ženy a muže v rodině Vliv rodiny na osobnost dítěte

podá o tom zprávu ● nakreslí členy rodiny při oblíbených činnostech s trochou nadsázky ● orientuje se v příbuzenských vztazích ● vysvětlí pojmy jako švagr, tchýně a podobně ● napíše dopis babičce nebo jinému příbuznému, aby ho potěšil ● vysvětlí některá přísloví, týkající se komunikace mezi lidmi ● chápe, že kamarádství musí být rovnoprávný vztah ● hraje společně se spolužáky kolektivní hry ● umí se omluvit ● pokouší se slovy nebo pantomimou vyjádřit své pocity z určité modelové situace ● v literatuře, na obrazech nebo v dějinách hledá příklady lásky mezi lidmi ● odvodí s učitelem a kolektivem třídy faktory, které ovlivňují zdraví člověka ● uvádí příklady ze života, kdy si člověk sám způsobil poškození zdraví ● odlišuje, kdy za svůj zdravotní stav dotyčný nemůže ● vyplní dotazník týkající se jeho momentálního zdravotního stavu, věci z historie umí najít ve svém očkovacím průkazu ● dovede se zvážit i změřit ● chápe význam slova prevence ● dokáže se přiznat, pokud porušil školní řád, podá pravdivou informaci o nepříjemné události /nezdar ve škole/ učiteli nebo rodičům ● porozumí, že lhaní není v takových případech řešení ● vede si podrobný přehled o úkolech a povinnostech do školy, samostatně si nechává pravidelně od rodičů kontrolovat žákovskou knížku ● snaží se vždy dohnat látku, pokud ve škole chyběl ● z nabídky různých životních situací vybírá ty, které považuje za krizové, zdůvodňuje proč ● vybírá z nabídky, se kterým člověkem by	Komunikace v rodině, ve společnosti Kamarádství, přátelství, láska Rozvoj osobnosti Duševní a tělesné zdraví Problém „úniku“ Osobní bezpečí Šikana, deviantní osoby Způsoby chování v krizové situaci Komunikace s linkou bezpečí Přivolání policie Péče o zdraví, hygiena, režim dne Intimní hygiena Odívání a hygiena Zdravá výživa Výživa a zdraví Energie přijatá a vydaná Jídelníček Příklad zdravého receptu Sexuální výchova Dospívání Vztahy mezi chlapci a dívkami Sexuální zneužívání Prevence zneužívání návykových látek Pozitivní životní cíle Alkoholismus

řešil daný problém, zdůvodní proč ● rozumí pojmu šikana, hledá synonyma pro takový způsob jednání ● rozvíjí své sebejisté chování, aby se podobným projevům vůči své osobě vyhnul ● postaví se na stranu slabšího v modelové situaci ● chápe nebezpečí, vyplývající ze setkání s deviantní osobou, uvádí příklady z novin, televize, filmu ● přichází na jiná řešení, jak se dá podobné situaci zabránit ● uvědomuje si existenci krizových center a linky bezpečí, umí přivolat telefonem pomoc ● doplní pravdivě tabulku o čase stráveném u videa, televize, počítače ● dokáže vyjmenovat výhody a nevýhody takto tráveného času ● uvádí příklady aktivního způsobu odpočinku, sám doma některý aplikuje ● pravidelně provádí doma osobní hygienu, ve škole si umyje ruce před jídlem nebo po použití WC ● dodržuje přezouvání v objektu školy, věci v šatně si řádně uklízí ● rozlišuje a dodržuje vhodné oblečení podle situace /například při sportu/ ● naplánuje si rozvržení denních i týdenních povinností a je schopen jejich plnění kriticky zhodnotit a poučit se z chyb ● společně s učitelem hledá odborné pojmy z oblasti výživy, některé si pro pozdější použití zapamatuje ● z obrázku nebo letáku vyhledává zdraví prospěšné a zdraví poškozující potraviny, své rozhodnutí odůvodní ● dokáže udělat malou úpravu svých stravovacích návyků ve prospěch zdraví a dodržet ji ● snaží se zdravě svačit a pít dostatek nepřeslazených tekutin ● v rodině diskutuje s jejími členy, co by se dalo v jejich jídelníčku zlepšit ● doma nebo v předmětu pracovní činnosti připraví zeleninový salát nebo jiný zdravý	Kouření Reklamy na tabák a alkohol Různé způsoby odmítání Centra odborné pomoci

pokrm ● orientuje se v grafu doporučené denní dávky energie, podle jednoduchého zadání s ním pracuje ● učí se pracovat s pojmy složky potravy, zatím orientačně a formou hry nebo koláže ● rozumí nutnosti dostatečného příjmu vody pro naše tělo, uvede některé důvody ● dovede vysvětlit negativní účinky alkoholu, kávy a podobně na naše tělo ● promýšlí se spolužáky „desatero“ správné výživy a uvědomí si, kdy některou zásadu porušil ● spolu s učitelem se zorientuje v odborných názvech intimních partií těla dívky i chlapce ● v brožuře „Čas proměn“ hledá odpovědi na otázky učitele ● s někým z rodiny si průběžně povídá o svém dospívání ● nepoužívá žádné vulgární výrazy spojené s intimním životem ● dívka si vede svůj stručný menstruační kalendář ● chápe nebezpečí sexuálního zneužívání mladistvých, ví o patnáctileté věkové hranici dané našimi zákony pro legální zahájení sexuálního partnerského života ● rozumí pojmu incest ● vyloučí ze svého chování vůči druhému pohlaví veškerou agresivitu ● na své úrovni zkušeností si vytvoří žebříček hodnot ● porozumí, že podobné systémy se s věkem nebo přibývajícími zkušenostmi mění ● vyhledá v novinách, na internetu nějakou statistiku, týkající se kouření ● vyplní pravdivě dotazník, týkající se pokusů s kouřením a alkoholem ● vyjmenuje více důvodů, proč nekouřit ● chápe pojem závislost ● najde nepravdivá sdělení v reklamách na cigarety a alkohol ● porozumí složitosti situace při odvykání závislého člověka ● podle obrázku lidského těla vyjmenuje s pomocí učitele některé nemoci, které	

způsobilo kouření a alkohol nebo drogy ● dokáže s pomocí zařadit některé návykové látky do příslušných skupin ● shlédne výukový film o skupinách návykových látek, nebo se zúčastní besedy na dané téma ● aktivně pracuje se slovníčkem na konci učebnice	
přesahy	
Do: D (6. ročník) : D6 VO (6. ročník) : OV6 HV (6. ročník) : HV6 VV (6. ročník) : VV6 TV (6. ročník) : TV6 PČ (6. ročník) : PČ6 Z: IKT (5. ročník) : I5 TV (6. ročník) : TV6 Z (6. ročník) : Z6 xJ (6. ročník) : AJ6 M (6. ročník) : M6 VO (6. ročník) : OV6	

7. ročník – dotace: 1, povinný

RV7	
výstupy	učivo
● chápe poslání rodiny, uvádí konkrétní příklady péče rodiny o děti v různých oblastech ● sestaví tabulku domácích povinností členů své rodiny, chápe změny, které v povinnostech nastávají vzhledem k věku ● iniciuje společnou hru ve své rodině a podá o tom zprávu ● najde v tisku, televizi nebo na internetu příklady, kdy rodina dokázala svému členovi ublížit ● rozumí tomu, že rodinnou pohodu musí spoluvytvářet všichni její členové ● používá komunikaci s rodiči jako každodenní rituál ● porozumí vysvětlení pojmu asertivita a vyloží ho svými slovy	Rodina Práva a povinnosti členů rodiny Domov, komunikace Bydlení Stolování Ekonomika domácnosti, rozpočet Zdraví a nemoc Infekční choroby Postižení mezi námi Zásady péče o zdraví

● zajímá se o různé možnosti bydlení, hledá výhody jednotlivých způsobů ● nakreslí dům svých snů nebo nejoblíbenější místnost svého současného bydliště ● zajímá se o způsoby bydlení v jiných historických etapách a jiných kulturách ● nakreslí svátečně vyzdobený stůl včetně barevného ladění ● chápe společné stolování rodiny jako jeden z tradičních rituálů, které vazby v rodinách posilují ● sestaví žebříček svých hodnot, vysvětlí důvody, které ho k tomu vedly ● vcítí se do přání druhého člověka formou hry ● ve skupinách sestavuje rodinný rozpočet, chápe pojmy příjmy a vydání ● zajímá se ve své rodině, kolik stojí některé výrobky, energie, bydlení, provoz automobilu a podobně ● svými slovy sestaví definici zdraví ● rozumí důležitosti prevence ● podle obrázku hovoří o příčinách některých onemocnění ● podle otázek nebo modelové situace uvádí různé možnosti přenosu infekčních chorob ● v učebnici přírodopisu nebo jiném materiále, vyhledá informaci o některém parazitovi ● rozpozná první příznaky běžného onemocnění ● s učitelem rozluští význam zkratek AIDS a HIV ● klade učiteli nebo spolužákům otázky, týkající se AIDS ● rozlišuje symboly pro postižené zrakově, sluchově a pohybově ● snaží se porozumět jejich pocitům a podle svých sil jim umí pomoci ● sestavuje ve skupině nebo dvojici zásady prevence běžných onemocnění ● podle obrázku popisuje z jakých látek je složeno naše tělo ● chápe souvislost příjem potravy a výkon člověka, popřípadě zdraví ● umí vyjmenovat základní a přídatné živiny,	Zdravá výživa Látky tvořící naše tělo Alternativní výživa Poruchy příjmu potravy Zásady zdravé výživy Zneužívání návykových látek Drogy – nejznámější druhy a jejich účinky Doping Drogy a legislativa Vznik závislosti Systém prevence Osobní bezpečí Nebezpečné situace Vrstevníci a násilí, agresor a oběť Bezpečné sportování Bezpečnost silničního provozu Nácvik první pomoci Násilí v sexualitě Sexuální výchova Dospívání Pohlavní orgány Rozmnožování

nejprve s dopomocí, později zpaměti ● zakreslí si pyramidu zdravé výživy a snaží se porovnávat s tím, jak se stravuje jeho rodina ● vyhledává informace o vegetariánském způsobu stravování nebo o makrobiotice ● posoudí také rizika, která zmíněné druhy stravy mohou někomu způsobit ● chápe příčiny, které vedou ke vzniku mentální anorexie nebo bulimie ● všímá si, pokud někdo v jeho okolí začíná mít s příjmem potravy problém ● své poznatky o výživě využije k vyplnění křížovky s tajenkou ● sestaví si svou abecedu zdravé výživy a snaží se podle ní řídit ● v letácích a reklamách na potraviny si všímá nepravdivých informací ● najde v dějepise nebo jiném materiálu příklady zneužívání návykových látek v minulosti ● dovede pojmenovat drogu na obrázku a s pomocí učitele ji zařadí do skupiny ● hovoří o účincích některých látek ● jmenuje film nebo umělecké dílo, které zachycuje výpověď o závislosti ● rozumí pojmům narkoman, dýler ● chápe různé cesty vstupu drog do organismu člověka, přidá příklad ● rozumí nelegálnosti některých drog a všímá si souvislosti s dopravními předpisy nebo s výkonem povolání ● najde konkrétní příklady z tisku, televize, internetu… trestné činnosti v souvislosti s drogami ● podle obrázku v pracovní skupině hledá negativní účinky anabolických steroidů na zdraví člověka ● vyplní dotazník, týkající se jeho současného názoru na lidi užívající drogy ● shlédne výukový film o rozvoji závislosti ● vyjmenuje nejméně deset způsobů zdravého způsobu trávení volného času a alespoň některý z nich praktikuje ● vyplní křížovku na základě svých dosavadních poznatků o drogách	

● chápe, že dostatek informací může člověku zachránit život ● podle obrázků, ale i z reálných zkušeností uvádí příklady nebezpečných situací pro mladistvého a dovede zdůvodnit, proč je označil za rizikové ● zaujímá odmítavý postoj k veškerému násilí v mezilidských vztazích ● uvádí jiné způsoby řešení situací, které se ukázaly být rizikové ● při sportu maximálně chrání své zdraví ● v roli cyklisty dodržuje pravidla silničního provozu ● vyplní test pro cyklistu ● rozluští rébus týkající se způsobů chování ● poradí nebo jinak pomůže případné oběti násilí nebo šikany, vždy se postaví na stranu slabšího, ale s ohledem na svou vlastní bezpečnost ● nevyhledává rizikové situace ● nacvičí základní úkony první pomoci podle obrázků a pokynů učitele ● rozliší, co není běžné pro sexuální chování osob svého věku ● rozumí zákonem stanovené patnáctileté věkové hranici pro zahájení sexuálního života ● všímá si v tisku a podobně případů týkajících se obchodu s bílým masem ● popíše odborně pohlavní orgány ženy i muže ● všímá si rozdílů v říši zvířat, týkajících se rozmnožování ● klade slušnou formou otázky týkající se budoucího sexuálního života ● na mnohé otázky dovede odborně odpovědět ● dává jednoznačně přednost odborné lékařské publikaci před zkreslenými informacemi od starších spolužáků nebo z jiných materiálů, určených osobám starším osmnácti let ● nepoužívá vulgární výrazy pro části lidského těla ● shlédne výukový film o reprodukci člověka ● na obrázku rozliší, v jakém stádiu se nachází	

ještě nenarozené dítě ● porozumí obecně použití antikoncepce jako prostředku ochrany před nechtěným těhotenstvím ● dívka si vede podle svých potřeb menstruační kalendář ● chlapec se chová taktně a citlivě ke spolužačkám jako k budoucím ženám ● aktivně využívá slovníčku v závěru učebnice	
přesahy	
Do: M (7. ročník) : M7 D (7. ročník) : D7 VO (7. ročník) : OV7 P (7. ročník) : PŘ7 TV (7. ročník) : TV7 PČ (7. ročník) : PČ7 Z: TV (7. ročník) : TV7 Z (7. ročník) : Z7	

8. ročník – dotace: 1, povinný

RV8 v rámci předmětu ORv	
výstupy	učivo
● pokouší se o vysvětlení pojmu láska, jmenuje její různé formy s příklady ● popíše, jakým způsobem se v České republice uzavírají sňatky a jaké podmínky musí být splněny, popřípadě vyhledá údaje v Zákoně o rodině ● dokáže formulovat své představy o budoucím partnerovi, všímá si kromě vzhledu stále více i povahových vlastností a spolehlivosti ● nachází příklady v historii, ve výtvarném umění, hudbě či literatuře různých projevů lásky ● průběžně se seznamuje s dokumentem „Úmluva o právech dítěte“ ● uvádí příklady nesprávného působení rodiny nebo blízkých osob na dítě nebo mladistvého ● chápe rozvod jako možné řešení nefungujícího partnerského soužití ● porozumí, že neřešená situace v partnerství	Rodina Faktory ovlivňující stabilitu rodiny Hledání životního partnera Sňatek Neshody v manželství a v partnerském soužití Člověk ve zdraví a nemoci Péče o nemocné Stravování, podávání léků Prevence Přírodní léčebné prostředky Civilizační choroby

může oběma ublížit ● uvádí příklady péče o nemocné v minulosti a v různých kulturách ● seznámí se s památkami nebo předměty, které dokládají určitý stupeň péče o zdraví člověka v konkrétním období ● chápe potřeby člověka s běžnými nemocemi /empatie/ ● popíše z vlastní zkušenosti domácí péči o nemocného a jeho léčebný režim ● formou hry správně seřadí fáze léčby nemocného – ve skupině nebo dvojicích ● vlastními slovy utvoří definici zdraví, co nejblíže podobnou mezinárodně uznávané ● chápe zdraví člověka jako rovnovážný stav tělesné, duševní i sociální pohody ● v cizím jazyce sestaví jednoduché věty týkající se zdravotního stavu člověka ● formou soutěže vyhledá co nejvíce slovíček k tématu zdraví ● zajímá se o latinská označení některých onemocnění ● vyzná se v základních informacích na obalu léku, zajímá se o příbalový leták je schopen podat léky nemocné osobě podle pokynů ošetřujícího lékaře ● umí doprovodit k lékaři nemocného příbuzného, vyzvednout pro něj léky ● rozumí důvodu, proč se některé nemoci řadí mezi civilizační ● dovede vyjmenovat alespoň některé zásady zdravotní prevence ● rozumí pojmu alergická reakce, jmenuje nejznámější alergeny ● po dobu jednoho týdne sleduje pozorně reklamy na různá jídla a kriticky zjišťuje, kde dochází ke klamání spotřebitele ● nakreslí si pyramidu zdravé výživy a dovede posoudit, kde se on dopouští chyb ve stravování ● popíše podle obrázku trávicí soustavy, jak probíhá zpracování potravy v našem těle ● porovnává energii přijatou a vydanou u různých profesí nebo činností ● zná jednotku energie ● vyjmenuje základní i přídatné živiny, uvádí	Zdravá výživa Vliv výživy a způsobů stravování na zdraví Zpracování potravin v našem těle Nežádoucí způsoby výživy, poruchy příjmu potravy Reklama Hygiena potravin Zásady při výběru a zpracování potravin Prevence zneužívání návykových látek Drogy Závislost Odmítání, pomoc Osobní bezpečí Agresivita Nebezpečí kolem nás – sporty, doprava Lidská sexualita Láska Odlišnosti Nebezpečné a deviantní osoby Reprodukční zdraví Plánované rodičovství – antikoncepce

příklady potravin vhodných nebo nevhodných pro konkrétní osobu z hlediska určitého množství živin ● pracuje s pojmy podvýživa, obezita, mentální anorexie, bulimie – přiřazuje obrázky, hovoří o konkrétních situacích ● všímá si pravidel vegetariánské a makrobiotické stravy, dokáže analyzovat i rizika ● vědomě dodržuje zásady při výběru a zpracování potravin, do praxe je uvádí doma nebo ve volitelném předmětu ● na členy své domácnosti působí ve prospěch bezpečnosti v kuchyni ● jmenuje z minulosti příklady zneužívání návykových látek, využije internet, knihy ● zná různé způsoby, jak se běžně rozdělují drogy /podle způsobu účinku, podle látky, ze které se získávají a podobně/ ● zařadí látku na obrázku do skupiny látek, zdůvodní proč ● vysvětlí pojem závislost ● pracuje ve skupině nebo dvojici na odhalování dalších druhů závislostí ● zná a popíše některé varovné signály, které nás upozorní, že kamarád experimentuje s drogou ● uvede nejméně deset smysluplných činností k využití volného času ● uvádí různá řešení problémových situací, aby dotyčný nehledal drogu ● je si vědom nelegálnosti výroby a distribuce drog ● podává svá zdůvodnění, proč byla zákonem stanovena hranice pro pití alkoholu nad osmnáct let ● seznámí se s některým zdravotnickým letákem, varujícím před drogami ● své problémy se snaží řešit včas, pravidelně komunikuje s rodiči ● nacvičí si několik možností, jak odmítnout nabízenou zakázanou látku ● ví o možnostech léčby drogově závislých, seznámí se s krizovými čísly pro případ potřeby ● odsuzuje kouření a požívání alkoholu	

mladistvými ● nedopouští se porušování zákona ani v soukromí ● umí přivolat první pomoc a ví jak se do jejího příjezdu chovat, aby pomohl podobně intoxikovanému ● zopakuje si formy agresivity z předchozích ročníků ● uvádí příklady agresivního chování mezi mladými lidmi, i v kolektivu školy nebo třídy – například formou písemného anonymního sdělení ● dovede odlišit, kdy se jedná o jednorázový útok a kdy se jedná o systematické ubližování ● automaticky se postaví na stranu slabšího ● odsuzuje veškeré násilí mezi lidmi ● násilné chování přijímá pouze jako nutnou sebeobranu ● při sportu dbá zvýšené opatrnosti a předchází úrazům ochrannými doplňky ● ví o zákonném ustanovení – nutnost přilby pro cyklistu do věku patnácti let ● uvědomuje si, že i starší cyklista s přilbou má v případě nehody lepší vyhlídky ● osvojí si několik pravidel, jak se zbavit pocitu zlosti, abychom svému okolí nebyli nebezpeční ● uvědomuje si, že lépe se problém řeší s nadhledem a pozitivním přístupem ● na své okolí působí přátelsky ● poznatky o krizových situacích si zopakuje prakticky při Branném dni školy ● vyplněním křížovky si zopakuje základní poznatky o lidské reprodukci z předchozích ročníků ● popíše mužské i ženské pohlavní orgány, soustředí se zejména na rozdíly obou pohlaví ● pokouší se porozumět rozdílu mezi láskou a vášní /zamilovaností/ ● na téma láska může namalovat obraz, stvořit verše, nebo je najít v knize a s citem přednést ● chápe důležitost trpělivosti ve vztahu dvou lidí	

● patnáctiletou hranici chápe jako způsob ochrany pro mladistvé ● pracuje s pojmy incest, celibát a podobně ● tolerantně reaguje na páry lidí stejného pohlaví, rozumí, že jim ve vztahu nejde jen o sexuální oblast, ale především o vzájemné pochopení ● o homosexualitě se vyjadřuje slušně ● pracuje s pojmy heterosexuál, bisexuál, transsexuál – umí stručně česky vysvětlit ● s vyučujícím analyzuje rizika předčasného startu do sexuálního života ● odmítá násilí v sexuálním životě ● chápe pojem sexuální deviace, uvádí příklady z tisku a podobně ● shlédne výukový film o lidské sexualitě a antikoncepci ● snaží se chovat zodpovědně ke svému budoucímu sexuálnímu životu ● rozumí způsobu použití pánské ochrany	
přesahy	
Do: ČJL (8. ročník) : ČJ8 AJ (8. ročník) : AJ8 D (8. ročník) : D8 VO (8. ročník) : OV8 F (8. ročník) : F8 HV (8. ročník) : HV8 VV (8. ročník) : VV8 PČ (7. ročník) : PČ7 Z: TV (8. ročník) : TV8 VO (8. ročník) : OV8	

9. ročník – dotace: 1, povinný

RV9 v rámci předmětu ORv	
výstupy	učivo
● porovnává význam rodinného soužití ● zopakuje si z předchozích ročníků typy rodin ● uvádí praktické příklady jednotlivých funkcí rodiny ● porozumí pojmům zdravá a narušená rodina ● diskutuje o pocitech dětí různého věku,	Rodina Současná rodina v různých etapách dějin Rodina v minulosti Rodinné krize

pokud má rodina potíže ● dokáže vyjmenovat některé důvody rodinných krizí ● na modelových situacích vypočítává finanční rozvahy pro hospodaření rodiny ● dokáže lidské vlastnosti nebo určité předpoklady hodnotit z hlediska vhodnosti pro budoucího rodiče ● sestaví si přehled způsobů chování, které by u svého partnera netoleroval ● hru a důslednost chápe jako důležité podmínky budoucího rodičovství ● rozumí rozvodu jako jedné z možností ukončení nefungujícího vztahu ● svými slovy vystihne stav duševní pohody, uvádí příklady ze života ● pokouší se v krátkých větách v anglickém jazyce pohovořit o svých pocitech /strach z nějaké situace, radost z úspěchu, smutek ze ztráty blízké osoby a podobně/, spolupráce s učitelem AJ ● mimo školu se věnuje alespoň rekreačně nějakému druhu sportu, umí o svých pocitech při sportu, nebo motivech pro sportování promluvit ● překážky bere jako výzvu nikoliv jako důvod k rezignaci ● pokud má zdravotní potíže, ví, kde vyhledat odbornou pomoc, přistupuje ke svému zdraví stále zodpovědněji – účastní se preventivních prohlídek ● sestaví referát o józe, nebo si vyslechne přednášku odborníka ● rozumí důležitosti pravidelného úklidu prostředí, kde žije ● dobrovolně se řídí vnitřním řádem školy a dodržuje základní hygienická pravidla ve všech prostorách ● sestaví s pomocí někoho z rodiny přehled prostředků k údržbě domácnosti /nádobí, obklady, koberce……/ ● vyjmenuje nejčastější civilizační choroby, chápe většinu příčin jejich vzniku ● sestaví své desatero boje proti civilizačním chorobám, snaží se většinu zásad dodržovat ● zajímá se například v televizi o sportovní	Rodičovské předpoklady Rozvod Péče o duševní zdraví Duševní pohoda Zdravý pohyb Odstranění psychického napětí Hygienické bydlení Prevence civilizačních chorob Preventivní lékařské prohlídky Zdravá výživa Výživa kojence Výživa dětí, sportovců Nemoc Zahraniční kuchyně Cizorodé látky v potravním řetězci Reklama ve výživě – kritický přístup Prevence zneužívání návykových látek Důvody vzniku závislosti Odmítání drog Léčba drogové závislosti Doping a sport První pomoc intoxikované osobě Patologické hráčství Závislost na počítači, hrách a internetu Osobní bezpečí

disciplíny pro hendikepované sportovce ● seznámí se s názvy některých organizací postižených sportovců ● dodržuje pravidelnou tělesnou hygienu, nekouří, nepije alkoholické nápoje, vyhýbá se ostatním drogám i mimo školu ● získá informace například na internetu nebo v lékárně o vhodné výživě pro kojence ● dokáže vysvětlit několik důvodů, proč je dobré, aby matky kojily ● z potravin a nápojů vybere ty, které jsou pro kojence nebezpečné, pohovoří o důvodech ● zajímá se o výživu vrcholových sportovců, zúčastní se besedy, nebo shlédne výukový film ● vysvětlí pojem dieta ● podle obrázků nebo zkušeností ze zahraniční dovolené uvádí příklady krajových specialit a posuzuje je z hlediska zdravé výživy ● přemýšlí o důvodech většího počtu obézních lidí v poslední době v USA ● rozumí pojmu cizorodé látky v potravním řetězci ● ve spolupráci s učitelem chemie nachází nebezpečné látky, které mohou v potravinách ohrozit náš život ● všímá si kauz v televizi a tisku, týkajících se hygienických kontrol v obchodech a restauracích ● v modelových situacích umí slušně odmítnout závadné jídlo v restauraci a požádat například o novou porci ● dává přednost zdravé stravě, reklamu bere kriticky ● zamýšlí se ve skupině spolužáků o důvodech, které přivádějí některé lidi ke drogám ● zná bezpečně hlavní skupiny návykových látek a rizika většiny z nich ● dokáže sepsat, co ztrácí člověk vznikem závislosti ● hledá jiná řešení nedokončených příběhů závislých lidí ● všímá si kriminálních případů v souvislosti s	Lidská společnost a násilí Vandalství a jiná trestná činnost mladistvých Násilí při sportu Katastrofy Bezpečnost v silničním provozu První pomoc Sexuální výchova Partnerství jako rovnoprávný vztah Vzory pro partnerské chování Antikoncepce Pohlavně přenosné nemoci Zkreslené informace o sexualitě člověka Trestná činnost související se sexualitou Těhotenství, genetika Porod

drogami, sleduje výši trestů ● vyjmenuje množství způsobů, jak lze aktivně trávit volný čas, sám se určitému pozitivnímu způsobu věnuje ● v rodině se snaží kladně působit na kouřící členy, aby zkusili přestat ● dokáže zformulovat, co poskytuje závislému člověku krizové centrum ● umí poskytnout první pomoc intoxikované osobě a přivolat lékaře ● shlédne výukový film o nebezpečí anabolických steroidů, beseduje o dané problematice ● posoudí rizika spojená s experimenty s drogou ● vyjmenuje rysy patologického hráčství ● vede si přehled o čase stráveném u počítačových her a prostřídává tuto činnost s aktivním pohybem na čerstvém vzduchu ● odsuzuje jakoukoliv formu násilí jako jeden ze způsobů řešení konfliktů mezi lidmi ● přiměřenou sebeobranu chápe jako způsob vyhnutí se krizové situaci ● hovoří o příčinách vandalismu, zkouší navrhovat různé způsoby, jak vandalismus vymýtit ● všímá si projevů vandalství spolužáků, snaží se je od podobné činnosti odvést ● sleduje v tisku a televizi případy týraných osob ● rozumí pojmu domácí násilí, ví o možnostech, jak takovým osobám pomoci ● odmítá agresivní chování při sportu, ví o tragických případech ● přečte si o trestech pro násilné fanoušky některých sportů, zejména fotbalu ● zná příklady živelných katastrof a způsoby nejbezpečnějšího chování lidí během nich ● provádí nácvik konkrétních situací, zejména při Branném dnu školy ● dbá pokynů rodičů, policie i pedagogických pracovníků v silničním provozu ● vyhodnocuje případná rizika nebezpečného chování v dopravě ● zná tragické případy, shlédne výukový film na toto téma, beseduje o něm	

● dovede poskytnout první pomoc při život ohrožujícím stavu, sám dbá při tom o své bezpečí ● chápe rozdíl mezi krátkodobým poblouzněním a trvalým vztahem na celý život, přistupuje k těmto otázkám stále zodpovědněji ● ženu a muže chápe jako dva rovnoprávné jedince ● rovněž vztahy homosexuální respektuje a nezesměšňuje ● uznává důležitost plánování rodiny, uvádí důvody, proč je to důležité ● období od 15 do 18 let přijímá jako období prvních milostných zkušeností, ale chápe, že člověk musí mnohé předem zvážit a připravit se ● antikoncepci vnímá jako samozřejmý prostředek, pokud lidé zatím neplánují rodinu ● zná základní druhy antikoncepce ● přečte si příbalovou informaci ke kondomu ● vysvětlí svými slovy pojmy kuplířství, pornografie, prostituce, uvádí příklady, které slyšel v televizi nebo se dočetl v tisku ● rozumí pojmům umělé oplodnění, chromozomy, dědičnost a podobně ● zná délku těhotenství, dokáže posoudit, které problémy budoucí matky jsou běžné a které mohou napovědět o nenormálním průběhu těhotenství ● posuzuje umělé přerušení těhotenství z různých úhlů pohledu, snaží se vyjádřit svůj názor k této problematice ● má úctu k mateřství, všímá si těhotných ve svém okolí a umí jim nabídnout pomoc ● lidský život uznává jako nejdůležitější hodnotu ● stručně popíše tři fáze porodu, je si vědom, které signály mohou o počínajícím porodu vypovídat, shlédne výukový film o porodu ● diskutuje o přítomnosti otce u porodu ● pracuje se slovníkem pojmů v závěru učebnice	
přesahy	
Do:	

ČJL (9. ročník) : ČJ9 AJ (9. ročník) : AJ9 D (9. ročník) : D9 P (9. ročník) : PŘ9 Z (9. ročník) : Z9 TV (9. ročník) : TV9 Z: TV (9. ročník) : TV9 PČ (9. ročník) : PČ9 VO (9. ročník) : OV9

4.8.2 Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět tělesná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Hlavním cílem je komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu. To působí kladně na zdravotní stav a harmonický rozvoj. Vede žáky k poznání pohybových možností a zájmů a rozvíjí tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Pohybové vzdělávání umožňuje žákům postupně rozvíjet jejich zdatnost a výkonnost, zařazení tělesné aktivity do denního režimu. Žáci se učí uplatňovat osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a činnostech. Zvykají si tak na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizaci a samostatnost. Tělesná výchova vede žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti a seberealizaci v oblíbeném sportu či v jiné pohybové aktivitě. Přispívá tak k poznávání a pochopení zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Tělesná výchova je členěna do třech základních etap, které na sebe navazují, ale vzájemně se značně prolínají. Prolínání etap je vymezeno rozdílností fyziologického a mentálního vývoje jednotlivých žáků v ročníku a různou úrovní jejich pohybových schopností a dovedností. První etapa zahrnuje 1. a 2. ročník, druhá 3. až 5. ročník a třetí etapa 6. až 9. ročník. Od 6. ročníku probíhá výuka odděleně a konkretizivané výstupy jsou vymezeny ve volitelném předmětu.
Tělesná výchova se vyučuje jako povinný předmět se základní dvouhodinovou dotací týdně.
Sportovní výchova je jako volitelný předmět vyučována v další dvouhodinové dotaci. V rámci školního projektu mohou žáci v 7. ročníku absolvovat týdenní lyžařský kurz.
Další důležitou součástí tělesné výchovy je povinná Základní výuka plavání na 1. stupni. Výuka plavání probíhá na naší škole na I. stupni od 2. třídy. Většinou jsou to 2. a 3. ročníky. Časová dotace Základní výuky plavání je 40 hodin.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- vést žáky k poznávání vlastních pohybových schopností a zvyšování tělesné zdatnosti

- motivovat žáky k celoživotní zodpovědnosti za své zdraví a tělesnou kondici
- vést žáky k systematickému rozvoji tělesné zdatnosti

Kompetence k řešení problémů

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení a logickému uvažování
- učit žáky hledat vhodnou taktiku ve sportu, která vede k vítězství

Kompetence komunikativní

- učit žáky klást důraz na kulturní úroveň komunikace
- vést žáky k přátelskému a zdvořilému chování a a naučit je otevřít prostor pro diskuzi
- připravovat žáky k pozitivní prezentaci své školy na veřejnosti
- vyžadovat dodržování veškerých pravidel a řádů

Kompetence sociální a personální

- rozvíjet u žáků schopnost efektivní pomoci a spolupráce
- přijímat různé role a úkoly a pracovat v týmu
- dodržovat pravidla fair – play

Kompetence občanské

- vychovávat žáky k zodpovědnosti za své zdraví v rámci aktivního sportování
- naučit žáky zvládnout první pomoc a dodržovat hygienu při tělesných aktivitách

Kompetence pracovní

- vychovávat žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- naučit žáky chránit si při veškerých činnostech své zdraví

Učební plán předmětu

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dotace	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny									

1. ročník – dotace: 2, povinný

TV1	
výstupy	učivo
• reaguje na jednoduché povely a signály • používá vhodné oblečení a obuv na sport • respektuje význam přípravy organismu před cvičením • respektuje zásady fair play • dodržuje pokyny pro bezpečnost při pohybových činnostech • snaží se o správné provádění cviků pod vedením učitele • předvede jednoduchý taneční krok, šplh o tyči s přírazem, cvičení s náčiním s hudbou • dodržuje zásady bezpečnosti při pohybových činnostech	Poznatky z TV a sportu Průpravná, kondiční, rytmická Kompenzační a relaxační cvičení Gymnastika Akrobacie – pády vzad, pády stranou, kotoul vpřed, přeskok – lavička, kladina – chůze bez pomoci Atletika – běžecká abeceda, rychlé běhy, vytrvalostní běh, běh v terénu, skok do dálky a

• předvede v souladu se svými individuálními schopnostmi pády, kotoul vpřed, přeskok, chůzi po kladině bez pomoci, šplh o tyči s přírazem, spouštění ručkováním, vybrané cvičení s nářadím • opakuje po učiteli běžeckou abecedu • předvede v souladu s individuálními předpoklady základní pohybové výkony • usiluje o jejich zlepšení • ovládá a dodržuje základní pravidla • snaží se spolupracovat s ostatními hráči • dodržuje pravidla fair play • respektuje ochranu životního prostředí • dokáže překonat přírodní překážky • zúčastní se všichni žáci v ročníku	z místa, hod míčkem Sportovní hra – Minifotbal, minikošíková, vybíjená Turistika (skiping, lifting, zakopávání) Turnaje v průběhu roku: Fotbal – turnaj 1. tříd Atletika – víceboj (50m, hod míčkem bez rozběhu, skok daleký) Vybíjená - turnaj
přesahy	
Do: Prv (1. ročník) : PRV1 HV (1. ročník) : HV1 Z: HV (1. ročník) : HV1 Prv (1. ročník) : PRV1	

2. ročník – dotace: 2, povinný

TV2	
výstupy	učivo
• správně reaguje na jednoduché povely a signály • dokáže nastoupit s ostatními do řadu, dvojřadu do družstev • používá vhodné oblečení a obuv na sport • dokáže vysvětlit, proč se rozcvičuje • dodržuje zásady fair play • dodržuje pokyny pro bezpečnost při pohybových činnostech • správně provádí cviky pod vedením učitele • předvede 2 jednoduché taneční kroky s hudbou • dodržuje zásady bezpečnosti při pohybových činnostech • předvede v souladu se svými individuálními schopnostmi pády vzad a stranou, kotoul vpřed, přeskok přes lavičku, chůzi po kladině bez dopomoci, šplh o tyči s přírazem s úkolem vyšplhat co nejvýš,	Poznatky z TV a sportu Průpravná, kondiční, rytmická, kompenzační a relaxační cvičení Gymnastika Akrobacie – pády vzad, pády stranou, kotoul vpřed Přeskok – lavička Kladina – chůze bez pomoci Šplh o tyči s přírazem Cvičení s nářadím Atletika Běžecká abeceda

sestavu se zvoleným nářadím ● opakuje přesně po učiteli běžeckou abecedu ● předvede základní pohybové výkony ● usiluje o jejich zlepšení ● ovládá a dodržuje základní pravidla ● snaží se spolupracovat s ostatními hráči ● dodržuje pravidla fair play a pozná zjevný přestupek ● adekvátně na přestupek reaguje ● respektuje ochranu životního prostředí ● dokáže překonat přírodní překážky ● adaptuje se na vodní prostředí ● dýchá do vody ● splývá ● zúčastní se všech akcí	Rychlé běhy Vytrvalostní běh Běh v terénu Skok do dálky s rozběhem Hod míčkem Sportovní hry Minifotbal Vybíjená Minikošíková Turistika Plavání - hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a bezpečnosti Turnaje v průběhu roku: Fotbal - McDonald's Cup Atletika- víceboj (50m, hod míčkem, skok daleký s rozběhem)
přesahy	
Do: Prv (2. ročník) : PRV2 HV (2. ročník) : HV2 Z: HV (2. ročník) : HV2 Prv (2. ročník) : PRV2	

3. ročník – dotace: 2, povinný

TV3	
výstupy	učivo
● pozná vhodné oblečení a obuv na sport ● dodržuje zásady fair play chování ● dokáže odpovědět na otázku: „Proč se rozcvičujeme?“ ● přesně reaguje na povely: pozor, pohov,	Poznatky z TV a sportu Pořadová cvičení Průpravná, relaxační, kondiční a kompenzační

rozchod ● dokáže nastoupit s ostatními do: řadu, dvojřadu, zástupu, dvojstupu ● pod vedením učitele přesně opakuje cviky ● předvede pády vzad a stranou ● předvede kotoul vpřed ● předvede kotoul vzad ● provede rozběh a odraz z můstku snožmo ● předvede průvlek přes 2-3 díly švéd.bedny ● rozšiřující učivo: s pomocí učitele provede: shyb stojmo - s odrazem, přešvih do vzporu vzad stojmo – stoj, shyb stojmo – svis závěsem v podkolení – stoj ● přejde kladinu bez pomoci ● vyšplhá 3m na tyči ● pod vedením učitele přesně opakuje cviky ● po předvedení učitele opakuje: krok přísunný poskočný, přeměnný, cval ● po učiteli opakuje běžeckou abecedu (liftink, skipink, zakopávání) ● na povely odstartuje z polovysokého a nízkého startu ● při krátkém běhu nekříží dráhu a nezastavuje před cílem ● skočí do dálky po rozběhu a odraz z jedné nohy ● rozšiřující učivo: přeskočí skrčným nebo střižným stylem laťku, odhodí míček z místa ze správného odhodového postoje, přihraje vnitřním nártem, proběhne slalom s míčem ● chytá míč do košíčku, odhazuje míč jednou rukou ● ovládá pravidla vybíjené ● používá správné držení míče ● předvede základní hráčský postoj a obrátku s míčem ● přihrává obouruč i jednoruč trčením o zem ● dribluje na místě a za pohybu ● ovládá základní pravidla minibasketbalu ● splývání, dýchá do vody ● ovládá jeden plavecký způsob	Gymnastika Akrobacie Přeskok Hrazda Kladina Šplh Rytmická a kondiční gymnastika Atletika Běh Skok daleký Skok vysoký Hod Sportovní hry Minifotbal Vybíjená Minibasketbal Plavání - hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a bezpečnosti Sportovní akce pro 3. ročníky fotbalový turnaj McDonald's Cup atletický trojboj (běh 50m, hod kriket. míčkem, skok do dálky) turnaj ve vybíjené
přesahy	
Do: Prv (3. ročník) : PRV3 HV (3. ročník) : HV3 Z:	

HV (3. ročník) : HV3 ČJL (3. ročník) : ČJ3 Prv (3. ročník) : PRV3

4. ročník – dotace: 2, povinný

TV4	
výstupy	učivo
● pozná vhodné oblečení a obuv na sport ● dodržuje zásady fair play chování ● dokáže odpovědět na otázky: ‘Proč se rozcvičujeme?‘ ‚Proč po cvičení děláme protahovací cviky?‘ ● rychle a přesně reaguje na povely: pozor, pohov, rozchod ● dokáže nastoupit s ostatními do: řadu, dvojřadu, zástupu, dvojstupu ● pod vedením učitele přesně opakuje cviky ● předvede pády vzad a stranou ● předvede kotoul vpřed ● předvede kotoul vzad ● předvede spojení kotoulu vpřed a vzad ● předvede rozběh a odraz z můstku snožmo ● předvede průvlek přes 3-4 díly švéd.bedny ● vyšplhá 3m na tyči ● pod vedením učitele přesně opakuje cviky ● po předvedení opakuje: krok přísunný, poskočný, přeměnný, cval, polkový ● po předvedení opakuje běžeckou abecedu ● přejde kladinu bez pomoci ● na povely odstartuje z polovysokého a nízkého startu ● pod dohledem učitele si připraví startovní blok ● skočí do dálky po rozběhu a odrazu z jedné nohy (rozmezí odrazu cca 1m) ● umí provést úpravu doskočiště ● odhodí míček rozběhu ze správného odhodového postoje ● přihraje vnitřním nártem, proběhne slalom s míčem ● ovládá základní pravidla, minifotbalu ● chytá míč do košíčku, odhazuje míč jednou rukou ● přehodí hřiště přihrávkou jednou rukou ● spolupracuje se svými spoluhráči	Poznatky z TV a sportu Pořadová cvičení Průpravná, kondiční, relaxační a kompenzační cvičení Gymnastika Akrobacie Atletika Běh Kladina Šplh Rytmická a kondiční gymnastika Skok daleký Skok vysoký Hod Sportovní hry Minifotbal Vybíjená fotbalový turnaj McDonald’s Cup, atletický trojboj (běh 50m, hod kriket míčkem, skok do dálky), přespolní běh, turnaj ve vybíjené

• ovládá pravidla vybíjené • používá správné držení míče (oběma rukama) • předvede základní hráčský postoj a obrátku s míčem • přihrává obouruč i jednoruč trčením o zem • dribluje na místě a za pohybu • ovládá základní pravidla minibasketbalu	
přesahy	
Do: Přv (4. ročník) : PŘV4 HV (4. ročník) : HV4 Z: HV (4. ročník) : HV4 Přv (4. ročník) : PŘV4 IKT (4. ročník) : I4	

5. ročník – dotace: 2, povinný

TV5	
výstupy	učivo
• pozná vhodné oblečení a obuv na sport • dodržuje zásady fair play chování • dokáže odpovědět na otázku: „Proč se rozcvičujeme?“ „Proč po rozcvičení děláme protahovací a relaxační cviky?“ „Co hrozí tělu při jednostranném posilování?“ • rychle a přesně reaguje na povely: pozor, pohov, rozchod • s ostatními nastoupí do: řadu, dvojřadu, zástupu, dvojstupu • umí se samostatně rozcvičit • umí předvést 4 posilovací cviky na různé části těla • umí předvést 2 relaxační cviky • předvede pády vzad a stranou • předvede kotoul vpřed • předvede kotoul vzad • předvede spojení kotoulu vpřed a vzad • předvede stoj na rukou a dopomocí učitele • provede rozběh a odraz z můstku snožmo • předvede průvlek přes 3-4 díly švéd.bedny • předvede nácvik roznožky • rozšiřující učivo: samostatně předvede: shyb stojmo - odrazem, přešvih do vzporu, vzad stojmo - stoj, shyb stojmo – svis	Poznatky z TV a sportu Pořadová cvičení Průpravná, kondiční, relaxační a kompenzační cvičení Gymnastika Akrobacie Přeskok Hrazda Skok daleký Atletika Běh Šplh Rytmická a kondiční gymnastika Kladina

závěsem v podkolení, stoj ● přejde kladinu bez pomoci ● vyšplhá 3m na tyči ● pod vedení učitele přesně opakuje cviky ● po předvedení opakuje: krok přísunný, poskočný, přeměnný, cval, polkový a valčíkový ● zatancuje mazurku a polku ● předvede běžeckou abecedu (lifting, skiping, zakopávání) ● na povely odstartuje z polovysokého a nízkého startu ● nastaví si startovní blok ● skočí do dálky po rozběhu a odrazu z jedné nohy (odraz od prkna) ● umí provést úpravu doskočiště ● rozšiřující učivo: přeskočí laťku stylem skrčným nebo střižným ● odhodí míček z rozběhu ze správného odhodového postoje ● přihraje vnitřním nártem, proběhne slalom s míčem ● spolupracuje se svými spoluhráči při hře ● ovládá základní pravidla minifotbalu ● chytá míč „do košíčku“, odhazuje míč jednou rukou ● přehodí hřiště přihrávkou jednou rukou ● spolupracuje se svými spoluhráči při hře ● ovládá pravidla vybíjené ● používá správné držení míče (oběma rukama) ● předvede základní hráčský postoj a obrátku s míčem ● přihrává jednoruč i obouruč trčením o zem ● dribluje na místě a za pohybu ● ovládá základní pravidla minibasketbalu	Skok vysoký Hod Sportovní hry Minifotbal Vybíjená Minibasketbal Sportovní akce pro 5. ročníky: fotbalový turnaj McDonald’s Cup, atletický čtyřboj (běh 50m, hod kriket. míčkem, skok do dálky), přespolní běh, turnaj ve vybíjené
přesahy	
Do: Přv (5. ročník) : PŘV5 HV (5. ročník) : HV5 Z: ČJL (5. ročník) : ČJ5 Přv (5. ročník) : PŘV5 HV (5. ročník) : HV5	

6. ročník – dotace: 2, povinný

TV6	
výstupy	učivo
• Uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a činnostech. • Užívá osvojené názvosloví. • Za pomoci učitele určí spolupráci a taktiku vedoucí k úspěchu družstva. • Aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu a v hodinách Tv, usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti. • Předvídá nebezpečí úrazu a používá znalosti první pomoci. • Odmítá drogy a jiné škodliviny neslučitelné se zdravím a sportem. • V souladu s individuálními předpoklady zvládá osvojené pohybové dovednosti a uplatňuje je ve hře, soutěži a jiných tělovýchovných činnostech. • Pomocí veškeré tělovýchovné činnosti rozvíjí základní pohybové vlastnosti /sílu, rychlost, obratnost, vytrvalost, pohyblivost/. • Chápe význam přípravy organizmu před cvičením. • Samostatně připravuje a uklízí nářadí a náčiní. • Předchází možným poraněním a úrazům vhodným oblečením a obuví. • Je ukázněný a plní pokyny učitele. • Rozlišuje různé druhy cviků a jejich účinky. • Zná své pohybové přednosti a nedostatky a s pomocí učitele je dovede ovlivnit. • Zaměřuje se na správné provedení pohybu. • Předvede jednoduché gymnastické cviky na žíněnkách, koze, hrazdě, trampolínce a kladině/D/. Cviky: kotouly, roznožka, skoky a doskoky, výmyk s dopomocí. • Zvládne základní přetlaky, úchopy, odpory a pády. • Ovládá terminologii osvojených disciplín a povely pro start. • Zvládá uběhnout předepsanou vzdálenost. • Předvede základní techniku hodu míčkem, skoku dalekého a vysokého, nízkého startu, běhu a štafetového běhu.	Úvod Činnosti zdraví ovlivňující Činnosti ovlivňující úroveň dovedností pohybových Bezpečnost v TV a sportu Průpravná, kompenzační, kondiční a jiná cvičení Gymnastika Úpoly a jiná cvičení Atletika Pohybové a sportovní hry

• Seznámí se s významem pohybových a sportovních her, dodržuje základní pravidla a pokyny rozhodčího, rozpozná základní pojmy a role ve hře. • Naučí se zvládnout základní HČJ a zjednodušenou hru. • Zvolí a dodržuje taktiku hry: vybíjená, přehazovaná, florbal, kopaná, košíková a házená.	
přesahy	
Do: M (6. ročník) : M6 HV (6. ročník) : HV6 VZ (6. ročník) : RV6 Z: Z (6. ročník) : Z6 M (6. ročník) : M6 HV (6. ročník) : HV6 VZ (6. ročník) : RV6	

7. ročník – dotace: 2, povinný

TV7	
výstupy	učivo
• Uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a činnostech. • Užívá osvojené názvosloví. • Dohodne se na spolupráci a taktice vedoucí k úspěchu družstva • Aktivně organizuje svůj pohybový režim a usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti. • Odmítá veškeré škodliviny. • Uplatňuje pravidla bezpečného chování. • Zvládá provedení osvojených pohybových dovedností a uplatňuje je ve hře, soutěži a rekreačních činnostech. • Chápe význam rozcvičení organizmu. • Samostatně manipuluje s nářadím a náčiním. • Předchází možným poraněním a úrazům. • Řídí se pokyny učitele. • Rozlišuje různé druhy cvičení a chápe jejich různé účinky. Dovede je za pomoci učitele vhodně využít. • Ovládá základní gymnastické cviky částečně za pomoci učitele.	Úvod Činnosti zdraví ovlivňující Činnosti ovlivňující úroveň dovedností pohybových Bezpečnost v TV a sportu Průpravná, kompenzační, kondiční a jiná cvičení Gymnastika a jiná cvičení Rytmické a kondiční činnosti Úpoly Atletika Pohybové a sportovní hry Doplňkové sporty /projekt/

• Předvede stoj na rukou, kotoul vpřed a vzad ve vazbách, roznožku a skrčku přes kozu, výmyk na hrazdě a svisy a různé rovnovážné polohy. • Je poučen o záchraně a dopomoci. • Zná základní druhy cvičení a pohybu s hudbou. • Zvládá základní a aerobní cvičení s hudbou. • Chápe význam kruhového tréninku. • Zvládá uběhnout předepsanou vzdálenost. • Používá aktivně základní osvojované pojmy. • Uběhne 60, 800 a 1500 m a zdokonalí se v dalších atletických disciplínách. • Za pomoci učitele vysvětlí základní role ve hře, pravidla jednotlivých her, zvolí taktiku hry a dodržuje ji. • Aktivně spolupracuje se spolužáky. • Zdokonaluje se v základních HČJ a herních systémech. Hry: vybíjená, přehazovaná, florbal, kopaná, košíková, házená. • Lyžování: zvládá základní dovednosti na sjezdových i běžeckých lyží. • Uplatňuje zásady bezpečnosti na chatě i v terénu. • Uvědomuje si zdravotní význam pobytu v přírodě /LVVZ/.	
přesahy	
Do: HV (7. ročník) : HV7 VZ (7. ročník) : RV7 Z: HV (7. ročník) : HV7 VZ (7. ročník) : RV7	

8. ročník – dotace: 2, povinný

TV8	
výstupy	učivo
• Uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a činnostech. • Užívá osvojené názvosloví. • Dohodne se na spolupráci a taktice vedoucí k úspěchu družstva. • Aktivně vstupuje do řízení svého pohybového režimu. • Spolupracuje při organizaci Tv ve škole.	Úvod Činnosti zdraví ovlivňující Činnosti ovlivňující úroveň dovedností pohybových Bezpečnost v TV a sportu

● Zlepšuje svou tělesnou zdatnost pravidelnou aktivitou. ● Odmítá veškeré škodliviny. ● Uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování ve sportovním prostředí. ● Zvládá osvojené pohybové dovednosti a dovede je posoudit. Přenáší je do hry, soutěže a rekreačních činností. ● Chápe a zdůvodní přípravu organizmu před cvičením, rozliší vhodné a nevhodné pohybové činnosti. ● Při používání náčiní a nářadí je ukázněný, předchází možným poraněním a úrazům. ● Plní zodpovědně pokyny učitele. ● Chápe účinky jednotlivých cvičení a rozpozná své pohybové přednosti a nedostatky. ● Dokáže předvést kompenzační cvičení a krátkou kondiční sestavu. ● Je schopen předvést krátkou rozcvičku. ● Dovede stoj na rukou, přemet stranou, skrčku s oddáleným můstkem. ● Předvede na hrazdě svisy, výmyk s dopomocí. ● Zvládne různé druhy kotoulů ve vazbách a kotoul letmo. ● Umí jednoduché cviky a houpání na kruzích. ● Vyšplhá s přírazem na tyči 4,5 metru. ● Umí poskytnout dopomoc a záchranu spolužákovi. ● Zvládá estetické držení těla a vysvětlí zdravotní i relaxační účinky cvičení s hudbou. ● Umí základní kroky lidových tanců /D/. ● Vysvětlí význam spojení kondičního cvičení s hudbou. ● Zdokonaluje se v jednotlivých úpolových cvicích a naučí se několik úpolových her. ● Uvědomuje si význam běžecké abecedy. ● Dobře se orientuje v osvojovaných disciplínách a aktivně používá osvojované pojmy. ● Zlepší si výkonnost a techniku ve všech disciplínách. ● Vysvětlí význam vytrvalostního běhu pro rozvoj zdatnosti.	Průpravná, kompenzační, kondiční a jiná cvičení Gymnastika Rytmické a kondiční činnosti Úpoly Atletika Pohybové a sportovní hry Doplňkové sporty /projekt/

• Vyjmenuje základní pravidla atletických soutěží. • Vysvětlí význam pohybových her pro ovlivňování herní tvořivosti. • Uvědomuje si, že ne každá hra je vhodná pro určitý věk a počet hráčů. • Hru připraví a zorganizuje pro spolužáky. • Vysvětlí význam sportovních her pro rozvoj herních dovedností a improvizace při hře. • Umí vyjmenovat základní pravidla naučených sportovních her. • Zdokonalí si základní HČ J a HS a vše využívá ve složitějších herních situacích. • Naučí se používat základní herní kombinace. • Naučí se základům nové sportovní hry odbíjená. • V rámci sportovních her /košíková, kopaná, házená, volejbal a florbal/ zvolí taktiku hry a dodržuje ji ve smyslu fair-play, pomáhá při rozhodování. • Softbal a ringo: dokáže si vytvořit zjednodušená pravidla a hru ovládat.	
přesahy	
Do: P (8. ročník) : PŘ8 VZ (8. ročník) : RV8 Z: P (8. ročník) : PŘ8	

9. ročník – dotace: 2, povinný

TV9	
výstupy	učivo
• Uplatňuje správné způsoby držení těla nejen v hodinách tělesné výchovy. • V Tv se dovede správně orientovat, užívá osvojené názvosloví, povely a pravidla na úrovni cvičence a cvičitele. • Aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu a pravidelně se věnuje některému sportu či pohybové aktivitě. • Pečuje o svou tělesnou zdatnost a zdraví. • Propaguje zdraví životní styl a odmítá drogy a jiné škodliviny. • Dbá na hygienu a bezpečné chování ve	Úvod Činnosti zdraví ovlivňující Činnosti ovlivňující úroveň dovedností pohybových Bezpečnost v TV a sportu Průpravná, kompenzační a kondiční a jiná cvičení Gymnastika

sportovním prostředí. ● Zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti, posoudí zjevné nedostatky a snaží se je odstranit. ● Přenáší své pohybové dovednosti do hry, soutěže a rekreační činnosti. ● Plně pochopí význam sportu a jeho zařazení do svého každodenního režimu. ● Chápe a zdůvodní význam přípravy organizmu před cvičením, samostatně připravuje, používá a uklízí nářadí náčiní tak, aby neohrozil zdraví své i spolužáků. ● Předchází možným poraněním a úrazům kázní, organizací cvičební činnosti, vhodným oblečením a obuví. ● Zodpovědně plní pokyny učitele. ● Je schopen poskytnout základní první pomoc. ● Dokáže vysvětlit různé účinky jednotlivých cvičení. ● Dovede prožívat cvičení a soustředit se na přesné provedení pohybu. ● Připraví a předvede různé druhy cvičení a dovede je obměňovat. ● Chápe význam kompenzačních cviků a dovede je přesně zacvičit. ● Sestaví jednoduchý kruhový trénink zaměřený na posílení základních svalových skupin. ● Samostatně ovládá záchranu a dopomoc. ● Zvládne techniku a estetiku pohybu, plně využívá pohybových schopností k dokonalému zvládnutí cviků. ● Uvědomuje si význam protahovacích a posilovacích cviků. ● Provádí samostatně akrobatická cvičení /navazované kotouly vpřed a vzad, kotoul letmo, stoje na rukou, …/, přeskoky kozy a bedny s oddáleným můstkem /roznožka, skrčka, …/, cvičení na hrazdě /svisy, výmyk, přešvihy, podmet …/, cvičení na kruzích /houpání, ● Dokáže vytvořit jednoduchou sestavu na žíněnkách a ostatních nářadích. ● Umí zacvičit základní cvičební prvky na	Rytmické a kondiční činnosti Úpoly Atletika Pohybové a sportovní hry Další činnosti

kladině / D – váha, chůze, obraty, …/. ● Dokáže vyšplhat 5 m na tyči i laně. ● Zvládá rytmické i kondiční cviky s hudebním doprovodem a umí skloubit estetické držení těla s cvičením a hudbou. ● Sestaví a předvede krátkou aerobní sestavu a popíše ji /D/. ● Uvědomí si význam hudby při kondičním cvičení. ● Umí jednoduché taneční kroky a základní tance. ● Vysvětlí principy zpevňování a uvolňování částí těla. ● Zvládá základní úchopy, postoje, odpory a pády. Dokáže tak reagovat na nepředvídané situace. ● Ovládá běžeckou abecedu a dokáže ji využít jako průpravu před výkonem. ● Atletickou přípravu využívá jako průpravu pro ostatní hry a sporty. ● Uvědomuje si význam atletiky pro rozvoj základních tělesných vlastností, kterými jsou síla, rychlost, obratnost, a vytrvalost. ● Uvědomuje si i úzkou spojitost běhu a zdravého životního stylu. ● Zlepší si čas v běhu na 60, 800 a 1500 metrů a naučí se běhat v terénu. Zvýší svou tělesnou zdatnost a výkonnost v ostatních atletických disciplínách /vrh koulí, skok daleký, skok vysoký/. ● Zná pravidla atletických soutěží a je schopen zastoupit v organizaci i v rozhodování učitele. ● Zvládá netradiční a průpravné pohybové hry /ringo, hokejbal a některé sportovní hry s upravenými pravidly. ● Vysvětlí význam sportovních her a řídí se pravidly hry. ● Zná základní pojmy a názvosloví a pokyny rozhodčího. ● Dovede se zapojit do všech rolí ve hře, zvolit vhodnou taktiku. ● Umí hru zorganizovat i rozhodovat. ● Řídí se při hře pravidlem fair -play. ● Kopaná /Ch/ - Zvládá základní HČJ, HK a HS /výběr místa, autové vhazování, střelba z	

místa a po vedení míče, uvolňování hráče, obcházení hráče, zpracování míče, přihrávka, odebírání míče/. Využívá základní herní kombinace dle vyspělosti hráčů. Ve hře upl ● Košíková – Zvládá základní HČJ /uvolňování hráče bez míče a s míčem, přihrávka jednoruč a obouruč, střelba z dvojtaktu, rozskok, krytí útočníka / využívá jednoduché útočné a obranné kombinace a systémy. ● Odbíjená – Zvládá základní HČJ /odbití obouruč vrchem i spodem, přihrávku, nahrávku, smeč, blok a spodní podání/. Umí jednoduché útočné a obranné kombinace, které využívá v systému každý střední nahrávačem. ● Florbal – Zvládá jednoduché HČJ /přihrávka, střelba/ v systému postupného útoku. ● Házená – Zvládá jednoduché HČJ /uvolňování bez míče a s míčem, přihrávka vrchní jednoruč, střelba/. Dále základní herní systémy a kombinace. ● Orientuje se v problematice sportu v různých rolích /cvičenec, divák, čtenář odborného časopisu, … ● Účastní se sportovních soutěží v rámci školy nebo pomáhá při jejich organizaci. ● Ve školních podmínkách propaguje základní olympijské myšlenky /čestné soupeření, pomoc handicapovaným, ochranu přírody při sportu atd. ● Sleduje a prezentuje sportovní dění na škole a úspěchy žáků mimo školu a v jiných sportovních odvětvích.	
přesahy	
Do: HV (9. ročník) : HV9 VZ (9. ročník) : RV9 Z: HV (9. ročník) : HV9 VZ (9. ročník) : RV9	

4.9 Člověk a svět práce

Oblast člověk a svět práce postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Koncepce vzdělávací oblasti člověk a svět práce vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech.
Vzdělávací oblast člověk a svět práce se cíleně zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích oblastí a je jejich určitou protiváhou. Je založena na tvůrčí myšlenkové spoluúčasti žáků. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru člověk a svět práce je rozdělen na 1. stupni na čtyři tematické okruhy: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů, které jsou pro školu povinné. Na 2. stupni je rozdělen na šest tematických okruhů: Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Svět práce. Tematické okruhy na 2. stupni tvoří nabídku, z níž školy vybírají podle svých podmínek a pedagogických záměrů, kromě povinného tematického okruhu Svět práce, minimálně další dva tematické okruhy. Vybrané tematické okruhy je nutné realizovat v plném rozsahu.
Tematický okruh Svět práce je určen pro 8. a 9. ročník i odpovídající ročníky víceletých středních škol. Je povinný pro všechny žáky v plném rozsahu a lze jej zařadit již od 7. ročníku. Vzdělávací obsah je realizován v průběhu celého základního vzdělávání a je určen všem žákům (tedy chlapcům i dívkám bez rozdílu). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V závislosti na věku žáků se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce a pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Proto je vhodné zařazovat do vzdělávání žáků co největší počet tematických okruhů.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a pomůcek při práci i v běžném životě
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
    - autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji a hodnotám ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí
- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení

- orientaci v různých oborech lidské činnosti, formách fyzické a duševní práce a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření a pro další životní a profesní orientaci

4.9.1 Pracovní činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Pracovní činnosti vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a svět práce, postihuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vzdělávací obsah předmětu vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a širších souvislostech. Cíleně se zaměřuje na praktické (zejména manuální) pracovní dovednosti a návyky a doplňuje tak celé základní vzdělání o tuto důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti. Tím se odlišuje od ostatních vzdělávacích obsahů vyučovacích předmětů a je jejich určitou protiváhou.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Učební osnovy vyučovacího předmětu Pracovní činnosti (částečně i osnovy vyučovacího předmětu Občanská a rodinná výchova -viz níže) obsahují rozpracované konkretizované výstupy a učivo ze všech tematických okruhů vzdělávací oblasti Člověk a svět práce RVP ZV (na 1. stupni: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů; na 2. stupni: Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Svět práce, Finanční gramotnost). Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnost samostatně i v týmu. Ve všech vyučovacích hodinách jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. Prostřednictvím vyučovacího předmětu Pracovní činnosti žáci získávají nejen důležité základní pracovní návyky a dovednosti, ale také důležité informace ze sféry výkonu práce. To pro ně může být velkou pomocí při jejich rozhodování o jejich dalším studijním a profesním zaměření.
Vyučovací předmět Pracovní činnosti je povinný předmět, který se vyučuje v 1. až 9. ročníku v 1 hodinové týdenní dotaci (s výjimkou 6. ročníku, kde jsou hodiny dvě). Jednohodinové týdenní dotace vyučovacího předmětu Pracovní činnosti lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „dvouhodinovky“ 1/14 dnů v kombinaci s jiným vyučovacím předmětem s jednohodinovou týdenní dotací (např. s Výtvarnou výchovou apod.). Bez ohledu na charakter pracovních činností probíhá výuka vyučovacího předmětu Pracovní činnosti ve stejném rozsahu pro chlapce i dívky. Na 1. stupni se třídy nedělí, na 2. stupni jsou žáci při výuce Pracovních činností pravidelně střídavě rozděleni do dvou pracovních skupin s odlišným charakterem pracovních činností.
Část vzdělávacího obsahu některých tematických okruhů (Příprava pokrmů, Provoz a údržba domácnosti, Svět práce) je realizována ve vyučovacím předmětu Občanská a rodinná výchova. Část vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Člověk a svět práce RVP ZV je realizována rovněž v některých projektech průřezových témat Výuka probíhá z převážné části v odborných učebnách školy (školní

dílna, výtvarná dílna, odborná učebna chemie, odborná učebna výpočetní techniky), na školním pozemku, v nejbližším okolí školy a formou exkurzí i ve vybraných institucích a výrobních podnicích.

Výchovně vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Pracovní činnosti

KOMPETENCE K UČENÍ

- vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
Podporujeme samostatnost a tvořivost.
Učíme žáky plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti.
Ve výuce se zaměřujeme prioritně na „aktivní“ dovednosti, učivo používáme jako prostředek k jejich získání.
Motivujeme k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.
Při hodnocení používáme ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.
Učíme trpělivosti, povzbuzujeme.
Jdeme příkladem - neustále si dalším vzděláváním rozšiřujeme svůj „pedagogický obzor“.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickém u uvažování a k řešení problémů

Učíme žáky nebát se problémů („problémy byly, jsou a budou -problém není hrozba, ale výzva“).
Na modelových příkladech učíme žáky užívat různé algoritmy řešení problémů.
Podporujeme různé přijatelné způsoby řešení problému…
Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
Podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů.
Jdeme příkladem -učíme se sami lépe, s rozumem a s nadhledem řešit různé problémové situace ve škole.

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
Vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty.
Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání své školy, své obce, sebe a ostatních lidí.
Vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.
Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných pracoven, řádu akcí mimo školu apod.; umožňujeme žákům podílet se na sestavování těchto pravidel.
Jdeme příkladem – „profesionálním“ přístupem ke komunikaci s žáky.

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Minimalizujeme používání frontální metody výuky, podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.

Podporujeme „inkluzi“ („začlenění“) -volíme formy práce, které pojímají různorodý kolektiv třídy jako mozaiku vzájemně se doplňujících kvalit, umožňujících vzájemnou inspiraci a učení s cílem dosahování osobního maxima každého člena třídního kolektivu.
Učíme žáky pracovat v týmech, učíme je vnímat vzájemné odlišnosti jako podmínku efektivní spolupráce.
Jdeme příkladem – podporujeme spolupráci všech členů pedagogického sboru i spolupráci pedagogických a nepedagogických pracovníků školy. Respektujeme společně dohodnutá pravidla, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli.

KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Netolerujeme sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita mládeže).
Netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.
Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů.
Netolerujeme nekamarádské chování a odmítnutí požadované pomoci.
Netolerujeme žádnou podobu (aktivní, pasivní, otevřenou, skrytou) podpory výše uvedených negativních jevů.
Důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy.
Neustále monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření.
Dodržujeme zásadu, „že tu není špatný žák, jsou tu jen špatné projevy jeho chování“.
V rámci předmětu seznamujeme žáky s vhodnými právními normami.
Vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, a k ochraně životního prostředí.
Jdeme příkladem – respektujeme právní předpisy, vnitřní normy školy, plníme příkladně své povinnosti.
Respektujeme osobnost žáka a jeho práva. Budujeme přátelskou a otevřenou atmosféru ve třídě i ve škole. Chováme se k žákům jejich rodičům a ke svým spolupracovníkům tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám.

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné nové pracovní podmínky, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě budoucího povolání

Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci. Žádnou prací netrestáme. Kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme.
Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí. Měníme pracovní podmínky, žáky vedeme k adaptaci na materiály, nástroje a technologie.
Důsledně žáky vedeme k dodržování vymezených pravidel, ochraně zdraví a k plnění svých povinností a závazků.
Různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamujeme žáky s různými profesemi – cíleně ujasňujeme jejich představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání a o volbě vhodného dalšího studia.
Cíleně posilujeme (motivujeme) žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia (budoucího povolání).

Jdeme příkladem – příkladně si plníme své pracovní povinnosti (nástupy do hodin, příprava na výuku …).
Dodržujeme dané slovo. Vážíme si své profese. Svoji profesi a svoji školu pozitivně prezentujeme před žáky, rodiči i širší veřejností.

Učební plán předmětu

Ročník	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dotace	1	1	1	1	1	1+1	1	1	1
Povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný	povinný
Dotace skupiny									

1. ročník – dotace: 1, povinný

PČ1	
výstupy	učivo
• v praxi využívá znalosti vlastnosti plastického materiálu tj. pružnost, tažnost, ohebnost • jednoduchými postupy vytváří předměty z různých materiálů • další vlastnosti různých materiálů poznává a objevuje též svými smysly a svou tvorbou • osvojuje si základní návyky při práci s drobným materiálem • seznamuje se a dodržuje hygienické návyky při tvorbě • zvládá základní činnosti tj. skládání, stříhání, vytrhávání, slepování, navlékání přírodnin • válení, hnětení, ohýbání a stlačování modelovacích hmot, keramické hlíny • zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi MOZAIKA a SEVA • pracuje podle obrazového návodu, ale i podle své fantazie • osvojuje si základní pracovní návyky při organizaci práce • zná a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti při montáži a demontáži • pečuje o nenáročné pokojové rostliny ve třídě (otírá listy, zalévá, kypří půdu) • seznamuje se s pojmem klíčení a v praxi si jej vyzkouší (při pozorování klíčení) • zvládá zásady slušného chování a	Práce s drobným materiálem Práce montážní a demontážní Práce pěstitelské Příprava pokrmů

sebeobsluhu ve školní jídelně, jí příborem ● připraví jednoduchou svačinu ● rozlišuje každodenní a slavnostní stolování	
přesahy	
Do: Prv (1. ročník) : PRV1 VV (1. ročník) : VV1 Z: ČJL (1. ročník) : ČJ1 M (1. ročník) : M1	

2. ročník – dotace: 1, povinný

PČ2	
výstupy	učivo
● zná již vlastnosti různých materiálů, své znalosti rozvíjí a využívá v praxi, vnímá je svými ● dodržuje a upevňuje si správné návyky organizace a bezpečnosti práce ● zvládá základní činnosti práce s materiálem tj. skládání, ohýbání, stříhání, slepování, trhání, nalepování a vystřihování ● z modelování zvládá hnětení, válení, stlačování, přidávání, ubírání ● umí odměřovat návlek, navlékat jehlu, udělat uzel, stříhat textilii ● naučí se přední steh, sešívat pomocí stehu obnitkovacího ● rozlišuje rub a líc látky	Práce s drobným materiálem
● zvládá přišití dvoudírkového knoflíku ● dovede sestavovat stavebnicové prvky ● sestavuje i modely i bez předlohy, např. stavebnice SEVA a LEGO ● montuje a demontuje jednotlivé díly ● dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti při práci ● vytváří kladný vztah k práci své a ostatních	Práce montážní a demontážní
● upevňuje si správné pracovní návyky a dovednosti ● provádí pozorování přírody během všech ročních období ● pečuje o nenáročné rostliny ve třídě ● zalévá je, otírá listy, kypří, rozmnožuje pomocí odnoží, rosí ● v praxi vyzkouší pěstování jednoduchých	Pěstitelské práce

rostlin (hrách, fazole) ● rozezná nejznámější semena plodů hrachu, fazole, kukuřice, maku, čočky ● provádí exkurze na školní pozemek v různých ročních obdobích ● seznamuje se se způsoby uchovávání a skladování potravin ● zvládne přípravu jednoduché svačiny, úpravu ovoce a zeleniny za studena ● provede úpravu stolu pro všední i sváteční stolování ● zvládá sebeobsluhu a základy slušného stolování	Příprava pokrmů
přesahy	
Do: Prv (2. ročník) : PRV2 VV (2. ročník) : VV2 Z: HV (2. ročník) : HV2 ČJL (2. ročník) : ČJ2 M (2. ročník) : M2 VV (2. ročník) : VV2	

3. ročník – dotace: 1, povinný

PČ3	
výstupy	učivo
● vytváří jednoduchými pracovními operacemi a postupy různé výrobky z daného materiálu ● volí vhodné pomůcky, nástroje a náčiní	Práce s drobným materiálem
● udržuje pořádek na pracovním místě ● využívá tradice a lidové zvyky ● provádí jednoduchou montáž a demontáž stavebnice (LEGO, SEVA, MERKUR)	Práce montážní a demontážní
● provádí jednoduché pěstitelské činnosti ● ošetřuje a pěstuje nenáročné pokojové rostliny ● volí podle druhů pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	Pěstitelské práce
● seznamuje se se základními podmínkami života rostlin ● seznamuje se s úlohou techniky v životě člověka ● seznamuje se se základním vybavením kuchyně, pojmenuje pomůcky a nástroje	Příprava pokrmů

● připraví jednoduchý studený pokrm podle slovního návodu ● dodržuje pravidla správného stolování ● udržuje pořádek pracovních ploch	
přesahy	
Do: ČJL (3. ročník) : ČJ3 M (3. ročník) : M3 Prv (3. ročník) : PRV3 VV (3. ročník) : VV3 Z: HV (3. ročník) : HV3 ČJL (3. ročník) : ČJ3 Prv (3. ročník) : PRV3	

4. ročník – dotace: 1, povinný

PČ4	
výstupy	učivo
● vytváří složitějšími pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu i podle své vlastní představivosti ● vytváří prostorové konstrukce ● seznámí se se základy aranžování ● zvládne různé druhy stehů ● naučí se zadní steh, ozdobné vyšívací stehy ● seznamuje se s prvky lidových tradic ● volí vhodné pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	Práce s drobným materiálem
● dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce ● zná zásady první pomoci ● provádí montáž a demontáž stavebnice podle předlohy nebo návodu (MERKUR) samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	Práce montážní a demontážní
● ošetřuje a pěstuje náročnější pokojové rostliny podle daných zásad ● volí samostatně pomůcky a náčiní ● zná základní podmínky pro pěstování rostlin ● zná rozdíl mezi sázením a setím	Pěstitelské práce
● orientuje se v základním vybavení kuchyně ● připraví samostatně jednoduchý studený pokrm ● zná zásady správné výživy ● dodržuje pravidla správného stolování a	Příprava pokrmů

společenského chování ● provede jednoduchou úpravu stolu ● udržuje pořádek pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce	
přesahy	
Do: M (4. ročník) : M4 Přv (4. ročník) : PŘV4 VV (4. ročník) : VV4 Z: HV (4. ročník) : HV4 Přv (4. ročník) : PŘV4	

5. ročník – dotace: 1, povinný

PČ5	
výstupy	učivo
● využívá při tvořivých činnostech s různými materiály prvky lidových tradic ● pracuje samostatně dle předlohy ● dodržuje zásady bezpečnosti práce ● poskytne první pomoc při úrazu	Práce s drobným materiálem
● seznámí se s látáním a tkaním ● provádí montáž a demontáž samostatně podle předlohy, slovního návodu, využívá vlastní fantazii ● sestaví model z vlastních prvků	Práce montážní a demontážní
● samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování a dokáže je zaznamenat ● samostatně pečuje o náročnější pokojové rostliny, pěstuje je podle daných zásad ● podle druhů pěstitelských činností volí zcela samostatně pomůcky, náčiní a nástroje ● zná základní podmínky pro pěstování rostlin a dokáže je ověřit pokusem	Pěstitelské práce
● připraví samostatně studený i teplý pokrm, pracuje podle návodu (receptu) ● nakoupí samostatně potřebné potraviny ● provede úpravu stolu pro slavnostní příležitost ● dbá na hygienu a bezpečnost práce v kuchyni ● poskytne první pomoc při úrazu ● zná základní elektrické přístroje používané v kuchyni	Příprava pokrmů
přesahy	

Do: M (5. ročník) : M5 Přv (5. ročník) : PŘV5 VV (5. ročník) : VV5 Z: AJ (5. ročník) : AJ5 Vl (5. ročník) : VL5 HV (5. ročník) : HV5

6. ročník – dotace: 1 + 1, povinný

PČ6	
výstupy	učivo
• Žák si osvojí základní pravidla pro dodržování bezpečnosti a hygieny práce v dílnách, uvědomí si důležitost dodržování těchto pravidel	Bezpečnost a hygiena práce
• Žák respektuje základní body řádu školní dílny	Řád školní dílny
• Čte jednoduché technické výkresy, umí doplnit chybějící údaje do neúplného výkresu • Ovládá základní pojmy: kóta, kótovací čára, pozice, rozměr výrobku, popisové pole • Umí vytvořit jednoduchý technický náčrt	Technické kreslení
• Žák popíše vlastnosti dřeva, umí rozpoznat jednotlivé druhy dřeva • Žák měří, dovede orýsovat materiál, osvojí si základní opracování materiálu - řezání, pilování, spojování (stloukání) materiálu	Práce se dřevem
• Dovede dát výrobku jednoduchou povrchovou úpravu – lakování • Výrobky: jmenovka, hlavolam, krabička • Žák rozpozná základní druhy kovů, uvede jejich vlastnosti	Práce s kovem
• Měří, dovede orýsovat materiál, stříhá a probíjí plech, řeže, piluje plech, ohýbá a střihem odděluje drát • Výrobky: beruška, otvírák na lahve	Práce s plasty
• Objasní, z čeho se vyrábí plasty, rozliší několik základních druhů, vhodně aplikuje znalost vlastností plastů při jejich opracování	Samostatná tvořivá práce
• Měří, dovede orýsovat materiál, řeže, piluje, lepí • Výrobky: brousítko na tužky, přívěšek na	Školní pozemek bezpečnost a hygiena práce

klíče ● Samostatně vytvoří jednoduchý výrobek dle vlastního tech. náčrtu, např. autíčko, lodičku ● Dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce ● Používá vhodný pracovní oděv, obuv a pomůcky ochrana zdraví ● Poskytne první pomoc v případě úrazu ● Provádí úklid, kontrolu a drobnou údržbu prac. nářadí ● Volí vhodné pracovní postupy při úpravě a údržbě školního pozemku ● Vyjmenuje půdní typy a posoudí jejich kvalitu a vhodnost pro pěstování ● Popíše výživu rostlin a význam hnojení ● Rozpozná škůdce rostlin a plevele ● Pravidelně odstraňuje plevel ze školních záhonů ● Rozliší osivo, sadbu a výpěstky ● Zná rostliny rozmnožující se vegetativně ● Rozpozná dobré a špatné podmínky pro pěstování ● Navrhne vhodné plodiny pro pěstování na školním pozemku ● Vysvětlí zásady pěstebního postupu vybraných druhů plodin ● Umí zpracovat výpěstky ● Vyjmenuje a pozná základní druhy ovocných rostlin ● Vyjmenuje základní a nezbytné podmínky pro pěstování okrasných venkovních rostlin a pokojových rostlin	práce na zahradě výživa rostlin a dodávání živin ochrana rostlin Pěstování zeleniny osivo, sadba, výpěstky podmínky a zásady pěstování Zpracování zeleniny Pěstování ovocných rostlin Okrasné rostliny
přesahy	
Do: M (6. ročník) : M6 D (6. ročník) : D6 F (6. ročník) : F6 Ch (8. ročník) : CH8 P (6. ročník) : PŘ6 Z: Z (6. ročník) : Z6 VZ (6. ročník) : RV6 Z (7. ročník) : Z7 M (8. ročník) : M8	

M (9. ročník) : M9

7. ročník – dotace: 1, povinný

PČ7	
výstupy	učivo
● popíše různé druhy spotřebičů používaných v kuchyni ● vymezí nejčastější možné úrazy v kuchyni ● zdůvodní význam předcházení úrazům ● bezpečně provede první pomoc v případě opaření, popálení, polití rozpáleným tukem, a čistotu všech řezných ran ● udržuje pořádek pracovních míst ● vyjmenuje základní čistící a mycí prostředky a prakticky je používá při úklidu bytu, mytí nádobí a úklidu pracovních ploch ● zdůvodní význam hygienické nezávadnosti potravin, sledování záruční lhůty a neporušenosti obalů potravin ● sestaví seznam základního bezpečného vybavení kuchyně ● vybírá potraviny v souladu se zásadami zdravé výživy ● nakupuje samostatně potraviny, dbá na záruční ● sestaví denní a týdenní jídelníček tak, aby strava byla pestrá a odpovídala zásadám zdravé výživy ● používá samostatně základní kuchyňský inventář ● vybere a připraví jednoduché pokrmy ● dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti ● ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů ● orientuje se v běžných druzích koření, prakticky je používá ● dbá na základní hygienické zásady skladování potravin, délku skladování, umístění potravin ● rozpozná zkažené potraviny, nebezpečí salmonely	- poučení o bezpečnosti práce při zacházení s elektrickými a plynovými spotřebiči a možných úrazech v kuchyni - první pomoc v kuchyni - hygienické zásady a jejich dodržování - hygienická nezávadnost potravin - seznámení se základním vybavením kuchyně - výběr a nákup potravin - úprava pokrmů za studena - pomazánky, zeleninové saláty, obložené chlebíčky - zásady stolování - praní a žehlení prádla - skladování potravin - druhy koření - polévky, vývar jako základ, zahušťování polévek - různé druhy předkrmů, tousty - sladké pokrmy, pudinky, krémy a nádivky - různé druhy vánočního pečiva - štrůdl, ovocný koláč, bábovka - omáčky tmavé a světlé - druhy masa - úprava masa, vaření, dušení, pečení, smažení

• samostatně uvaří podle receptu některé polévky • vyjmenuje několik druhů předkrmů, připraví tousty s jednoduchou oblohou • připraví dle svého výběru jedno sladké jídlo • vyjmenuje několik druhů vánočního pečiva • upeče jeden druh sladkého jídla • vyjmenuje některé tmavé a světlé omáčky • podle kuchařské knihy vybere některé recepty na přípravu omáček • seznámí se s různými druhy úpravy přílohy • uvaří dva druhy přílohy dle výběru • samostatně připraví omáčku ke špagetám podle receptu	- brambory, rýže, knedlíky a těstoviny - omáčky ke špagetám
přesahy	
Do: F (7. ročník) : F7 Ch (8. ročník) : CH8 P (7. ročník) : PŘ7 Z: VZ (7. ročník) : RV7 VZ (8. ročník) : RV8	

8. ročník – dotace: 1, povinný

PČ8	
výstupy	učivo
• Orientuje se bezpečně v zásadách provozu chem. učebny, umí poskytnout první pomoc.	Bezpečnost práce v laboratoři a při pokusech
• Rozlišuje a pojmenuje druhy směsí, zná princip jejich oddělování a volí vhodné postupy.	Směsi, složení a oddělování
• Používá nové analytické metody, papírovou chromatografii • Projektuje princip nouzového hospodaření s pitnou vodou, zná její dostupné zdroje a způsoby čištění	Voda
• Prostuduje a ovládá význam vody pro živočichy, hospodaření s vodou v lidském těle, zásady příjmu tekutin • Vytvoří studii znečišťování ovzduší v místní lokalitě • Je seznámen a ovládá principy ochrany ovzduší, měří spady	Vzduch
• Porovnává význam obnovitelných zdrojů	Ropa

energie a neobnovitelných, zjišťuje klady a zápory těžby a zpracování fosilních paliv ● Zabývá se recyklací výrobků z ropy, navrhuje způsoby náhrady za výrobky z obnovitelných zdrojů ● Vytvoří projekt na využití obnovitelných zdrojů ● Rozlišuje jednotlivé plasty a zná jejich použití ● Prostuduje a rozeznává informace o významu chemie pro zdraví člověka ● žák pochopí nutnost zodpovědného přístupu k financím ● pojmenuje základní položky rodinného rozpočtu, odliší zbytné a nezbytné výdaje ● orientuje se v používání platebních karet, vysvětlí rozdíl mezi kreditní a debetní pl. kartou, vyjmenuje bezpečnostní prvky a zásady ● uvědomuje si rizika spojená s příliš velkým zadlužením a s nebezpečím spojeným s nebankovními úvěry ● umí vyhledat základní informace o nabídce komerčních bank na českém trhu	Plasty Vitamíny, minerální látky Hospodaření – rodinný rozpočet, tvorba úspor, spoření, základní finanční operace – založení a vedení účtu, půjčky, leasing Hospodaření státu: státní rozpočet, jeho varianty (přebytkový, vyrovnaný, deficitní), druhy daní Banky: druhy účtů, platební karty (debetní a kreditní karty, PIN, bezpečnostní zásady) Problematika odpovědného přístupu k financím, obezřetnost k nabídkám úvěrů nebankovních institucí, nebezpečí lichvářských úroků Základní pojmy z oblasti finančních produktů: podílové listy, akcie, dluhopisy
přesahy	
Do: Ch (8. ročník) : CH8 P (8. ročník) : PŘ8 Z (8. ročník) : Z8	

9. ročník – dotace: 1, povinný

PČ9	
výstupy	učivo
● posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy ● využije profesní informace a volbu poradenské služby pro výběr vzdělávání ● prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	trh práce - povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činnosti; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostní na trhu práce volba profesní orientace – základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobností vlastnosti a schopnosti sebehodnocení, vlivy na profesní orientace; informační

	základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce; práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání
přesahy	
Do: Z (9. ročník) : Z9 VZ (9. ročník) : RV9 Z: VO (9. ročník) : OV9	

4.10 Volitelné předměty

4.10.1 Volitelný předmět I

Učební plán předmětu

Ročník	7	8	9
Dotace	0+2	0+2	0+2
Povinnost (skupina)	volitelný (bez skupiny)	volitelný (bez skupiny)	volitelný (bez skupiny)
Dotace skupiny			

4.10.2 Volitelný předmět II

Učební plán předmětu

Ročník	9
Dotace	0+1
Povinnost (skupina)	volitelný (bez skupiny)
Dotace skupiny	

5. Školní projekty

5.1 LVVZ

Výcvik na sjezdových, běžeckých lyžích, případně na snowboardu.

Projekt je určen pro žáky těchto ročníků: 7. ročník.

6. Hodnocení žáků a autoevaluace školy

Vlastní hodnocení školy

Vlastní hodnocení školy se zpracovává převážně za dvouleté období školních roků.
Návrh struktury vlastního hodnocení školy je projednáván s pedagogickou radou, která je hodnocením seznámena.
Vlastní hodnocení školy je zpracováno podle vyhlášky č. 15/2005 Sb. kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy a je zaměřeno na:

a) cíle, které si škola stanovila zejména v koncepčním záměru rozvoje školy a ve školním vzdělávacím programu, a jejich reálnost a stupeň důležitosti,
b) posouzení, jakým způsobem škola plní cíle podle písmene a) s přihlédnutím k dalším cílům uvedeným zejména v rámcovém vzdělávacím programu a odpovídajících právních předpisech,
c) oblasti, ve kterých škola dosahuje dobrých výsledků, a oblasti, ve kterých je třeba úroveň vzdělávání zlepšit, včetně návrhů příslušných opatření,
d) účinnost opatření obsažených v předchozím vlastním hodnocení.

Hlavní oblasti vlastního hodnocení školy:

a) podmínky ke vzdělávání,
b) průběh vzdělávání,
c) podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání,
d) výsledky vzdělávání žáků
e) řízení školy, kvalita personální práce, kvalita dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků,
f) úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům.

Ředitelem školy byl sestaven tým pro získání podkladů a vypracování hodnotící zprávy:

Pracovní zařazení
Sledovaná oblast hodnocení (kompetence)
Ředitel školy
Koncepce školy
Podmínky ke vzdělávání
Personální podmínky
DVPP
Řízení školy
Úspěšnost školy na veřejnosti
Zástupci ředitele školy
SWOT analýza
Srovnávací prověrky, testy
Průběh vzdělávání
Výchovný poradce
Úspěšnost žáků na středních školách
Spolupráce s rodiči

Informace pro vlastní hodnocení byly čerpány z těchto zdrojů:

a)pedagogická dokumentace (učební plány, osnovy apod.) a dokumentace žáků
b)ankety a dotazníky, které byly předány učitelům a rodičům,
c)rozhovory
d)výstupy z vlastní kontrolní a hospitační činnosti, vzájemné hospitace
e)písemné podklady (posudky, hodnocení, inspekční zprávy, záznamy z kontrol, auditů apod.)
f)vnitřní statistické ukazatele (zájem o školu, úspěšnost přechodu žáků na vyšší stupeň školy apod.)
g)vnější statistické ukazatele (demografické faktory, problematika spádové oblasti apod.)
h)externí zdroje (materiály školských orgánů, úřadů práce, obcí apod.)
i)SWOT analýza, sociometrie

Zpracování vlastního hodnocení

1. Příprava hodnocení

Na pedagogické radě zaměstnanců školy bude vždy projednána podstata vlastního hodnocení a jeho cíle a návrh struktury vlastního hodnocení školy. Vzhledem k velikosti školy byl vyčleněn tým pracovníků. Na zpracování hodnocení se podíleli ředitel školy, zástupci ředitele školy a výchovný poradce.

2. Sběr a třídění informací

Jako zdroje informací byly využity:
a)pedagogická dokumentace, učební plány, osnovy, školní vzdělávací program
b)ankety a dotazníky žákům, učitelům, rodičům
c)rozhovory s žáky, učiteli a rodiči, také širší veřejností
d)písemné podklady, zejména inspekční zprávy, projektů školy, ze škol v přírodě, z LVVZ záznamy kontrol, návštěv, vyhodnocení
e)vnitřní statistické ukazatele, tj. počty uchazečů o studium a úspěšnost v přijímacím řízení, studijní výsledky žáků, výsledky testů Scio a Cermat
V minulosti byly využívány různé způsoby získávání údajů od žáků, rodičů i pedagogů.
Na třídních schůzkách a prostřednictvím různých dotazníků byli rodiče požádáni o vyjádření – co se jim na škole líbí či nelíbí. Získali jsme tak velké množství údajů o silných a slabých stránkách školy.

Klasifikační řád

OBSAH

I. Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou, zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků,
II. Stupně hodnocení prospěchu a chování v případě použití klasifikace, zásady pro používání slovního hodnocení,
III. Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách,
IV. Způsob získávání podkladů pro hodnocení, zásady pro stanovení celkového hodnocení žáka na vysvědčení v případě použití slovního hodnocení nebo kombinace slovního hodnocení a klasifikace,
V. Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

I. Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou, zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků,

1. Pedagogičtí pracovníci zajišťují, aby žáci, studenti, zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků, popřípadě osoby, které vůči zletilým žákům a studentům plní vyživovací povinnost byly včas informovány o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte, žáka nebo studenta.
2. Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.
3. Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm (dále jen "klasifikace"), slovně nebo kombinací obou způsobů. O způsobu hodnocení rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady.
4. Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Škola, která hodnotí slovně, převede pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání slovní hodnocení do klasifikace.
5. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka. Výsledky vzdělávání žáka v základní škole speciální se hodnotí slovně.
6. V posledním roce plnění povinné školní docházky vydá škola žákovi výstupní hodnocení o tom, jak žák dosáhl cílů vzdělávání stanovených v § 44. V pátém a sedmém ročníku základního vzdělávání vydá škola výstupní hodnocení žákovi, který se hlásí k přijetí ke vzdělávání ve střední škole.
7. Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn.
Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.
8. Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.
9. Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník, popřípadě znovu devátý ročník.
10. Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.
11. Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval; tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů.

12. Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.
13. Výchovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Kázeňským opatřením je podmíněné vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení, vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení, a další kázeňská opatření, která nemají právní důsledky pro žáka nebo studenta. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit či uložit ředitel školy nebo školského zařízení nebo třídní učitel. Ředitel školy nebo školského zařízení může v případě závažného zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním nebo vnitřním řádem rozhodnout o podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení. V rozhodnutí o podmíněném vyloučení stanoví ředitel školy nebo školského zařízení zkušební lhůtu, a to nejdéle na dobu jednoho roku. Dopustí-li se žák nebo student v průběhu zkušební lhůty dalšího zaviněného porušení povinností stanovených tímto zákonem nebo školním nebo vnitřním řádem, může ředitel školy nebo školského zařízení rozhodnout o jeho vyloučení. Žáka lze podmíněně vyloučit nebo vyloučit ze školy pouze v případě, že splnil povinnou školní docházku.
14. Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka nebo studenta vůči pracovníkům školy nebo školského zařízení se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností stanovených tímto zákonem.
15. O podmíněném vyloučení nebo o vyloučení žáka či studenta rozhodne ředitel školy nebo školského zařízení do dvou měsíců ode dne, kdy se o provinění žáka nebo studenta dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy se žák nebo student provinění dopustil, s výjimkou případu, kdy provinění je klasifikováno jako trestný čin podle zvláštního právního předpisu. O svém rozhodnutí informuje ředitel pedagogickou radu. Žák nebo student přestává být žákem nebo studentem školy nebo školského zařízení dnem následujícím po dni nabytí právní moci rozhodnutí o vyloučení, nestanoví-li toto rozhodnutí den pozdější.

Základní vzdělávání

1. Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci.
2. Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.
3. Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:
a) napomenutí třídního učitele,
b) důtku třídního učitele,
c) důtku ředitele školy.
4. Pravidla pro udělování pochval a jiných ocenění a ukládání napomenutí a důtek jsou součástí školního řádu.
5. Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání v pedagogické radě.
6. Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

7. Udělení pochvaly a jiného ocenění a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly a jiného ocenění se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

II. Stupně hodnocení prospěchu a chování v případě použití klasifikace, zásady pro používání slovního hodnocení,

1. Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:
a) 1 - velmi dobré,
b) 2 - uspokojivé,
c) 3 - neuspokojivé.
2. Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.
3. Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:
a) 1 - výborný,
b) 2 - chvalitebný,
c) 3 - dobrý,
d) 4 - dostatečný,
e) 5 - nedostatečný.
4. Při hodnocení touto stupnicí jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Klasifikace zahrnuje ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.
5. Při hodnocení žáka podle odstavců 1 a 3 se na prvním stupni použije pro zápis stupně hodnocení číslice, na druhém stupni se použije slovní označení stupně hodnocení podle odstavců 1 a 3.
6. Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:
a) prospěl(a) s vyznamenáním,
b) prospěl(a),
c) neprospěl(a).
7. Žák je hodnocen stupněm
a) prospěl(a) s vyznamenáním, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré, b) prospěl(a), není-

li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,
c) neprospěl(a), je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.
8. Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:
a) pracoval(a) úspěšně,
b) pracoval(a).
9. Při hodnocení žáků, kteří nejsou státními občany České republiky a plní v České republice povinnou školní docházku, se dosažená úroveň znalosti českého jazyka považuje za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka. Při hodnocení těchto žáků ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura určeného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání se na konci tří po sobě jdoucích pololetí po zahájení docházky do školy v České republice vždy považuje dosažená úroveň znalosti českého jazyka za závažnou souvislost, která ovlivňuje výkon žáka.

Kurz pro získání základního vzdělání

1. Na závěr kurzu koná žák zkoušky z předmětů stanovených školním vzdělávacím programem pro poslední ročník základního vzdělávání, s výjimkou předmětů volitelných a nepovinných.
2. Po úspěšném vykonání zkoušek nebo opravných zkoušek žák obdrží vysvědčení.
3. Konání zkoušek je možné i bez předchozího vzdělávání v denní nebo dálkové formě vzdělávání v kurzu.

III. Podrobnosti o komisionálních a opravných zkouškách,

1. Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.
2. Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku.
Opravné zkoušky jsou komisionální.
3. Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.
4. V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení na jiné základní škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu účastní školní inspektor.

Kurz pro získání základního vzdělání

1. Žákovi, který byl v kurzu při zkouškách na závěr kurzu hodnocen z jednoho nebo více předmětů stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením, umožní ředitel školy vykonání opravné zkoušky. Opravná zkouška je komisionální a koná se:
a) do dvou měsíců od poslední zkoušky na závěr kurzu, jestliže byl žák hodnocen stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením nejvýše ze dvou předmětů,

b) nejdříve za půl roku od poslední zkoušky na závěr kurzu, jestliže byl žák hodnocen stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením z více než dvou předmětů.

Odlišnosti pro zkoušky při plnění povinné školní docházky v zahraničí

1. Žák, který plní povinnou školní docházku v zahraniční škole, a koná zkoušku ve spádové škole, koná ji:
a) ve všech ročnících ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání,
b) v posledních dvou ročnících prvního stupně ze vzdělávacího obsahu vlastivědné povahy vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, stanoveného Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání,
c) na druhém stupni ze vzdělávacího obsahu vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Dějepis a ze vzdělávacího obsahu vztahujícího se k České republice vzdělávacího oboru Zeměpis, stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.
2. Žák, který plní povinnou školní docházku formou individuální výuky v zahraničí, koná zkoušku z každého předmětu uvedeného ve školním vzdělávacím programu zkoušející školy.
3. Obsahem zkoušky je vzdělávací obsah za období, po které žák plnil povinnou školní docházku podle odstavce 1 nebo 2. Konkrétní obsah a rozsah zkoušky stanoví ředitel zkoušející školy v souladu se školním vzdělávacím programem zkoušející školy. Se stanoveným obsahem a rozsahem zkoušky seznámí ředitel zkoušející školy s dostatečným časovým předstihem zákonného zástupce žáka, nejpozději však při stanovení termínu zkoušky.
4. Zkoušku lze konat za období nejméně jednoho pololetí školního roku, nejdéle však za období dvou školních roků.
5. Zkouška je komisionální. Komisi jmenuje ředitel zkoušející školy.
6. Komise je tříčlenná a tvoří ji:
a) předseda, kterým je ředitel zkoušející školy, popřípadě jím pověřený učitel,
b) zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
c) přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.
7. Termín konání zkoušky dohodne ředitel zkoušející školy se zákonným zástupcem žáka tak, aby se zkouška uskutečnila nejpozději do dvou měsíců po skončení období, za které se zkouška koná. Nedojde-li k dohodě mezi zákonným zástupcem žáka a ředitelem zkoušející školy, stanoví termín zkoušky ředitel zkoušející školy. Není-li možné žáka ze závažných důvodů v dohodnutém termínu přezkoušet, stanoví ředitel zkoušející školy náhradní termín zkoušky tak, aby se zkouška uskutečnila nejpozději do čtyř měsíců po skončení období, za které se zkouška koná.
8. Před konáním zkoušky předloží zákonný zástupce žáka řediteli zkoušející školy vysvědčení žáka za příslušný ročník zahraniční školy a jeho překlad do českého jazyka. Pokud toto vysvědčení neobsahuje jednoznačné vyjádření o úspěšnosti ukončení příslušného ročníku základního vzdělávání nebo pololetí školního roku, předloží zástupce žáka potvrzení zahraniční školy o úspěšnosti ukončení příslušného ročníku základního vzdělávání nebo pololetí školního roku a jeho překlad do českého jazyka. Pro stanovení stupně celkového hodnocení žáka devátého ročníku na konci školního roku je rozhodný výsledek zkoušky a vyjádření zahraniční školy, že žák úspěšně ukončil devátý ročník základního vzdělávání. V případě pochybností o správnosti překladu je ředitel zkoušející školy oprávněn požadovat předložení úředně ověřeného překladu.
9. O zkoušce se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

10. Výsledek zkoušky stanoví komise hlasováním. Výsledek zkoušky se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel zkoušející školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. Po vykonání zkoušek vydá ředitel zkoušející školy žákovi vysvědčení. Na vysvědčení žák není hodnocen z chování. Na vysvědčení se uvede text "Žák(yně) plní povinnou školní docházku podle § 38 školského zákona".
11. V případě, že zákonný zástupce žáka má pochybnosti o správnosti výsledku zkoušky, může požádat o přezkoušení.

Odlišnosti pro komisionální přezkoušení na základní škole a pro opravné zkoušky

1. Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.
2. Komise je tříčlenná a tvoří ji:
a) předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
b) zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
c) přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.
3. Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.
4. O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.
5. Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.
6. Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.
7. Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.
8. Tato ustanovení se obdobně vztahují také na vzdělávání žáků nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia, s výjimkami uvedenými ve vyhlášce o základním vzdělávání v §1, 2, 4, 5, 7, 8, 22 a 23.

IV. Způsob získávání podkladů pro hodnocení,

1. Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.
2. Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků pedagogickými pracovníky je jednoznačné, srozumitelné, srovnatelné s předem stanovenými kritérii, věcné, všestranné, pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.
3. Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jeho výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové,…), kontrolními písemnými pracemi, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

4. Žák 2. až 9. ročníku základní školy musí mít z každého předmětu, alespoň dvě známky za každé pololetí, z toho nejméně jednu za ústní zkoušení. Známky získávají vyučující průběžně během celého klasifikačního období.
Zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy, nepřípustné je individuální přezkušování po vyučování v kabinetech. Výjimka je možná jen při diagnostikované vývojové poruše, kdy je tento způsob doporučen ve zprávě psychologa.
5. Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů. Učitel sděluje všechny známky, které bere v úvahu při celkové klasifikaci, zástupcům žáka a to zejména prostřednictvím zápisů do žákovské knížky - současně se sdělováním známek žákům.
6. Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.
7. O termínu písemné zkoušky, která má trvat více než 25 minut, informuje vyučující žáky dostatečně dlouhou dobu předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.
8. Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace žáka i způsob získání známek (ústní zkoušení, písemné). V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu klasifikačního období předá tento klasifikační přehled zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.
9. Vyučující zajistí zapsání známek také do třídního katalogu a dbá o jejich úplnost. Do katalogu jsou zapisovány známky z jednotlivých předmětů, udělená výchovná opatření a další údaje o chování žáka, jeho pracovní aktivitě a činnosti ve škole.
10. Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázeňské léčení, léčebné pobyty, dočasné umístění v ústavech, apod.) vyučující respektuje známky žáka, které škole sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn; žák se znovu nepřezkušuje.
11. Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období. Výsledná známka za klasifikační období musí odpovídat známkám, které žák získal a které byly sděleny rodičům.
12. Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednají v pedagogické radě, a to zpravidla k 15. listopadu a 15. dubnu.
13. Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, nejpozději však 48 hodin před jednáním pedagogické rady o klasifikaci, zapíší učitelé příslušných předmětů číslicí výsledky celkové klasifikace do klasifikačních archů, karty žáka v PC – Bakalář (do katalogových listů) a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu apod.
14. Zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka: třídní učitel a učitelé jednotlivých předmětů během klasifikačního období a zejména v polovině prvního a druhého pololetí; třídní učitel nebo učitel, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají.
15. Informace jsou rodičům předávány převážně při osobním jednání na třídních schůzkách nebo hovorových hodinách, na které jsou rodiče písemně zváni. Rodičům, kteří se nemohli dostavit na školou určený termín, poskytnou vyučující možnost individuální konzultace. Údaje o klasifikaci a hodnocení chování žáka jsou sdělovány pouze zástupcům žáka, nikoli veřejně.

16. V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje vyučující předmětu rodiče bezprostředně a prokazatelným způsobem.
17. Pokud je klasifikace žáka stanovena na základě písemných nebo grafických prací, vyučující tyto práce uschovávají po dobu, během které se klasifikace žáka určuje nebo ve které se k ní mohou zákonní zástupci žáka odvolat - tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30. 10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také rodičům.
18. Vyučující dodržují zásady pedagogického taktu, zejména
- neklasifikují žáky ihned po jejich návratu do školy po nepřítomnosti delší než jeden týden,
- žáci nemusí dopisovat do sešitů látku za dobu nepřítomnosti, pokud to není jediný zdroj informací,
- účelem zkoušení není nacházet mezery ve vědomostech žáka, ale hodnotiti to, co umí,
- učitel klasifikuje jen probrané učivo,
- před prověřováním znalostí musí mít žáci dostatek času k naučení, procvičení a zažití učiva.
- prověřování znalostí provádět až po dostatečném procvičení učiva.
19. Třídní učitelé (výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučením psychologických vyšetření, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů. Údaje o nových vyšetřeních jsou součástí zpráv učitelů (nebo výchovného poradce) na pedagogické radě.
20. Klasifikace chování
a) Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ni ředitel po projednání v pedagogické radě. Pokud třídní učitel tento postup nedodrží, mají možnost podat návrh na pedagogické radě i další vyučující.
Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování (školní řád) včetně dodržování vnitřního řádu školy během klasifikačního období).
b) Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná. Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:
Stupeň 1 (velmi dobré) Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
Stupeň 2 (uspokojivé) Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.
Stupeň 3 (neuspokojivé) Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

V. Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

1. Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba s přiznanými podpůrnými opatřeními nebo žák s podpůrnými opatřeními prvního až pátého stupně.
2. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vytvoření nezbytných podmínek při vzdělávání i klasifikaci a hodnocení.

3. Při hodnocení žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.
4. U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka. Výsledky vzdělávání žáka v základní škole speciální se hodnotí slovně.
5. Pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv. Kontrolní práce a diktáty píší tito žáci po předchozí přípravě. Pokud je to nutné, nebude dítě s vývojovou poruchou vystavováno úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům.
6. Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při klasifikaci se nevycházím z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl.
7. Klasifikace byla provázena hodnocením, tj. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat.
8. Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají s rodiči a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je respektován.
9. V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní výkony žáka a tím na podporu jeho poznávací motivace k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.
9. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných se řídí vyhláškou č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, pokud není zvláštním právním předpisem stanoveno jinak.

Hodnocení nadaných dětí, žáků a studentů

1. Ředitel školy může mimořádně nadaného nezletilého žáka přeřadit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Podmínkou přeřazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebo student nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy.
2. Individuálně vzdělávaný žák koná za každé pololetí zkoušky z příslušného učiva, a to ve škole, do níž byl přijat k plnění povinné školní docházky. Nelze-li individuálně vzdělávaného žáka hodnotit na konci příslušného pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení pololetí. Ředitel školy zruší povolení individuálního vzdělávání, pokud žák na konci druhého pololetí příslušného školního roku neprospěl, nebo nelze-li žáka hodnotit na konci pololetí ani v náhradním termínu.

Pravidla hodnocení a klasifikace žáka ZŠ

(vnitřní metodický pokyn)
Úvod
Nedílnou součástí výchovně vzdělávací práce základní školy je hodnocení a klasifikace žáků.
Jde o složitý proces, který klade vysoké požadavky na všechny pedagogické pracovníky; cílem metodického pokynu je pomoci pracovníkům školy a poskytnout jim jednotný návod, jak v této práci postupovat.
Přehled právních předpisů ze kterých klasifikační řád vychází:
Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
Vyhláška č. 13/2005 Sb. o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři
Vyhláška č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných

Metodický pokyn řídí po stránce pedagogické a didaktické postup při hodnocení a klasifikaci žáků a uvádí požadavky na vědomosti, dovednosti a návyky pro určené stupně hodnocení a klasifikace ve vyučovacích předmětech i v chování včetně výchovných opatření.

Tento metodický pokyn chápe hodnocení jako součást výchovně vzdělávacího procesu a klasifikaci průběžnou i celkovou jako jednu z forem hodnocení, kterou je možno vyjádřit příslušnou stupnici. Zabývá se hodnocením a klasifikací dílčích i celkových výsledků a projevů žáka, jichž dosáhl v souladu s požadavky učebních osnov, i jeho schopností používat osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v konkrétních situacích a chováním žáka v souladu s požadavky pravidel chování (školní řád) a vnitřního řádu školy.

Čl. 1

(a) Při hodnocení a při průběžné i celkové klasifikaci pedagogický pracovník (dále jen "učitel") uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi.

(b) Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

(c)Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin: předměty s převahou teoretického zaměření, předměty s převahou praktických činností a předměty s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření.

(d) Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

Čl. 2

Stupně hodnocení a klasifikace jsou stanoveny ve vyhlášce MŠMT ČR o základní škole

(1) Prospěch žáka v jednotlivých vyučovacích předmětech je klasifikován těmito stupni:

1 - výborný

2 - chvalitebný

3 - dobrý

4 - dostatečný

5 – nedostatečný

(2) Chování žáka je klasifikováno těmito stupni:

1 - velmi dobré

2 - uspokojivé

3 - neuspokojivé

(3) Celkový prospěch žáka je hodnocen:

a) v prvním až devátém ročníku školy těmito stupni:

prospěl s vyznamenáním

prospěl

neprospěl

(4) Žák je hodnocen stupněm

a) "prospěl s vyznamenáním", není-li v žádném povinném předmětu hodnocen při celkové klasifikaci stupněm horším než "chvalitebný", průměr z povinných předmětů nemá horší než 1,50 a jeho chování je velmi dobré;

b) "prospěl, není-li v žádném z povinných předmětů hodnocen při celkové klasifikaci stupněm "nedostatečný";

c) "neprospěl", je-li v některém povinném předmětu hodnocen při celkové klasifikaci stupněm "nedostatečný".
(5) Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se hodnotí těmito stupni:
pracoval úspěšně
pracoval
Čl. 3
Získávání podkladů pro hodnocení a klasifikaci
(a) Podklady pro hodnocení a klasifikaci výchovně vzdělávacích výsledků a chování žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:
aa) soustavným diagnostickým pozorováním žáka,
ab) soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na vyučování,
ac) různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové), didaktickými testy,
ad) kontrolními písemnými pracemi a praktickými zkouškami,
ae) analýzou výsledků činnosti žáka.,
af) konsultacemi s ostatními učiteli a podle potřeby i s pracovníky pedagogicko-psychologických poraden a zdravotnických služeb, zejména u žáka s trvalejšími psychickými a zdravotními potížemi a poruchami,
ag) rozhovory se žákem a zákonnými zástupci žáka,
(b) Žák 5. až 9. ročníku základní školy musí být z předmětu vyzkoušen ústně nebo písemně alespoň dvakrát za každé pololetí, z toho nejméně jednou ústně.
(c) Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Při ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů.
(d) Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.
(e) Termín kontrolní práce prokonzultuje učitel s třídním učitelem. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.
(f) Učitel je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka.
Čl. 4
Klasifikace žáka
(a) Žáci se klasifikují ve všech vyučovacích předmětech uvedených v učebním plánu příslušného ročníku.
(b) Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu.
(c) V předmětu, ve kterém vyučuje více učitelů, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě.
(d) Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Přitom se přihlíží k systematičnosti v práci žáka po klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období.
(e) Při určování klasifikačního stupně posuzuje učitel výsledky práce žáka objektivně, nesmí podléhat žádnému vlivu subjektivnímu ani vnějšímu.
(f) Ředitel školy určí způsob, jakým budou třídní učitelé a vedení školy informováni o stavu klasifikace ve třídě.
(g) Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednají v pedagogické radě, a to zpravidla k 15. listopadu a 15. dubnu.

(h) Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, nejpozději však 48 hodin před jednáním pedagogické rady o klasifikaci, zapíši učitelé příslušných předmětů číslicí výsledky celkové klasifikace do klasifikačního archu, karty žáka PC Bakalář (do katalogických listů) a připraví návrhy na umožnění opravných zkoušek, na klasifikaci v náhradním termínu apod.

Čl. 5

Celkové hodnocení žáka je uvedeno v § 11 vyhlášky

(1) Celkový prospěch hodnocení zahrnuje výsledky klasifikace z povinných předmětů, povinně volitelných předmětů a chování, nezahrnuje klasifikaci nepovinných předmětů. Stupeň celkového prospěchu se uvádí na vysvědčení.

(2) Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné klasifikovat ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí neklasifikuje.

(3) Nelze-li žáka pro závažné objektivní příčiny klasifikovat na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho klasifikaci náhradní termín, a to tak, aby klasifikace žáka mohla být provedena nejpozději do 30.září. Do té doby žák navštěvuje podmíněně nejbližší vyšší ročník.

Žák, který nemohl být ze závažných objektivních, zejména zdravotních důvodů klasifikován ani v náhradním termínu, opakuje ročník.

(4) Má-li zástupce žáka pochybnosti o správnosti klasifikace v jednotlivých předmětech na konci prvního nebo druhého pololetí, může do tří dnů ode dne, kdy bylo žákovi vydáno vysvědčení, požádat ředitele školy o jeho komisionální přezkoušení; je-li vyučujícím daného předmětu ředitel školy, může zástupce žáka požádat o komisionální přezkoušení příslušného školního inspektora. Ředitel školy nebo školní inspektor oprávněnost žádosti posoudí a neprodleně zástupci žáka sdělí, zda bude žák přezkoušen.

(5) Komisi pro přezkoušení žáka jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím ředitel, jmenuje komisi školní inspektor. Komise je tříčlenná; tvoří ji předseda, kterým je zpravidla ředitel školy nebo jím pověřený učitel, zkoušející učitel, jímž je zpravidla vyučující daného předmětu, a přísedící, který má aprobaci pro týž nebo příbuzný předmět. Klasifikační stupeň určí komise většinou hlasů. O komisionální zkoušce se pořizuje protokol.

(6) Komise žáka přezkouší neprodleně, nejpozději do deseti dnů; není-li možné žáka pro jeho nepřítomnost v tomto termínu přezkoušet, může ředitel školy nebo školní inspektor stanovit nový termín k přezkoušení pouze výjimečně, a to ze závažných důvodů. Výsledek přezkoušení, který je konečný, sdělí ředitel školy prokazatelným způsobem zástupci žáka; další přezkoušení žáka je nepřípustné.

Čl. 6

(a) Zákonné zástupce žáka informuje o prospěchu a chování žáka:

aa) učitel jednotlivých předmětů dle pokynů ředitele školy (třídní schůzky, konzultační dny..),

ab) třídní učitel, nebo učitel, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají,

ac) ředitel v případě mimořádného zhoršení prospěchu nebo chování, bezprostředně a prokazatelným způsobem.

(b) Přechází-li žák do jiné školy, zašle ředitel dosavadní školy škole, na niž žák přechází, dokumentaci o žákovi a záznam o jeho chování, a prospěchu za neukončené klasifikační období.

(c) Přechází-li žák do jiné školy po 15. listopadu nebo 15. dubnu, dokumentace obsahuje návrh klasifikace chování, hodnocení a klasifikaci v jednotlivých předmětech jako podklad pro celkovou klasifikaci žáka na konci klasifikačního období.

Čl. 7

Klasifikace chování

(a) Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ni ředitel po projednání v pedagogické radě.

(b) Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování (školní řád) včetně dodržování vnitřního řádu školy během klasifikačního období.

(c) Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

(d) Postihování chování žáka mimo školu. Rodiče je třeba vést k tomu, aby plně odpovídali za své děti v oblasti výchovné. Škola hodnotí a klasifikuje žáky především za jejich chování ve škole. Jsou-li však závažné a prokazatelné důvody udělit žákovi výchovné opatření vedoucí k posílení kázně, jeví se objektivní hodnotit žáka za chování zejména ve škole, ale ve vážných případech přihlédnout k chování i mimo školu, jedná-li se o případy, jejichž projednávání se školou přímo účastní.

e) Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

Stupeň 1 (velmi dobré)

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a aktivně prosazuje ustanovení vnitřního řádu školy.

Má kladný vztah ke kolektivu třídy a školy, přispívá k jeho upevňování a k utváření pracovních podmínek pro vyučování a pro výchovu mimo vyučování. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle.

Stupeň 2 (uspokojivé)

Chování žáka je v podstatě v souladu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy.

Dopouští se závažnějšího přestupku, nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků.

Nepřispívá aktivně k upevňování kolektivu. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 3 (méně uspokojivé)

Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům chování nebo vnitřního řádu školy; zpravidla se před důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje činnost kolektivu nebo se dopouští poklesků v mravném chování.

Čl. 8

(1) Výchovná opatření jsou pochvaly a jiná ocenění a opatření k posílení kázně.

(2) Třídní učitel, ředitel školy, zástupce obce nebo školského úřadu může žákovi po projednání v pedagogické radě udělit za mimořádný projev humánnosti, občanské a školní iniciativy, za záslužný nebo statečný čin, za dlouhodobou úspěšnou práci pochvalu nebo jiné ocenění (dále jen "pochvala").

(3) Třídní učitel může žákovi podle závažnosti provinění udělit napomenutí nebo důtku; udělení důtky neprodleně oznámí řediteli školy. Ředitel školy může žákovi po projednání v pedagogické radě udělit důtku.

(4) Ředitel školy nebo třídní učitel oznámí důvody udělení výchovného opatření prokazatelným způsobem zástupci žáka.

(5) Třídní učitel zaznamenává udělení výchovného opatření do katalogového listu žáka.

(6) Za jeden přestupek se uděluje žákovi pouze jedno opatření k posílení kázně.

Čl. 9

Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

(a) Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovědní, přírodovědné předměty a matematika.

(b) Při průběžné klasifikaci praktických činností, které jsou součástí předmětů uvedených v odst. 1, postupuje učitel podle čl. 10, popř. podle čl. 11.

(c) Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech uvedených v odst. 1 se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:
ca) ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů,
cb) kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti,
cd) schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí,
ce) kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost,
cf) aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim,
cg) přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu.
ch) kvalita výsledků činností,
ci) osvojení účinných metod samostatného studia.
(d) Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:
Stupeň 1 (výborný)
Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti.
Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.
Stupeň 2 (chvalitebný)
Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.
Stupeň 3 (dobrý)
Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.
Stupeň 4 (dostatečný)
Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery.
Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a

písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.
Stupeň 5 (nedostatečný)
Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.
Čl. 10
Klasifikace ve vyučovaných předmětech s převahou praktického zaměření.
(a) Převahu praktické činnosti mají na základní škole pracovní vyučování, praktika, základy techniky, domácí nauky.
(b) Při průběžné klasifikaci teoretických poznatků, které jsou součástí předmětů uvedených v odst. 1, postupuje učitel podle čl. 9, příp. podle čl. 11.
(c) Při klasifikaci v předmětech uvedených v odst. 1 v souladu s požadavky učebních osnov se hodnotí:
ca) vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem,
cb) osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
cc) využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
cd) aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech,
ce) kvalita výsledků činností,
cf) organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,
cg) dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí,
ch)hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci,
ci) obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, nářadí a měřidel.
(d) Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:
Stupeň 1 (výborný)
Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem.
Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti.
Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky.
Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.
Stupeň 2 (chvalitebný)
Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem.
Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští

malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.
Stupeň 3 (dobrý)
Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy.
S pomocí učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, nářadí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.
Stupeň 4 (dostatečný)
Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem.
Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životní prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, nářadí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.
Stupeň 5 (nedostatečný)
Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky.
Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů a nářadí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.
Čl. 11
Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření
(a) Převahu výchovného zaměření mají: výtvarná výchova, hudební výchova a zpěv, tělesná a sportovní výchova.
b) Při průběžné klasifikaci předmětů uvedených v odst. 1 se klasifikuje teoretická část podle čl. 10 a praktická podle čl. 11.
(c) Žák zařazený do zvláštní tělesné výchovy se při částečném uvolnění nebo úlevách doporučených lékařem klasifikuje s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu.
(d) Při klasifikaci v předmětech uvedených v odst. 1 se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:
da) stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
db) osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
dc) poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
dd) kvalita projevu,
de) vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
df) estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti,

dg) v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná, tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.
(e) Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:
Stupeň 1 (výborný)
Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně podle požadavků osnov je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební, branné a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus, tělesnou zdatnost a brannost.
Stupeň 2 (chvalitebný)
Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku, brannost a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.
Stupeň 3 (dobrý)
Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu.
Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus, tělesnou zdatnost a brannost.
Stupeň 4 (dostatečný)
Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.
Stupeň 5 (nedostatečný)
Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšině chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.
Čl. 12
(a) Žák 1. -4. ročníku je hodnocen stupněm "prospěl" nebo "neprospěl".
(b) Žák 5. -9. ročníku může být hodnocen stupni "prospěl s vyznamenáním", "prospěl", "neprospěl".
(c) Žák je hodnocen stupněm "prospěl s vyznamenáním", není-li v žádném povinném předmětu hodnocen při celkové klasifikaci stupněm horším než chvalitebný, průměr prospěchu z povinných předmětů nemá horší než 1,5 a jeho chování je velmi dobré.
(d) Žák je hodnocen stupněm "prospěl", není-li v žádném z povinných předmětů hodnocen při celkové klasifikaci stupněm nedostatečný,
(e) Žák je hodnocen stupněm "neprospěl", je-li v některém povinném předmětu hodnocen při celkové klasifikaci stupněm nedostatečný.
(f) Ve výjimečných a zvláště odůvodněných případech může být žákovi prvního ročníku, který sice není postižen některou konkrétní diagnostikovou poruchou, ale jehož celkový a mentální vývoj neodpovídá jeho věku a jeho postup do vyššího ročníku by vedl k prohloubení jeho zaostávání či poruchám vývoje, umožněno po vyjádření PPP a po projednání se zákonnými zástupci žáka opakování

ročníku. Cílem tohoto opakování je vyrovnávání úrovně žákovy osobnosti s požadavky školní docházky. V tomto případě je žák hodnocen stupněm "neprospěl" s poznámkou "ze zdravotních důvodů".

Čl. 13

Postup do vyššího ročníku, opakování ročníku

(a) Do vyššího stupně postupuje žák, který prospěl, tj. žák, který při celkové klasifikaci na konci druhého pololetí nebo po opravných zkouškách dosáhl stupně hodnocení alespoň "prospěl".

(b) Žák, který neprospěl v období, kdy plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, tj. který při celkové klasifikaci je hodnocen stupněm "neprospěl", a to i po opravných zkouškách.

(c) Ročník opakuje také žák, který nemohl být za závažných objektivních, zejména zdravotních důvodů klasifikován ani v náhradním termínu.

(d) Mimořádně nadaný žák může být ředitelem školy přeřazen do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě výsledků komisionálního přezkoušení, vyjádření obvodního dětského (školního) lékaře a pedagogicko-psychologické poradny; žák může být do vyššího ročníku přeřazen se souhlasem zákonného zástupce žáka.

Čl. 14

Opravné zkoušky jsou uvedeny v § 12

(1) Žákovi pátého až devátého ročníku školy, který je na konci druhého pololetí klasifikován nejvýše ve dvou předmětech stupněm "nedostatečný", ředitel školy umožní vykonat opravné zkoušky.

(2) Žák koná opravné zkoušky nejpozději v posledním týdnu hlavních prázdnin. Termín stanoví ředitel školy. Nemůže-li se žák z vážných důvodů dostavit k opravným zkouškám, umožní mu ředitel školy vykonání opravných zkoušek nejpozději do 15. září; do té doby žák navštěvuje podmíněně nejbližší vyšší ročník. Žák může v jednom dnu skládat pouze jednu opravnou zkoušku.

(3) Nedostaví-li se žák k opravným zkouškám ve stanovém termínu bez odůvodněné omluvy, klasifikuje se v předmětu, z něhož měl vykonat opravnou zkoušku, stupněm nedostatečný.

(4) Opravné zkoušky jsou zkoušky komisionální.

(5) Pokud žák v kurzu k získání základního vzdělání poskytovaného základní školou byl při zkouškách na závěr tohoto kurzu klasifikován stupněm "nedostatečný", umožní mu ředitel školy vykonání opravné zkoušky. Jestliže byl stupněm "nedostatečný" klasifikován nejvíce ze dvou předmětů, může opravné zkoušky vykonat do dvou měsíců; jestliže byl stupněm "nedostatečný" klasifikován z více předmětů, může opravné zkoušky vykonat nejdříve za půl roku.

Čl. 15

Komisionální zkoušky

(a) Komisionální zkoušky se konají v těchto případech:

aa) při přezkoušení žáka, má-li zástupce pochybnosti o správnosti celkové klasifikace.

ab) při zkoušení žáka, kterého nebylo možno klasifikovat v řádném termínu na konci prvního nebo druhého pololetí,

ac) při zařazování žáka do vyššího ročníku bez absolvování předcházejícího ročníku,

ad) při zkoušení žáka, který plní povinnou školní docházku mimo území České republiky,

ae) při zkoušení žáka, který je osvobozen od povinnosti docházet do školy,

af) při zkouškách na závěr kurzu k doplnění vzdělání poskytovaného základní školou,

ag) při opravných zkouškách,

ah) při zařazování žáka do tříd s rozšířeným vyučováním některých předmětů nebo skupin předmětů,

ai) při přezkoušení dětí českých občanů při jejichž vzdělávání v zahraničí nebylo postupováno podle platných předpisů,

aj) při přezkoušení, nařídil-li je školní inspektor nebo ředitel školy.

(b) Komise pro komisionální zkoušky je tříčlenná. Komisi tvoří předseda, kterým je zpravidla ředitel školy nebo jím pověřený učitel, zkoušející učitel, jímž je zpravidla učitel vyučující danému předmětu a přísedící, který má aprobaci pro týž nebo příbuzný předmět. Klasifikační stupeň určí komise většinou hlasů; o komisionální zkoušce se pořizuje protokol.
(c) Ředitel posoudí, zda bude do komise jmenován vyučující, o jehož klasifikaci má zákonný zástupce pochybnosti. V tomto případě žák koná ústní zkoušku, v předmětu český jazyk, cizí jazyk a matematika i písemnou zkoušku.
(d) Ředitel školy nebo školní inspektor může nařídit okamžité komisionální přezkoušení žáka, zjistí-li, že učitel porušil ustanovení o klasifikaci. Přezkoušení se provede nejpozději do tří dnů.
(e) Do tříd s rozšířeným vyučováním některých předmětů nebo skupin předmětů zařazuje žáka ředitel školy na základě doporučení školy, do které žák dochází, a podle nadání a předpokladů žáka; nadání a předpoklady žáka se ověří komisionálním přezkoušením. K zařazení žáka do těchto tříd je třeba souhlasu zástupce žáka.
Čl. 16 Klasifikace žáka ve vyrovnávací třídě
(a) Ve vyrovnávacích třídách se při průběžné klasifikaci používá spíše slovní hodnocení, povzbuzení, pochvaly, taktní výtky. Učitel nepoužívá k motivaci žáků nadměrně příznivých známek, které by dezorientovaly žáka i jeho zákonného zástupce.
(b) Při celkové klasifikaci ve vyrovnávací třídě učitel náležitě a všestranně zhodnotí celkové výkony žáka a klasifikuje ho s ohledem na požadavky osnov a věk podle příslušné klasifikační stupnice.
(c) Pokud žák vyrovnávací třídy je hodnocen stupněm "neprospěl", je žádoucí každý individuální případ konzultovat s pedagogicko-psychologickou poradnou, obvodním dětským (školním) lékařem a na základě jejich vyjádření volit postup dalšího vzdělávání žáka.
Čl. 17
Klasifikace žáka ve specializované třídě
(a) Žák prvního stupně základní školy, u něhož se na základě odborného vyšetření zjistila dyslexie, dysortografie, dysgrafie, se neklasifikuje na konci prvního ani druhého pololetí v českém jazyce a psaní podle klasifikačního stupně a to ani ve specializované ani v kmenové třídě, kterou navštěvuje před zařazením do specializované třídy. Jeho prospěch se ve specializované i v kmenové třídě vyjadřuje slovně. Při klasifikaci v ostatních předmětech a ve vyšších ročnících učitel přihlíží ke stupni vývojové poruchy. Podobně se postupuje u žáků se zjištěnou diskalkulií v matematice.
(b)U žáka s prokázanou poruchou se ve výchovně vzdělávacím procesu používají klasifikační stupně pouze v případech, kdy mají skutečně informativní hodnotu, jinak se užívá převážně slovní hodnocení.
(c) Po dobu zařazení žáka do specializované třídy (pro žáky s poruchou čtení a psaní, poruchou školní přizpůsobivosti apod.) se jeho prospěch při průběžné i celkové klasifikaci hodnotí slovně. Obdobně se postupuje i v případě, že žák nemohl navštěvovat specializovanou třídu.
V ostatních předmětech se klasifikuje s ohledem na vliv poruchy na činnost a výsledky práce v těchto předmětech.
(d) Žák základní školy, který byl v příslušném předmětu hodnocen slovně, postupuje do vyššího ročníku, i když faktické znalosti z předmětu, ve kterém se porucha projevuje, odpovídají stupni klasifikace 5. Je-li reálná naděje, že při opakování ročníku dojde ke zlepšení poruchy, pak je žák na konci druhého pololetí hodnocen celkovým prospěchem "neprospěl" a opakuje ročník.
Děje se tak na základě vyjádření PPP a se souhlasem zákonného zástupce.
(e) Při slovním hodnocení žáka se uvádí:
ea) ovládnutí učiva předepsaného osnovami:
- ovládá bezpečně

- ovládá
- podstatně ovládá
- ovládá se značnými mezerami
- neovládá

eb) úroveň myšlení
- pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
- uvažuje celkem samostatně
- menší samostatnost myšlení
- nesamostatné myšlení
- odpovídá nesprávně i na návodné otázky

ec) úroveň vyjadřování:
- výstižné, poměrně přesné
- celkem výstižné
- ne dost přesné
- vyjadřuje se s potížemi
- nesprávné i na návodné otázky

ed) úroveň aplikace vědomostí:
- spolehlivě, uvědoměle užívá vědomostí a dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
- dovede používat vědomosti a dovednosti, dopouští se jen menších chyb
- s pomocí učitele řeší úkoly, překonává potíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští
- dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává,
- praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele

ee) píle a zájem o učení:
- aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
- učí se svědomitě,
- k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
- malý zájem o učení, potřebuje stálé podněty
- pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné.

(f) Ve vyšších ročnících základní školy učitel při klasifikaci stále přihlíží k druhu a stupni nápravy poruchy, pokud má vliv na úroveň práce v jednotlivých předmětech. Místo kontrolních prací a diktátu, na jejichž výsledky má porucha vliv, volí individuální formy zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků.

Čl. 23

Vysvědčení

(1) Vysvědčení vyplní třídní učitel na předepsaném tiskopise (viz příloha). Škola je žákovi vydá na konci prvního pololetí na určenou dobu a na trvalo na konci druhého pololetí.

(2) Žákům, jejichž rodiče mění často místo svého působiště a nemohou dítě ponechat v místě trvalého pobytu nebo v internátním zařízení, vydá vysvědčení škola, v jejímž obvodu jsou tito žáci přihlášeni k trvalému pobytu. Vysvědčení se vydává na základě záznamu o hodnocení a klasifikaci ve školním roce.

(3) Na vysvědčení se uvádí klasifikace chování žáka, celková klasifikace z povinných předmětů, povinně volitelných předmětů (dále jen "povinných předmětů") a z nepovinných předmětů, které žák navštěvoval, hodnotí se práce v zájmových útvarech organizovaných školou a celkový prospěch (hodnocení). V 1. - 4. ročníku se klasifikační stupeň vyjadřuje číslicí, v 5. - 9. ročníku se vyjadřuje slovně. Celkový prospěch (hodnocení) se vyjadřuje slovně.

(4) Žák 1. ročníku za práci v povinných předmětech se v prvním pololetí klasifikuje:

práce v nepovinných předmětech se klasifikuje zvlášť, stupeň klasifikace z povinných nebo nepovinných předmětů se zapíše číslicí.
(5) Žákovi, jemuž byl na základě komisionálního přezkoušení povolen postup do vyššího ročníku, aniž absolvoval předcházející ročník, se na vysvědčení zaznamenává: "Žákovi byl na základě komisionálního přezkoušení povolen postup do ... ročníku bez absolvování ... ročníku". (Čl. 14)
(6) Žákovi se na vysvědčení v doložce uvádí, kolik let povinné školní docházky splnil: "Žák splnil ...let/rok... povinné školní docházky".
(7) Žákovi specializované nebo vyrovnávací třídy nebo třídy pro zvlášť výchovně nebo prospěchově opožděné žáky vydá vysvědčení škola, při níž je třída zřízena. Na vysvědčení se neuvádí, že žák absolvoval některou z uvedených tříd; v předmětu, který má přímý vztah k poruše, pro niž je žák zařazen do specializované třídy, se neklasifikuje a na vysvědčení se neuvedou jeho kvality podle stupnice pro specializované třídy.
(8) V předmětu, v němž nebyl žák klasifikován, se místo klasifikačního stupně uvede výraz " Nehodnocen(a)" a uvede se ve třídním výkazu zdůvodnění. (Např. žák je osvobozen od povinnosti docházet do školy na základě ...ze dne..., žák byl uvolněn z vyučování předmětu(ů) na základě ...ze dne ...žák nemohl být klasifikován v náhradním termínu z důvodu nemoci, která trvala od... do ...). Příslušný doklad se založí ve třídním výkazu.
(9) Žákovi, který navštěvoval jazykovou nebo přírodovědnou třídu, se na vysvědčení též uvede:
"Navštěvoval třídu s rozšířeným vyučováním...". Žákovi,který navštěvoval sportovní třídu, se na vysvědčení uvede "Navštěvoval sportovní třídu se zaměřením na..."
(10) Na příslušný tiskopis vysvědčení do volných řádků pod posledně uvedený povinný předmět se zapisuje název povinně volitelného předmětu nebo se uvede " Zvláštní tělesná výchova".
Pokud žák navštěvuje zvláštní tělesnou výchovu, řádek s označením "Tělesná a sportovní výchova" se proškrtává.
(11) Ročník a počet roků, let splněné povinné školní docházky se na vysvědčení zaznamenávají slovně. Kolonky, které se na vysvědčení nevyplňují, se proškrtávají z levého dolního rohu do pravého horního rohu.
(12) Na vysvědčení se neuvádí hodnocení žáků v zájmových útvarech, které neorganizuje škola. Tato aktivita se podchycuje v materiálech, jež slouží jako podklad pro vypracování osobní charakteristiky žáka.
(13) Vysvědčení podepisuje třídní učitel a ředitel školy a opatřuje se úředním razítkem školy.
Pokud podpisy nejsou čitelné, zapíši se ještě jména psacím strojem.
(14) Vydávání druhopisu školních vysvědčení se řídí zvláštními předpisy.